

Lietuvos Respublikos Seimo *septintoji sesija*

2019 m. spalio 15 d.
336, 337 ir 338 nenumatytas posėdžiai

Stenogramos

182

E. leidinį parengė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
DOKUMENTŲ DEPARTAMENTO STENOGRAMŲ SKYRIUS

Elektroninis leidinys leidžiamas nuo 2016 m. lapkričio 14 d.

TURINYS

VII (RUDENS) SESIJA

2019 m. spalio 15 d.

Rytinis posėdis Nr. 336

Seniūnų sueigos patikslintos 2019 m. spalio 15 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas	7
Įstatymo „Dėl Protokolo, kuriuo iš dalies keičiama Konvencija dėl asmenų apsaugos ryšium su asmens duomenų automatizuotu tvarkymu ratifikavimo“ projekto Nr. XIIIIP-3795(2)ES svarstymas	8
Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo Nr. I-1374 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3768(2)ES svarstymas	8
Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3769ES svarstymas	9
Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 47, 68, 81, 130 straipsnių ir dvyliktojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir Statuto papildymo 81 ¹ straipsniu“ projekto Nr. XIIIIP-463(4) svarstymas	9
Seimo nario P. Urbšio kalba	9
Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 138 straipsnio pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-3020(2) svarstymas	11
Seimo nario A. Syso kalba	11
Prokuratūros įstatymo Nr. I-599 16 ¹ , 37 ² , 37 ³ , 37 ⁴ , 37 ⁵ , 37 ⁶ , 37 ⁷ , 37 ⁸ , 37 ⁹ straipsnių ir 2 priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo nauju 37 ⁷ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3753(2)ES svarstymas	12
Akcinių bendrovių įstatymo Nr. VIII-1835 20, 24, 34 ir 73 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2231 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3739(2) svarstymas	12
Viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2975 svarstymas	12
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimo Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-3607(2) svarstymas	13
Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo Nr. I-1562 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1138(2) svarstymas	14
Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 17 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3854 pateikimas (P. Saudargas)	15
Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 19 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3923 pateikimas (M. Majauskas)	17
Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Ernestą Rimšėlį Lietuvos apeliacinio teismo teisėju“ projekto Nr. XIIIIP-3946 pateikimas (J. Šovienė)	19
Kandidato į Lietuvos apeliacinio teismo teisėjus E. Rimšelio kalba ir atsakymai į Seimo narių klausimus	19
Žemės gelmių įstatymo Nr. I-1034 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1787(2)ES priėmimo tęsinys	21
Šio įstatymo priėmimas	25
Žemės įstatymo Nr. I-446 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1788(2) priėmimas	25
Šio įstatymo priėmimas	25
Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 23 ⁴ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1790(2) priėmimas	26

Šio įstatymo priėmimas	26
Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo Nr. I-1163 4 straipsnio ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1791(2) priėmimas	26
Šio įstatymo priėmimas	28
Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 4, 8 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3590, Žemės įstatymo Nr. I-446 7, 13, 32, 34, 35, 49, 50, 51 ir 52 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3591, Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3592, Geodezijos ir kartografijos įstatymo Nr. IX-415 9 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3593, Melioracijos įstatymo Nr. I-323 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto r. XIIIIP-3594, Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo Nr. I-164 3 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3595, Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3596, Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3597, Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 69 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3598, Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3599, Fitosanitarijos įstatymo Nr. VIII-1481 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3600 ir Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 20 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3601 svarstymas	29
Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 10, 11, 12, 14, 15, 16 ¹ , 17 ¹ ir 26 straipsnių pakeitimo ir 16 ² straipsnio panaikinimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3903 pateikimas (V. Kernagis)	30
Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo Nr. I-1057 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1474 pateikimas (V. Rinkevičius)	32
Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo Nr. I-1057 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2378(2) pateikimas (J. Razma)	34
Informaciniai pranešimai	37

Vakarinis posėdis Nr. 337

Vyriausybės pusvalandis

Energetikos ministro Žygimanto Vaičiūno pranešimas

„Elektros energetikos sistemos sinchronizacija su kontinentinės Europos tinklais“

Energetikos ministro Ž. Vaičiūno pranešimas	39
Energetikos ministro Ž. Vaičiūno atsakymai į Seimo narių klausimus	41
Informaciniai pranešimai	43
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos 2018 metų nacionalinio finansinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projekto Nr. XIIIIP-3938 pateikimas (L. Maskaliovienė, A. Dulkys)	43
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos 2018 metų valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projekto Nr. XIIIIP-3937 pateikimas (L. Maskaliovienė, A. Dulkys)	47
Seimo nutarimo „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2018 metų metinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projekto Nr. XIIIIP-3939 pateikimas (L. Maskaliovienė, A. Dulkys)	51
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos 2018 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo metinių konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projekto Nr. XIIIIP-3933 pateikimas (A. Veryga, A. Dulkys)	52
Seimo nutarimo „Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo 2018 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projekto Nr. XIIIIP-3934 pateikimas (L. Kukuraitis, A. Dulkys)	55
Seimo nutarimo „Dėl Garantinio fondo 2018 metų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projekto Nr. XIIIIP-3935 pateikimas (L. Kukuraitis, A. Dulkys)	57

Seimo nutarimo „Dėl Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2018 metų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projekto Nr. XIII-3936 pateikimas (L. Kukuraitis, A. Dulkys)	58
Seimo nutarimo „Dėl Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo 2018 m. metinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projekto Nr. XIII-3429 pateikimas (Ž. Vaičiūnas, A. Dulkys)	59
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2019 m. rugsėjo 19 d. nutarimo Nr. XIII-2426 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos“ pakeitimo“ projekto Nr. XIII-3992 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Šalaševičiūtė)	60
Šio nutarimo priėmimas	60
Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo Nr. X-1238 2, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3899 ir Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3900 pateikimas (R. Šalaševičiūtė)	61
Informaciniai pranešimai	63
Tarėjų įstatymo projekto Nr. XIII-3891, Civilinio proceso kodekso 62 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo XIV skyriaus pirmuoju ¹ skirsniu įstatymo projekto Nr. XIII-3892, Baudžiamojo proceso kodekso 40 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo XVIII ¹ skyriumi įstatymo projekto Nr. XIII-3893, Baudžiamojo kodekso 230 ir 231 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3894 ir Administracinių nusižengimų kodekso papildymo 226 ² straipsniu ir 589 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3895 pateikimas (J. Bernatoniš)	63
Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo Nr. IX-985 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3896 ir Seimo rinkimų įstatymo Nr. I-2721 15 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3897 pateikimas (J. Bernatoniš)	68
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 59 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3904 pateikimas (A. Papirtienė)	69
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 22 d. nutarimo Nr. XIII-508 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIII-3990 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (V. Pranckietis)	73
Šio nutarimo priėmimas	74
Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 15 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3889 pateikimas (A. Veryga)	74
Baudžiamojo kodekso 79 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3991 pateikimas	76
Mažųjų bendrijų įstatymo Nr. XI-2159 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3227 pateikimas	77

Nenumatytas posėdis Nr. 338

Seimo Pirmininko Viktoro Pranckiečio atleidimas iš pareigų

Atleidimo iniciatorių atstovo – Seimo Pirmininko pavaduotojo R. Žemaitaičio kalba	79
Seimo Pirmininko V. Pranckiečio kalba	80
Seimo Pirmininko V. Pranckiečio atsakymai į Seimo narių klausimus	81
Seimo nario E. Gentvilo kalba (Liberalų sąjūdžio frakcijos vardu)	83
Seimo nario P. Urbšio kalba	85
Seimo nario J. Sabatausko kalba (Lietuvos socialdemokratų partijos frakcijos vardu)	85
Seimo nutarimo „Dėl Viktoro Pranckiečio atleidimo iš Seimo Pirmininko pareigų“ projekto Nr. XIII-3993 priėmimas	87
Seimo Pirmininko V. Pranckiečio baigiamasis žodis	88
PAVARDŽIŲ RODYKLĖ	89

SANTRUMPOS

- LGF – Frakcija „Lietuvos gerovei“
 - LLRA-KŠSF – Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcija
 - LSDDF – Lietuvos socialdemokratų darbo frakcija
 - LSDPF – Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija
 - LSF – Liberalų sąjūdžio frakcija
 - LVŽSF – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija
 - MSNG – Mišri Seimo narių grupė
 - TS-LKDF – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija
-
- A – alternatyvus teisės aktas
 - ES – su Europos Sąjungos teise susijęs teisės aktas
 - GR – Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti įstatymas
 - VK – su Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės rekomendacijų įgyvendinimu susijęs teisės aktas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VII (RUDENS) SESIJOS RYTINIO POSĖDŽIO NR. 336 STENOGRAMA

2019 m. spalio 15 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas V. PRANCKIETIS
ir Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. BAŠKIENĖ*

PIRMININKAS (V. PRANCKIETIS). Gerbiami kolegos Seimo nariai, labas rytas. Pradedame Lietuvos Respublikos Seimo 2019 m. spalio 15 d. posėdį. (*Gongas*)
Kviečiu registruotis. Užsiregistravo 85 Seimo nariai.

10.01 val.

Seniūnų sueigos patikslintos 2019 m. spalio 15 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Darbotvarkės tvirtinimas. Dėl darbotvarkės pirmasis atsistojo P. Saudargas. Prašau.

P. SAUDARGAS (TS-LKDF). Dėkui, gerbiamas Pirmininke. Iš tikrųjų siūlyčiau 2-15 klausimą – Alkoholio kontrolės įstatymo projektą Nr. XIIIIP-3854 – perkelti į rytinę darbotvarkę, nes vis dėlto klausimas ir trumpas, ir pakankamai svarbus, rezonansinis. Kadangi Miškų įstatymą išbraukėme iš rytinės darbotvarkės, tikrai siūlyčiau pasvarstyti ne kai visi pavargę ir kai nieko čia nėra, o iš tikrųjų ryte, nes tai liečia tuos alkoholio „paštomatus“, dėl kurių, aš nežinau, ar taip, ar taip Sveikatos reikalų komitetas suformuluos, bet tą klausimą reikia spręsti. Aš labai prašau į rytinę darbotvarkę. Frakcijos vardu.

PIRMININKAS. Tai yra projektas Nr. XIIIIP-3854 ir jis yra darbotvarkėje kaip 2-16.

V. Ačienė. Prašau.

A. KUBILIENĖ (LVŽSF). A. Kubilienė. Taip?

PIRMININKAS. A. Kubilienė. Atsiprašau.

A. KUBILIENĖ (LVŽSF). Kolegos, frakcijos vardu prašyčiau iš darbotvarkės išbraukti projekto Nr. XIIIIP-3864 pateikimą. Čia yra Alkoholio kontrolės įstatymo projektas ir mes norėtume pasitarti su ekspertais, nes visiškai panašus projektas neseniai buvo. Mes jį atmetėme, dabar vėl siūlomas ir mes norime pasitarti su ekspertais.

PIRMININKAS. M. Majauskas. Prašau.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ačiū, Pirmininke. Mano labai panašus prašymas, kaip ir kolegos P. Saudargo. Tai 2-18 klausimą – projektą Nr. XIIIIP-3923 – taip pat perkelti į rytinę darbotvarkę. Pakankamai svarbus rezonansinis klausimas, susijęs su vaikų sveikata. Labai prašyčiau perkelti į rytinę darbotvarkę, kad galėtume jį išdiskutuoti ir priimti. Ačiū. Iš popietinės perkelti į rytinę.

PIRMININKAS. S. Gentvilas. Prašau.

S. GENTVILAS (LSF). Laba diena. Norėčiau paprašyti Liberalų sąjūdžio frakcijos vardu sugrąžinti Miškų įstatymo projektą Nr. XIIIIP-3491. Papildomi ir pagrindinis komitetai yra apsvarstę visus esamus siūlymus, naujų siūlymų neregistruota. Iki Konstitucinio Teismo nurodytos gruodžio 2 dienos lieka pusantro mėnesio. Taigi nėra argumentų, kodėl neįtraukti. Liberalų sąjūdžio frakcijos vardu prašome grąžinti.

PIRMININKAS. Gerbiami kolegos, tada pagal darbotvarkę nuosekliai eikime ją tvirtindami.

Klausimas 1-12, tai yra Miškų įstatymas. S. Gentvilas siūlo grąžinti į darbotvarkę. Buvo diskusija ir Seniūnų sueigoje apie tai. Kokios būtų dėl to nuomonės? Balsuojame, ar grąžiname į darbotvarkę? Balsuojame. Tie, kurie mano pritarti S. Gentvilui, kad būtų grąžinta į darbotvarkę, balsuoja už, kiti – kitaip.

Balsavo 96 Seimo nariai: už – 28, prieš – 31, susilaikė 37. Pasiūlymui nepritarta, projektas Nr. XIIIIP-3491 negrąžinamas į darbotvarkę.

Kitas pasiūlymas buvo dėl darbotvarkės 2-16 klausimo. Tai P. Saudargo siūlymas frakcijos vardu perkelti į rytinę darbotvarkę Alkoholio kontrolės įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIII P-3854. Ar galime iš karto pritarti ir perkelti į rytinę darbotvarkę bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Pritariame. Rytinio posėdžio darbotvarkės gale. Gerai, perkelta.

Toliau. Kitas pasiūlymas buvo dėl darbotvarkės 2-17 klausimo. A. Kubilienė frakcijos vardu siūlė išbraukti Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIII P-3864. Ar galime pritarti bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Galime pritarti bendru sutarimu. Klausimas išbrauktas iš darbotvarkės.

Ir buvo M. Majausko siūlymas darbotvarkės 2-18 klausimą perkelti į rytinę darbotvarkę. Galime pritarti? Negalime pritarti. Balsuojame. Tie, kas už M. Majausko pasiūlymą frakcijos vardu, kad klausimas būtų perkeltas į rytinę darbotvarkę, balsuoja už, o tie, kurie mano kitaip, balsuoja kitaip.

Balsavo 104 Seimo nariai: už – 58, prieš – 14, susilaikė 32 Seimo nariai. Pasiūlymui pritarta. Darbotvarkės 2-18 klausimas perkeliamas į rytinės darbotvarkės pabaigą.

Visai darbotvarkei turbūt galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju, pritarta visai darbotvarkei. Darbotvarkė patvirtinta.

Gerbiami kolegos, turime patvirtinti balsų skaičiavimo grupę. Tai yra R. Budbergytė, A. Dumbrava, V. Kernagis, G. Kindurys, A. Skardžius, G. Steponavičius, L. Talmontas ir J. Varžgalys. Tokia grupė dirbtų nuo spalio 14 dienos iki lapkričio 14 dienos.

10.08 val.

Įstatymo „Dėl Protokolo, kuriuo iš dalies keičiama Konvencija dėl asmenų apsaugos ryšium su asmens duomenų automatizuotu tvarkymu, ratifikavimo“ projektas Nr. XIII P-3795(2)ES (svarstymas)

Darbotvarkės 1-2.1 klausimas – įstatymo „Dėl Protokolo, kuriuo iš dalies keičiama Konvencija dėl asmenų apsaugos ryšium su asmens duomenų automatizuotu tvarkymu, ratifikavimo“ projektas Nr. XIII P-3795. Svarstymas. Pranešėja A. Norkienė paskelbs Užsienio reikalų komiteto išvadą. Prašau į tribūną.

A. NORKIENĖ (LVŽSF). Gerą dieną, mieli kolegos. Užsienio reikalų komitetas spalio 9 dieną svarstė šį įstatymą, pritarė komiteto patobulintam projektui ir Užsienio reikalų komiteto išvadai. Balsavimo rezultatai: už – 5, susilaikė 1.

PIRMININKAS. Dėkoju. Žmogaus teisių komiteto išvadą paskelbs A. Navickas.

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Žmogaus teisių komitetas apsvarstė šitą projektą ir bendru sutarimu balsavo už. Pasiūlė pagrindiniam komitetui iš esmės pritarti šitam įstatymui. Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskutuoti Seimo nariai neužsirašė. Dėl nuomonės už ir prieš taip pat neužsirašė.

Gerbiami kolegos, siūlau po svarstymo šiam projektui pritarti bendru sutarimu. Dėkoju, pritarta.

10.10 val.

Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo Nr. I-1374 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII P-3768(2)ES (svarstymas)

Darbotvarkės 1-2.2 klausimas – Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII P-3768. Pranešėja A. Širinskienė paskelbs Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Gerbiami kolegos, Teisės ir teisėtvarkos komitetas svarstė Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo projektą. Teisės departamento ir papildomo komiteto pastabų nebuvo. Projektui pritarė bendru sutarimu: už – 7.

PIRMININKAS. Dėkoju. A. Navickas paskelbs Žmogaus teisių komiteto išvadą.

A. NAVICKAS (*TS-LKDF*). Rugsėjo 25 dieną Žmogaus teisių komitetas svarstė šią projektą ir jam pritarė bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskutuoti Seimo nariai neužsirašė, kad pareikštų nuomonę, taip pat neužsirašė. Gerbiami kolegos, siūlau po svarstymo bendru sutarimu pritarti šiam projektui. Dėkoju, pritarta.

10.11 val.

Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3769(2)ES (svarstymas)

Darbotvarkės 1-2.3 klausimas – Visuomenės informavimo įstatymo 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3769. Svarstymas. Pranešėjas M. Adomėnas paskelbs Kultūros komiteto išvadą.

M. ADOMĖNAS (*TS-LKDF*). Ačiū. Kultūros komitetas spalio 9 dieną svarstė Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą ir jam, taip pat ir komiteto išvadoms pritarė bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. A. Navickas paskelbs Žmogaus teisių komiteto išvadą.

A. NAVICKAS (*TS-LKDF*). Žmogaus teisių komitetas kaip papildomas rugsėjo 25 dieną svarstė šią projektą ir jam pritarė bendru sutarimu, rekomendavo pagrindiniam komitetui atsižvelgti į Teisės departamento išvadas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskutuoti Seimo nariai taip pat neužsirašė, nuomonių reikšti – taip pat. Šiam projektui siūlau pritarti bendru sutarimu. Dėkoju, pritarta.

10.12 val.

Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 47, 68, 81, 130 straipsnių ir dvyliktojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir Statuto papildymo 81¹ straipsniu“ projektas Nr. XIIIIP-463(4) (svarstymas)

Darbotvarkės 1-3 klausimas – Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto 47, 68, 81, 130 straipsnių ir dvyliktojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir Statuto papildymo 81¹ straipsniu“ projektas Nr. XIIIIP-463. Svarstymas. Pranešėja Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvada paskelbti – A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (*LVŽSF*). Gerbiami kolegos, Teisės ir teisėtvarkos komitetas svarstė Statuto pataisas birželio 12 dienos posėdyje ir taip pat bendru sutarimu (už – 11) pataisoms ir patobulinam variantui pritarė.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskutuoti kviečiu Seimo narį P. Urbšį.

P. URBŠYS (*MSNG*). Gerbiami Seimo nariai, kai kam gali atrodyti, kad šios Statuto pataisos yra nereikšmingos ir tiesiog rutininės, bet vis dėlto, ko gero, dauguma sutiksime, kad Lietuvos valstybės pripažinimas daugiausia priklausė nuo tų valstybių, kurios išdrįso nepaklusti tuometei geopolitinei konjunktūrai, ir būtent tuose parlamentuose, kur Seimo nariai vis dėlto vadovavosi sąžine ir bendromis vertybėmis. Būtent tos valstybės ir tie parlamentarai palaikė mūsų valstybės atkūrimą.

Pirma valstybė, kuri pripažino Lietuvą, buvo Islandija. Ir visi mes prisimename, kiek tai buvo reikšminga mums visiems ir mūsų valstybei. Man atrodo, mes ir valstybę kurdami visi turėjome kažkokią savo viziją. Ir mes visi, kurie buvome išrinkti į Seimą, ko gero, įsivaizduojame, kad esame laisvi piliečiai, kad kiekvienas turime savo laisvą mandatą, kad mes esame adekvatūs žmonės.

Šios įstatymo pataisos suabejoja, ar čia esantys, sėdintys Seimo nariai yra adekvatūs, ar jie iš viso yra mūsų valstybės, kaip čia pasakius, draugai, nes tomis pataisomis yra reglamentuojama, kaip turi būti sudaromos tarpparlamentinės parlamentarų grupės. Ir praeitoje kadencijoje buvo tam tikrų bandymų apriboti Seimo narių valią, Seimo narių laisvą mandatą suburti tarpparlamentines grupes. Tai įvyko po to, kai kai kurių Seimo narių iniciatyva Seime atsirado Taivano, Tibeto

ar Karabacho grupės. Tada tiek Azerbaidžano ambasada, tiek Kinija faktiškai darė spaudimą Lietuvos Respublikos Seimui ir dėl šio spaudimo atsirado pataisos suteikti išskirtines teises Užsienio reikalų komitetui, kad jis revizuotų Seimo narių laisvą valią ir tik jo pritarimu galėtų atsirasti bet kokios parlamentinės grupės. Dabartinėje redakcijoje yra nuostata: „Tarpparlamentinių ryšių grupės sudaromos laisvu Seimo narių apsisprendimo principu. Seimo Pirmininkas, gavęs iniciatorių teikimą, praneša Seimo nariams apie įsirašymo į tarpparlamentinių ryšių grupes pradžią ir pabaigą.“

Dabar siūlomame variante yra įtvirtinama, kad Užsienio reikalų komitetas atsakingas už Seimo tarpparlamentinių ryšių grupių sudarymą, ir yra nuostata, kuri panaikina būtent laisvą Seimo narių apsisprendimą ir palieka tik tokią nuostata: „Seimo Pirmininkas, gavęs iniciatorių teikimą dėl Seimo tarpparlamentinių ryšių grupės sudarymo, perduoda jį Užsienio reikalų komitetui apsvarstyti artimiausiame posėdyje. Užsienio reikalų komitetui pritarus iniciatorių teikimui dėl Seimo tarpparlamentinių ryšių grupės sudarymo, Seimo posėdžio pirmininkas Seimo posėdžio metu praneša Seimo nariams apie gautą teikimą.“

Jeigu manote, kad virš jūsų turi būti Užsienio reikalų komitetas, jeigu manote, kad iš tikrųjų jūs nesate visiškai adekvatūs ir susigaudantys, kas yra ta mūsų valstybės užsienio politika, ir bijote pakenkti savo elgesiui, pritarkite toms Statuto pataisoms.

PIRMININKAS. Kviečiame pranešėją A. Širinskienę, svarstysime pataisas. A. Širinskienę kviečiu į tribūną svarstyti pataisų.

Pirmasis pasiūlymas – Seimo nario V. Simuliko. Prašom pristatyti.

V. SIMULIK (LVŽSF). Aš siūlau palaikyti tai, kas yra siūloma, dėl to, kad manyčiau, kad kai kurie klausimai yra susiję tiesiogiai su parlamentinių grupių organizavimu.

PIRMININKAS. Komiteto nuomonė.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Komitetas siūlė nepritarti sakydamas, kad ir pirminis iniciatorių siūlymas yra susijęs su Seimo tarpparlamentinių ryšių grupėmis, ir nematė pagrindo išplėsti tą sąvoką.

PIRMININKAS. Dėl nuomonių Seimo nariai neužsirašė. Balsuojame dėl šio pasiūlymo. Pritariantys V. Simuliko pasiūlymui, balsuoja už, pritariantys komitetui, balsuoja prieš.

Balsavo 98 Seimo nariai: už – 41, prieš – 11, susilaikė 46 Seimo nariai. Pasiūlymui nepritarta.

Kitas pasiūlymas – taip pat V. Simuliko. Prašau pristatyti.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Norėčiau atkreipti posėdžio pirmininko dėmesį, kad yra susijęs pasiūlymas ir mes pavadinime nekeitėme. Tiesiog vargu ar jis galėtų būti svarstomas.

PIRMININKAS. V. Simulikas atsiima pasiūlymą. Dėkoju. Trečias pasiūlymas – taip pat V. Simuliko. Ar jis yra susijęs?

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Taip pat susijęs.

PIRMININKAS. Taip pat susijęs ir V. Simulikas jį atsiima. Nebalsuojame. Dėl viso projekto po svarstymo nuomonė prieš – Seimo narys P. Urbšys.

P. URBŠYS (MSNG). Atsiimu.

PIRMININKAS. A. Navickas – nuomonė prieš.

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Sveiki. Iš esmės pats kažkada bandžiau aiškintis, ką reiškia ši Statuto nuomonė. Mano giliu įsitikinimu, ji šioje kadencijoje buvo aiškinama ne visai teisingai. Mano supratimu, tikslas, kas dabar buvo įrašyta į Statutą ir ką iš esmės sakė ir P. Urbšys, yra pabrėžimas, kad kiekvienas Seimo narys yra laisvas reikšti savo nuomonę, turi laisvą mandatą ir atstovauja tik savo rinkėjams, o darbdavys nėra nei Seimo Pirmininkas, nei koks nors komitetas, o būtent rinkėjai.

Dabartinis Statuto pataisymas tarsi įveda daugiau tvarkos, sumažina laisvės. Mano supratimu, tai nėra gerai, nes, kai kam atrodytų, gali būti net pačios kvailiausios tarpparlamentinės grupės čia įvestos, jos gali sugadinti tarptautinius arba mūsų užsienio santykius, bet, kita vertus, tik rinkėjai gali nuspręsti, ar tai teisingai padaryta, ar ne. Tuo labiau kad tikrai jokiai tarpparlamentinei grupei nėra įsipareigojimo kaip nors teikti paramą, duoti pinigų ar kaip nors panašiai. Šiuo atveju aš tikrai siūlau nepritarti šioms Statuto pataisoms ir vis dėlto saugoti laisvą Seimo nario mandatą.

PIRMININKAS. Nuomonės išsiskyrė. Balsuojame po svarstymo. Pritariantieji projektui balsuoja už, kiti – kitaip.

Balsavo 100 Seimo narių: už – 59, prieš – 12, susilaikė 29 Seimo nariai. Po svarstymo projektui pritarta.

10.23 val.

Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 138 straipsnio pakeitimo“ projektas Nr. XIIIIP-3020(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 1-4 klausimas – Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 138 straipsnio pakeitimo“ projektas Nr. XIIIIP-3020(2). Pranešėja – Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkė A. Širinskienė. Svarstymas. Prašau pateikti išvadą po svarstymo.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Gerbiami kolegos, dar vienas Seimo statuto pakeitimo įstatymo projektas. Jam komitetas taip pat pritarė bendru sutarimu ir jį gerokai patobulino.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskutuoti užsirašė Seimo narys A. Sysas. Kviečiu į tribūną.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, Pirmininke. Gerbiami kolegos, atrodo, visai nereikšmingas įstatymas, deja, turėčiau pasakyti, kad tai, ką siūlė mano kolegos, po komiteto svarstymo vėl padarytas toks pataisymas, bet jis nieko nesprendžia. Situacija visgi rimta. Kam teko būti ir pozicijoje, ir opozicijoje, gali pasakyti, kad Vyriausybė kartais neteikia išvadų dėl projekto pusantrų metų. Anoje kadencijoje buvo tokių atvejų – pusantrų metų neduoda, tris, keturis, šešis mėnesius.

Aš manau, kad Vyriausybės pareiga duoti išvadą dėl projekto – teigiamą, neigiamą. Ypač dabar populiaru, kai Vyriausybė duoda tokią labai saliamonišką išvadą, kad iš esmės būtų pritarta, bet komitetui siūlo nesvarstyti. Tada kas čia per išvados tokios?

Aš manau, kad ir Seimas, ir Vyriausybė suinteresuoti, kad įstatymai galiotų, kad juos tauta suprastų ir kad jie veiktų. Aš manau, kad šioje situacijoje, kai vietoje keturių savaičių padaroma 30 darbo dienų... Na, dar dėl šito galime čia šešias ar keturias savaites laukti. Kai lauki tris mėnesius, čia ne pats didžiausias dalykas. Bet toliau parašome, kad jeigu išvados nėra, tada kviesimės Vyriausybės atstovą, kuris pasakys, kodėl nėra išvados. Tas atstovas gali eiti metus arba pusę metų, nes termino vėl neįrašome.

Aš manau, kad mes visi suinteresuoti, kad visgi būtų aiškumas. Jeigu yra įstatymo projektas ir yra tokia Seimo nuostata, kad būtų gauta Vyriausybės išvada, Vyriausybės išvada turi būti per protingą laikotarpį. Tada Seimas žino Vyriausybės poziciją, juo labiau kad Seimas ne visada laiko si Vyriausybės nuomonės, gali priimti sprendimą.

Aš manau, kad pagalvokime, ar tikrai tai, kas pasiūlyta dabar po komiteto... yra pats racionaliausias grūdas, nes ypač dėl tokių įstatymo užrašymų kenčia opozicija. Dažniausiai opozicijos įstatymų labai ilgai nesvarsto ir tam suranda tūkstančių priežasčių.

Gerbiami kolegos, aš manau, kad galbūt reikėtų grįžti prie mano kolegų siūlyto varianto, kuris apibrėžia žymiai griežčiau. Yra keturių savaičių laikotarpis, na, galime nesiginčyti – gali būti šešios, bet jeigu Vyriausybė neduoda išvados, atriša rankas parlamentui ir komitetams toliau svarstyti ir priimti sprendimą. Tai būtų racionalu ir įgalintų Vyriausybę ne pro pirštus žiūrėti į Seimo įstatymų leidėjų, pavienių Seimo narių ar grupių, iniciatyvą, o rimtai kiekvienu atveju svarstyti ir duoti tokią išvadą, kuri pasitarnautų įstatymo pataisais ar pasiūlymo kokybei. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai. Motyvai už – Seimo narys M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Reikėtų prisiminti pirminę idėją – šiuo metu galiojančią įstatymo nuostatą, kuri sako... Statuto, kad išvada turi būti pateikiama per keturias savaites. Tai iš esmės 20 darbo dienų. Matome, kad dažnai Vyriausybė to nepadaro. Nuostata, reikalaujanti, kad ji tai padarytų, arba automatiškai būtų traktuojama, jog ji pritaria, man atrodo, buvo teisinga. Dabar gi, jeigu bus pritarta, kaip dabar yra siūloma, iš tikrųjų bus dar blogiau, nes iš keturių savaičių yra daroma 30 darbo dienų, kas yra šešios savaitės. Nuo keturių savaičių ilginama iki šešių savaičių ir pavedama atsakingai institucijai pateikti paaiškinimą. Aš visgi manau, kad turėtume grįžti prie pirminio varianto, tęsti svarstymą ir nustatyti kokį nors tarpinį variantą, pavyzdžiui, grįžti ir likti prie tų keturių savaičių, bet nustatyti įpareigojimą ne atsakingai institucijai, o Vyriausybei. Tai yra aukščiausiu politiniu lygiu prisiminti, kad jinai vėluoja pateikti, ir pateikti argumentus, kodėl

jinai vėluoja pateikti šią išvadą. Kviečiu nestabdyti svarstymo, pritarti ir per priėmimo stadiją teikti siūlymus ir koreguoti.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – J. Razma. Ar yra salėje? Nėra. Tada nuomonė prieš – K. Masiulis. Prašau.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, iš tikro man nesuprantama, kodėl išvada turėtų būti vilkinama ir rašoma mėnesių mėnesius, o paskui tikrai būtų paaiškinama, kodėl nesugebėjo parašyti. Tai ir išvada gali būti parašyta tokia, kad mes neturime nuomonės. Na, tokia išvada. Tada patys spręskite Seime, o ne pateikti kokią nors žodinę išvadą, kodėl neparašė. Su išvada, jeigu Seimas prašo, Vyriausybė turi elgtis atsakingai ir suformuluoti išvadą. Negalima pritarti tokiam siūlymui, kuris nieko kito nereiškia kaip vilkinimo. Iš tikrųjų neretai yra piktnaudžiaujama tuo vilkinimu ir būtent opozicijos teikiami siūlymai nesulaukia Vyriausybės išvados ir tai tampa pretekstu nesiūlyti tų siūlymų. Nepritarkime tam. Jūs, valstiečiai, dabar esate pozicijoje, po to būsite opozicijoje, negi taip turėtų elgtis su jumis valdantieji?

PIRMININKAS. Dėkoju. Nuomonės išsakytos, balsuojame po svarstymo dėl projekto Nr. XIII-3020.

Balsavo 98 Seimo nariai: už – 53, prieš – 6, susilaikė 39 Seimo nariai. Po svarstymo projektui pritarta.

10.32 val.

Prokuratūros įstatymo Nr. I-599 16¹, 37², 37³, 37⁴, 37⁵, 37⁶, 37⁷, 37⁸, 37⁹ straipsnių ir 2 priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo nauju 37⁷ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIII-3753(2)ES (svarstymas)

Darbotvarkės 1-5 klausimas – Prokuratūros įstatymo kai kurių straipsnių ir 2 priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo nauju 37⁷ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIII-3753. Svarstymas. Teisės ir teisėtumos komiteto išvadą paskelbs A. Širinskienė. Gal S. Šedbaras galėtų paskelbti, nesant A. Širinskienės salėje?

S. ŠEDBARAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, tai yra europinis projektas. Jis yra susijęs su Eurojusto atstovo skyrimu, dalyvavimo procedūromis. Komitetas svarstė spalio 9 dieną ir bendru sutarimu septyniems balsavus už pritarė šiam įstatymo projektui.

PIRMININKAS. Dėkoju. Pasiūlymų nėra. Nuomonių už, prieš taip pat nėra. Kolegos, galime pritarti bendru sutarimu šiam projektui po svarstymo? Ačiū, pritarta.

10.33 val.

Akcinių bendrovių įstatymo Nr. VIII-1835 20, 24, 34 ir 73 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2231 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3739(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 1-6 klausimas – Akcinių bendrovių įstatymo 20, 24, 34 ir 73 straipsnių pakeitimo įstatymo 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3739. Svarstymas. Pranešėjos taip pat nėra salėje. Prašysime S. Šedbarą paskelbti Teisės ir teisėtumos komiteto išvadą.

S. ŠEDBARAS (TS-LKDF). Tai gana nesudėtingas įstatymo projektas. Nebuvo gauta jokių pastabų. Komitetas svarstė rugsėjo 25 dieną ir, visiems dešimčiai komiteto narių balsavus už, pritarė šiam įstatymo projektui.

PIRMININKAS. Dėkoju. Nuomonių taip pat niekas neužsirašė pareikšti. Galime po svarstymo šiam projektui pritarti bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

10.34 val.

Viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2975 (svarstymas)

Darbotvarkės 1-7 klausimas – Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2975. Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą paskelbs Z. Streikus. Kviečiu į tribūną.

Z. STREIKUS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas kaip pagrindinis komitetas gegužės 15 dieną apsvaistė Viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą ir nusprendė įstatymo projektą atmesti atsižvelgdamas į Teisės departamento pastabą, kad projektu siūlomi reguliuoti teisiniai santykiai turėtų būti reguliuojami specialiuose tarnybos ir darbo santykiuose ir jų procedūrinius aspektus reguliuojančiuose teisės aktuose. Balsavimo rezultatai – pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Sakyti nuomos Seimo nariai neužsirašė. Kolegos, gal galime pritarti komiteto nuomonei taip pat bendru sutarimu, kaip pritartė komitetas? Dėkoju, pritarta. Projektas atmetas.

10.35 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimo Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIII-3607(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 1-8 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimo „Dėl Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIII-3607. Svarstymas.

Pranešėjas A. Kirkutis paskelbs Sveikatos reikalų komiteto išvadą. Ar yra salėje? Algimantai Kirkuti, kviečiu jus į tribūną. Algimantai Kirkuti, kviečiame į tribūną.

A. KIRKUTIS (LVŽSF). Seimo Sveikatos reikalų komitetas svarstė nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimo Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą Nr. XIII-3607. Balsų persvara Seimo Sveikatos reikalų komitetas pritartė klausimui.

PIRMININKAS. Dėkoju. Savižudybių ir smurto prevencijos komisijos išvadą paskelbs Seimo narys R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Gerbiamieji Seimo nariai, rugsėjo 25 dieną Savižudybių ir smurto prevencijos komisija gana aktyviai diskutavo ir priėmė bendru sutarimu – siūlyti pagrindiniam Sveikatos reikalų komitetui tobulinti projektą atsižvelgiant į Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Psichologijos instituto Suicidologijos tyrimų centro pateiktas pastabas ir Seimo Savižudybių ir smurto prevencijos komisijos pasiūlymą bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Nuomonė už – Seimo narys A. Veryga.

A. VERYGA (LVŽSF). Dėkoju, gerbiamas Pirmininke. Gerbiami kolegos, aš norėčiau priminti, kad prieš gerus dvejus metus įvairūs bendruomenės nariai kėlė klausimus, ar mes žinome, kur iš tikrųjų sveikatos sistema keliauja, kaip ji turėtų būti organizuojama. Paprastai tokius strateginius dalykus ir apibrėžia dokumentas, apie kurį mes šiandien kalbame. Ir tuo metu buvo išsakytas poreikis, kad reikėtų jį peržiūrėti, papildyti, nes ten nebuvo numatyta tokių dalykų kaip tam tikros pacientų saugumo užtikrinimo priemonės, geros vadybos praktika, papildomoji ir alternatyvioji medicina ir panašiai. Iš tiesų skyrėme labai daug laiko diskusijoms, įvairiems norams, poreikiams išklausti. Šita strategija yra papildyta naujais dalykais, kuriuos išsakė tiek medicinos, tiek visuomenės sveikatos bendruomenė.

Kokių nors radikalių, kardinalių pokyčių ten nėra, bet aš manau, kad ir nelogiška yra strateginius dokumentus kardinaliai keisti, nes Lietuva iš principo yra teisingame kelyje įgyvendinama savo sveikatos politiką. Aš manau, kad tai yra subalansuotas dokumentas, kuris šiandien atliepia didžiosios dalies bendruomenės interesus. Kviesčiau palaikyti ir jam pritarti.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – V. Čmilytė-Nielsen.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN (LSF). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Iš tiesų gana keistai jaučiuosi, kalbėdama prieš strategiją, kurioje yra siekiama tiek daug gerų ir kilnių tikslų. Tikrai nesu prieš juos. Tačiau, mano galva, šioje strategijoje ypač daug kalbama apie tikslus ir labai mažai apie priemones, kaip tų tikslų reikėtų siekti.

Taip pat kitas priekaištas, kuris, mano galva, yra svarbus, yra tai, kad šios strategijos negalima pavadinti prevencine. Pavyzdžiui, labai svarbi sveikatos ir sveikos gyvensenos dalis yra fizinis aktyvumas, bet jam yra skiriamas vienas sakinytis visoje didelėje strategijoje. Prie uždavinių

įrašytas azartinių lošimų prieinamumo mažinimas, tačiau neparašyta nė sakinio apie tai, kaip bus to siekiama.

Kitas uždavinys – kompiuterinių žaidimų prieinamumo mažinimas. Tačiau šis tikslas nepagrįstas nei skaičiais, nei aprašytas metodas, kaip to ketinama siekti. Iš esmės pritariu strategijos tikslams, bet vis dėlto atkreipiu dėmesį į jos netobulumą. Labai norėtusi, kad ją tobulinant būtų įdėta daugiau darbo, galbūt daugiau kalbamasi su ekspertais, apie kuriuos ką tik kalbėjo ministras. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Nuomonės išsiskyrė, balsuojame po svarstymo dėl projekto Nr. XIIIIP-3607.

Balsavo 99 Seimo nariai: už – 55, prieš – 3, susilaikė 41 Seimo narys. Po svarstymo projektui Nr. XIIIIP-3607 pritarta.

10.41 val.

Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo Nr. I-1562 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1138(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 1-9 klausimas – Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1138(2). Svarstymas. Sveikatos reikalų komiteto išvadą paskelbs Seimo narys K. Bartkevičius.

K. BARTKEVIČIUS (LGF). Dėkoju, gerbiamas Pirmininke. Gerbiami kolegos, Sveikatos reikalų komitetas kaip pagrindinis svarstė rugsėjo 25 dieną, 7 balsavus už, 1 – prieš ir 2 susilaikius, komitetas atmetė Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo Nr. I-1562 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIIP-1138(2), atsižvelgdamas į tai, kad 2019 m. liepos 18 d. buvo priimtas Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Nuomonė prieš – Seimo narys A. Matulas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, maždaug prieš pusantų metų į mane kreipėsi jauna moteris, kurios vyras buvo gydytas vienoje stambioje ligoninėje, prašė manęs padėti gauti... ir mirė žmogus. Prašė padėti gauti dokumentus, išrašą, ligos istoriją. Mėnesį buvo vilkinama. Po to, kai aš raštu kreipiausi, ligos istorija, išrašai buvo duoti, bet moteris pastebėjo, žmona pastebėjo, kad yra daug, jos manymu, klastočių, įrašų dėl konsultacijų, kurių, jos manymu, nebuvo. Kiek žinau, dabar vyksta teismo procesas.

Todėl aš dar kartą peržiūrėjau Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymą, jame iš esmės tokia galimybė yra, bet nėra tiksliai nustatyta, kada žmogus gali gauti tuos išrašus. Ir tikriausiai visi įtariame, kad tokių prierašų, tokių klastojimų yra ir gali būti. Todėl pateikiau siūlymą sukonkretinti, kada žmogus gali gauti, peržiūrėti savo ligos istorijos išrašus, fotokopijas. Teisės departamentas turi tik vieną nedidelę techninę pastabą. Nežinau, kodėl yra nepritariama. Suprantu, kad medicams tai būtų apsunkinimas, bet, man atrodo, tai pasitarnautų pacientų labui, nes kokybė kartais yra tokia, kad žmogui kelia daug abejonių, ar teisingai ir laiku paskirtas gydymas.

Man yra keista, kodėl Sveikatos reikalų komitetas, užuot tobulinus, siūlo atmesti. Bet tikriausiai čia kartojausi situacija, kaip ir vakar pas premjerą opozicinių partijų atstovai buvome nuėję kalbėti apie sveikatos apsaugą ir buvo pasakyta, kad Vyriausybė darys išvažiuojamąjį posėdį, sieks kai kurių rajonų smulkesnes ligonines jungti prie stambesnių. Kai mes pasakėme, kad prieš dvejus su puse metų tokį projektą pateikėme, bet Vyriausybė atmetė, premjeras sutriko, ar tikrai taip gali būti.

PIRMININKAS. Laikas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Tai tikriausiai čia kartojausi situacija, jums dar reikia laiko, kad suvoktumėte, kad čia yra problema, po to patys pateiksite panašų siūlymą.

PIRMININKAS. Balsuojame dėl projekto Nr. XIIIIP-1138. Komitetas siūlo atmesti. Pritariantieji atmetimui balsuoja už, kiti – kitaip.

Balsavo 104 Seimo nariai: už – 58, prieš – 25, susilaikė 21 Seimo narys. Pasiūlymui pritarta – projektas atmestas.

10.46 val.

Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 17 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3854 (pateikimas)

Gerbiami kolegos, kadangi sutaupėme laiko, o esame perkėlę iš popietinės darbotvarkės į rytinę darbotvarkę, tai siūlau imti darbotvarkės 1-13 klausimą – Alkoholio kontrolės įstatymo 2, 17 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIIP-3854. Pateikimas. Pranešėjas – Seimo narys P. Saudargas.

P. SAUDARGAS (TS-LKDF). Dėkui, gerbiamas Pirmininke. Gerbiami kolegos, įstatymas gana trumpas ir paprastas, tačiau problema yra gana komplikauta. Kaip girdėjote, Lietuvoje atsirado nauja paslaugos rūšis – vadinamieji alkoholio paštomatai, kur tu gali įsigyti realiai alkoholio realiu laiku po tų valandų, kai alkoholis jau yra draudžiamas įsigyti, bet kada iš esmės. Tie, kurie teikia šią paslaugą, verslininkai, sakyčiau, demagogiškai atsako, kad jie neparduoda alkoholio neleistinu laiku, jie jį paskolina arba žmogus tiesiog padeda pasaugoti pas juos į paštomatą tą alkoholį, paprastai tai yra stiprus alkoholis, degtinės butelį.

Mano siūlymas yra Alkoholio kontrolės įstatymą papildyti sąvokomis, įvedamos dvi naujos sąvokos, tai yra: alkoholio produktų skolinimas, alkoholio produktų pardavimas fiziniam asmeniui, atidedant apmokėjimą, arba alkoholio produktų pasaugojimas, tai yra paslauga fiziniam asmeniui už tam tikrą atlygį stacionariuose saugojimo įrenginiuose pasaugoti alkoholio produktus. Taigi mes iš esmės įvestume dvi naujas sąvokas – alkoholio produktų pasaugojimas ir skolinimas. Tada jau Seimo valioje būtų, o ką daryti su tomis sąvokomis, ar jas visai uždrausti? Mano konkrečiu atveju yra siūlymas, kad alkoholio produktų skolinimo ir pasaugojimo veikla yra draudžiama, tačiau komitetas gali pasvarstyti, galbūt skirti didelius mokesčius tokiai veiklai. Iš esmės keičiantis pasauliui, atsirandant naujoms prekybos galimybėms, mes žinome, kad dabar žmogus gali tiesiog užsisakyti krepšelį maisto iš parduotuvės, yra žmonių, kurie teikia tą paslaugą, atveš, žinome „Barborą“, kai jau nebereikia pačiam važiuoti į parduotuvę, ir taip toliau, ir taip toliau. Žodžiu, plečiantis galimybėms, įvairiems paštomatams, plečiantis atsiskaitymo būdams, mes susiduriame su naujomis įvairių prekybos variantų formomis. Lygiai taip pat ir alkoholio pramonėje mes turime akcentuoti tą realybę ir įvesti naujas įsigijimo formas, ir tokiu būdu vėliau žiūrėti, ką daryti, ar apmokestinti labiau, ar uždrausti. Turbūt pristatymo tiek, jeigu bus jūsų klausimų, aš mielai atsakysiu.

PIRMININKAS. Klausti nori nemažai Seimo narių. Pirmasis klausia Seimo narys E. Gentvilas.

E. GENTVILAS (LSF). Gerbiamas kolega, atrodo, šita atsiradusi situacija liudija, kad draudimai nieko neišspręs. Visko reglamentuoti neįmanoma, nebent iš viso uždrausti alkoholio įvežimą į Lietuvą, gal tai būtų išeitis. Su kolegomis šnekamės, mes žavimės Lietuvos verslininkais, kurie teisėtais būdais randa teisėtus sprendimus, kaip apeiti galiojančius draudimus. Aš, beje, nesakau, kad tie draudimai, laiko apribojimas yra kažkokia nesąmonė. Bet štai draudimų kultūra atveda prie naujų verslo formų ir ką jūs darote? Mūsų kolegos dešinieji susijungę į aljansą su draudimų koalicija ir uždraudžia tai, kas yra tautos gyvastis – verslumo idėja. Kodėl jūs čia šitaip norite uždrausti, apmokestinti? Ar jūs dar mūsų broliai, ar jau ten pusbroliais pasidarėte?

P. SAUDARGAS (TS-LKDF). Ačiū. Mūsų tikrai tautos gyvastis – verslumas, bet tautos pražūtis yra alkoholis. Tai turbūt visi suprantame ir visi balsavome. Aš taip pat palaikiau alkoholio ribojimų paketą, kuris buvo, bet turbūt jūsų klausime ir yra kelios dimensijos.

Viena dimensija – draudimai, apribojimai ir visa kita. Jeigu mes norime grįžti prie šios diskusijos, ji yra labai ilga ir plati. Mano atspirties taškas yra visiškai kitas. Tai yra ta situacija, ta teisinė bazė, aplinka, kuriai Seimas jau pritarė, visuomenė jau baigia priprasti ir staiga kažkas, kaip jūs džiaugiatės... Man džiaugsmo čia mažai atsiranda, nes tai nėra visiškai teisėti būdai. Tai yra įstatymo apėjimas.

Tačiau trečia dimensija, jeigu jūs atkreipsite dėmesį, ką aš pasakiau, aš nesiūlau iš karto su fakelais bėgti prie tų paštomatų ir juos deginti. Aš kaip tik siūlau apibrėžti tą veiklą ir tada jau būtų Sveikatos reikalų komiteto ar Seimo valia, ką daryti su ta veikla. Būtų tokie žingsniai. Aš siūlau įvardinti, ką jie daro konkrečiai, nes jie tai įvardina tik žiniasklaidai: sako, mes paskoliname, o mes pasaugome. Gerai, įveskime šias sąvokas. Seimas neapsižiūrėjo.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, Pirmininke. Gerbiamas kolega, palaikau idėją – vis dėlto ši sritis turi būti reguliuojama. Mes turime daug problemų su alkoholiu ir ypač pasekmių dėl alkoholio. Ar jūs turite duomenų, rengdamas šitą įstatymą, kiek jau tokių skolinimosi būdelių, sandėliukų *ant Lietuvos* yra ir gal turite adresų? Gal kam nors iš Seimo narių prireiktų. Ačiū.

P. SAUDARGAS (TS-LKDF). Labai ačiū. Yra Vilniuje, daugiausia šita veikla yra išvystyta Vilniuje. Yra penki tokie „paštomatai“. Pavyzdžiui, Antakalnio 77, V. Druskio 4, Kalvarijų, Savanorių. Aš nemanau, kad čia reikėtų labai reklamuoti. Kolegos džiaugiasi, linksi galvomis. Iš tiesų yra konkrečios vietos, jos yra veikiančios ir žmonės jau gali ten įsigyti. Čia juokas juokais. Aš, naudodamasis proga, atsakydamas į jūsų klausimą, pabrėžčiau, kad problema yra, kad ir nepilnamečiai įsigyja, nes čia su ta programa... žinote, aš su kodu galiu ateiti vidury nakties ir aštuonerių metų vaikas būdamas išsiimsiu tą *šnapso bonką*. Štai kur yra problema.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys G. Steponavičius.

G. STEPONAVIČIUS (MSNG). Labai ačiū, gerbiamas Seimo Pirmininke. Gerbiamas pataisų teikėjas, aš matau, kad draudimų politikos lauke tolesnių draudimų sumanymo klodai yra neišsemiami. Jūs turbūt esate vienas iš tų pavyzdžių, jūs ieškote vis naujų terpių, kur dar būtų galima ką nors sureguliuoti mėginant draudimų politiką padaryti baigtine visuma. Nežinau, kiek aš jus galėčiau dėl to žygio sveikinti, bet mano klausimas yra kitas.

Sakykite, ar jūs nemanote, kad jūsų projektas irgi nėra iki galo išbaigtas, nes jūs kalbate apie stacionarius saugojimo įrenginius? Juk yra taksi багаžinės ir mobiliosios saugyklos. Jeigu jau užsimojote, sureguliuokite viską, kas juda ir nejudą, ir tada jūsų projektas bus dar tobulesnis. Nemanote?

P. SAUDARGAS (TS-LKDF). Labai ačiū, gerbiamas kolega. Jūs turbūt pats suprantate, kad veikla, kurią Seimas gali reguliuoti, turbūt yra legali. Štai ten turi kreipti dėmesį. Jei veikla nelegali, turi užsiimti policija ir įvairios tarnybos, kurioms priskirta kontrolės funkcija. Mūsų funkcija yra leisti įstatymus, sukurti įstatyminę bazę. Tai yra kaip tik ne tiek iš draudimų paskatos gimusi idėja, bet iš išties demagogiško požiūrio, kaip verslas randa landų. Aš tikrai sveikinu verslą. Tai yra išmanu, gudru, bet ar tikrai, liaudiškai tariant, ieškome *durnių*? Akivaizdu, kad yra bandymas apeiti paprastą ribojimą. Tai yra laiko ribojimas, tai yra tiesiog paprastas bandymas. Mes, kaip Seimas, turbūt neturėtume leisti valstybėje taip šeiminkauti. Vis dėlto įstatymų laikytis reikia.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė A. Armonaitė.

A. ARMONAITĖ (MSNG). Gerbiamas pranešėjas, iš tiesų vienas draudimas 2017 metais, na, ne vienas, o draudimų paketas gimdo naują draudimą, nes žmonės apeina aną reguliavimą, susikuria nauja veikla ir dabar jūs siūlote naują draudimą. Ar jums neatrodo, kad čia yra nesibaigianti istorija. Mes galime labai labai toli nueiti būtent alkoholio kontrolės politikos ir tikriausiai kitoje srityse lygiai taip pat, bet šioje srityje tai labai aštriai matoma. Vis dėlto ar neįsijaučiate, kad jūsų pasiūlymas yra ne visai sistemiškas ir toks, kuris... na, po metų tikriausiai vėl stovėsite šioje tribūnoje su nauju draudimu, nes kas nors jau bus sugalvojęs, kaip apeiti šį draudimą.

P. SAUDARGAS (TS-LKDF). Labai ačiū. Gerbiama kolega, kaip savo pristatymo pradžioje aš ir atkreipiau dėmesį, tai ne visai yra draudimas. Mano įstatymo projektas susideda iš dviejų dalių. Viena dalis apibrėžia tą naują veiklą, nes žmonės ją užsiima. Jeigu žmonės ją užsiima, ją reikėtų apibrėžti. Tada mes turime galvoti, o ką su ta veikla daryti, kiek jina yra nelegali, galbūt, aš siūlau kaip alternatyvą, pritaikyti didesnius mokesčius, kad tai nebūtų paskata tiems priklausomiems ar galų gale nepilnamečiams. Aš irgi pasisiunčiau programėlę, *Artimiasias.lt* yra *apsas* telefone, gali pasisiųsti. Tą gali atlikti ir nepilnamečiai. Čia yra problema. Mes turime tai reglamentuoti. Tai nėra naujas draudimas, jis atliepia turbūt besikeičiančio pasaulio situaciją.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys K. Masiulis.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Aš pradžioje noriu replikuoti dėl liberalų pasisakymų prieš draudimus. Alkoholio vartojimas yra ribojamas ir reguliuojamas, ir liberalai turbūt irgi neleis vartoti alkoholio nepilnamečiams. Tai yra uždrausta. Vis dėlto alkoholio vartojimas yra reguliuojamas. O dabar klausimas būtų jums. Aš manau, kad čia tuoj pat atsiras kitų apėjimų. Tarkime, iš to automato mes neleisime pasiskolinti, bet galbūt per kokią *apsą* bus leidžiama pagaminti. Tiesiog užsakyks, kad pagamintų jam.

P. SAUDARGAS (*TS-LKDF*). Iš tiesų idėja gana įdomi – gamyba. Bet vėlgi turbūt skirkime. Na, ta gamyba ar ten kokteilį suplakti, tai vyksta baruose, restoranuose, kur yra visiškai kitas ribojimas. Mes kalbame apie prekybą tais alkoholio produktais, kurie yra rinkoje. Tie buteliai... ir čia, man atrodo, būtų bandymas tiesiog... Na, apeiti galbūt ne visai apsimokantis dalykas, jeigu tu pradėsi gaminti alkoholį virtualiai. Nežinau, čia mes prifantazuosime tuoj tikrai sudėtingų dalykų. Man atrodo, čia yra paprastas dalykas. Aš bandau reaguoti į situaciją, kuri jau yra, veikla jau egzistuoja, jinai yra gana išsiplėtusi.

Dar kartą tik atkreipsiu kolegų dėmesį, kad tai yra potenciali landa įsigyti nepilnamečiams, ir patiems registruojantis, nes vaikai, tikrai mažesni nei 20 metų, gali turėti ir banko korteles, sąskaitas, lygiai taip pat aš galiu paprašyti kokio nors vyresnio pusbrolio ar pusseserės, kad man sukurtų šį priėjimą, ir pats, kaip matėte, visame Vilniaus mieste galiu nuvažiuoti ir bet kuriuo paros metu išsiimti tą butelį. Tai tikrai reikia reglamentuoti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Atsakėte į visus klausimus. Motyvai. Motyvai už – A. Sysas.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, Pirmininke. Gerbiami kolegos, taip, reikia sveikinti verslumą. Aš suprantu, kad Seimas priima įstatymus, o kažkas galvoja, kaip iš karto juos apeiti. Aš manau, kad iš principo turbūt ne vienas iš čia esančių salėje ir turbūt dauguma Lietuvos gyventojų be tokio taromato, kuris duoda pilną butelį, tikrai gali išgyventi. Tai ne reikalingiausias produktas. Sveikinu iniciatyvą, kad mes visgi sureguliuotume, kas yra skolinimas, kas yra pasaugojimas. Manau, vėl pakartosiu, ne reikalingiausi produktai, kurie tokiu būdu saugomi ir skolinami. Juo labiau kad turime ne pačią geriausią statistiką alkoholio vartojimo pasekmių, nėra išspręsta problema, kas naudojasi tais taromatais, kad gali bet kas. Siūlau pritarti įstatymo projektui ir svarstyti toliau.

PIRMININKAS. Motyvai prieš – Seimo narys E. Gentvilas.

E. GENTVILAS (*LSF*). Taip, reikia sutikti su kolega Algirdu, kad tai nėra svarbiausia produkcija. Akivaizdu, reikia pritarti tam, kad reikia kovoti su nepilnamečių arba neturinčių teisės vartoti alkoholį žmonių polinkiu vartoti. Beje, čia netinka žodis „nepilnamečiai“, nes uždrausta iki 20 metų vartoti alkoholį, tai ir žmonėms, kurie yra pilnamečiai. Todėl kalbėti apie tai, kad nepilnamečiai negali, tai reikštų, kad pilnamečiai jau gali.

Gerbiamieji, tai rodo problemą, arba sisteminę problemą, kuri yra Seime – suvokimo stoką, kad draudimais mes toli niekur nenueisime. Kiekvienas draudimas gimdo apėjimą, pavadinau tai verslumo dvasia ir tautos gyvastimi ir, tiesą sakant, be ironijos pavadinau, nes daugeliu atvejų visokios prohibicijos ir kitokie draudimai gimdo verslą, dažnu atveju šešėlinį verslą. Šiuo atveju, mano manymu, mano supratimu, tai nėra nelegalus verslas, tai nėra šešėlinis verslas, o yra teisėtas bandymas apeiti atsiradusius draudimus. Taigi mes turime suprasti, kad draudimų politika visada turės kitą dalį, šiuo atveju legalią, o kas dar blogiau – kitu atveju kas nors susikurs nelegalią alternatyvą. Todėl mes turime atsikratyti pomėgio viską drausti, viską apriboti ir ieškoti kitokių išeičių ne draudimais, o sąmonės ugdymu, sąmonės didinimu, susivokimo didinimu spręsti tuos klausimus. Todėl aš pasisakau prieš.

PIRMININKAS. Dėkoju. Nuomonės išsakytos, išsiskyrė. Kviečiu balsuoti po pateikimo dėl Alkoholio kontrolės įstatymo 2, 17 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto.

Balsavo 94 Seimo nariai: už – 82, prieš – 6, susilaikė 6 Seimo nariai. Pritarta po pateikimo. Siūlomi komitetai: pagrindinis – Sveikatos reikalų komitetas. Galime pritarti bendru sutarimu, kad pagrindinis būdų Sveikatos reikalų komitetas? Ačiū, pritarta. Papildomas – Ekonomikos komitetas. Taip pat galime pritarti bendru sutarimu. Pritariame. Siūloma svarstyti gruodžio 12 dieną. Pritariame. Dėkoju.

11.03 val.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 19¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3923 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės 1-14 klausimas – Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 19¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3923. Pranešėjas – Seimo narys M. Majauskas. Pateikimas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ačiū, Pirmininke. Mieli kolegos, labas rytas. Noriu pristatyti klausimą, kuris, mano giliu įsitikinimu, reikalauja jūsų dėmesio, ir neatidėliotino dėmesio. Šiuo metu daugelyje pasaulio šalių galioja draudimas nuotoliniu būdu internetu įsigyti nikotino produktų. Priežastis, kodėl toks draudimas yra, kad negalėtų įsigyti vaikai, nes puikiai suprantame, kad jei gu jie ateina į parduotuvę, yra kasininkas, pardavėjas, tai yra kaip toks saugumo filtras, kuris patikrina ir vizualiai, galbūt ir dokumentą patikrina, ar žmogus, kuris nori įsigyti tabako produktą, yra pilnametis. Nuotoliniu būdu patikrinti yra daug sunkiau, todėl daugelis pasaulio šalių draudžia tabako gaminių nuotolinę prekybą. Lygiai toks pat draudimas galioja ir Lietuvoje, toks draudimas galioja jau daug metų. Vienintelė problema ir skirtumas tarp Vakarų šalių ir Lietuvos, kad ten verslas laikosi tokio draudimo, o Lietuvoje verslas nesilaiko šio draudimo, ir ne tik kad nesilaiko, neieško jokių landų, kaip čia ką tik girdėjome, bet piktybiškai, šiurkščiai tiesiog nusispjauja į įstatymus ir pažeidinėja draudimą prekiauti internetu nikotino produktais.

Aš pateiksiu kelis pavyzdžius. Vienas iš jų yra „Ecodumas“, galite dabar patys susivesti ir pasižiūrėti. Ši kompanija prekiauja nikotino produktais internetu, nors yra labai aiškus draudimas tai daryti. Ši kompanija buvo drausta 11 kartų. Bendra baudų suma jau yra 20 tūkst. eurų. Iš tų vienuolikos kartų net tris kartus ši kompanija yra bausta už nikotino produktų pardavimą nepilnamečiams. Tokių kompanijų yra ne viena. Galime pažiūrėti, „Geras Dūmas“, „Ecodumas“, „Royal Smoke“, „Cigman“. Tai yra interneto svetainės lietuviškų kompanijų, kurios prekiauja nikotino produktais, taip sudarydamos galimybę vaikams įsigyti nikotino produktų. Kreipiausi į policiją dėl to, kreipiausi dėl to į Narkotikų kontrolės departamentą. Abi institucijos labai aiškiai pasakė, kad jos yra bejėgės, esamos poveikio priemonės neduoda jokių rezultatų.

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas pasiūlė dar vieną priemonę, tai yra suteikti jiems galimybę blokuoti tas piktybines svetaines, kurios prekiauja nikotino produktais nuotoliniu būdu, taip sudarydamos galimybę įsigyti tų produktų nepilnamečiams.

Mielai atsakysiu į jūsų klausimus.

PIRMININKAS. Paklausti nori Seimo narys E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerai, kad teikiamas toks įstatymo projektas, tik man šiek tiek abejonių kyla dėl tų užsienyje registruotų įmonių, nes jūs įstatyme kalbate apie tarptautinę tarpvalstybinę prekybą, o aiškinamajame rašte rašote apie jų filialus. Tai kaip įmanoma tada būtų kontroliuoti, jeigu dirbtų užsienyje registruota įmonė ir siųstų čia tuos gaminius? Ar tai įmanoma koku nors būdu patikrinti? Gali būti taip, kad Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas gaus tokias nesunešiojamas kurpaites – gali veikti, bet su užsieniečiais nelabai gali susitvarkyti. Ačiū.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Draudimas yra skirtas tik toms svetainėms, kurios yra skirtos vidaus rinkai. Tai yra Lietuvoje veikiančios svetainės arba užsienyje veikiančios svetainės, kurios būtų pritaikytos Lietuvos rinkai. Toks draudimas nėra siūlomas „Amazonui“, nors ir pats „Amazonas“ neleidžia nikotino produktų prekybos. Leidžia tam tikros šalys tik pačių įrenginių, bet ne viena, mano žiniomis, neleidžia jokių nikotino produktų.

Taigi tai, kaip yra surašytas įstatymas, ir tai, kokia yra Tabako ir alkoholio kontrolės departamento praktika, yra orientuota į svetaines ir į verslą, kuris piktybiškai pažeidžia ir siūlo parduoti nikotino produktus Lietuvos rinkai, Lietuvos vartotojams, iš esmės padarydamas priėjimą prie šių produktų nepilnamečiams. Šis instrumentas sudarytų galimybę departamentui taip pat užblokuoti svetainę, jeigu, tarkime, lietuviškas verslas perkeltų svetainę į Latviją, tačiau svetainė yra nukreipta tiksliai į Lietuvos rinką, išversta Lietuvos rinkai, pritaikyta Lietuvos rinkai, tada toks piktybinis įstatymo pažeidimas taip pat būtų sutvarkytas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Daugiau klausiančių nėra. Nuomonė už po pateikimo – E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Manau, kad nėra prieš. Tai sveikintinas įstatymo projektas, iš tikrųjų daug problemų turime dėl elektroninės prekybos, ypač tarp moksleivių. Aišku, reikės atsižvelgti į Teisės departamento išvadas. Manau, komitetas galės tą sutvarkyti ir palinkėti, kad tas įstatymas tikrai veiktų. Ačiū. Pritarkime jam.

PIRMININKAS. Dėkoju. Gerbiami kolegos, gal galime po pateikimo pritarti bendru sutarimu? Nuomonių prieš nebuvo. (*Balsai salėje*) Balsuojame. Gerai, balsuojame.

Balsavo 86 Seimo nariai: už – 78, prieš – 1, susilaikė 7 Seimo nariai. Po pateikimo projektui pritarta.

Gerbiami kolegos, grįžtame... Komitetai. Kaip pagrindinis siūlomas Sveikatos reikalų komitetas ir kaip papildomas – Ekonomikos komitetas. Pritariame bendru sutarimu. Siūloma svarstyti gruodžio 12 dieną. Pritarta. Dėkoju.

11.10 val.

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Ernestą Rimšėlį Lietuvos apeliacinio teismo teisėju“ projektas Nr. XIII-3946 (pateikimas)

Grįžtame prie darbotvarkės. Darbotvarkės 1-10 klausimas. Atvyko pranešėja ir pretendentai. Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Ernestą Rimšėlį Lietuvos apeliacinio teismo teisėju“ projektas Nr. XIII-3946. Pranešėja – Prezidento vyriausioji patarėja J. Šovienė. Pateikimas. Kviečiu į tribūną.

J. ŠOVIENĖ. Laba diena, gerbiamas Seimo Pirmininke, gerbiami Seimo nariai, jums vertinti pristatau Respublikos Prezidento pasirinktą kandidatą į Lietuvos apeliacinio teismo teisėjus. Tai E. Rimšelis – profesionalus ir sąžiningas teisėjas. E. Rimšelis daugiau kaip dešimt metų Apeliaciniame teisme ėjo įvairias tiesiogias su teisėjo veikla susijusias pareigas, penkerius metus dirbo Prezidento patarėju teisės klausimais, keletą metų užsiėmė advokato praktika. Šiuo metu dirba Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėju. E. Rimšelis yra apsigynęs daktaro disertaciją baudžiamosios teisės srityje, aktyviai užsiima mokslinė ir pedagogine veikla.

Gerbiamieji Seimo nariai, taip, E. Rimšelio kandidatūra prieš metus negavo pakankamo Seimo narių palaikymo, tačiau nauji Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos rezultatai buvo viena-reikšmiški. E. Rimšelis buvo aukščiausiais balais įvertintas kandidatas į Apeliacinio teismo teisėjus. Jį vienbalsiai palaikė ir Teisėjų taryba. Prezidentui pradėjus eiti pareigas, šis klausimas buvo atidėtas siekiant išsiaiškinti objektyvias aplinkybes, galėjusias nulemti jau minėtą Seimo sprendimą. Išsiaiškinome, E. Rimšelis yra nepaprastai profesionalus, sąžiningas ir principingas teisininkas, jokių objektyvių aplinkybių, kurios galėtų sutrukdyti jam eiti pareigas aukštesnės pakopos teisme, nėra.

Gerbiamieji Seimo nariai, valstybės tarnybai reikia žmonių, kurie turimą aukščiausio lygio profesionalumą sutinka įprasminėti valstybės tarnyboje. Prezidentas kreipiasi į jus tikėdamasis sprendimo, kuris labiausiai prisidėtų prie teismų sistemos stiprinimo ir Apeliacinio teismo profesionalumo. Dėkoju už dėmesį.

PIRMININKAS. Dėkojame pranešėjai. Kviečiame prisistatyti pretendentą E. Rimšėlį.

E. RIMŠELIS. Laba diena, dėkoju Pirmininkui už suteiktą žodį. Gerbiamieji Seimo nariai, esu šioje salėje kaip kandidatas į labai svarbias pareigas Lietuvos Respublikoje, todėl, be abejo, esu dėkingas Jo Ekscelencijai Respublikos Prezidentui ir patarėjai, kuri pristatė, iš tikrųjų labai dėkui už gražius žodžius dėl mano kandidatūros ir už pasitikėjimą teikiant mano kandidatūrą jums svarstyti.

Prezidento patarėja užsiminė apie mano biografinius aspektus, todėl nesikartosiu, neplėtosiu jų. Jeigu trumpai, vienu sakiniu, pabandyčiau apibrėžti save, tai turbūt pirmiausia turėčiau pasakyti, kad esu Lietuvos valstybei ir žmonėms jau daugelį metų dirbantis teisėjas, tikrai negailiu savo sveikatos, laiko ir jėgų, dirbdamas šį darbą, dirbu atsakingai ir tikiu, kad sąžiningas darbas yra teisėjo karjeros prielaida. Suprantu, kad teisėjo karjera nėra tik kompetencijos klausimas, bet taip pat ir pasitikėjimo konkrečiu asmeniu klausimas, šiuo atveju manimi. Esu tvirtas ir tikras, kad niekada nepadariau nieko, dėl ko Respublikos Prezidentas ar jūs, Seimo nariai, turėtumėte abejoti mano kandidatūra. Perėjau tikrai sudėtingą atrankos procedūrą kartu su kitais kolegomis, kurių kandidatūras jūs jau neseniai svarstėte ir joms pritarėte. Atrankos komisija palaikė mano kandidatūrą, matė patirtį – beveik 20 metų dirbau valstybei klausimais, susijusiais su baudžiamąja teise. Tikiu, kad tikėsite ir jūs.

Suprantu, kad daug klausimų kyla dėl mano ankstesnio darbo prezidentūroje. Taip, dirbau šį darbą prieš 10 metų. Niekada nedalyvavęs politikoje, jokiuose politiniuose procesuose, sutikau

padėti išrinktai šalies vadovei ir jos politinei komandai patarti teisės klausimais. Tokį sutikimą supratau kaip pareigą valstybei, valstybei, kurioje gyvenu, valstybei, kurioje manau, kad dar galiu būti naudingas.

Antrą kartą ryžausi šiai procedūrai ne avantiūristiškai. Nesu kietakaktis, siekiantis karjeros bet kokių būdu. Tai yra pirmiausia reakcija į mano artimų draugų, pirmiausia kolegų iš teismų sistemos palaikymą, kurio sulaukiau po ankstesnės atrankos. Todėl dalyvauju kaip reakcija į tą palaikymą ir kaip padėka į tą palaikymą. Tikiu, kad, įvertinę ir naujojo šalies vadovo sprendimą, jūs taip pat įvertinsite. Manau, kad esu dar naudingas valstybei, galiu toliau dirbti Lietuvos žmonių labai mėgstamą ir mylimą darbą, ir viliuosi sulaukti jūsų palaikymo.

Esu čia, kad atsakyčiau į jūsų klausimus. Pabandysiu tai padaryti nuoširdžiai, atvirai ir tiek, kiek jums bus įdomu, ar frakcijose, ar individualiai, kaip tik pageidausite, pabandysiu išsklaidyti bet kokias jūsų abejones. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia Seimo narys A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*LSDDF*). Ačiū, gerbiamasis Pirmininke. Gerbiamasis pretendentė į Apeliacinio teismo teisėjas, jūs ilgą laiką dirbote Prezidentės D. Grybauskaitės komandoje. Kaip žinome, po truputį aiškėja tam tikros pikantiškos detalės. Visai neseniai buvo spaudoje pasirodžiusi informacija vieno patarėjo, kad Prezidentė pati reketavo verslininkus, kad padarytų prezidentūros kilimui 80 % nuolaidą. Kaip jūs, kaip teisininkas, kaip patarėjas ir būsimas teisėjas, galėtumėte vertinti tokią situaciją? Kiek aš pamenu, panašiai elgdavosi reketininkai perestroikos laikais.

E. RIMŠELIS. Tikrai nedalyvavau tame pokalbyje, jeigu toks buvo, negirdėjau jo, nežinau nė jo konteksto ir nežinau, kokia forma buvo tas pokalbis, jeigu toks buvo. Baudžiamosiose bylose aš matau reketo bylas, matau turto prievartavimą, koks jis būna. Taip pat suprantu, kad žmonės dažnai derasi. Ar tą gali daryti valstybės pareigūnas, eidamas pareigas, tai jau gal kitas klausimas, bet vis tiek turime visuomet žiūrėti, kaip tas buvo daroma, kokiame kontekste tas buvo daroma. Tikrai negaliu pasisakyti, nes to nežinau.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys B. Bradauskas.

B. BRADAUSKAS (*LSDPF*). Dėkoju, Pirmininke. Gerbiamas pretendentė, šiandien frakcijoje jūsų buvęs kolega L. Balsys jus charakterizavo ir aš tikrai balsuosiu už jus, bet norėčiau vis dėlto išgirsti jūsų nuomonę, kokia jūsų nuomonė dėl teismų tarėjų institucijos. Tai padėtų man apsispręsti toliau balsuojant dėl šito klausimo. Dėkoju.

E. RIMŠELIS. Visiškai pozityvi mano nuomonė ir tai nėra joks pataikavimas idėjoms ir panašiai. Daugelis teisėjų tarėjų dalyvavimą arba žmonių įtraukimą į teismą mato kaip pozityvų dalyką, nes žmonės pamatys, kaip mes dirbame, kaip priimame sprendimus. Tą daro daugelis šalių. Taip, būna visokių niuansų ir problemų, priimant sprendimus, bet to bijoti nematau jokio pagrindo. Klausimas, matyt, yra dėl mechanizmo, kaip jisai bus įgyvendintas, kaip jie bus atrenkami, kas jie bus, kiek jie norės dirbti, bet tai yra požiūrio ir techninių detalių dalykai.

Pati idėja, dėl kurios jūs klausiate, kaip jūs žiūrite į idėją, tai pozityviai vienareikšmiškai. Man atrodo, kad ta diskusija yra pajudėjusi iš tam tikro sąstingio taško. Atsirado projektų šiek tiek detalesnių, atsirado iniciatyvų ir dėl pataisų, koks bus jų dalyvavimas, kad jie ir sprendimus galės priimti, jau atsirado ir požiūris, kokiose bylose. Tai atsargus ėjimas, tik korupcinės bylos, labai nedidelės apimties civilinės bylos, kiek žinau projektą. Toks atsargus pradžios ėjimas, manau, tikrai leis įvertinti rezultatus, kaip tai veiks.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys S. Jovaiša.

S. JOVAIŠA (*TS-LKDF*). Ačiū, Pirmininke. Gerbiamas pretendentė, jūs, suprantame, nuėjote ilgą ir sudėtingą teisininko kelią, bet kažkada buvo pradžia. Ką jūs dabar patartumėte šiais naujais laikais jauniems būsimiems teisininkams, kurie galbūt dabar studijuoja? Kokie turėtų būti jų pirmieji žingsniai ir ar palaikytumėte jaunimo atėjimą į taip sunkiai patenkamas vietas, kurios dabar, na, priklauso nuo daugelio veiksnių: ir Teisėjų taryba, ir teikimai, ir visa kita? Kaip turėtų atrodyti pirmieji jaunųjų teisininkų žingsniai, jūsų akimis?

E. RIMŠELIS. Visų pirma, aš pats turiu tris vaikus ir nė vieno nekalbinu žavėtis teise, tai tikrai nėra lengvas darbas ir pasirinkimas. Jaunimui turbūt pirmiausia sakyčiau, kad nesirinktų to kelio vien dėl to, kad tai gražiai skamba. Aš pats susiduriu su studentais nuo pat jų pirmo atėjimo

į universitetą, daugelis jų pasirenka šią profesiją dėl to, kad gal prestižu laiko ar susižavi iš filmų, bet toliau tai blėsta, jeigu mes jų nesudominame.

Tiesiog aš visuomet stengiuosi sudominti. Jeigu tai nepavyksta, jeigu jie nesusižavi šia sritimi, siūlau rinktis kitą kelią. Tai tikrai pernelyg atsakingas, pernelyg sudėtingas darbas, jisai nėra lengvas, kaip dažnai įsivaizduojama, kad tai yra, na, tuščiažodžiavimas, dažnai vertinama, kalbėjimas ir tiek. Nelengva priimti sprendimus dėl žmonių likimo. Reikia būti tam pasiryžusiems.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia Seimo narys P. Urbšys.

P. URBŠYS (MSNG). Jūs esate buvęs Prezidento patarėju. Kaip vertinate Prezidento patarėjų skambučius teisėjams, kai tai gali būti susiję su tam tikrų bylų nagrinėjimu ar tam tikra teismų veikla?

E. RIMŠELIS. Absoliučiai skeptiškai. Galiu patikinti (jeigu yra manymas, kad aš tą galbūt dariau), kad niekada to nedariau. Su jokiais teisėjais, su jokiais asmenimis nekalbėjau apie jokių bylų nagrinėjimus. Patarėjų bendravimas su teismų savivalda yra būtinas, jis neišvengiamas. Joks projektas be idėjos teismų srityje nepavyks, jeigu nerasime sutarimo.

Tas pats ir tarėjų klausimu. Bendravimas būtinas. Bet patarėjas, šioje srityje dirbdamas, puikiai supranta, kad, keliant aukščiausius standartus teisėjams, turi dirbti lygiai taip pat ir dar pagal aukštesnius standartus. Net per aplinkui koks nors bandymas kalbėtis su teisėjais iš karto nuaidėtų visoje sistemoje – tu būtum niekas ateityje.

Niekada nebūsi teisėjas, jeigu taip elgsiesi, todėl manau, kad tai tiesiog yra arba nesuvokimas, jeigu taip elgiamasi, arba vienareikšmiškai negalimas elgesys, ir aš jį labai smerkiu. Taip, kartais būna, matyt, tokių norų, bet niekada to nedariau ir manau, kad profesionalai, kurie ateina ten dirbti, tarnauti valstybei, supranta, ko jie ten ėjo. Supranta, kad tai bus ne pliusas CV, tai sudėtingas darbas ir jį reikia dirbti sąžiningai, nes tu tokius standartus keli kitiems.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Gerbiamas pretendentė, neabejoju jūsų kompetencijomis, tačiau norėčiau išgirsti jūsų nuomonę. Akcentavote, kad niekada nebuvote politikas, tačiau vieną tarpsnį dirbote greta politikos, greta didžiosios politikos. Kaip jūs vertinate, mano nuomone, vis dar egzistuojančius dvejopus standartus? Ką tik nuskambėjo Vijūnėlės dvaro istorija, tačiau prieš tai buvo ir kitų istorijų Neringoje, Nidoje, kai vienais atvejais teismas priima sprendimus nugriauti pastatą, tačiau pasitaikydavo atvejų, kad to ir nereikėdavo daryti. Kaip jūs vertinate tokius dvejopus standartus ir ką reikėtų daryti, kad to nebūtų?

E. RIMŠELIS. Dvejopų standartų teisinėje valstybėje neturėtų būti. Teisėjų uždavinys, vienas iš esminių uždavinių, ir yra dirbti taip, kad jų nebūtų. Tam yra precedento doktrina, reikalavimas žiūrėti į precedentes. Bet laikaisi vienos taisyklės, kurią dažnai taikau su studentais. Studentas pribėga po paskaitos ar seminaro ir klausia, štai tokia mano senelių, draugų istorija, kaip čia reikia elgtis. Niekada negaliu suteikti konsultacijos, nematydamas labai konkrečių faktų. Mes turime kiekvienoje individualioje situacijoje matyti tas aplinkybes, kurios yra konkrečios situacijos aplinkybės. Jeigu jos sutampa, dvejopų standartų negali būti. Bet aš nesigilinau į tuos sprendimus, aš jų nesu ypač skaitęs, net neprisimenu, tiesą sakant, apie kuriuos Nidoje kalbate. Pamenu lyg vizualiai tuos pastatus, bet tikrai nežinau detalių, kodėl teismas priėmė tokius sprendimus. Tikiu, kad rado kažkokių aplinkybių, kurios buvo svarbios būtent dėl tokio sprendimo.

PIRMININKAS. Dėkoju. Atsakėte į visus klausimus. Gerbiami kolegos, susitikimai su frakcijomis, kurios pageidavo pretendentės, bus 17 dieną, svarstymas ir priėmimas numatomas spalio 22 dieną.

Toliau posėdžiui pirmininkaus Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. Baškienė.

11.29 val.

Žemės gelmių įstatymo Nr. I-1034 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1787(2)ES (priėmimo tęsinys)

PIRMININKĖ (R. BAŠKIENĖ, LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, dėkoju už jūsų aktyvų darbą ir tęsiame šios dienos darbotvarkę. Pranešu, kad darbotvarkės 1-11 klausimas – Žemės gelmių įstaty-

mo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1787(2) ir jo lydimieji teisės aktų projektai. Noriu jums priminti, kad buvome padarę pertrauką pagal 158 straipsnio 1 ir 2 dalis. Dabar grįžtame prie plenarinio posėdžio metu pradėto priėmimo. Kviečiu pranešėją – K. Mažeiką. Ačiū, kad jūs esate. Kaip ir buvome sutarę, 16 straipsnis, kuris taip ir liko mūsų neišdiskutuotas. Šiandien jau turime Aplinkos apsaugos komiteto išvadą ir prašau gerbiamojo pranešėjo pranešti Seimo nariams, ką gi komitetas per šią pertrauką suredagavo ir kaip išsprendė minėtą problemą.

K. MAŽEIKĄ (LVŽSF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiami kolegos, šį rytą vyko Aplinkos apsaugos komiteto posėdis. Komitetas Seimo pavedimu apsvaistė 16 straipsnio 2 ir 4 dalių tarpusavio suderinamumo normas, kad jos neprieštarautų viena kitai ir taip pat kitiems įstatymu jau priimtiems straipsniams. Komitetas siūlo išdėstyti 16 straipsnio 2 dalies 1 punktą taip... Balsavimo rezultatai: 7 – už, 1 susilaikė. Siūloma pritarti žodžių „planuojama išgauti“ išbraukimui, išlaikyti komiteto siūlytą 1 punkto patobulintą redakciją ir, siekiant sisteminio teisės normų dėstymo, po žodžio „vandenvietės“, derinant su 2 ir 4 punktais, įrašyti žodžius „kurią gali sudaryti grėžinys ar grėžiniai“.

PIRMININKĖ. Prašom, kad visiems būtų aišku, perskaityti galutinę redakciją.

K. MAŽEIKĄ (LVŽSF). Toliau siūloma, kad gėlą požeminį vandenį, jeigu asmuo šeimos, namų ūkio reikmėms arba nekomercinei ūkinei veiklai vykdyti... kurią gali sudaryti grėžinys ar grėžiniai... Tai principas toks. Kaip ir minėjau, 7 – už, 1 susilaikė.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, ar visi supratote formuluotę, ji pakankamai aiški, ir pritariate komiteto pozicijai?

K. MAŽEIKĄ (LVŽSF). Ačiū.

PIRMININKĖ. Ar galime pritarti Aplinkos apsaugos komiteto pasiūlymui dėl visų punktų, kuriuos pranešėjas ką tik pristatė perskaitydamas formuluotę: „...gėlą požeminį vandenį, jeigu žemės ūkio veiklą, išskyrus žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimą, vykdančias asmuo išgauna iš požeminio vandens vandenvietės, kurią gali sudaryti grėžinys ar grėžiniai, mažiau kaip 100 kub. metrų gėlo požeminio vandens per parą, skaičiuojant metinį vidurkį.“ Čia yra antroji formuluotė. Atitinkamai pirmoji skiriasi, kad dešimt, taip, pranešėjau?

K. MAŽEIKĄ (LVŽSF). Taip.

PIRMININKĖ. Taip. 4 punktui, taip pat atitinkamai įrašant žodžius „kurią gali sudaryti grėžinys ar grėžiniai“...

K. MAŽEIKĄ (LVŽSF). Taip.

PIRMININKĖ. ...bendru sutarimu pritariame? Pritariame. Visą 16 straipsnį galime priimti?

K. MAŽEIKĄ (LVŽSF). Balsuojame. Siūlo balsuoti.

PIRMININKĖ. Balsuojame dėl 16 straipsnio. Yra siūloma balsuoti dėl 16 straipsnio, kolegos. Motyvų niekas nenorėjo išsakyti. Balsuojame.

Balsavo 82 Seimo nariai: už – 64, prieš – 4, susilaikė 14. 16 straipsnis priimtas.

Mielieji kolegos, dėl kitų straipsnių Seimas jau apsisprendė ir priėmimas buvo. Dabar motyvai dėl viso įstatymo projekto. Keturi – už, keturi – prieš. Dėkoju pranešėjui. P. Saudargas.

P. SAUDARGAS (TS-LKDF). Dėkui, gerbiama posėdžio pirmininke. Iš tiesų, viena vertus, įstatymo mes negalime nepriimti. Visada, aišku, galime nepriimti, bet yra sankcijos, nes yra Europos Sąjungos direktyva, kurią reikia įgyvendinti, ir Europos Komisija jau pradėta Lietuvai pažeidimo procedūra, jeigu mes neįgyvendintume Vandenių direktyvos. Šiuo atveju šis įstatymas užpildytų teisinės sistemos Lietuvoje spragą. Jį privalome priimti.

Dabar klausimas, kokį jį priimtume. Ilgos diskusijos dėl vandenviečių ir grėžinių. Iš tikrųjų negrįšime, komitete mes šiandien ryte radome tam tikrus kompromisus. Tačiau aš noriu atkreipti gerbiamųjų kolegų dėmesį į kitą aspektą, kad šiuo įstatymu mes dabar iš esmės draudžiame CO₂ laidojimą Lietuvos teritorijoje bet kur žemės gelmėse. Prie šito klausimo komitete buvo pažadėta lyg ir grįžti. Mes tikrai turėtume daryti rimtą mokslinę diskusiją, kokį poveikį Lietuvos gelmėms darytų, galbūt ne visur, galbūt saugomose teritorijose, galbūt ten, kur iš tiesų gali būti daromas poveikis geriamojo vandens kokybei, tai, žinoma, nereikėtų. Kita vertus, ar tikrai visur, ar, pavyz-

džiui, buvusiuose naftos gręžiniuose negalėtume laidoti CO₂, čia man ir kaip fizikui kyla klausimas, ar tikrai to negalima daryti. Aš norėčiau rimtų mūsų mokslininkų mokslinių studijų, kad jie aiškiai pasakytų, kokį poveikį daro žemės gelmėms. Sako, parūgština dirvą. Na, parūgština. Kas iš to, kad ten kilometro gylyje parūgštins tą dirvą? Ar nuo to nukentės vandens kokybė? Vėlgi į šituos klausimus turi atsakyti ne politikai. Todėl aš palieku tam tikrą daugtaškį prie šio įstatymo ir tikiuosi, kad komitete mes prie šių klausimų grįšime.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, politologai šitą įstatymo priėmimą galės vertinti retrospektyviai, matydami Lietuvos ir Lenkijos premjerų susitikimus ir Lenkijos įmonių norą išgauti naftą Lietuvos teritorijoje, skubinimą, įstatymo atmetimą, šitą antrąją įstatymo versiją, kuri išėjo iš Vyriausybės visiškai subalansuota, bet *eigoje* superpragmatiškas ūkininkų interesas išmušė maksimalią įmanomą gyvulių ūkio galimybę. Ir tai tiesiog peizažinis vaizdelis, kaip ūkininkai nemokės jokių mokesčių už konstituciškai visai visuomenei priklausančią požeminį vandenį, Lietuvos išteklius smėlį ir žvyrą.

Žemės ūkiui padarytos išimties buvo gėdingos, antikonstitucinės, ir aš pats svarstau kreiptis į Konstitucinį Teismą, ar iš tikrųjų viena verslo grupė gali naudotis visuomenės ištekliais, kurie priklauso visai visuomenei, lygiai kaip ir medžiojamas turtas, gyvūnai, priklauso visai visuomenei, ir kiekvienas, sumedžiojęs šitą turtą, privalo mokėti mokesčius. Tai šiuo atveju viena ekonomikos grupė, šiuo atveju ūkininkai, valstiečių balsais susikūrė visišką išimtį tiek dėl požeminio vandens naudojimo, tiek dėl žvyro ir smėlio karjerų kasimo. Man tai atrodo nesisteninga. Ir kai kitą kartą jūs ateisite sakydami, kad kam nors reikia kelti mokesčius po dviejų savaitių teikdami biudžetą, aš priminsiu, kad jūs patys nenorite mokėti mokesčių už visuomenei priklausančius resursus. Aš kviesčiau pritarti, nes šitas gyvulių ūkio įteisinimas buvo daugiau negu gėdingas ir antikonstitucinis.

PIRMININKĖ. Dėkoju. P. Urbšys – motyvai už.

P. URBŠYS (MSNG). Tikrai, ačiū Dievui, kad valstiečiai atsibudo nors įstatymo priėmimo stadijoje, prisiminė savo žalumą ir panaikino žalingą nuostatą mūsų gelmėse laidoti anglies dioksidą, nuodėti gėlą vandenį. Akivaizdu tai, kad būtent šito norėjo tie, kurie proteguoja Jungtinių Amerikos Valstijų interesus, kurie patys tik 2018 metais paleido eksperimentinę elektrinę su vadinamąja nuline emisija. 2021 metais jie tik baigs testavimą, o pas mus atsirado aktyvistų, kurie atsiraitoję rankoves darė viską, kad pas mus būtų atsiradusi daug galingesnė elektrinė su visiškai neprognozuojamu poveikiu gamtai. Jeigu kas nors kalba apie anglies dioksidą, kad čia gazuoto vandens burbuliukai, tai gal jie tegul susipažįsta su 1986 metais įvykusi tragišku įvykiu pasaulyje, kai anglies dioksido išsiveržimo į atmosferą metu dėl to išsiveržimo žuvo 1 tūkst. 700 žmonių. Ten tas anglies dioksidas susikaupė natūraliu būdu, o mes norime dirbtiniu būdu savo gelmėse užtaisyti tokią uždelsto veikimo bombą.

Dėl vandens gręžinių – akivaizdu, kad čia paėmė viršų valstiečių ūkinis išskaičiavimas. Už žemės ūkyje naudojamą vandenį turėjo mokėti, o dabar yra padaryta nuostata, kad galės mokėti tik suvartojus 100 kubų. Akivaizdu, tai yra lengvata, kuri taikoma tiems, kurie daro verslą žemės ūkyje. Aš manau, tai sudaro galimybę vetuoti šitą įstatymą, nes pažeidžia Europos direktyvą.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – K. Masiulis. Prašome, kolega.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Kolegos, man irgi nepatinka tos keistos išimties, kurios yra šitame įstatyme. Kažkodėl galima dabar Lietuvą nusėti mažais karjeriukais, kasinėti, kaip kam patinka, smėlį, žvyrą kas kur sugalvoja. Lietuvos žemės turtai yra lyg ir pripažįstami Lietuvos nacionaliniu turtu ir valstybė turėtų juos naudoti racionaliai, o ne chaotiškai ir stichiškai. Čia mes įtvirtiname tokį chaotišką vartojimą.

Man nepatinka ir tai, kad valstiečiai yra kažkokia privilegijuota grupė žmonių, kurie gali labiau privilegijuotai vartoti vandenį. Kodėl valstiečio poreikis yra kažkuo didesnis negu miestiečio poreikis? Jeigu žmogus turi gręžinį, matyt, to gręžinio vandenį naudoja savo reikmėms ir jam irgi reikia to vandens. Valstiečiui irgi reikia. Jeigu apmokestiname, tai apmokestiname visus ir vienodai. Jeigu manome, kad karjerai turi būti eksploatuojami tvarkingai, paskui sutvarkomi po eksp-

loatacijos pabaigos, tai turi irgi visur galioti tas pats. Negalima daryti tokių landų, kokios yra dabar padarytos šitame įstatyme, ir aš nepalaikysiu jo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. E. Pupinis – motyvai už. Prašom.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, turbūt diskusijų nemažai sukėlė šis klausimas, bet, kalbant apie paskutinius pasakymus, apie tuos karjeriukus ir apie vienodą kaimo ir miesto žmogaus gyvenimą, aš patylėčiau, nes kai kaimo žmogus gaus tokius pat kelius, kokius turi miesto žmonės, tada bus galima ir lyginti. Tie mažieji karjeriukai, kaip čia buvo pasakyta, buvo kaip tik ir naudojami bendruomenėms, nes valstybė nesugeba sutvarkyti savo valstybinių kelių, privažiuočių prie ūkių, o moka mokesčius visi vienodai. Tie patys ūkininkai moka važiuodami ir savo automobiliais, ir kitais, tačiau tokių pačių paslaugų negauna. Tai buvo kaip ir gelbėjimo ratas kaimiškoms bendruomenėms, kai patys ūkininkai (dažniausiai tai būdavo smulkieji ūkininkai), dalyvaudami bendruomenės gyvenime, sugebėdavo bent šiek tiek pasitvarkyti kelią, kad būtų galima važiuoti ir privažiuoti. Iš tikrųjų dėl karjerų vienas.

Antras dalykas. Aišku, apie mokesčių mokėjimą – tai čia kitas klausimas. Taip, reikia daryti, kad mokesčiai būtų kiek įmanoma vienodesni. Mūsų kadencijos metu kaip tik ir buvo padaryta. Ūkininkai buvo įtraukti į socialinio draudimo mokesčius, į kitus mokesčius, ko nebuvo išvis. Dėl to būtų galima diskutuoti, bet priemonės, kurios dalyvauja gamyboje... Tas viskas atsispindi galutinėje produkto kainoje. Šiuo atveju, jeigu norite tai padaryti, savaime suprantama, vėlgi reikėtų žiūrėti visą sistemą, nes šiuo metu ūkininkas iš pagamintos produkcijos gauna tikrai... aš nekalbu apie didžiuosius ūkininkus, bet ypač apie vidutinius, tikrai ne tiek, kiek turėtų. Didžiąją to darbo dalį gauna perdirbėjai ir dar didesnę dalį gauna prekybininkai.

Šiuo atveju taip pat lygiagrečiai reikėtų tvarkyti reikalus ir tada galbūt kalbėti apie visuotinį apmokestinimą ir apie priemonių, kurios dalyvauja žemės ūkyje, apmokestinimą. Aš tikrai pritarisiu šiam įstatymo projektui, o svarstyti niekada nevėlu ir diskutuoti nevėlu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. B. Bradauskas – motyvai prieš. Prašom.

B. BRADAUSKAS (LSDPF). Dėkoju, gerbiama pirmininke. Iš tikrųjų dėl šio įstatymo aš turiu dvejopą nuomonę. CO₂ laidojimui, aišku, aš nepritariu, nes neaišku, kuo tai atsilieps ateityje. Bet kalbant apie kaimo žmones, apie ūkininkus, paprastus valstiečius ir lyginant juos su, sakykim, kitų kategorijų darbuotojais, tai aš labai siūlyčiau pagyventi kaime ir pasižiūrėti, kaip dirba kaimo žmogus. Jis neturi darbo valandų, saulei netekėjus pradeda darbą, saulei nusileidus baigia darbą. Todėl lyginti čia visiškai net ir nevertėtų. Istoriškai taip susiklostė, kad kaimo žmogaus darbas yra vertinamas kur kas pigiau. Jeigu į turgų nueina žmogus ir nusiperka saują petražolių ar morkų, visą laiką kalba apie tai: brangu, brangu, bet jūs pagalvokite, kiek žmogui reikia įdėti triūso, kad jis užaugintų tas daržoves, parduodamas turguje beveik pusvelčiui. Todėl dar dėti mokesčius valstiečiams, ypač tiems, kurie turi dar ir gyvulių, ir daržus palaistyti reikia, ir visa kita, ir turi savo grėžinius, galų gale, jeigu ir žvyro sklype yra keliukui pasitaisyti, paremontuoti ir taip toliau – mes viską norime apmokestinti. Na, man ranka tam tikrai nekylo ir nekils, todėl aš susilaikysiu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai už – M. Puidokas. Prašome, kolega.

M. PUIDOKAS (MSNG). Visų pirma noriu padėkoti aplinkos ministrui K. Mažeikai už parodytą principinę poziciją, kas yra susiję su CO₂ laidojimu, ir atlaikytą spaudimą iš Energetikos ministerijos, taip pat Aplinkos apsaugos komiteto nariams dėl to, kad sprendimas dėl CO₂ laidojimo draudimo yra logiška tąsa, susijusi su skalūnų dujų visa epopėja, kurioje teko man tikrai labai aktyviai dalyvauti. Tada ir mano amerikietis dėdė, buvęs Indianos universiteto dėstytojas (...), skaitė paskaitas studentams ir aiškino, kad Lietuva, skirtingai negu Jungtinės Amerikos Valstijos, neturi Nevados ar Arizonos ir didžiulių dykumų, kur būtų galima užterštą vandenį laidoti požeminėse saugyklose, kad mūsų valstybės geografiniai ypatumai yra kitokie, kad mes turime išpūdingus, milžiniškus švaraus gėlo vandens telkinius ir juos yra mūsų pareiga saugoti tiek mūsų gyventojams dabartyje, tiek ir ateities kartoms.

Dėl to tas sprendimas yra ypatingos svarbos, nes Lietuva nėra valstybė, kurios teritorijoje būtų galima mėginti eksperimentuoti tokiais svarbiais dalykais, ir tiems, kurie teigia, ką aš girdėjau praeitos savaitės posėdyje apie įvairias neaiškias įtakas, galiu labai atsakingai pasakyti, kad su

Vytauto Didžiojo universiteto, su Kauno technologijos universiteto studentais, dėstytojais tuo metu, kada buvo visa Žygaičių epopėja, patys rinkome duomenis, Europos Komisijos tyrimus, teko nuolat bendrauti ir konsultuoti tą pačią Žygaičių bendruomenę. Taigi ją konsultavo ne kokie nors mistiški ar menami įtakos agentai iš užsienio šalių, bet mokslininkai, dėstytojai ir pačioje Lietuvoje iniciatyvūs žmonės, kurie suprato, kuo tokie sprendimai gresia mūsų valstybei ir mūsų gėlo vandens ištekliams. Taigi tikrai labai svarbus draudimas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiamieji kolegos, motyvai išsakyti. Balsuojame dėl Žemės gelmių įstatymo projekto. Priėmimo stadija.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 72 Seimo nariai... tai yra už – 72, prieš – 3, susilaikė 20, o iš viso balsavo 95. Įstatymas (projektas Nr. XIII-1787(2)ES) priimtas. (*Gongas*)

Kviečiu pranešėją K. Mažeiką. Priiminėsime lydimuosius teisės aktus.

11.48 val.

Žemės įstatymo Nr. I-446 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1788(2) (priėmimas)

Žemės įstatymo 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1788. Priėmimas pastraipsniui. Dėl 1 straipsnio pasiūlymų nebuvo gauta. Galime priimti? Priimta. Dėl 2 straipsnio yra K. Mažeikos pasiūlymų. Prašome, kolega, pristatyti ir aptarsime.

K. MAŽEIKĄ (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Kalbama apie įstatymo įsigaliojimą – dėl objektyvių priežasčių siūloma, kad įstatymas įsigaliotų 2020 m. sausio 1 d.

PIRMININKĖ. Dėkoju. (*Balsai salėje*)

K. MAŽEIKĄ (LVŽSF). Komiteto nuomonė buvo pritarti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiama kolega, bendru sutarimu galime tam pritarti? Pritariame. (*Balsai salėje*) Prašau? Yra prieštaraujančių, kad suredaguotume datą ir įstatymas įsigaliotų nuo 2020 m. sausio 1 d. Manau, kad tą turime padaryti, nes spalio 1 diena jau praėjo.

K. MAŽEIKĄ (LVŽSF). Taip.

PIRMININKĖ. Pritariame. O antrasis jūsų pasiūlymas – kur pritarta iš dalies.

K. MAŽEIKĄ (LVŽSF). Taip pat dėl to, kad data jau praėjo, ir siūloma pritarti iš dalies, kad įstatymas įsigaliotų nuo 2020 m. birželio 30 d. Komiteto nuomonė yra pritarti iš dalies ir yra siūloma patikslinti įsigaliojimo datą – liepos 1 diena, kad atitiktų teisėkūros pagrindų reikalavimus.

PIRMININKĖ. Tada patikslinkime ir išsiaiškinkime iki galo, kad galiausiai liepos 1 diena yra galutinė įsigaliojimo diena. Taip?

K. MAŽEIKĄ (LVŽSF). Taip.

PIRMININKĖ. Niekam nekyla abejonių ir bendru sutarimu tam pritariame.

2 straipsnį galime priimti? Priimame. Motyvai dėl viso įstatymo projekto. Norinčių kalbėti nėra. Balsuojame.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 88 Seimo nariai: už – 72, prieš – 3, susilaikė 13. Lydimasis įstatymas (projektas Nr. XIII-1788) priimtas. (*Gongas*)

Kitas įstatymo projektas (tikriausiai dėl jo bus ir komentaras) – Saugomų teritorijų įstatymo 9 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1789(2).

K. MAŽEIKĄ (LVŽSF). Ačiū, pirmininke, bet mums dėl jo balsuoti nereikia, nes yra perteklinis. Juolab kad liepos mėnesį buvo priimtas Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas ir šis įstatymas netenka prasmės, nes ten integruojama. Balsuoti ir priimti nereikia.

PIRMININKĖ. Ar visi kolegos tam pritaria? Tikrai šios nuostatos įtrauktos į Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymą ir viskas yra suderinta. Ačiū.

11.52 val.

Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 23⁴ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1790(2) (priėmimas)

Kitas – Aplinkos apsaugos įstatymo straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1790(2). Priėmimas. 1 straipsnis. Galime jį priimti? 2 straipsnis – įsigaliojimo data.

K. MAŽEIKĄ (LVŽSF). Taip, tai yra siūlymas, kaip ir prieš tai buvusiu atveju, dėl įsigaliojimo datos. Kadangi spalio 1 dieną jau praėjusi, įstatymas įsigaliojotų 2020 m. sausio 1 d.

PIRMININKĖ. Gerbiamas pranešėjas, bet galutinė data... kaip mes ir pirmu atveju esame sutarę dėl jau priimto įstatymo projekto, siūloma patikslinti įsigaliojimo datą – liepos 1 dieną. Toks komiteto siūlymas.

K. MAŽEIKĄ (LVŽSF). Taip.

PIRMININKĖ. Galime tam pritarti? Pritariame, kad visi teisės aktai įsigaliojotų vienu laiku ir tai būtų liepos 1 diena? Pritariame.

Motyvai. Norinčių kalbėti nėra. Balsuojame dėl viso įstatymo projekto. Po to bus dar vienas lydimasis, kai mes paskelbsime balsavimo rezultatus.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 87 Seimo nariai: už – 82, prieš nėra, susilaikė 5. Įstatymas (projektas Nr. XIIIIP-1790(2)) priimtas. (*Gongas*)

11.53 val.

Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo Nr. I-1163 4 straipsnio ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1791(2) (priėmimas)

Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo 4 straipsnio ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1791(2). Tribūnoje pranešėjas K. Mažeika. Pastraipsniui.

Dėl 1 straipsnio pasiūlymų nebuvo gauta. Galime priimti.

Dėl 2 straipsnio yra Seimo nario S. Gentvilo pasiūlymas. Gerbiami kolegos, yra 29, kad svarstytume? Sutariame, kad yra, ir leidžiame svarstyti. Matau, rankos kyla. S. Gentvilas. Prašau pateikti.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, kaip savo pasiūlymo aiškinamojoje dalyje sakiau, siūlau kompromisą, kad ūkininkai pradėtų mokėti mokestį, viršiję 10 kub. metrų vandens suvartojimą per parą visus metus. Tačiau kadangi ūkininkai sau nustatė, kad jie pradės mokestį mokėti tik viršiję 100 kub. metrų arba, kitaip sakant, 36 tūkst. kub. metrų per metus, aš manau, kad jie nėjo į kompromisą, todėl savo pasiūlymą atsiimu šioje studijoje. Man tai atrodo neracionalu, nes visas kitas verslas mokės po 10 euro centų, gyventojai mokės po 3 euro centus, o žemės ūkis iš esmės nemokės. Todėl aš, neradęs kompromiso, atsiimu savo siūlymą dėl tarifo mažinimo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nesvarstome, nes iniciatorius atsiėmė.

Seimo nariai V. Rinkevičius, V. Ažuolas pateikė pasiūlymą. Kuris kolega pristato? Mes sutarėme, kad leidžiame pateikti taip pat neprašydami 29-ųjų pritarimo. V. Rinkevičius. Prašom.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Man reikia atsiversti.

PIRMININKĖ. Gal pranešėjas tada galėtų padėti?

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). ...žemės ūkio veiklai, išskyrus žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimą, vykdomas asmuo išgauna iš požeminio vandens vandenvietės daugiau kaip 100 kub. metrų gėlo požeminio vandens per parą, skaičiuojant metinį vidurkį. Kaina būtų 0,03 euro, tai yra 3 centai už kubinį metrą.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Jūs daugiau komentarų nenorite išsakyti. Komitetas pritarė iš dalies ir pranešėjas dabar pakomentuos komiteto poziciją.

K. MAŽEIKA (LVŽSF). Komiteto nuomonė yra pritarti iš dalies. Būtent siūloma, kad fizinių ir juridinių asmenų naudojamas žemės ūkio veiklai, išskyrus žemės ūkio produktų perdirbimui ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimui.

PIRMININKĖ. Ar sutinka pranešėjas... teikėjas, kad būtų papildyta taip, kaip pritarė komitetas.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Taip, sutinkame.

PIRMININKĖ. Dėkoju.

Motyvai dėl pasiūlymo – A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (LSDDF). Ačiū, gerbiamoji pirmininke. Išties mes galėjome šį įstatymą jau priimti, atsiskaityti Europos Komisijai už vėlavimą, tačiau komiteto posėdžio metu buvo rastas išmintingas sprendimas, kaip tą formuluotė, kuri tiktų ir ūkininkams, ir Europos Komisijai... Šiandien girdėjome įvairių nuogastavimų, tačiau atsakingų institucijų atstovai patikino, kad tai yra gana gera formuluotė, greičiausiai ji tiks ir Europos Komisijai. Tačiau aš nesuprantu kolegų, kurie taip susirūpino ūkininkais, kad požeminis vanduo bus naudojamas laistyti daržams, kad tas vanduo bus naudojamas girdyti gyvuliams ir kad, neduok Dieve, jie daugiau nepaimtų negu 10 kub. metrų ar 100 kub. metrų. Juk nė vienas ūkininkas specialiai to dalyko nedarys, nešvaistys to brangaus turto. Bet tie patys kolegos ką tik praėjusiame posėdyje įrodinėjo, kad pumpuokime į požeminio vandens sluoksnius CO₂ ir tūkstantį metų, mes juos užterškime, sunaikinkime šį brangų turtą, kad netiktų nei gyvuliams, nei žmogui, nei ateities kartoms. Šios veidmainystės tikrai, kolegose, negaliu pakesti. Tai jaunų žmonių samprotavimas, kaip galima dėl kažkokio intereso, kažkokią privataus verslo taip pasielgti su mūsų išskirtiniu turtu – gėlu vandeniu.

PIRMININKĖ. Ačiū A. Skardžiui. Motyvai prieš pasiūlymą – S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, kasmet atliekamas Lietuvos aplinkos monitoringas rodo, kad 49 % Lietuvos upių, ežerų yra užteršti paviršine tarša. Pagrindinis teršėjas yra žemės ūkio perteklinis tręšimas ir povandeninio vandens užteršimas. Tą sako Aplinkos ministerija, paklauskite, pasiteiraukite ministro. Priešingai, negu jūs, gerbiamas Artūrai Skardžiau, teigiate, kad kažkas kažką užterš, nes mokslininkams leisime patyrinti, šiandien faktas rodo, kad ūkininkai yra didžiausias Lietuvos upių ir ežerų teršėjas.

Dabar apie šį mokestį. Mokestinis pasiūlymas, kurį siūlo... V. Rinkevičiaus ir kolegų V. Ažuolo lengvata yra tokia *mizerna*, kad jūs net nenorite mokėti. Vandens mokestis 100 litrų žaliavinio pieno būtų tik 1 euro centas.

Gyvos pilno svorio kiaulės būtų tik 2 euro centai vandens mokestis. Bet tie, kurie neišgaus net iki 100 kub. metrų, jūs ir juos atleidžiate nuo šito mokesčio, sakydami, kad vargšas verslas negalės sumokėti. O iš čiaupo Fabijoniškėse įsipyklusi į stiklinę vandens moteris turi mokėti 3 euro centus, nes jie yra įskaičiuoti į vandens tarifą. Tai kaip jūs solidariai prisidedate prie šitos valstybės finansų? Man atrodo, kad tos krokodilo ašaros, kad čia yra labai brangus mokestis, yra tik tam, kad išvengtumėte apskaitos legalizavimo ir leidimų, kurie pasakytų, kad dalis gręžinių turėtų būti uždaryti, nes jie stovi prie potencialiai atvirų taršos šaltinių, tai yra mėšlidžių. Čia yra didžioji tiesa. Nuo sovietmečio jūs naudojate išteklius, kurie iš tikrųjų pagal šiandieninius aplinkosauginius standartus turėtų būti uždaryti.

PIRMININKĖ. Dėkoju.

S. GENTVILAS (LSF). Šita mokestinė lengvata yra niekaip nepagrįsta.

PIRMININKĖ. Ačiū. Motyvai išsakyti. Balsuojame dėl V. Rinkevičiaus ir V. Ažuolo pasiūlymo, kuriam komitetas pritarė iš dalies ir pateikė naują redakciją.

Balsavo 97 Seimo nariai: už – 65, prieš – 6, susilaikė 26. Kolegų V. Rinkevičiaus ir V. Ažuolo pasiūlymui pritarta pagal komiteto redakciją. Jie pirminiai siūlytojai, o komitetas pritarė iš dalies ir tai redakcijai apsisprendė pritarti.

V. Rinkevičius – replika po šio balsavimo.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Aš noriu nuraminti kolegą Simoną, kad gyvulių, tiek kaulių, tiek galvijų, karvių, Lietuvoje drastiškai mažėja, išvežame karves į Lenkiją ir greitai jų liks labai mažai, jos jokios įtakos neturės ir tų lengvatų nereikės. Taigi galite būti ramūs, gersite lenkišką pieną, džiaukitės ir būkite laimingi.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, 2 straipsnį su ką tik priimtu pasiūlymu galime priimti? Priimame.

3 straipsnis. Dėl jo K. Mažeikos pasiūlymas dėl įsigaliojimo datų, jos tokios pačios kaip ir ankstesniuose mūsų įstatymų projektuose – liepos 1 diena. Galime pritarti? Pritariame. 3 straipsnį galime priimti? Priimame.

Motyvai dėl viso įstatymo projekto. Norinčių kalbėti nėra. Balsuojame.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 96 Seimo nariai: už – 74, prieš – 4, susilaikė 18. Įstatymas (projektas Nr. XIIIIP-1791(2)) priimtas. (*Gongas*)

P. Urbšys – replika po balsavimo. Prašom.

P. URBŠYS (*MSNG*). Aš buvau užsirašęs kalbėti prieš, tai pasinaudojęs replikos teise...

PIRMININKĖ. Matyt, technika pavėlavo reaguoti.

P. URBŠYS (*MSNG*). ...iš tikro norėčiau reaguoti, kur čia kalba apie sunkią kaimo žmogaus dalį ir kad šios įstatymo nuostatos dabar palengvins gyvenimą tų, kurie per parą sunaudoja 100 kubų vandens. Tai čia yra tas vargšas kaimo žmogus. Mes visi įsivaizduojame, kad tai yra stambūs ūkininkai, turintys stambius ūkius ir kuriems reikia lengvatinių sąlygų, kad jie vystytų savo verslą. Jeigu mes kalbame apie direktyvą, direktyva vis dėlto orientuota į „teršėjas moka“ ir sąnaudų grąžinimą. Kad ir kaip būtų, dabar didžiausias mūsų žemės gelmių teršėjas, kuris daro įtaką mūsų gelam vandeniui, esančiam žemės gelse, yra ne kas kitas, o tie, kurie verčiasi žemės ūkiu. Čia yra faktas. Būtent direktyvą mes ir įgyvendiname savo Gelmių įstatyme, norėdami apriboti to teršėjo galimybes naudotis tais gelmių vandenimis ir teršti tas gelmes, ir didinti to gėlo vandens sąnaudas.

Aš ne kartą sakiau, kad mes dirbtinai tuo įstatymu sudarome galimybę galbūt vetuoti jį tiems, kurie norėjo įtvirtinti anglies dioksido laidojimą. Jie tikrai darė viską, kad būtų uždegta žalia šviesa. Bet dabar jūs sukūrėte tam tikrą širmą ir uždangą jiems, kad jie neva rūpinasi ne dėl anglies dioksido, o rūpinasi dėl mūsų gėlo vandens. Ačiū jums, valstiečiai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. S. Gentvilas atsistojo anksčiau, tai jam suteiksiu žodį, o po to replika po balsavimo bus A. Stančiko. Prašome, Simonai.

S. GENTVILAS (*LSF*). Aš tai vis tiek noriu paprašyti, kad tie, kurie nepritaria šitam įstatymui, kartu imtųsi ruošti skundą Konstituciniam Teismui, nes visai visuomenei priklausantis požeminis vanduo, žvyro karjerai, smėlio resursai bus naudojami be apskaitos, be mokestinių išteklių. Tai pažeidžia patį principą, kad visas mūsų turtas bus naudojamas vienos ekonominės grupės su absoliučia išimtimi. Tai kviečiu prieiti po posėdžio.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Replika po balsavimo – A. Stančikas.

A. STANČIKAS (*LVŽSF*). Kolegos, klausausi ir niekaip aš nesuprantu, koks blogis pasidarė paskutiniu metu žemės ūkis, ypač teršimo atžvilgiu. Teršiamas vanduo. Kolegos, o jūs susimąstėte, kur kanalizuojamas vanduo patenka iš mūsų kanalizacijos valymo įrenginių? Ar iš tikrųjų jis yra idealus? Ar nėra šiuo atveju didžiulės problemos? Ir susimąstykite, kokie kiekiai visuomenės naudojamos chemijos, kuri yra ir plovimui naudojama, juk visa tai patenka.

Šiandien yra traktuojama, kad čia kaltas tik žemės ūkis, ypač gyvulininkystė. Niekaip aš nesuprantu, kas dabar čia atsitiko Lietuvoje. Tas žemės ūkis iš lėto traukiasi. Jeigu mes įsivaizduojame, kad žemės ūkyje labai gera gyventi yra, tai kodėl miestų žmonės nemeta darbų, verslas nemeta savo verslo ir neina į žemės ūkį, neūkininkauja? Ten nei mokesčių, taip sakant, mes šiandien priimame vienokias ar kitokias lengvatas, dar europinės išmokos. Bet kažkodėl tokio stebuklo nėra. Kažkodėl viskas vyksta atvirkščiai. Apie tai ir susimąstykime. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Tuo pačiu klausimu replikos du kartus... Ar papildyti norėjote? Simonas labai trumpai papildė savo repliką ir tuo baigiamė.

S. GENTVILAS (*LSF*). Gerbiami valstiečiai, ne man jums aiškinti, bet jūsų partijos pirmininkas yra didžiausias trąšų importuotojas į šitą šalį. Jeigu Europos Parlamente būtumėte, tai jūs susirgtumėte politine šizofrenija, nes Europos žalieji ir ūkininkai yra totaliai skirtingose pusėse, nes ten

visiems yra žinomas faktas, kad cheminės mineralinės trąšos yra didžiausias paviršinių vandenų teršėjas. Jeigu jūs norite, Andriejau Stančikai, toliau slapstytis už šitų faktų, tai slapstykitės, bet Europos mastu tai jau yra seniai pripažinta tiesa.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Replikos baigiamos.

12.09 val.

Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 4, 8 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3590, Žemės įstatymo Nr. I-446 7, 13, 32, 34, 35, 49, 50, 51 ir 52 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3591, Žemės ūkio paskirties žemės išigijimo įstatymo Nr. IX-1314 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3592, Geodezijos ir kartografijos įstatymo Nr. IX-415 9 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3593, Melioracijos įstatymo Nr. I-323 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3594, Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo Nr. I-164 3¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3595, Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3596, Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3597, Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 69 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3598, Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3599, Fitosanitarijos įstatymo Nr. VIII-1481 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3600, Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 20¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3601 (svarstymas)

Darbotvarkės 1-12 klausimas – Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 4, 8 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-3590. Atbėga šaunus kolega A. Salamakinas perskaityti Kaimo reikalų komiteto išvadą. Prašome.

A. SALAMAKINAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiami kolegos, pirmininke, tada gal visus vienuolika lydimųjų, kad man...

PIRMININKĖ. Gerbiamieji kolegos, ar galime kartu ir lydimuosius teisės aktus, kuriuos komitetas svarstė ir jų išvados pateiktos? Tačiau aš prieš tai perskaitau numerius: Nr. XIIIP-3591, Nr. XIIIP-3592, Nr. XIIIP-3593, Nr. XIIIP-3594, Nr. XIIIP-3595, Nr. XIIIP-3596, Nr. XIIIP-3597, Nr. XIIIP-3598, Nr. XIIIP-3599, Nr. XIIIP-3600, Nr. XIIIP-3601 ir tuo baigiame. Prašau.

A. SALAMAKINAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiami kolegos, Kaimo reikalų komitetas svarstė pagrindinį įstatymą ir lydimuosius projektus ir mano, kad siūlomas teisinis reguliavimas neužtikrins didesnio valdymo skaidrumo ir efektyvumo. Jam įgyvendinti reikės daugiau kaip 0,5 mln. eurų lėšų, todėl bendru sutarimu, už balsavus 5, visus projektus nutarta atmesti.

PIRMININKĖ. Dėkoju pranešėjui. Motyvai. K. Starkevičius.

K. STARKEVIČIUS (TS-LKDF). Laba diena, gerbiami kolegos. Šis įstatymas yra tipinis pavyzdys, keičiantis Vyriausybėje ministrams, nes jau dirba trečiasis ministras, o kompetencija kuo toliau, tuo labiau mažėja. Aš pateiksiu vėlgai skaičiais ir faktais, dėl ko mes siūlome grąžinti tobulinti, nes čia jungiamos trys institucijos: Žemės fondas, informacijos centras ir GIS centras, aš pavadini mus gal ir pasakiau sutrumpintai. Kaip minėjo pranešėjas, jų veiklai optimizuoti reikės 0,5 mln.

Kokiai veiklai optimizuoti? GIS centras, kurį jungia, negali dirbti su visais informaciniais centrais ir neturi licencijų. Tai čia bus skirta tik licencijoms suvienodinti. Ir dar kėlė tokią nuostabą: iš kur tie pinigai, tai čia maždaug iš Europos Sąjungos fondų, ir čia viskas gerai, ko jūs, Seimo nariai, rūpinatės. Aš galvoju, kad šiuos pinigus galima ir tikslingiau panaudoti, ne tik šioms organizacijoms jungti. Tačiau, kad nebūčiau vien populistas, pasakysiu, kaip galima daryti, ir tų pinigų nereikia. Galima buvo pagalvoti apie prijungimą prie gerai veikiančio informacijos centro ir taip tų pinigų nebūtų reikėję, nes informacijos centras visas licencijas dėl šio darbo turi.

PIRMININKĖ. Dėkoju gerbiavam K. Starkevičiui. A. Stančikas. (Balsai salėje) Atsiprašau, kadangi ir lydimieji kartu, gal suteiksime galimybę ir A. Stančikui, nes kartu mes svarstome ir lydimuosius įstatymų projektus. Motyvai už.

A. STANČIKAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, ką K. Starkevičius pasakė, aš tik papildysiu, kad šiandien, ko gero, dar ne laikas jungti, nes iš esmės yra ir taupymas finansų, nelabai komitetas šioje vietoje išžvelgė. Šiandien, esant tokiai situacijai, keičiantis ministrams ir pačioje Žemės ūkio

ministerijoje, ir būtent su tuo susijusiomis kitomis įstaigomis... Tikrai komitetas įvertino tą situaciją ir, kaip kolega pristatė, būtent atmetėme.

PIRMININKĖ. Gerbiamieji kolegos, ar galime pritarti komiteto siūlymui atmesti? Bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Balsuojame. Prašom balsuoti, kad pritartume komiteto siūlymui ir atmestume Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo projektą ir visus lydimuosius įstatymų projektus, dėl kurių išvadas A. Salamakinas pristatė.

Balsavo 81 Seimo narys: už – 79, prieš nėra, susilaikė 2. Įstatymo projektas ir lydimieji teisės aktai atmesti. Tokia komiteto nuomonė buvo ir jūsų dabar balsavimu išreikštas pritarimas.

12.14 val.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 10, 11, 12, 14, 15, 16¹, 17¹ ir 26 straipsnių pakeitimo ir 16² straipsnio panaikinimo įstatymo projektas Nr. XIII-3903 (*pateikimas*)

Gerbiamieji kolegos, aš noriu paprašyti jūsų, ar leistumėte pateikti darbotvarkės 2-16 klausimą, nes Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo projektą M. Majauskas jau pristatė, o čia kolega V. Kernagis ir dar 13 Seimo narių (jie yra įrašyti privalomai į darbotvarkę) norėtų pateikti projektą Nr. XIII-3903. Galime leisti pateikti? Galime. Dėkoju ir kviečiu V. Kernagį – Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas. Pateikimas.

V. KERNAGIS (TS-LKDF). Sveiki kolegos, apie elektronines cigaretes yra be galo daug šnekama, yra šnekama apie tą nekontroliuojamą situaciją tarp paauglių, kai tu gali ir įsigyti tas cigaretes bet kur. Paskutinio tyrimo duomenimis, mokyklose rūko jau dešimties metų vaikai. Tai šita visa problema yra absoliučiai nekontroliuojama. Kolegos jau yra pateikę kelis įstatymų projektus, tai yra ir dėl kvapų draudimo, ir dėl palikimo tik tabako kvapo, ir dėl skysčių su skoniais, lygiai taip pat dėl svetainių blokavimo, ką M. Majauskas pateikė.

Aš manau, kad tai yra pavienės iniciatyvos, jos, be abejo, reikalingos, bet aš siūlau žiūrėti į visa tai plačiau ir manau, kad pirmas žingsnis, ką reikėtų padaryti, tai yra būtent šitos veiklos licencijavimas. Aš trumpai pasakysiu, ką šitas licencijavimo įstatymo projektas siūlo. Visų pirma keisis nuobaudų sistema. Didės piniginių nuobaudos, bet už pakartotinius nusižengimus, tokius kaip prekyba nepilnamečiams arba nuotolinė prekyba, kas yra prekyba internetu, bus atimamos licencijos ir verslas tiesiog negalės veikti. Aš manau, kad tai yra be galo veiksminga ir protinga priemonė. Lygiai taip pat bus licencijuojama tiek mažmeninė, tiek didmeninė prekyba, tiek gamyba. Tai, kaip aš sakau, žmonės bent jau žinos, ką rūko, nebus galima pardavinėti nelicencijuotų skysčių, jie visi turės būti licencijuojami.

Ir trečias dalykas yra akcizai. Elektroninės cigaretės nuo kovo mėnesio yra licencinis produktas ir valstybė turėtų gauti iš to pajamas. Tačiau šiuo metu yra savanoriškas mokesčių mokėjimas, nes registruojasi tik tie, kurie nori registruotis. Šiuo atveju, jeigu veikla bus licencijuota, tai bus labai aišku, iš ko paimti ir už kokius parduotus produktus paimti tą akcizą. Trumpai tiek. Jei turite klausimų, klauskite. Kviečiu pritarti šiam įstatymo projektui.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Yra norinčių paklausti. Pirmoji klausia A. Armonaitė. Ruošiasi E. Pupinis.

A. ARMONAITĖ (MSNG). Dėkoju. Gerbiamas pranešėjas, aš manau, kad gera kryptis, ir palaikyčiau šį įstatymo projektą. Man atrodo, kad protingiausia buvo nuo jo pradėti – nuo licencijavimo ir taisyklių, aiškių taisyklių, sukūrimo. Tačiau čia, Seime, kelią jau skinasi draudimų projektas ir jam buvo pritarta po pateikimo. Tai kaip jūs vis dėlto vertinate, jeigu mes pritartume, Seimas pritartų šiam jūsų įstatymo projektui, galbūt nereikėtų ir ano jūsų kolegos M. Majausko projekto, kuris siekia uždrausti...

V. KERNAGIS (TS-LKDF). Kadangi šitas... Atsiprašau.

A. ARMONAITĖ (MSNG). ...skysčius ir visa kita?

V. KERNAGIS (TS-LKDF). Kadangi šitas licencijavimo įstatymo projektas turėtų būti notifikuotas, o ta procedūra gali užtrukti iki pusės metų, tai galbūt sprendimas dabar skubiau priimti tą blokavimo įstatymo projektą, kad būtų užkirstas kelias dabar esamoms svetainėms, būtų vienas iš logiškesnių žingsnių, bet šiaip aš manau, kad į tai reikia žiūrėti sistemiškai. Aš absoliučiai

pritariu, taip pat manau, kad licencijavimo įstatymas apima kur kas daugiau ir išsprendžia kur kas daugiau problemų, negu kad, tarkime, mes užblokuosime svetaines, bet žmonės siųsis iš užsienio tas prekes. Aš manau, kad licencijavimo projektas yra pilnesnis.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia E. Pupinis. Ruošiasi V. Juozapaitis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Aš norėčiau iš dviejų dalių užduoti klausimą. Vienas dalykas, dėl kaštų. Vis dėlto licencijavimo apimtys gali būti nemažos ir turi būti tam tikra institucija, kuri tuos darbus atliks. Ar tai daugiau kainuos ir ar numatyta biudžete?

Ir antras dalykas, dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo. Ar yra įrašyta tik tam tikra tokia frazė, kad norėtusi, kad būtų paskirta kažkokia institucija, kuri tarpvalstybinio bendradarbiavimo būdu išspręstų problemas, nes iš tikrųjų ta prekyba dažnai yra per sieną. Kaip tai bus padaryta ne popieriuje, o praktiškai?

V. KERNAGIS (*TS-LKDF*). Dėl pirmos klausimo dalies, dėl kaštų, aš galiu tik pasakyti, kad šiuo metu... Aš grįšiu prie to, kad šiuo metu nėra surenkami akcizai, tai aš nematau, kad kaštai bus didesni negu akcizai, kuriuos mes surinksime licencijavę šią veiklą. Šiuo metu niekas net nežino, iš ko ateiti ir paprašyti pinigų. Žmonės, kurie nori, verslai registruojami, moka kažkokią dalį, neaišku, ar visą akcizą, ar ne visą akcizą. Tai yra visiškai nekontroliuojama. Licencijavimas išspręs šią klausimą.

Jeigu atvirai, nelabai supratau antrosios dalies dėl tarptautinio bendradarbiavimo, bet aš manau, kad šiuo atveju daugiausia kalbama apie didmeninę prekybą, kuomet perkamos kokios nors prekės iš užsienio. Kadangi jos bus licencijuotos, ta problema turės būti išspręsta, jei aš teisingai supratau klausimą.

PIRMININKĖ. Klausia V. Juozapaitis. Ruošiasi R. J. Dagys.

V. JUOZAPAITIS (*TS-LKDF*). Galbūt čia ne tiek klausimas, kiek komentaras teigiant, kad licencijavimas bet kokių atveju yra patikimesnė priemonė užkardyti šias problemas negu draudimas, nes draudimas visada sukelia šešėlį. Turbūt nuo vaikystės kiekvienas žino, arba auginęs vaikus: jeigu tu uždrausi, tas žmogus būtinai pamėgins vieną ar kitą dalyką padaryti. Taigi licencijavimas padėtų ir kontroliuoti tą situaciją, ir, be jokios abejonės, profilaktiškai tas veiktų teigiamai.

Aš galbūt nelabai įdėmiai klausiau jūsų pristatymo, atsiprašau, bet ar jūs turite šios veiklos licencijavimo užsienyje pavyzdžių?

V. KERNAGIS (*TS-LKDF*). Užsienyje šis projektas irgi tik skinasi kelią, bet mes turime labai gerą tradicinių tabako gaminių licencijavimo pavyzdį Lietuvoje ir kitose Europos Sąjungos šalyse. Ši veikla privalo būti licencijuojama. Aš dabar tikrai nepateiksiu konkrečių pavyzdžių, kaip estai ar latviai yra padarę, bet visi stengiasi kaip nors pradėti reguliuoti šį verslą, kuris įsiskverbė taip greitai, kad vartoja dešimtmečiai, o tėvai net nežino, kad vaikai vartoja.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia R. J. Dagys. Paskutinis ruošiasi klausti R. Šarknickas.

R. J. DAGYS (*MSNG*). Ačiū. Gerbiamasis pranešėjau, iš principo licencijavimo kelias yra labai galimas ir gali veikti labai efektyviai. Tokia idėja tikrai svarstyтина. Bet ar jūs pagalvojote apie licencijos atėmimo mechanizmą, nes dažniausiai tokie licencijavimo projektai paskęsta detalėse: kaip, kokių būdu, už kokius nusižengimus, kas spręs, kaip kontroliuos, ir tos geros idėjos dažnai paskęsta tokiose diskusijose. Kaip jūs įsivaizduojate procesą, už ką turėtų būti atimama licencija, nes tai yra verslas ir susijusios pasekmės, ir ekonominės, ir darbuotojams, ir visa kita?

V. KERNAGIS (*TS-LKDF*). Visu koordinavimu užsiims Tabako, alkoholio ir narkotikų kontrolės departamentas. O licencijos būtų atimamos už pakartotinius nusižengimus. Tarkime, jei yra prekybos vieta, kurioje nepilnamečiams buvo parduotas produktas, tai pirmą kartą išrašoma bauda. Tos baudos numatytos nuo penkių iki dešimties kartų didesnės, negu yra dabar. Už pakartotinį nusižengimą tiesiog atimama licencija. Jeigu įmonės vykdo nuotolinę prekybą, tai yra prekybą internetu, už pakartotinį nusižengimą atimamos visos jų fizinių pardavimo taškų licencijos. Aš manau, kad labai veiksminga ir labai paprastai suprantama priemonė: nusižengei, pakartojai, nebegali licencijos, nebegali užsiimti šituo verslu.

PIRMININKĖ. Dėkojame. R. Šarknickas, prašom klausti.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Kadangi tai vis tiek susiję su mokesčiais ir valstybės biudžetu, ar nemanote, kad galėtų būti iš pradžių perspėjimas, antra – bauda, o paskui atimama licencija? Kaž-

kas panašaus yra Prancūzijoje – ne iš karto nubaudžiama, bet pirmiausia duodamas perspėjimas. Aš, aišku, palaikau jūsų šį teikimą, tik turiu tokį klausimą. Ar apie tai galvojote? Ačiū.

V. KERNAGIS (TS-LKDF). Visi variantai yra svarstylini, bet aš pasakysiu savo asmeninę nuomonę – ne, nemanau. Aš manau, kad šis verslas jau dabar elgiasi įžūliai, tarkime, pardavinėdamas nepilnamečiams elektronines cigaretes: jie nusiperka internetu, niekas nepaklausia jų metų, jiems į paštomatą pristatoma, jie pasiima ir eina į mokyklą rūkyti. Jau dabar viena iš įmonių, kurios pavadinimo neminėsiu, yra vienuolika kartų bausta už šitą nusižengimą. Ką jie daro? Jie ateina, sumoka kelių šimtų eurų baudą ir toliau prekiauja. Ir net vykstant šitoms diskusijoms ta prekyba vyksta.

Aš manau, kad... (*Balsai salėje*) Aš manau, kad bauda ir licencijos atėmimas yra visiškai normalus tonas kalbėtis su šiuo verslu.

PIRMININKĖ. Dėkoju, gerbiamasis pranešėjas, jūs atsakėte į visus jums užduotus klausimus. Motyvai po pateikimo. A. Armonaitė.

A. ARMONAITĖ (MSG). Dėkoju. Kviečiu balsuoti už šį įstatymo projektą, nes jisai sukuria aiškias taisykles ir aiškius rėmus, kaip šią veiklą reikėtų reglamentuoti. Sutinku, kad tai yra sistemiškiausias įstatymo projektas, kokį mes matėme pastaruoju metu, nes čia, Seime, siautėja dabar tam tikri *ad hoc* draudimai – ar kalbame apie aromatizuotas elektronines cigaretes, ar apribojimą internete. Šis įstatymo projektas iš tikrųjų turėjo būti pirmas, kurį mes svarstome. Aš tiesiog siūlau visus tuos įstatymus, kuriuos čia anksčiau paminėjau, kartu su šiuo svarstyti vienu kartu, kad mes matytume visą paveikslą, kad neperlenktume kai kur lazdos ir užtikrintume tiek kontrolę, tiek ir legalią verslo veiklą. Tiesiog kviečiu palaikyti ir einame į priekį su šiuo projektu. Dėkoju.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, daugiau norinčių išsakyti motyvus prieš nėra. Po pateikimo vienas – už, vienas – prieš. Balsuojame.

Balsavo 80 Seimo narių: už – 78, prieš nėra, susilaikė 2. Po pateikimo pritarta.

Jeigu būtų mažiau triukšmo, galėčiau jums padėkoti. Kaip pagrindinis siūlomas Sveikatos reikalų komitetas, kaip papildomas – Ekonomikos komitetas. Ar galime tam pritarti? Pritariame. Siūloma svarstyti gruodžio 12 dieną. Kaip ir siūlė kolegė A. Armonaitė, bus jungiama ir įsigilinama į visus pateiktus tuo metu įstatymų projektus.

Gerbiami kolegos, dar turime pusę valandos mūsų rytinio posėdžio laiko. Ar sutiktumėte, kad toliau svarstytume iš vakarinės darbotvarkės įstatymų projektus? Taip. Dėkoju.

12.28 val.

Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo Nr. I-1057 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1474 (pateikimas)

Ar pasiruošęs V. Rinkevičius? Pasiruošęs. Darbotvarkės 2-17 klausimas – Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1474. Pateikimas.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Gerbiami kolegos, mūsų Konstitucijoje yra numatyti religinių bendruomenių santykiai su valstybe ir būtent 43 straipsnio 5 dalyje yra numatyta, kad bažnyčių bei kitų religinių bendruomenių būklė valstybėje yra nustatoma susitarimu. Tačiau Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatyme tai nėra apibrėžta, nustatyta, kokia tvarka tai gali būti padaryta, todėl siūlau papildyti įstatymą ir numatyti, kad būtent religinių bendruomenių ir bendrijų ir Vyriausybės arba atitinkamų valdymo sričių ministerijų santykiai gali būti nustatomi susitarimais. Susitarimai sudaromi Vyriausybės nustatyta tvarka. Vyriausybė nustatytą tvarką, kokie gali būti tie susitarimai tarp atskirų religinių bendruomenių ir valstybės. Kartu noriu pasakyti, kad su viena religine bendruomene yra tarpvalstybinis... tai yra Šventasis Sostas, kuris turi savo atstovybę ir kaip valstybė turi sutartį su Lietuvos valstybe bei kitomis valstybėmis. Ten yra daugmaž apibrėžta santykiai ir visi susitarimai. Tačiau kitos tradicinės religinės bendruomenės neturi. Nors iš esmės jau dabar yra toks faktas, kai yra kapelionai, pavyzdžiui, reformatų religinėje bendruomenėje, kitos turi taip pat savo... yra žydų bendruomenių atstovai ir mūsų statutiniai pareigūnai, todėl siūlome papildyti įstatymą tokia nuostata.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jums teks atsakyti į klausimus. Klausia S. Tumėnas. Ruošiasi R. Šarknickas.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Ačiū. Kolega, jūs dabar pasakėte daug daugiau, negu surašėte viską dokumente, nes ten viskas surašyta, mano nuomone, pernelyg taupiai.

Kita vertus, yra daug tokio abstraktumo. Nustatoma susitarimu – čia daug vietos yra džiazavimui.

Kitas dalykas. Jūs sakote – religinių organizacijų būklė. Ta būklė irgi yra daugiabriaunis dalykas, ar fizinė būklė, ar finansinė būklė. Ar nereikėtų tuos visus dalykus daugiau detalizuoti, nes dabar daug vietos yra tokiam džiazavimui?

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Čia mes kalbame... Būtent ne būklė, o santykiai tarp religinės bendruomenės... Projekte yra, kad religinių bendruomenių ir Vyriausybės arba atitinkamų valdymo sričių ministerijų santykiai gali būti nustatomi susitarimais. Būtent santykiai tarp jų. O kokia būklė, tai yra kiti. Tai yra pripažintos devynios tradicinės bendruomenės. Aš manau, kad daugiausia jas liestų. Apie būklę čia mes nekalbame. Čia yra kituose teisės aktuose nustatoma.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia R. Šarknickas. Ruošiasi R. J. Dagys.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Gal tik pritarčiau kolegai S. Tumėnui, ištis jaučiamas džiazas. Aišku, tai linksma, *fauna*, bet norėtusi tokio gal tikslo, kiek čia paveikė Kultūros paveldo departamentas, kiek jis čia gali kištis tarp susitarimų, nes yra toks jausmas, kad vietoje susitariame, pasidaliname. Kokia čia suma reikalinga? Ar paskui neliks tam tikrų spragų neskaidrumui ar panašiai? Norėjau paklausti, kiek čia dalyvauja ar dalyvaus Kultūros paveldo departamentas, kuris yra pavaldus Kultūros ministerijai?

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Aš manau, kad čia neturėtų liesti... Nebent Vyriausybė galvotų kitaip. Čia daugiau liečia santykius tarp, kaip minėjau, pavyzdžiui, ir mūsų kariuomenėje, kur yra kapelionai, ir taip toliau. Tokie susitarimai, kur visuomenės veikloje... tarp visuomenės, valstybės, religijos, kai tie santykiai tiesiog yra ir savaime, tik reikia juos sutvarkyti, įteisinti valstybės mastu.

O dėl Kultūros paveldo departamento, tai aš manau, čia yra turbūt kiti dalykai. Nežinau, negaliu pasakyti, kad ką nors turėtų bendro. Nebent Vyriausybė tai numatytų, kaip ir įstatyme numatoma, savo nustatytoje tvarkoje.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia R. J. Dagys.

R. J. DAGYS (MSNG). Gerbiamas pranešėjau, jūs pristatydamas tą problemą turbūt tikrai žymiai plačiau ją pristatėte, negu parašytas šitas įstatymo projektas. Iš tikrųjų mes turime žiūrėti į mūsų teisinę bazę, ką reiškia tie susitarimai, kaip jie įtvirtinami, kokiais aktais, nes ten tas susitarimas bus niekinis, jeigu jis pažeis kokius nors įstatymus ir konstitucinę tų įstatymų (...) Vyriausybės ar ministrų įsakymų tvarką. Kalbėjote apie bendruomenę, kad Šventojo Sosto susitarimai, bet ten reglamentuojama pagal tam tikrą tarptautinę teisę. Aš, nekvestionuodamas jūsų gerų norų, noriu paklausti, su kuo yra derintas šitas projektas, su kokiomis bendruomenėmis? Ar čia neįklimpsime į tokius ginčus būtent dėl to neapibrėžto susitarimo turinio?

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Nėra derintas su atskiromis religinėmis bendruomenėmis, nei su viena. Tai buvo derinta su Vyriausybės... Atsakingas už religines bendruomenes buvo darbuotojas. Dabar jis jau nebedirba, bet buvo derinta su juo ir kai kurios nuostatos buvo kartu su juo tikslinamos. Tik tiek galiu pasakyti. O šiaip vis tiek jau dabar žinome, kad *de jure* nesame teisiškai pagal tą teisę, *de facto* jau yra. Pavyzdžiui, reformatų bendruomenės kapelionas. Man atrodo, jis ir Vidaus reikalų ministerijoje, ir Krašto apsaugos ministerijoje. Mes čia ir Seime, atsimenu, balsavome, priėmėme, kad būtų šitų religinių bendruomenių atstovai, dalyvautų toje sistemoje. Bet šitaime įstatyme to nėra numatyta. Kituose statutuose, man atrodo, mes papildėme statutus, kur tai įteisinome, o čia, Religinių bendruomenių įstatyme, to nėra. Tiesiog reikia papildyti, sutvarkyti, kad visa sistema veiktų vienodai ir būtų ryšys tarp jų.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia V. Vingrienė. Ruošiasi M. Adomėnas.

V. VINGRIENĖ (LVŽSF). Dėkoju, gerbiama pirmininke. Gerbiamas pranešėjau, tikrai labai sveikintinas jūsų siūlymas visoms religinėms bendruomenėms sudaryti vienodas susitarimų sąlygas, tačiau ar tai išspręstų taip pat tam tikrų religinių bendruomenių nediskriminavimo klausimą? Pavyzdžiui, dabar daug metų jau diskutuojama ir svarstoma ir niekaip neišsprendžiamas evangelikų liuteronų bendruomenei turto grąžinimas arba kompensacija už Vilniaus universiteto valdomas patalpas. Kaip šitas klausimas? Galbūt reikėtų sistemiškai vertinti? Tarkim, kitos religinės

bendruomenės šiuo metu išsprendė galbūt tuos klausimus, o tam tikros dar kaip ir neišsprendė. Gal taip paspartinti, paieškoti kokių...

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Čia turbūt yra sprendžiami ne turto klausimai, restitucijos, pavyzdžiui, Kauno mieste reformatų bendruomenei buvo grąžinta bažnyčia žinote kada? Pernai ar užpernai Vyriausybės nutarimu. Šitai sprendžiama ir be šito įstatymo. Čia turbūt daugiau visuomeniniai santykiai tarp religinių bendruomenių ir valstybės, o dėl turto jau yra kiti teisės aktai. Aš taip manau.

PIRMININKĖ. Dėkoju. M. Adomėnas, bet jo nematau salėje. Yra M. Adomėnas. Kažkaip žvilgsnis nukrypo į kitą pusę. Klausia M. Adomėnas.

M. ADOMĖNAS (TS-LKDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Aš jums iš kairės esu.

O aš norėjau pasiteirauti, ar yra tokio reguliavimo poreikis, nes šiuo metu, mano žiniomis, yra sudaromi įvairaus pobūdžio susitarimai – nuo sutarčių iki kitokio lygio susitarimų. Ar tikrai to reguliavimo trūksta ir jo reikia? Ar jūs žinote apie šiuo metu esamus susitarimus tarp įvairių lygių religinių bendrijų padalinių (struktūrinių vienetų), pačių bendrijų *in corpore* ir įvairių Lietuvos valstybės institucijų?

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Šiandien tokios informacijos neturiu, kiek jų yra, kokių, bet jų tikrai, aš manau, yra, bet čia ir pati Konstitucija turėtų, kaip ji sako, mus įpareigoti nustatyti aiškiau tuos santykius, kad nebūtų dviprasmybių ir kokių nors teisinių spragų tuos santykius įgyvendinant. Tokios informacijos, kiek ir kokių yra, neturiu, negaliu atsakyti.

PIRMININKĖ. Dėkoju, gerbiamas kolega, jūs atsakėte į visus jums užduotus klausimus. Motyvai po pateikimo. Prieš – M. Adomėnas. Prašome.

M. ADOMĖNAS (TS-LKDF). Kolegos, čia ne džiazas, čia mišrainė. Mišrainė teisėje yra pavojingas dalykas, nes yra supainiojamos kategorijos.

Yra Teisės departamento pastabos, kurios rodo, kad teisininkai nesupranta, kas norima šituo pasakyti, sako, kad čia nėra ką taisyti komitete, čia iš tikrųjų reikia arba perrašyti kvalifikuotai, arba geriau negadinti nusistovėjusių ir veikiančių santykių, nes susitarimai tarp Lietuvos valstybės ir religinių bendrijų egzistuoja, jie yra pasirašomi. Jų pagrindu yra sudaromos sutartys ten, kur reikia spręsti konkrečius klausimus – kapelionų, religinio ugdymo ir mokymo, švietimo mokyklose ir panašiai, labdaros įstaigų veikimo. Kitaip tariant, nėra problemos. Ir dabar bandoma nesamą problemą spręsti įmetant mišrainės, kur kalbama apie neapibrėžto lygmens susitarimus tarp Vyriausybės arba ministerijų. Vėlgi neakivaizdu, ar tai nepažeidžia konstitucinio valstybės ir religijos atskirumo principo, nes kokio pobūdžio susitarimas? Jeigu tai sutartis dėl konkrečių paslaugų, vienas dalykas, bet susitarimo kaip tokio yra valstybės subjektas, ne ministerija...

Taigi, aš nemanau, kad tikslinga yra tęsti šitą prastai parašyto teisinio projekto agoniją. Tikrai, kolegos, siūlau nepritarti, nes tai yra jautri sritis, čia galima daug *primakliavoti* ir paskui ilgai srėbti savo pačių išvirtą šiupinį.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Daugiau norinčių kalbėti dėl motyvų nėra. Balsuojame po pateikimo dėl Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo. Jį ką tik pateikė V. Rinkevičius.

Balsavo 73 Seimo nariai: už – 41, prieš – 6, susilaikė 26. Pritarta po pateikimo. Kaip pagrindinis siūlomas Žmogaus teisių komitetas, papildomas nėra numatytas, bet, matyt, R. Šarknickas nori pasiūlyti. Prašom.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Kultūros komitetas, nes tai liečia ir paveldą.

PIRMININKĖ. Jūs prašote, kad Kultūros komitetas būtų papildomas komitetas? Ar galime tam pritarti? Pritariame bendru sutarimu ir siūlome svarstyti gruodžio 12 dieną.

12.41 val.

Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo Nr. I-1057 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2378(2) (pateikimas)

Gerbiami kolegos, noriu jūsų prašyti, žiūrėdama į laikrodį, leisti pateikti. Ar J. Razma yra pasiruošęs? J. Razma kaip visada pasiruošęs pateikti Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIIP-2378(2). Prašom.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, jau esu apeliavęs į jus dėl tikslesnio valstybės pripažinimo religinėms bendrijoms reglamentavimo. Suprantu, kad anksčiau, kai teikiau atitinkamą projektą, buvo jautri situacija dėl to, kad buvo sprendžiamas bendrijos „Romuva“ klausimas. Dabar, kai šitas klausimas Seime jau išspręstas, buvo balsuota, aš tikiuosi, kad vis dėlto ramiau, objektyviau ir tokiu konstituciniu žvilgsniu galėsime vertinti šitą klausimą.

Priminsiu, kad Konstitucijoje yra pasakyta, jog religinės bendrijos, kai nori gauti valstybės pripažinimą, privalo įrodyti, kad turi atramą visuomenėje. Be kitų dalykų, kurių aš nevardinsiu, jos turi būti Lietuvos istorinio, dvasinio, socialinio palikimo dalis, bet, kaip minėjau, yra svarbu išsiaiškinti dėl atramos visuomenėje. Konstitucijoje, kaip ir dažnais atvejais, yra pakankamai tokio bendro pobūdžio sąvokos. Bet šiuo atveju gerai yra tai, kad Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs, kaip reikia suprasti tą atramos visuomenėje turėjimą. Ir būtent Konstitucinio Teismo yra pasakyta, aš siūlau atidžiai pasiklausyti, kad atrama visuomenėje turi būti tvirta ir ilgalaikė ir negali apsiriboti negausia žmonių grupe ar nedidele visuomenės dalimi, negali apsiriboti keliais veiklos dešimtmečiais, viena ar keliomis žmonių kartomis. O mūsų dabar galiojančiame Religinių bendrijų įstatyme apie tai nieko nėra pasakyta. Yra tik pasakyta, kad bendrija turi būti palaikoma visuomenės ir kad jos mokymas bei apeigos neprieštarautų įstatymams ir dorai.

Jeigu prieštarautų įstatymams ir dorai, turbūt mes čia turėtume kalbėti apskritai ne apie kažkokį valstybės pripažinimą, o kad tokios bendrijos iš viso negalėtų būti registruojamos ir negalėtų veikti.

Tik įstatyme yra įrašytas reikalavimas, kad bendrija gali kreiptis dėl valstybės pripažinimo praėjus ne mažiau kaip 25 metams nuo jos įregistravimo. Iš esmės taip ir išeitų, kad užtenka 25 metus čia veikti ir jau gali gauti valstybės pripažinimą. Jeigu grįžtume prie mano minėto Konstitucinio Teismo išaiškinimo, aš niekaip negaliu sutikti, kad 25 metai atitinka tą išaiškinimą, kai yra pasakyta, kad negali būti apsiribota keliais veiklos dešimtmečiais, netgi viena ar keliomis žmonių kartomis. Tai aš teikiamu projektu siūlau perkelti tą išaiškinimą, kurį jau yra padaręs Konstitucinis Teismas, o dėl trukmės, kada galėtų kreiptis, įrašau, kaip man atrodo, labai minimalų terminą – 80 metų. Šiaip, man atrodo, jeigu jau labai griežtai žiūrėtume į Konstitucinio Teismo išaiškinimą, turbūt reikėtų rašyti ne mažiau kaip 100 metų, nes yra sakoma – ne mažiau kaip kelis veiklos dešimtmečius. 100 metų jau būtų nebe dešimtmečiai, o 100. Dar paminėsiu, kad dėl šių dalykų mes rengiame kreipimąsi į Konstitucinį Teismą, ir Konstitucinis Teismas savo nutarimu tą problemą išspręstų. Bet manau, kad, pataisę įstatymą, galime tai išspręsti mes patys, nereikėtų ir to kreipimosi į Konstitucinį Teismą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiamas kolega, jūsų nori paklausti penki Seimo nariai. Pirmasis klausia S. Gentvilas, ruošiasi A. Sysas.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiamas kolega, įstatymas diferencijuoja tarp tradicinių religijų ir valstybės pripažintų religijų. Pirmasis klausimas. Jeigu jūs sakote, kad valstybės pripažinta religija turi turėti jau 80 metų, tai tradicinė religija, kiek, jūsų įsivaizdavimu, turi turėti – kelis šimtus metų? Norėčiau jūsų traktavimo, kaip jūs tą suprantate.

Antrasis klausimas. Šiomet Europa mini Europos žmogaus teisių konvencijos 70-metį. Europos Žmogaus Teisių Teismas ne kartą yra nagrinėjęs religinės laisvės ir religinės saviraiškos klausimus ir konkrečiai Jehovos liudytojų atveju, Austrijos atveju, 15 metų buvo traktuota kaip per ilgas terminas valstybės pripažinimui. Lietuvos „Romuvos“ bendruomenė jau ruošiasi skundui į Europos Žmogaus Teisių Teismą. Kaip jūs traktuojate šitą Žmogaus Teisių Teismo sprendimą? Ačiū.

J. RAZMA (TS-LKDF). Matyt, valstybės pripažinimo turinys gali būti skirtingas ir galbūt tuo atveju, kurį jūs minėjote, tas pripažinimo neturėjimas kažkaip apsunkina bendrijos veiklą. Pas mus aš to apsunkinimo nematau. Bendrija gali veikti visiškai laisvai, tiktai ji negauna finansinės paramos – draudimo valstybės lėšomis jų dvasiniams vadovams. Tada nėra valstybės pareigos dėstyti jo turinio mokyklose. Aš nematau, kad dėl to būtų kokių nors problemų Žmogaus Teisių Teisme pagal tą turinį, ką mums duoda valstybės pripažinimas Lietuvoje.

Aš dabar nespėliosiu, kiek dabar galėtų būti šimtų metų reikalavimas tradicinėms religinėms bendrijoms, ne tą klausimą mes sprendžiame. Aš kalbu apie tą konstitucinį straipsnį, kur yra reikalavimai būtent dėl valstybės pripažinimo.

PIRMININKĖ. A. Sysas. Maloniai prašom paklausti. Ruošiasi R. J. Dagys. Minutėlę atsiprašome.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Dėkui už galimybę. Gerbiamas kolega, galbūt nemaloniai paklausiu. Suprantu, kad turite kažkokią priešpriešą romuviečiams. Ar jūs čia tapatinate su R. Karbauskiu ir yra ta, niekaip takoskyros neatsiranda?... Ir kodėl pasirinkote būtent 80 metų? Kalbėjote apie 100, gal net 200 metų galima būtų įkirsti. Kuo rėmėtės, kad 80 metų yra toks laikas, kai jau romuviečiai tikrai sustiprėtų? Ačiū.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Kaip minėjau, romuviečių klausimą mes išsprendėme. Turbūt, kaip galiu suprasti, jūsų netenkina tas sprendimas. Tai čia visi balsavome, kas suprantame, ir aš manau, kad šiuo metu tą klausimą galėtume atidėti šiek tiek į šoną. Gerai, jie aiškinsis Žmogaus Teisių Teisme, jie turi tokią teisę ir gerbiame tokią teisę. Žinoma, reaguosime, jeigu tas Teismo sprendimas reikalaus kokio nors reagavimo.

O mano tikslas čia yra labai paprastas – tikrai pamėginti susitvarkyti su tuo įstatymu taip, kad jis atitiktų Konstituciją, ir kaip paties Konstitucinio Teismo jau yra pasakyta, kaip turi būti susitvarkoma.

Dėl 80 metų, aš sakau, čia gal ir mažokas terminas, gal ir 100 metų reikėtų rašyti. Dėl to galime diskutuoti, bet tikrai ne 25 metai. Turbūt jūs niekaip neišaiškinsite, kad 25 metai apima kelias kartas. Niekaip kelios kartos netelpa į 25 metų terminą. Į 80 metų, turbūt sutiksime, telpa, o kiek tų kartų, kaip mes traktuotume, yra mūsų politinio sprendimo erdvė. Nustačius 80 metų terminą, tai būtų atrama į tarpukario Lietuvą. Aš manau, tai nėra blogai, tai būtų teisinga, bet, kaip minėjau, dėl ilgesnio termino galima diskutuoti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia R. J. Dagys. Ruošiasi R. Šarknickas.

R. J. DAGYS (*TS-LKDF*). Pradžioje norėčiau patikslinti jaunąjį kolegą, kad Jehovos liudytojai ne 15 metų egzistuoja, o įsteigti, atrodo, 1870 metais, tai šiek tiek ilgesnis laikotarpis šiuo atveju. Mes dabar kalbame apie pripažinimą. Iš tikrųjų pagrindinis klausimas yra mūsų įstatymo suderinimas su Konstitucinio Teismo išaiškinimu, jis turėtų atitikti. Taip mes suprantame problemą. Jeigu mūsų įstatymas kertasi su Konstitucinio Teismo išaiškinimu, jau yra problema, iš viso gali būti kvestionuojamas visas įstatymas, kuris turi tokias nuostatas, būtų galima kreiptis į Konstitucinį Teismą ir prašyti sustabdyti šito įstatymo veikimą. Ar taip?

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Kaip aš minėjau, toks kreipimasis yra rengiamas. Ko gero, šią savaitę tekstas jau bus ir mes rinksime parašus, neatsižvelgdami į šitą balsavimą. Aš manau, kiekvieno iš mūsų pareiga: jeigu išvengiame galimą įstatymo nesutikimą su Konstitucija, galime imtis teisinių veiksmų, kad tą nesutikimą išspręstume. Turėtume padėti į šoną kokias nors simpatijas atskiroms religinėms bendrijoms ir žvelgti į tokius klausimus objektyviu konstituciniu žvilgsniu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia R. Šarknickas. Ruošiasi K. Masiulis.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Iš tikrųjų labai liūdna į jus žiūrėti, kai pats lietuvis naikina savo Lietuvos istoriją, kuri turi bene giliausias šaknis ir randa bendrą draugystę su krikščionišku pasauliu. Šitai niekinti, žeminti ir dar jūsų kolegai Ž. Pavilioniui išvadinti kagėbistais tuos žmones, kurių yra daugiau kaip 10 tūkst., – tai nerodo jokios pagarbos. Jūs stovite tribūnoje ir interpretuojate faktiškai šimtu procentų Konstituciją. Tai yra antikonstituciška iš tikrųjų. Dėl to labai gaila.

„Romuva“ jau yra pateikusi... Europos Žmogaus Teisių Teismui ir gavo atsakymą, kad jų skundas yra priimtas. Aš bijau, kad gali būti kaip ir su Austrija. Man bus labai įdomu pažiūrėti, ką jūs tada pasakysite.

Aš klausimo jums neturiu, nes tai yra spektaklis. Vietoj 10 metų padaryti 80 metų yra visiškai ciniškumas, išsityčiojimas iš žmogaus vertybių. Ačiū.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Na, jūs teatro žmogus, gal čia į viską žiūrite kaip į spektaklius, bet kai žiūrite, vis dėlto aš siūlyčiau girdėti, kas yra sakoma. Aš nė vieno blogo žodžio nepasakiau apie „Romuvą“. Valstybės pripažinimas nėra tai, kas leidžia ar neleidžia bendrijai veikti. Mes skirkime tuos dalykus. Aš galiu tikrai daug gerų žodžių pasakyti apie „Romuvos“ veiklą, bet vis tiek tai neprivert manęs žiūrėti į valstybės pripažinimo klausimą kaip nors nematant Konstitucijos.

Dėl Žmogaus Teisių Teismo sprendimų, jeigu jie būna, kartais mes ir Konstituciją turime taisyti. Jeigu taip būtų, tai tą reikėtų daryti. Kaip žinome, vienu atveju čia ilgai vargstame dėl prielaidos sulaužymo ir turime keisti Konstituciją. Į viską žiūrėjime teisiniu žvilgsniu, bet aš siūlyčiau nekabinti čia etikečių, nesišvaistyti tokiais nepagrįstais kaltinimais.

PIRMININKĖ. Ir paskutinis klausia K. Masiulis. Prašom.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Aš galvoju... Taip, viskas yra tiesa, bet ar tos kelios kartos, ar 60 metų nebūtų kelios kartos?

J. RAZMA (TS-LKDF). Iš tikrųjų ta kelių kartų sąvoka suteikia tam tikrą interpretaciją. Manau, kad toje vietoje mes turime laisvę kažkiek į vieną ar į kitą pusę... Bet tikrai 25 metai, kurie dabar įrašyti, niekaip neapims kelių kartų. 25 metai yra viena karta. Tikrai tą terminą reikia ilginti ir, kaip minėjau, įvertinus visą Konstitucinio Teismo išaiškinimo tekstą. Mano pasiūlymas dar yra, ko gero, per daug trumpas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus.

Dabar motyvai. K. Masiulis – motyvai už.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, iš tikro, jeigu skaitytume Konstitucinio Teismo tekstą, kuris čia yra tik pakartotas, tai ten taip ir surašyta. Jeigu mes manome, kad Konstitucijos reikia laikytis (o mes turime taip manyti, mes negalime kitaip manyti, mes prisiekėme jos laikytis), tai reikia surašyti į įstatymą tai, kas surašyta Konstitucinio Teismo sprendime. Tai yra Konstitucija, Konstitucijos dalis. Kad ir kaip būtų skaudu galbūt kai kurioms religinėms bendruomenėms, bet įrašytos kelios kartos. Aš irgi galvoju: kelios kartos. Kelios, keli yra mažiausiai trys. Du jau nebūtų keli. Tai mažiausiai trys kartos, o karta yra 20–30 metų, taip tradiciškai laikoma. Tai ir išeina 80 metų. Čia minimalus terminas, kurį Jurgis ir įvardino. Aš manau, kad labai logiškas siūlymas šitaip įrašyti įgyvendinant Konstituciją.

PIRMININKĖ. Dėkoju. S. Gentvilas – motyvai prieš.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, šis balsavimas yra fundamentalus vertybinis balsavimas ir aš kviečiu konservatorius atsikvošėti, kokią Lietuvą mes kuriame. Pliuralistinę, religinę laisvę pasižyminčią, tą Lietuvą, kuria mes žavimės, kad savo kaimyno skirtumais nuo mūsų... ar Lietuvą, kuriai mes primesime iš tikrųjų tiek religiją, tiek tikėjimą. Prieš 30 metų visi per prievartą buvo ateistai. Dabar pasirodžius precedentui, kad nekrikščioniška, netradicinė religinė bendruomenė, išlaukusi 25 metus, nori pripažinimo valstybės mastu, ne tapti tradicine, bet tiesiog būti pripažinta valstybės mastu, yra niekinama ir ateinama su spaudžiamaisiais instrumentais, kai staiga rodomas entuziazmas įgyvendinant Konstitucinio Teismo doktriną, kai Konstitucinis Teismas galėjo pats įsakyti, kad reikia būtinai tvarkyti šį įstatymą. Konstitucinis Teismas to nepasakė.

Antras dalykas yra juridika. Europos žmogaus teisių konvencija 70 metų... ir kolega K. Masiulis važiuoja keturis kartus per metus į Strasbūrą muštis dėl įvairių pilietinių laisvių, bet religinė laisvė yra fundamentinė Europoje. Tai yra identiteto dalis. Europos Žmogaus Teisių Teismas yra ne kartą pasisakęs Strasbūre dėl to, kad valstybės negali riboti dalykų. Jos turi teisę atskirti, kas yra tradicinės religijos, bet leisti kitoms religinėms bendruomenėms dėstyti tai, kas neprieštarauja įstatymams. Leisti sudaryti santuokos sakramentus, leisti tikybos pamokose mokyklose dėstyti tai, kas neprieštarauja pasaulietiniams įstatymams. Jūs bandote tai užkirsti. Tokioje Lietuvoje aš nenoriu gyventi. Aš noriu gyventi Lietuvoje, kur mane žavėtų šių aplinkinių gyventojų skirtumai, o ne taptume vienodi...

PIRMININKĖ. Laikas!

S. GENTVILAS (LSF). ...kaip prieš 30 metų.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, motyvai išsakyti. Balsuojame po pateikimo dėl J. Razmos pateikto Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto.

Balsavo 67 Seimo nariai: už – 26, prieš – 26, susilaikė 15. Po pateikimo nepritarta.

Gerbiami kolegos, gražiname tobulinti ar atmetame? Balsuojantys už mano, kad reikia tobulinti, balsuojantys prieš, spaudžiantys mygtuką „minus“, mano, kad reikia atmesti.

Balsavo 64 Seimo nariai: už tobulinimą 29, prieš – 35. Atmesta. (*Balsai salėje*) Nėra 36-ių, vadinasi, tobuliname. Atsiprašau, viskas gerai. Tobuliname.

13.01 val.

Informaciniai pranešimai

Gerbiamieji kolegos, prieš baigdamą posėdį aš privalau pranešti, kad yra gautas pareiškimas dėl Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko V. Pranckiečio atšaukimo. Po pareiškimo yra pasirašę

53 Seimo nariai. (*Balsai salėje*) Konstatuojama, kad Seimo Pirmininkas V. Pranckietis, žinodamas apie Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos, Lietuvos socialdemokratų darbo bei partijos „Tvarka ir teisingumas“ 2019 m. gegužės 30 d. pasirašytą memorandumą, prie kurio pakviesta prisijungti ir Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga, ir jame išreikštą partijų siekį suburti valdančiąją koaliciją, sistemingai veikė prieštaraudamas memorandumo nuostatomis bei kenkdamas šių partijų koalicijos ir ja pagrįstos valdančiosios daugumos formavimuisi Lietuvos Respublikos Seime ir dėl to prarado pasitikėjimą. Vadovaudamiesi Statuto 217 straipsnio nuostatomis, pareiškiame, kad siūlome Seimui atleisti iš pareigų Seimo Pirmininką V. Pranckietį. Kaip ir minėjau, po to eina 53 kolegų parašai.

Seimo nutarimas atitinkamai bus registruotas Seimo plenarinių posėdžių sekretoriato. Rytinį posėdį baigėme. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VII (RUDENS) SESIJOS VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 337 STENOGRAMA

2019 m. spalio 15 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojai
I. DEGUTIENĖ ir A. NEKROŠIUS*

PIRMININKAS (A. NEKROŠIUS, LVŽSF). Gerbiami kolegos, pradėdame vakarinį posėdį. (*Gongas*) Registruojamės. Užsiregistravo 44 Seimo nariai.

Gerbiami kolegos, į tribūną kviečiu Seimo Pirmininką. Prašau.

V. PRANCKIETIS. Gerbiami kolegos, visi žinote apie garsųjį pareiškimą dėl Seimo Pirmininko V. Pranckiečio atšaukimo, todėl aš, naudodamasis statutine teise kalbėti bet kuriuo metu, kreipiuosi į jus, nematydamas prasmės vilkinti šio proceso ir šios situacijos ir laikyti įkaitais visą Seimą ir Lietuvos žmones, remdamasis Seimo statutu, siūlau klausimą dėl Seimo Pirmininko atšaukimo spręsti artimiausiame posėdyje, tai yra dabar. Todėl norėčiau, kad pareiškimo iniciatoriai ateitų į tribūną.

14.01 val.

Vyriausybės pusvalandis

Energetikos ministro Žygimanto Vaičiūno pranešimas „Elektros energetikos sistemos sinchronizacija su kontinentinės Europos tinklais“

PIRMININKAS. Tai yra prašymas. O kol kas nors į jį reaguos, kviečiu Energetikos ministerijos ministrą Ž. Vaičiūną, jis pristatys pranešimą „Elektros energetikos sistemos sinchronizacija su kontinentinės Europos tinklais“. Prašau. (*Balsai, šurmulyš salėje*)

Prašau, ministre.

Ž. VAIČIŪNAS. Laba diena, gerbiamieji Seimo nariai. Šio pristatymo tikslas yra pristatyti sinchronizacijos su kontinentiniais Europos tinklais įstatymą, jo poveikį. Šis įstatymas buvo priimtas mažiau nei prieš keturis mėnesius, bet turime ir priešistorę prieš tai, ir konkrečius veiksmus, kurie daromi toliau. Dėkoju už šią galimybę ir pirmiausia šiek tiek konteksto.

Tai būtent šie metai buvo lemiami metai įgyvendinant sinchronizacijos projektą. Kalbu apie praeitų metų, tai yra 2018 metų, birželio mėnesį pasiektą politinį susitarimą tarp Baltijos šalių, Europos Komisijos ir Lenkijos, kai buvo nuspręsta sinchronizacijos projekto kryptis ir apsispręsta dėl techninio scenarijaus. Tokiu būdu po ilgų diskusijų perėjome prie konkrečių techninių darbų. Po to sekė keletas kitų žingsnių. Išskirčiau vieną iš svarbiausių momentų, tai būtent paraiškos pateikimą, paraiškos prisijungti prie kontinentinių Europos tinklų. Tai buvo padaryta 2018 metų rugsėjo mėnesį. Taip pat jau praeitų metų spalį buvo pritarta ENTSO-E – kontinentinės Europos tinklų plėtrai į Baltijos šalis. Buvo skirtas maksimalus pirmojo sinchronizacijos etapo finansavimas šių metų sausio mėnesį.

Labai svarbus strategiškai, politiškai ir teisiškai momentas buvo būtent šių metų gegužės mėnuo, kai įsigaliojo ir buvo pasirašyta mūsų prisijungimo prie kontinentinės Europos tinklų sutartis. Būtent ši sutartis atvėrė galimybę dirbti konkrečius techninius ir teisinius darbus ir tai tapo politiniu ir teisiniu išipareigojimu tiek Baltijos šalių, tiek kontinentinės Europos tinklų operatoriui. Be abejo, kaip ir minėjau, birželio mėnesį buvo priimtas sinchronizacijos įstatymas. Kad šie darbai būtų realiai įgyvendinti, birželio 20 dieną buvo pasirašytas dar vienas politinis susitarimas, bet šį kartą dėl sinchronizacijos projekto įgyvendinimo.

Kalbant apie pačius svarbiausius etapus, svarbu pasakyti tai, kad užtikrinta politinė ir techninė šio proceso kontrolė aukščiausiu įmanomu lygiu iki pat 2025 metų, taip pat yra užtikrintas

desinchronizacijos procesas, tai yra be galimybės prekiauti su trečiosiomis šalimis po sinchronizacijos su kontinentiniais Europos tinklais.

Ir išskirčiau tris kertinius šio projekto įgyvendinimo etapus. Pirmasis etapas yra būtent „LitPol Link“ jungties išplėtimo etapas. Tai bus padaryta 2021 metų pradžioje. Antrasis etapas yra vidinių Baltijos šalių perdavimo sistemų sustiprinimas, tai yra vidaus perdavimo linijų sustiprinimas ir vadinamųjų sinchroninių kompensatorių įrengimas tam, kad būtų užtikrintas mūsų sistemos pasirengimas ir kartu mūsų Baltijos šalių sistemos dažnio palaikymas.

Ir paskutinis elementas yra pats svarbiausias, be abejo, tam, kad turėtume sinchronizaciją, įgyvendintą pagal sutartą politinį susitarimą, tai yra Lietuvos ir Lenkijos povandeninio kabelio „Harmony Link“ jungties statybos ir įgyvendinimas iki 2025 metų pabaigos.

Tai yra tokie pagrindiniai šio proceso etapai. Skaidrės turbūt nejudą? Laukiu, kol pasikraus žemėlapis, nes tikrai yra svarbus tolesnis žemėlapis.

PIRMININKAS. Tuoj, minutę, technikai sutvarkys.

Ž. VAIČIŪNAS. Gal tik papildyčiau, kad kalbant apie Lietuvos–Lenkijos jungties projektą svarbu tai, kad politiniu susitarimu įtvirtintos konkrečios viso projekto datos. Šios jungties finansavimo paraiška turi būti parengta ir pateikta 2020 metais, o statybų darbų pradžia numatoma 2023 metais.

Kalbant apie šio projekto finansavimą, kas yra taip pat labai svarbus momentas, keletas pagrindinių momentų yra tai, kad viso projekto įgyvendinimo kaina yra 1,6 mlrd. eurų. Kaip ir minėjau, bendras pirmojo etapo poreikis buvo 432 mln., Europos Komisija jau skyrė maksimalų finansavimą, tai yra 323 mln. eurų. Antrasis etapas yra 1,17 mlrd. eurų. Šiam etapui būsime parengę visus projektus, tai yra tiek Lietuvos, tiek Baltijos šalių vidines jungtis, galios keitiklius, taip pat ir „Harmony Link“ kabelį būsime parengę pateikti 2020 metais. Tikslas yra paprastas, kad dar šioje finansinėje perspektyvoje gautume maksimalų įmanomą finansavimą, kaip ir minėjau, 75 %. Ir tai reikštų, kad šie du etapai leistų sumažinti Baltijos šalims prisidėjimą prie projekto maksimaliai. Tai yra visoms šioms šalims, būtent perdavimo sistemos operatoriams, per metus reikėtų finansuoti maždaug po 16 mln. eurų. Tai palyginti yra tikrai nedidelė suma.

Kalbant apie konkrečius darbus, čia pabrėžčiau būtent priimto įstatymo svarbą, šių metų birželį priimto Sinchronizacijos įstatymo svarbą, nes šiuo įstatymu šis projektas ir visi šio projekto paprojekčiai, jeigu taip galima pasakyti, buvo pripažinti ypatingos valstybinės svarbos projektais. Tai reiškia, kad buvo supaprastintos procedūros, planavimo procedūros, palengvintos žemės paėmimo procedūros, taip pat minimizuota ginčų rizika.

Kalbant apie konkrečius projektus, taip pat pabrėžčiau, kad šių metų rugpjūtį Vyriausybėje buvo patvirtintas antro etapo sinchronizacijos projektų sąrašas ir pradėti teritorijų planavimo darbai. O šių metų rugsėjo mėnesį, kaip ir buvo reikalaujama Sinchronizacijos įstatyme, toks reikalavimas buvo iki rugsėjo 10 dienos, rugsėjo 4 dieną būtent Vyriausybė patvirtino sinchronizacijos projekto veiksmų ir priemonių planą. Tai yra visi veiksmai, kurie numatyti tiek infrastruktūroje, tiek įgyvendinant vadinamąjį sąlygų katalogą, tiek ir visus kitus koordinacinius organizacinius darbus.

Pabrėžčiau tris svarbiausius projekto etapus. Žemėlapyje matote daug projektų, tai yra 20 projektų. Iš esmės galima kalbėti apie paprastą formulę, tai yra keturi, septyni, devyni. Keturi projektai – tai tie, kurie jau yra įgyvendinti. Kalbu apie „LitPol Link“ jungtį, „NordBalt“ jungtį, vidinės jungtis. Septyni projektai šiuo metu įgyvendinami. Iš devynių projektų, kurie bus pradėti įgyvendinti kitais metais, būtent šių metų rugsėjo mėnesį yra pradėti teritorijų planavimo darbai. Tai reiškia, kad iš esmės iki šiol dirbame Rytų Lietuvoje – būtent Šiaurės Rytų Lietuvos projektų įgyvendinimas, Vilniaus mazgo stiprinimas, bet kitas etapas persikelia į Vakarų Lietuvą. Punktyrais pažymėti penki projektai, kurių teritorijų planavimo darbai jau pradėti šių metų rugsėjo mėnesį, tai yra dvi elektros perdavimo linijos, transformatorių pastotė Darbėnuose, povandeninis kabelis tarp Lietuvos ir Lenkijos ir galios skaitiklis Darbėnuose, nes ši jungtis, būtent povandeninis kabelis, bus sinchroninė jungtis. Visi kiti darbai taip pat vyksta pagal numatytą planą.

Kalbant apie energetikos sistemos adekvatumą ir patikimumą, svarbu pabrėžti, kad taip pat atlikome analizę. Akivaizdu, kad iki 2025 metų patikimas sistemos veikimas užtikrinamas esamos generacijos pajėgumais ir sisteminėmis jungtimis. Kalbu apie jungtis su Lenkija ir Šiaurės

šalimis, taip pat jungtis su Baltijos šalimis. Trys pagrindinės prielaidos, kurios buvo analizuotos, yra pikinė galia – galios poreikis 2025 metais išaugs maždaug 15 %, o tradicinės vietinės generacijos galimybės sumažės 24 %. Kadangi sinchronizacijos projektas įgyvendinamas 2025 metais, akivaizdu, kad galios adekvatumo poreikis išaugs. Šiuo atveju buvo vertintas galios adekvatumas, akivaizdu, kad po 2025 metų atsiranda galios adekvatumo problema. Todėl reikalingi nauji vietiniai valdomi pajėgumai. Šiuo atveju metodologija yra paprasta, skaičiuojama taip, kad tikėtina apkrovos praradimo tikimybė arba trukmė per vienus metus turėtų neviršyti daugiau kaip 8 valandų.

Kalbant apie darbus, ką darome, kad vietinė generacija, vietinė gamyba būtų užtikrinta, yra septyni pagrindiniai žingsniai. Iš šių septynių žingsnių, kuriuos matote ekrane, esame viso proceso viduryje, tai yra jau buvo parengta Lietuvos energetikos sistemos adekvatumo analizė, taip pat 2018 metų antroje pusėje buvo parengta pajėgumų mechanizmo koncepcija. Šiuo metu vyksta šių pajėgumų mechanizmo koncepcijos ir viso mechanizmo derinimas su Europos Komisija, tikimės suderinti artimiausiu metu. Ir kaip tik svarbu apie tai kalbėti šiame Seimo plenariniame posėdyje, nes vienas iš esminių dalykų, būtent Elektros energetikos įstatymo pakeitimas, bus reikalingas dar šioje Seimo rudens sesijoje, kad įstatymu būtų įtvirtintas ilgalaikis galių pajėgumo mechanizmas, kuris leistų jau 2020 metais organizuoti pirmąjį technologiškai neutralų aukcioną ir jau 2021 metais pasirašyti sutartis su aukcionų laimėtojais su labai aiškiu tikslu, kad šie generavimo pajėgumai būtų užtikrinti iki sinchronizacijos, tai yra 2024–2025 metais, kad dar turėtume pakankamai laiko, apie metus, sistemai testuoti.

Šiuo metu kaip tik dėl Elektros energetikos įstatymo yra baigiama viešoji konsultacija, patvirtinsime Vyriausybėje ir teiskime šį mechanizmą tvirtinti Seimui. Tai bus padaryta lapkričio mėnesį. Tokie yra tolesni esminiai žingsniai. Galbūt pabrėžčiau esminį faktą, kad sinchronizacijos projektas, be abejo, yra būtinas mūsų energetikos sistemos saugumui ir patikimumui užtikrinti. Čia yra toks sąlyginis mūsų sistemos saugumo vertinimas, bet iš esmės sinchronizacijos projekto įgyvendinimas reikštų, kad mes susigrąžiname energetinį savarankiškumą į savo rankas po 80 metų. Šio projekto strateginė svarba ir indėlis į energetinį saugumą būtų pats didžiausias iš visų iki šiol įgyvendintų projektų.

Taip pat svarbu pabrėžti, kad įgyvendinę šį projektą mes jau turėtume pakankamą energetinio saugumo lygį. Dėkui už dėmesį, lauksiu klausimų.

PIRMININKAS. Dėkoju. Pirmasis klausia S. Gentvilas. Ruošiasi A. Skardžius. Simonas atsiskoko. Klausia A. Skardžius. Nėra salėje. L. Balsys. Prašau.

L. BALSYS (LSDPF). Ačiū. Gerbiamas ministre, aš norėčiau paklausti dėl sinchronizacijos. Kai kalbama, tai visuomenėje, dažnai ir tarp politikų, ir tarp žiniasklaidos atstovų yra daug nesusipratimų ir daugybė interpretacijų. Aš norėčiau paklausti, ar įvykus sinchronizacijos projektui lieka techninė galimybė būti prisijungus prie trečiųjų šalių tinklų, turiu omenyje vadinamuosius „Back to Back“ transformatorius keitiklius tiek Lietuvoje, tiek Latvijoje, tiek Estijoje? Ir ar tos pasijungimo galimybės gali būti panaudotos ne vien tikai techninėms reikmėms, tarkim, techninių nelaimių atveju, bet ir prekybai per tuos jau atjungtus, desinchronizuotus tinklus mūsų su trečiosiomis šalimis? Ačiū.

Ž. VAIČIŪNAS. Dėkoju už iš tiesų labai aktualų klausimą. Techniniu, technologiniu požiūriu sinchronizacija taip pat leidžia, jeigu yra investuojama į tokius galios keitiklius. Tokie galios keitikliai teoriškai galėtų egzistuoti. Pagal dabartinius planus, kuriuos mes turime, būtent pagal pasirašytą birželio mėnesį politinį susitarimą tiek praeitų 2018 metų, tiek šių metų, yra bendras Baltijos šalių ir Lenkijos, taip pat Europos Komisijos sutarimas, kad techniškai po Baltijos šalių sinchronizacijos mūsų sistemos saugumui ir patikimumui tikrai tokių jungčių nebereikėtų. Tai reiškia, kad nebėra prasmės investuoti į galios keitiklius, kad išlaikytume prekybą su trečiosiomis šalimis, kalbu apie Rusiją ir Baltarusiją. Yra tikrai vienintelė labai aiški sąlyga – jeigu Kaliningrado sritis įrodytų, kad dėl techninių priežasčių, dėl techninio patikimumo tokie galios keitikliai, kad sinchroniškai veiktų sistemos, būtų būtini, tuomet jie galėtų būti įrengti.

Bet šiuo atveju dėl prekybos tokių planų tikrai nėra. Visos Baltijos šalys sutarė, kad po 2025 metų tokių galios keitiklių neturėtų būti, ir mes turėtume savarankišką sistemą, kuri būtų tiek

veikianti sinchroniškai, tiek kartu prekyba vyktų iš Šiaurės šalių kartu su Lenkija ir kitomis valstybėmis. Ne, to neplanuojama. Būtent tokia yra politinio susitarimo ir idėja, ir dvasia.

PIRMININKAS. Klausia E. Pupinis. Ruošiasi A. Ažubalis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamas ministre, vis dėlto pasigirsta tam tikrų atsiliepimų apie tai, kad yra investuojama kai kur toje zonoje, kur ruošiasi atsijungti ir sinchronizuoti. Kas per investicijos, kokios yra sumos ir iš tikrųjų kodėl tai daroma? Ar tai irgi susiję su sinchronizacija, ar iš tikrųjų yra kažkokių kitų idėjų? Ačiū.

Ž. VAIČIŪNAS. Turbūt kalbate apie vadinamąjį Šiaurės Rytų Lietuvos projektą. Šis projektas susijęs tiek su sinchronizacija, tiek su sistemos patikimumu ir saugumu. Kalbu apie Ignalinos pastotę, tai yra būtent jos rekonstrukciją. Ši rekonstrukcija, viena vertus, yra reikalinga dėl saugumo sumetimų. Ne taip seniai, prieš pusantrų metų, ten vyko gaisras ir tikrai buvo sistemos patikimumui... turime Ignalinos atominę elektrinę, kuriai reikia užtikrinti nepertraukiamą tiekimą. Tai yra viena iš priežasčių, taip pat ekonominio efektyvumo priežasčių. Ši transformatorinė yra be galo sena, statyta 1981 metais, bet, be abejo, šis projektas įgyvendinamas taip, kad jis prisidėtų prie sinchronizacijos projektų įgyvendinimo.

Yra du pagrindiniai pavyzdžiai, kad būtų sugriautas šis mitas, kaip ir teigiate, kad yra visokių interpretacijų. Aš norėjau jums aiškiai parodyti konkretų pavyzdį. Tai yra būtent elektros jungties, galingiausios vadinamojo atominio žiedo jungties, dalis, tai yra konkreti jungtis, konkretus fizinis kabelis, kuris šiuo metu nebeegzistuoja, jis yra jau nukirptas. Būtent šis žiedas siejo Lietuvą ir Baltijos šalis su kitomis šalimis, su BRELL'o žiedu. Vadinamoji 705-oji linija yra demontuota. Yra likusios tam tikros atliekos, dėl gamtosauginių sumetimų jos yra šiuo metu baigiamos demontuoti. Tai yra vienas pavyzdys.

Antras pavyzdys. Kaip tik šį pirmadienį, tai yra vakar, buvo pervežtas vadinamasis šuntinis galios reaktorius iš Ignalinos transformatorių pastotės į Elektrėnus. Tai yra didžiulis įrenginys, maždaug 300 tonų, turbūt kaip pusė šios Seimo salės ir jisai pervežtas į Elektrėnus. Būtent ten reikės užtikrinti sistemos stabilumą ir patikimumą. Net nežinau, apie kokius kitus dalykus galima kalbėti, jeigu mes turime konkrečius faktus, kaip mes vykdomė atsijungimą ir ruošiame mūsų sistemos sinchronizaciją su kontinentinės Europos tinklais.

PIRMININKAS. Klausia A. Ažubalis, ruošiasi K. Glaveckas. Prašau.

A. AŽUBALIS (TS-LKDF). Ačiū. Pone ministre, jeigu dėl kokių nors priežasčių vis dėlto nepavyktų, arba dėl Rusijos įtakos, Latvija taptų importuojanti elektros energiją iš nesaugios Baltarusijos atominės elektrinės, ar Lietuva, turėdama „Harmony Link“ jungtį su Lenkija, būtų pajėgi atsiriboti ir sinchronizuotis viena, be užsispyrusio kaimyno? Jeigu tai įmanoma, kada tai galėtų įvykti nutiesus tą liniją su Lenkija? Ačiū.

Ž. VAIČIŪNAS. Dėkoju už klausimą. Jeigu atsakyčiau trumpai – taip, tik esmė yra tokia, kad „Harmony Link“ jungties įgyvendinimas, kaip ir numatyta, techniškai gali būti įmanomas iš mūsų patirties, kurią mes turime, tiesiant „NordBalt“ kabelį, 2025 metais anksčiausiai. (*Balsai salėje*) Anksčiausiai. Šiuo metu dedamos visos pastangos ir aš džiaugiuosi tikrai glaudžiu bendradarbiavimu su Lenkijos perdavimo sistemos operatoriumi, per šiuos pusę metų mes faktiškai sutaupėme projekto įgyvendinimo pusantrų metų. Supraskime, kad tai yra sudėtinga jungtis, bet iš esmės 2025 metais jina galėtų būti įgyvendinta.

Atsakymas yra techninis, trumpas – taip, tokiu atveju būtų galima užtikrinti Lietuvos prisijungimą prie Lenkijos. Bet taip pat norėčiau pasakyti, kad turime politinį susitarimą ir tos pačios Latvijos, tai yra visų Baltijos šalių, kad po 2025 metų prekybos su trečiosiomis šalimis apskritai neturėtų būti, taip pat ir importuojant elektrą iš Astravo atominės elektrinės. Aš labai drįščiau teigti, kad tai yra tikrai tvarus susitarimas, nes klausimas, kas drįstų laužyti premjero parašą, būtent Latvijos premjero parašą, kuris padėtas du kartus: 2018 metais ir šių metų – 2019 metų birželio mėnesį.

A. AŽUBALIS (TS-LKDF). Ačiū.

PIRMININKAS. Klausia K. Glaveckas.

K. GLAVECKAS (LSF). Gerbiamas ministre, elektros energija yra labai svarbus gamybos ir apskritai paslaugų kaštų elementas. Faktiškai didelė dalis ekonomikos yra susijusi su elektros energijos kainų lygiu, dinamika, *opcionais, fjučeriais* ir kitais dalykais. Sakykite, mūsų kainos, kurių jūs

laukiate, arba kainos lygis ir jos *equilibrium*, lyginant su aplinkinėmis šalimis, iš kurių mes gauname, Skandinavijos šalimis, Vakarų Europos šalimis, kaip atrodo, kiek jos yra palyginamos, kiek bus žemesnės ar aukštesnės, ar palyginamos artimiausių trejų, penkerių metų laikotarpiu, nes nuo to smarkiai priklausys ir ekonomikos augimas, nes kuo aukštesnė kaina... Elektros energijos kaina dėl tam tikrų priežasčių gali didėti, natūralu, dėl saugumo, dėl kitų dalykų, tai tas gali veikti ne taip pozityviai ir ekonomikos augimą. Kokia jūsų pozicija šiuo klausimu? Ačiū.

Ž. VAICIŪNAS. Dėkoju už klausimą. Dėl elektros kainų pirmiausia turbūt galime pasidžiaugti tuo, kad esame Europoje vienos efektyviausiai veikiančios – „Nord Pool Spot“ biržos dalis. Šioje biržoje kainos dabartiniu laikotarpiu ir žvelgiant į trumpalaikę perspektyvą pačios mažiausios dėl tikrai brandaus energijos išteklių derinimo, turiu omenyje – tiek dėl vandens energijos, atsinaujinančių energijos išteklių, šiek tiek atominės energijos, kalbu apie Švediją, Suomiją. Iš esmės toks darinys leidžia užtikrinti šiuo metu ir artimiausioje perspektyvoje pačią konkurencingiausią kainą.

Lietuvos kaina tarp Europos Sąjungos šalių, elektros energijos kaina, jeigu kalbame apie buitinius vartotojus, yra viena mažiausių, mes kalbame maždaug apie ketvirtą penktą vietą žiūrint nuo galo pagal kainos dydį.

Antras dalykas, kalbant apie perspektyvą, kokios galėtų būti tendencijos ateityje, vienas iš esminių faktorių yra Lenkijos rinka. Kaip žinome, Lenkijoje elektros kaina yra šiek tiek didesnė ir natūralu, kad, pereinant Lenkijai nuo anglinės elektros energijos gamybos prie atsinaujinančios ar kitų išteklių, kaina taip pat turėtų būti aukštesnė ir tas kainų lygis išsilaikys. Bet noriu nurašinti labai aiškiai, kad šių jungčių įgyvendinimas, būtent jūrinės jungties, povandeninio kabelio, Lietuvos ir Lenkijos srauto padidėjimas rinkos prasme iš esmės nepasikeis, nes mes turime dabartinę „LitPol Link“ jungtį, kuri veikia 500 megavatų pajėgumu.

Iš esmės, įgyvendinę sinchronizaciją, mes turėsime maždaug iki 700 megavatų pajėgumą rinkai. Visa kita galia bus atiduodama būtent sisteminiams paslaugoms, tai yra galios rezervams, kad būtų užtikrintas sistemos stabilumas ir patikimumas. Tokios tendencijos regione. Be abejo, Latvijoje ir Estijoje, jeigu mes kalbame apie artimiausią kaimynystę, yra pokyčių. Estijoje pastaruoju metu būtent elektros energijos gamyba iš skalūnų naftos nėra tokia konkurencinga, yra uždaromi senieji blokai. O Latvijoje elektros energijos gamyba, be abejo, pagrįsta hidroenergija, tai yra būtent vandeniu. O kalbant apie visos kainų zonos perspektyvą, natūralu, kad kainos turėtų šiek tiek didėti. Kalbu apie ilgalaikę perspektyvą. Tai pirmiausia susiję su elektros energijos generavimo pajėgumų deficitu ir stoka šiame regione.

PIRMININKAS. Dėkoju, ministre, jūs atsakėte į visus klausimus. Daugiau klausiančių nėra. Dėkojame jums.

14.26 val.

Informaciniai pranešimai

Norėčiau reaguoti į Seimo Pirmininko prašymą. Trumpa informacija. Kadangi darbotvarkė jau yra patvirtinta ir to klausimo nėra įtraukta, iniciatoriai taip pat informavo, kad įgaliotas asmuo ruošiasi pranešimui, tai kol kas dar šiandien negali jo padaryti. Artimiausiame posėdyje tikriausiai jie tai padarys. Šio klausimo dabar nesvarstome.

14.26 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos 2018 metų nacionalinio finansinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektas Nr. XIII-3938 (pateikimas)

Pereiname prie darbotvarkės klausimo – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos 2018 metų nacionalinio finansinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektas Nr. XIII-3938. Kviečiu pranešėją viceministrę L. Maskalioviene. Prašau.

L. MASKALIOVIENĖ. Laba diena, gerbiami Seimo nariai. Teikiame 2018 metų nacionalinio finansinių ataskaitų rinkinį, kuriam Vyriausybė pritarė spalio 9 dieną. Ataskaita parengta kaip vienas viešojo sektoriaus bendro subjektų finansinių ataskaitų rinkinys, atlikus centrinės valdžios

subjektų ir visų valdžios valdymo lygių – centrinės, vietos, ir socialinių bei kitų fondų subjektų ataskaitų konsolidavimo procedūras. Iš viso yra 3 tūkst. 580 subjektų. Finansinės ataskaitos parodo viešojo sektoriaus konsoliduotą turtą, įsipareigojimus, gautas finansavimo sumas, grynąjį turtą ir pajamas bei sąnaudas. 2018 metais visą konsoliduotąjį turtą sudarė 54,4 mlrd. eurų ir jis buvo 1,1 mlrd. eurų didesnis nei 2017 metais, tai sudaro 2 % augimą. Įsipareigojimus sudarė 21 mlrd. eurų, palyginus su 2017 metais, jie sumažėjo 928 mln. eurų, 4 %. Per 2018 metus viešojo sektoriaus grynojo turto vertė padidėjo 9 % ir ataskaitų metų pabaigoje buvo 28 mlrd. eurų, arba 51 %, viso viešojo sektoriaus turto vertės. Grynojo turto vertės padidėjimą lėmė Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos apskaitoje registruotos žemės tikrosios vertės rezervo pokytis.

Šiek tiek apie tam tikras atskiras finansinių rinkinių dalis. Valstybės skola 2018 metų pabaigoje buvo lygi 15,4 mlrd. Tai sudarė 34,2 % bendrojo vidaus produkto. Valstybės skolos santykis su BVP per 2018 metus sumažėjo 5,2 procentinio punkto. Vyriausybės skolinimosi kaštai toliau mažėjo, skolos valstybės vardu valdymo išlaidos tendencingai mažėjo nuo 2014 metų ir 2018 metais buvo 527,3 mln. eurų. 2018 metais faktinės išlaidos, lyginant su 2017 metais, sumažėjo 1,3 %, arba 7 mln. eurų. Savivaldybių nekonsoliduotoji skola per metus sumažėjo 58,7 mln. eurų ir 2018 metų pabaigoje buvo 494,1 mln. eurų. Savivaldybės buvo skolingos valstybei 18,1 mln. eurų valstybės perskolinimo paskolų ir 9,7 mln. eurų paskolų iš valstybės biudžeto.

Socialinės apsaugos fondų nekonsoliduotąją skolą – pusę milijono eurų – sudarė Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos skoliniai įsipareigojimai pagal finansinės nuomos (lizingo) sutartį dėl programinės įrangos licencijos nuomos. Valstybinio socialinio draudimo fondo visa 2017 m. gruodžio 31 d. susidariusi paimtų ir negrąžintų paskolų, tai yra 3682 mln. eurų, suma ir priskaičiuotų palūkanų 3 mln. eurų, vadovaujantis 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu, 2018 m. sausio 1 d. buvo perkelta į valstybės išdą ir 2018 metų pabaigoje skolų ir įsipareigojimų neturėjo. Valstybės kontrolė atliko nacionalinio finansinių ataskaitų rinkinio auditą ir pateikė sąlyginę nuomonę, Finansų ministerija, gerbdama Valstybės kontrolės rekomendacijas, parengė ir suderino su Valstybės kontrole veiksmų ir priemonių planą bei įgyvendinimo terminus. Finansų ministerija, naujas dalykas buvo praeitais metais, parengė ir pavišino 2018 metų nacionalinio finansinių ataskaitų supaprastintą apžvalgą, kurioje yra glaustai pateikiama pagrindinė informacija. Susipažinti su šia apžvalga galima Finansų ministerijos internetiniame puslapyje.

Prašom po pateikimo priimti svarstyti Seimo nutarimo „Dėl 2018 metų nacionalinio finansinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektą.

PIRMININKAS. Dėkoju pranešėjai. Į tribūną kviečiu kitą pranešėją A. Dulkį ir paskui Seimo nariai galės abiem užduoti klausimus. Prašom.

A. DULKYS. Laba diena. Gerbiamasis posėdžio pirmininke, gerbiamieji Seimo nariai, Vyriausybės atstovai, šiandien pristatome valstybės auditorių parengtas išvadas dėl septynių šalies biudžetų ir nacionalinio finansinių ataskaitų rinkinio. Be abejo, visų šiandien teikiamų išvadų turinys bus išsamiai įvertintas Seimo komitetuose parlamentinės kontrolės metu, todėl norėdami prisidėti prie gilesnių ir visumą apimančių diskusijų kartu su išvadomis kaip pagalbine medžiaga parengėme vienlapius ir šešiolikos valstybės valdymo sričių su situacijos jose apžvalgą. Informacija jau dabar turėtų pasiekti jūsų elektroninio pašto dėžutes, taip pat galėsime ją perduoti jums asmeniškai. Būsime pasirengę ją pristatyti ir komitetuose aptarinėdami finansines ataskaitas.

Taigi nacionalinis finansinių ataskaitų rinkinys. Šis rinkinys yra parengtas konsolidavus daugiau nei 3 tūkst. 800 viešojo sektoriaus subjektų finansinius duomenis. Galų gale tai mūsų visų nacionaliniai duomenys, kurie turėtų skleisti informaciją apie viešųjų finansų būklę ir galėtų būti plačiai naudojami. Deja, reikšmingo kokybiško šuolio dėl ataskaitų duomenų teisingumo ir pilnumo dar nėra. Atkreipsiu mūsų visų dėmesį, kad nacionaliniu mastu rengiamų ataskaitų duomenys įdomūs ne tik jums, Finansų ministerijai ar aukščiausiai audito institucijai. Tarptautinės organizacijos, Europos Sąjungos institucijos, užsienio investuotojai, reitingų agentūros taip pat jais domisi, pagal juos vertina šalies pažangą. Kitą savaitę šias išvadas analizuos Europos Komisijos misija Lietuvoje. Šioje tribūnoje stoviu penktą kartą ir penktą kartą dėl nacionalinio finan-

sinių ataskaitų rinkinio pristatau jums sąlyginę nuomonę. Jame vis dar yra reikšmingų klaidų. Apie dalį iš jų taip pat kalbėsiu jau penktą kartą.

Pradžioje keletas minčių apie aplinką ir visumą, kurioje gimsta duomenys. Beveik trečdalis visų valstybinio audito rekomendacijų kalba apie strateginių, kompleksinių pokyčių būtinybę. Siekia, kad situacija nagrinėjamoje srityje keistųsi iš esmės, o teigiami pokyčiai būtų negrįžtami. Lokalaus pobūdžio rekomendacijas audituojamiesiems subjektams įgyvendinti sekasi, tačiau stringa strateginių pokyčių rekomendacijos. Jei paprašytumėte situaciją įvertinti vienu sakiniu, pasakyčiau taip: mus visus kamuoja sisteminis sisteminių rekomendacijų neįgyvendinimas, kaip antai strateginio planavimo ir biudžeto planavimo sistemos pertvarka didinant orientaciją į rezultatus ir užtikrinant finansinį tvarumą 2017 metų rudenį buvo įtraukta į strateginių projektų portfelį. Rekomendacijas pradžioje buvo planuojama įgyvendinti 2018 metais, tačiau pokyčiai liko portfelyje, nes įgyvendinimo praktikoje terminai buvo vis nukeliami. Tai yra Finansų ministerijos puikiai parengto plano praktinis įgyvendinimas yra perduodamas jau kitos kadencijos Seimui ir ateities Vyriausybei.

Dabar keletas kitų išvalgų. Nacionalinis finansinių ataskaitų rinkinys neapima valdžios sektoriaus subjektų duomenų, todėl turime praplėsti dabar konsoliduojamųjų subjektų ratą. Dėl to jau sutarėme pernai, dabar susitarimus reikia įgyvendinti.

Stoviu prieš jus 2019 metų rudenį ir pristatau 2018 metų rezultatus, kai jūs, gerbiami Seimo nariai, gyvenate jau 2020 biudžetinių metų planavimo rūpesčiais. Vyriausybė už 2018 metus jums atsiskaitė pavasarį, tačiau be finansinių duomenų. Dar kartą pabrėžiu poreikį suderinti veiklos ir finansinių rezultatų pateikimo jums terminus. Toks nesuderintas atsiskaitymas už lėšas, išleistas per metus, ir pasiektus rezultatus yra nenaudingas priimant valdymo sprendimus. Finansų ministerija pateikė pasiūlymus, kaip tobulinti teisinį reglamentavimą. Kviečiame peržiūrėti terminus, nelaukti 2021-ųjų, pokyčius daryti jau dabar.

Reikalingi ir kiti svarbūs darbai. Nekilnojamojo turto valdymo srityje, mūsų institucijai rekomendavus, rengiamos jo valdymo gairės, tačiau rezultatai planuojami tik 2021 metais. Puiku, kad pagal valstybės auditorių rekomendacijas įstatymu jau sumažintas panaudos subjektų skaičius. Tęsdami sisteminius turto valdymo vertinimus, kartu su savivaldybių kontrolieriais atliksime bendrą savivaldybių nekilnojamojo turto auditą.

Noriu atkreipti dėmesį į tai, kad 2018 metais 34 savivaldybės neįvykdė Rodiklių įstatymo reikalavimo, kad įsiskolinimai negali būti didesni už praėjusių metų. 2016 metais šio reikalavimo nevykdė 25 savivaldybės, 2017 – 11. Tai tik keletas išvalgų, kurios gimsta iš plataus savo turiniu Nacionalinio ataskaitų rinkinio analizavimo. Detaliau aptarsime komitetuose. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Dėkoju pranešėjui. Dar kartą informuoju Seimo narius, kad prieš užduodami klausimą pasirinkite atsakovą, galite ir abiem užduoti, ir kiekvienam atskirai.

Pirmasis klausia M. Majauskas. Jo nėra. S. Gentvilas. Prašau. Klauskite.

S. GENTVILAS (LSF). Laba diena. Norėčiau adresuoti klausimą finansų ministerijos viceministrei dėl PVM atotrūkio. Iš esmės perspektyvoje 2020 metų biudžetas. Eurostatas kalba apie tai, kad Lietuva – viena paskutinių pagal PVM atotrūkį, įdiegta i.MAS sistema, kalbama apie Estijos gerąją praktiką sumažinti PVM atotrūkį. Ir čia ne šiaip 100 milijonų eurų priemonių, bet visas milijardas, kuris gali potencialiai ateiti į Lietuvos biudžetą nekeliant mokesčių. Kas yra padaryta po i.MAS įdiegimo 2018 metais, kad PVM surinkimas atspindėtų iš tikrųjų tikrąjį jo potencialą ir apimtį? Ačiū.

L. MASKALIOVIENĖ. Ačiū už klausimą. Dėl mokesčių surinkimo, ypač PVM...

PIRMININKAS. Šiek tiek arčiau, negirdėti.

L. MASKALIOVIENĖ. Nežinau, kaip pagarsinti garsą. Gerai. Ačiū už klausimą. Yra numatyta daug priemonių. Valstybinė mokesčių inspekcija turi ir IT sistemų, ir reguliacinių sistemų, kurios leistų PVM atotrūkį ir bendrą mokesčių sistemos gerinimą. Daug turbūt, pasakysiu taip, pasitelkus dirbtinį intelektą konsoliduota priemonių, kurios duotų didžiausią efektą surenkant mokesčius. Jeigu norėtumėte pamatyti išsamiai, kiek jau priemonių įgyvendinta ir per 2019 metus, ir kas ateityje yra numatoma, tai tikrai būtų galima diskusijose komitetuose pamatyti išsamią informaciją, bet tai duoda rezultatą.

PIRMININKAS. Turėtų klausti K. Glaveckas, tačiau aš jo nematau. A. Skardžius. Prašau.

A. SKARDŽIUS (*LSDDF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Iš tiesų norėčiau paklausti dėl valstybės valdomo turto. Ar iki šiol dar Statistikos departamentas atlieka valstybės turto apskaitą ir ką tuo atveju veikia Finansų ministerija? Kas vertina, kaip efektyviai valdomas, kiek to turto reikia, kurį turtą reikia renovuoti, kurio ekonomiškai neapsimoka renovuoti, kurio neapsimoka eksploatuoti, kurio reikėtų atsisakyti? Kas šiandieną ta institucija, kuri priima sprendimus? Kodėl mes Seime nematome ataskaitų, kaip efektyviai valdomas turtas?

Antras dalykas. Biudžeto pateikimo perspektyvoje, matome, nėra ataskaitų (Seimo nepasiekia) dėl efektyvaus biudžeto lėšų panaudojimo. Čia neskiriama jokie dėmesio. Pinigai švaistomi į dešinę, į kairę, visokių valdomų įmonių vadovų atlyginimai dešimtimis kartų lenkia Prezidento atlyginimą, ir visa kita. Tad norėčiau gauti atsakymus.

L. MASKALIOVIENĖ. Priminsiu, kad už valstybės turto valdymą ne Statistikos departamentas yra atsakingas, o Turto bankas. Turto bankas yra konsolidavęs jau 75 % valstybės valdomo administracinio turto. Iš jo vidutiniškai turbūt kas penktadalio turto yra atsisakoma dėl to, kad vertinamas jo reikalingumas, nereikalingumas panaudoti. Tai demonstruoja efektyvumą. Parduo-ta tikrai nemažai. Jau vien tik 2018 metais Turto bankas pardavė 417 valstybei nereikalingo turto objektų. Puikiai žinote, kad aukcionai vyksta labai dideli. Daugeliu atvejų nelabai yra likvidus turtas, bet iš esmės, žiūrint į gautas pajamas – 8,2 mln. eurų pajamų, tai yra nemaža dalis.

Du dalykai. Tiek atsisakoma centralizuoto turto, kuris perteklinis, ir vertinama, kiek jo realiai reikia, tiek ir pardavimai duoda tiesioginės naudos, vadinasi, pajamų.

PIRMININKAS. Klausia A. Sysas. Prašom.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Kiekvienais metais, kai mes svarstome konsoliduotas ataskaitas, matome tas pačias problemas, kurias kiekvienais metais tiek Valstybės kontrolė ar auditas pastebi. Ką reikėtų šiek tiek kitaip daryti? Gal keisti principus, nes daug metų čia kiekvieną kartą girdžiu beveik analogiškas pastabas. Ką planuotumėte ar ką siūlytumėte įstatymų leidėjams keisti, kad tai nesikartotų?

A. DULKYS. Pabandyčiau gal aš pradėti. Jeigu reikėtų išsirinkti vieną dalyką, nuo kurio reikėtų pradėti, matyt, siūlytume, kad Vyriausybės atsiskaitymas Seimui už veiklos rezultatus būtų vienu metu, kartu, o ne taip, kaip dabar – pavasarį kėdės, o rudenį pinigai. Tiesiog gal mūsų būtų toks pirmasis. O šiaip tai ten daug, aišku, dar galima...

L. MASKALIOVIENĖ. Ačiū. Laiko suderinimas gal yra ir logiškas sprendimas, bet mes turime omeny rekomendacijas, kurias tikrai ne per vienus metus galima įgyvendinti tokias, kaip, pavyzdžiui, kultūros konsoliduotų vertybių įvertinimas ir konsoliduota apskaita. Visų pirma, vien kultūros objektų vertybės kainos įvertinimas jau yra didelis subjektas. Neįmanoma jo padaryti turbūt per vienus metus, kad įvertintume kultūros vertybių kainą.

Daug dalykų susijusių ir su žemės apskaitos aktualios vertės įvertinimu ir savivaldos kontekste. Taip, norėtusi, kad tai būtų daroma greičiau. Daug rekomendacijų, kurias mes matome, tikrai yra ne per vienus metus ir tęsiasi kelerius metus, bet tai imlu laikui ir darbui. Mes suprantame, kad ir tas žemės turto, ir nekilnojamojo turto vertinimas reikalauja... Taip, galime pasakyti, kad tai gali padaryti IT sistemos, bet per IT sistemas vis tiek reikės įvertinti tą turtą ir įvesti kažkam, kad paskui jas būtų galima konsoliduotai valdyti ir turėti tikslias vertes. Supaprastinimas bus turbūt per laiką, kai susitvarkysime tas klaidas, kurių mes bandome išvengti vertindami turto vertę, turėsime konsoliduotą tvarkingą ataskaitą.

PIRMININKAS. Dėkui. Klausia R. Šarknickas. Atsisako. Taip. R. J. Dagys. Nematau. S. Jovaiša. Prašau.

S. JOVAIŠA (*TS-LKDF*). Ačiū. Aš gerbiavam kontrolieriui A. Dulkiui klausimą norėčiau. Bus panašu į tai, ką kalbėjo kolega A. Sysas ir aš dar sykį pabandyčiau užminti jums ant tos nuospaudos, kad dar labiau skaudėtų, atsiprašau. Jūs sakote – penktą kartą pristatote. Aš irgi, ko gero, penktą kartą klausau ir man visą laiką kelia nuostabą, kad jūs visą laiką čia su panašiais klausimais. Ką iš tikrųjų reikėtų padaryti, galbūt įstatymiškai jūs matote kokią nors kryptį, kad paklaustyti šitų jūsų rekomendacijų? Nes aš taip suprantu, kad kiekvienais metais kartodamas tas

pačias problemas jūs turite šiokios tokios nevilties, nes jūs darote didžiulį darbą, o tas, kam reikia pasiekti rezultatą, nereaguoja. Gal dar atliepkite kokių veiksmų būtų galima imtis, kad reakcija įvyktų?

A. DULKYS. Kaip aš jau ir minėjau, Lietuva iš tikrųjų gali didžiuotis, kad turi programinio biudžeto modelį, jis teoriškai yra. Bėda yra tikrai, kaip mes jį sugebame pritaikyti praktikoje. Veiksmai. Aš noriu būti objektyvus, kai mes atlikome auditus 2016 metų pabaigoje ir pirmą kartą pradėjome kalbėti apie tas atsiskaitymo problemas, tai mes norime pasakyti, kad Finansų ministerija parengė labai gerą planą. Galbūt čia dabar jo neturime po ranka, bet jis yra. Jis egzistuoja, tik bėda ta, kad terminai jame yra išdėlioti liniuotėje sąlyginai toliau. O jų esmė, aš dar kartą pakartosiu, jeigu Seimo nariai, svarstydami Vyriausybės atliktus darbus, vienu metu galėtų matyti ir informaciją apie tai, kas yra padaryta, ir matytų vienu metu pinigus, su kuo tai yra daroma ir kur yra, kur nėra, kur trūksta, jeigu Seimo nariai matytų visus neįgyvendintus rezultatus, jeigu Seimo nariai matytų analizę, kodėl jie yra neįgyvendinti, automatiškai tų diskusijų ir sumažėtų, nes atsirastų daugiau aiškumo.

Aš tiesiog irgi... tikrai, žinokite, nejaučiame, kad tai yra mūsų nuospauda, tai yra mūsų darbas, mes esame parlamento partneriai ir privalome signalizuoti, kur, mūsų nuomone, yra svarbu. Čia stovės dar daug tų kontrolierių galbūt ir šeštus, ir septintus, aš tik pasakysiu Austrijoje šitas procesas užėmė dešimt metų, aš linkiu jį mums padaryti greičiau.

PIRMININKAS. Klausia A. Armonaitė. Prašau.

A. ARMONAITĖ (MSNG). Dėkoju. Mano klausimas taip pat valstybės kontrolieriui. Šiek tiek jūs jau pakomentavote, bet vis dėlto. Čia, tribūnoje, sakėte, sisteminis sisteminių rekomendacijų neįgyvendinimas. Skamba įspūdingai, netgi gal tragiškai. Mano klausimas toks, ar tikrai jau yra taip blogai, nes pažanga, matyt, vis tiek kokia nors yra?

Antra klausimo dalis. Jūs minėjote programinį biudžetą, bet kad jis praktikoje neveikia. Minėjote, kad praktikoje turime, tiksliau, neturime visų duomenų, pateikiamų sistemiškai, kokių yra kitų vis dėlto rekomendacijų, kurias jūs dar primygtinai sakytumėte, kad reikia įgyvendinti, pavyzdžiui, kitais metais, kad jau tribūnoje norėtusi mažiau taip griežtai kalbėti? Dėkoju.

A. DULKYS. Mes stengiamės kalbėti ne griežtai, bet objektyviai. Tai kitos sritys, be abejo, būtų dvi: švietimas ir sveikata. Ir būtent tas sistemiškumas matosi iš mūsų pusmečio rekomendacijų įgyvendinimo ataskaitų, kurias mes parlamentui, jeigu neklystu, treji metai prieš kiekvieną sesiją teikiame, ir ten yra apžvalga, iš kurios ir matosi, ir mes, kaip sakant, pasiekėme tą matą, kad pastebime, kad tokios lokalesnės rekomendacijos yra įgyvendinamos. Jeigu jos susijusios tik su viena institucija, jas irgi dažnai pavyksta įgyvendinti. Bet jeigu tik turime darbų, kurių rezultatų reikės laukti ne vieną kadenciją, arba jeigu turime darbų, kuriuose turi dalyvauti kelios institucijos, kelios ministerijos, štai čia prasideda didžioji Lietuvos problema, nes mums vis dar yra sunku būti kartu, kai darome ką nors svarbaus.

PIRMININKAS. Dėkoju. Laikas klausiti ir atsakyti baigėsi. Dėl šio klausimo siūlomi komitetai: pagrindinis – Biudžeto ir finansų komitetas, papildomi siūlomi visi kiti Seimo komitetai. Siūloma svarstyti lapkričio 19 dieną.

14.50 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos 2018 metų valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektas Nr. XIII P-3937 (pateikimas)

Toliau darbotvarkėje Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos 2018 metų valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektas Nr. XIII P-3937. Kviečiu pranešėją – viceministrę L. Maskalioviene. Prašau.

L. MASKALIOVIENĖ. Ačiū dar kartą. Teikiu 2018 metų valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį, jam taip pat spalio 9 dieną pritarė Vyriausybė ir teikia Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos 2018 metų valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektą. Juo siūlo patvirtinti 2018 metų valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį, kurį sudaro valstybės biudžeto

vykdymo ataskaitų rinkinys, valstybės finansinių ataskaitų rinkinys. Šiuos rinkinius taip pat Valstybės kontrolė auditavo ir pateikė išvadą: besąlyginę nuomonę dėl biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir sąlyginę nuomonę dėl finansinių ataskaitų, ką minėjome prieš tai.

Pagrindiniai 2018 metų valstybės biudžeto vykdymo rodikliai.

Į valstybės biudžetą iš viso surinkta 6,8 mlrd. eurų pajamų, be Europos Sąjungos paramos. Tai yra apie 38,8 mln. eurų daugiau, nei buvo planuota. Planas įvykdytas, kaip minėjau, virš 100 % – 100,6 %. Lyginant su 2017 metais, 2018 metais pajamų surinkta 6,8 % daugiau.

ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos buvo gauta beveik 2 mlrd. eurų pajamų, tai yra planas įvykdytas 85,2 %. Didžiausią valstybės biudžeto pajamų dalį sudarė pridėtinės vertės mokestis – 3,5 mlrd. eurų, akcizai – 1,4 mlrd. eurų, pelno mokestis – 691,2 mln. eurų ir gyventojų pajamų mokestis – 314,7 mln. eurų.

Valstybės biudžeto išlaidos sudarė apie 8,9 mlrd. eurų, iš jų Europos Sąjungos parama – beveik 1,6 mlrd. eurų. Išleista 900 mln. eurų mažiau, nei planuota. Iš jų didžiausia dalis – 540 mln. eurų – dėl nepanaudotos Europos Sąjungos ir kitos finansinės paramos.

Detaliau pagal išlaidas.

Valstybės biudžeto išlaidų pasiskirstymas pagal valstybės funkcijas išliko panašus kaip ir ankstesniais metais. Didžioji dalis valstybės biudžeto lėšų – virš 1,9 mlrd., beveik 22 %, teko ekonomikai, socialinei apsaugai – apie 15 %, švietimui skirta beveik 15 %, gynybai – 11,1 %, sveikatos sektoriui – 7,9 %, viešajai tvarkai ir visuomenės apsaugai – 7,5 %. Skolai valstybės vardu valdyti buvo skirta 527 mln. eurų.

Iš viso valstybės biudžeto 2018 metais padarytas išlaidas – 1 mlrd. 674 mln. eurų, arba 18,4 %, – sudaro darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos. Šis skaičius 2017 metais buvo 1 mlrd. 557 mln. eurų, arba 19,2 %.

Valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų, skirtų valstybės funkcijoms atlikti, mokinio krepšeliui, Valstybės investicijų 2018–2020 metų programoje numatytoms kapitalo investicijoms finansuoti ir kitoms programoms įgyvendinti savivaldybėse, skirta virš 1 mlrd. eurų.

Kaip minėjau, valstybės biudžeto išlaidos 2018 metais viršijo 505 mln. eurų. Tai buvo numatyta ir 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme. Galimybė viršyti buvo numatyta... planuota viršyti 691,8 mln. Rezultatas geresnis, nei planuota, nes 2018 metais, kaip minėjau, valstybės biudžetas surinko 38,8 papildomai daugiau pajamų ir programoms įgyvendinti panaudojo 147,4 mažiau asignavimų, nei buvo planuota finansinių rodiklių patvirtintame įstatyme. Kaip minėjau, Valstybės kontrolė atliko 2018 metų valstybės biudžeto ataskaitą-auditą ir pateikė besąlyginę nuomonę.

Viskas. Prašome po pateikimo priimti svarstyti Seimo nutarimo dėl 2018 metų valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio patvirtinimo projektą.

PIRMININKAS. Dėkojame pranešėjai.

Į tribūną kviečiu valstybės kontrolierių A. Dulki.

A. DULKYS. Piniginiu principu pagrįstas atsiskaitymas už biudžeto vykdymą reikšmingų trūkumų neturi, todėl dėl valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio teikiame besąlyginę nuomonę. Deja, vis dar reikšmingos dalies duomenų teisingumo negalime patvirtinti, todėl dėl valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio teikiame sąlyginę nuomonę.

Gyvename 2020 metų biudžeto sudarymo nuotaikomis, ieškome lėšų naujiems susitarimams ir išipareigojimams padengti, tačiau norime atkreipti dėmesį, kad neperžiūrime dalies mūsų biudžete jau esančių ir galbūt mums nebeaktualių programų. Pasakysiu atviriau, dėl jų nesikalbame, nesiderime, nediskutuoju. Dėl dalies iš jų jau daugiau kaip 16 metų, dėl vienos jau nuo 1991 metų. Kalbu apie 19 programų fondų bei įstaigų finansavimą, kai joms skiriama iš anksto teisės aktuose nustatyta mokesčių ir kitų pajamų dalis. Šiam finansavimui be derybų 2018 metais skirta virš 700 mln. eurų. Tokio būdo taikymo tikslai ir kriterijai yra nenustatyti, o skiriamų lėšų dydis nėra objektyviai pagrįstas. Nesant kriterijų, kada gali būti taikomas toks būdas, juo finansuojamos specialaus modelio nereikalaujančios ir išskirtinių požymių neturinčios veiklos, o dažnu atveju lėšos tiesiog perskirstomos kitoms asignavimų valdytojų vykdomoms programoms finansuoti, kai šioms pritrūksta lėšų. O ir nepanaudotas visų, išskyrus vieną, programų lėšų likutis me-

tų pabaigoje net neturi būti gražinamas į biudžetą. Jis nuolat auga ir 2018 metais buvo daugiau kaip 200 mln. eurų. Noriu pabrėžti, kad mes nesiūlome naikinti nė vienos fiksuoto finansavimo programos ar jos lėšomis neremti konkrečios veiklos. Mes siunčiame signalą, kad jau laikas tas programas peržiūrėti ir įvertinti.

Pokyčių reikia ir kalbant apie valstybės lėšų naudojimo būdus. Skirtingų sričių – sporto, kultūros, žemės ūkio ir kitų – projektams finansuoti buvo skirta virš 170 mln. eurų taikant daugiau nei 140 skirtingų tvarkų, kurios ne visuomet užtikrina remiamų veiklų sąsajas su institucijų siekiais, skaidrią pareiškėjų atranką, pakankamą vykdymo priežiūrą, pagrįstą atsiskaitymą ir viešumą.

Daugiau dėmesio turime skirti ir kitoms išlaidų grupėms. Viena jų – valstybės biudžeto dotacijos mokymo reikmėms. Jas gauna ir naudoja per tūkstantį šalies mokyklų. Nustatyti šių lėšų naudojimo trūkumai tik pagrindžia poreikį imtis aktyvesnių veiksmų įgyvendinant aukščiausios audito institucijos teiktas rekomendacijas švietimo srityje. Taigi švietimas išlieka daugiausia pokyčių reikalaujanti sritis. Tikimės, kad bus išgirsti ir valstybės auditorių pasiūlymai dėl viešųjų pirkimų procedūrų supaprastinimo, nustojant leisti valstybės lėšas nerezultatyviai mažavertėms procedūroms atlikti ir kontroliuoti, o susikonsultuojant su stambiausiais įsigijimais. Aukščiausia audito institucija kviečia susitelkti pažangai praktikoje. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Dėkoju. Pirmasis turėtų klausti M. Majauskas, tačiau salėje nematau. Klausia A. Skardžius. Prašau klausti.

A. SKARDŽIUS (LSDDF). Ačiū, pirmininke. Aš tiesiog pratešdamas savo klausimą, galbūt pritarėdamas norėčiau paklausti. Jūs visai neatsakėte apie efektyvų valstybės lėšų panaudojimą, kas vertina, kaip vertina. Mes kalbame apie naujus mokesčius, o kad nebūtų taškomi pinigai į šalis, čia asmeniškai pasigendu ir Valstybės kontrolės pozicijos. Kad Finansų ministerija nieko neveikia šioje srityje – tai šauksmas tyruose, Seimo nariai galėtų šaukti, uždavinėti tuos pačius klausimus yra nulis, nes auga BVP, didiname procentiškai biudžetą, o kad atsiskaitytų už biudžeto lėšas, kuriuos paprastai IV ketvirtyje yra pravalgomos kaip senais gūdžiais sovietmečio laikais, tai štai norėčiau Valstybės kontrolės pozicijos, norėčiau jūsų akcentų. (*Balsai salėje*)

A. DULKYS. (Veikia, ačiū, mikrofonas veikia.) Ačiū jums už klausimą. Mūsų institucijos pozicija apie valstybės nekilnojamąjį turtą buvo labai ilga ir ji buvo išreikšta praėjusiais metais sistemškai visame audite. Jūs esate teisus, šito audito rezultatai parodė, kad Lietuvai reikia nekilnojamojo turto valdymo gairių. Bet jeigu kam nors pasirodė, kad toje ataskaitoje yra daug blogybių, tai mes įtariame, kad dar prastesnė situacija yra savivaldybėse ir ten būtent mūsų institucijos įgaliojimai yra apriboti. Mes nusprendėme kviešti bendradarbiauti savivaldybių kontrolierius ir pradėti šiais metais bendrą jungtinį, tokio mes dar niekada nebuvo darę, dviejų skirtingų institucijų bendrą jungtinį auditą, susijusį su nekilnojamojo turto klausimais savivaldoje.

PIRMININKAS. E. Pupinis. Prašau.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamas kontrolieriau, aš norėčiau pratęsti klausimą apie pačią savivaldą. Kalbėdamas apie ataskaitų rinkinio patvirtinimą, jūs kalbėjote, kad kai kurios savivaldybės nesilaiko drausmės. Žiūrint į ataskaitą, skolinimosi drausmės pažeidimų kas metai atsiranda vis daugiau. Norėčiau jūsų įvertinimo. Vis dėlto savivaldybės gauna tam tikras užduotis, galima sakyti, iš valstybės priskirtas funkcijas ir iš tikrųjų yra tikslinė dotacija, tačiau kokia jūsų nuomonė, ar galima kaltinti savivaldybes, kai joms pridedamų funkcijų daugėja, mes šį kartą ro-diklių įstatymą tiksliname, kai dalis lėšų dėl valstybės priimtų tam tikrų nuostatų ir išlaidų didinimo nėra kompensuojama? Norėtusi jūsų įvertinimo, ar taip galima kaltinti savivaldybes, ar čia yra toks nesubalansuotas požiūris ir savivaldybės turi vykdyti savo tam tikras funkcijas ir tam tikrus projektus?

A. DULKYS. Mes dabar kaip tik komitetuose ir diskutuojame. Mes čia turėjome audito ataskaitą, susijusią su funkcijų tarp savivaldybių ir valstybės pasiskirstymu. Jokiais būdais mes nekviečiame nieko kaltinti, bet mūsų audito rezultatai tikrai rodo, kad problemų yra labai daug ir iš abiejų pusių, iš abiejų pusių yra problemų. Mūsų audito rezultatai rodo, kad taip, yra funkcijų, kurios pavedamos savivaldybėms, bet nėra užtikrinamas finansavimas, ir atvirkščiai. Todėl mes esame pakvieta ir komitetuose diskutuojame, kad čia yra ta erdvė, kur mes valstybėje visi kartu pečius surėmę galėtume giliau išanalizuoti, koks tas funkcijų tikrasis pasiskirstymas galėtų būti ir

koks modelis čia galėtų būti geresnis. Bet čia jau labai platus klausimų spektras, tai aš nežinau, ar aš galėčiau čia dar detaliau.

PIRMININKAS. Klausia V. Juozapaitis. Prašau.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Dėkoju. Aš galbūt čia dabar nelabai laiku, nes jūs nutraukėte klausimų ratą tasyk, bet vis dėlto norėčiau kreiptis į valstybės kontrolierių. Jūs pristatydamas aną klausimą sakėte, kad Vyriausybės ataskaitos be skaičių, nenurodant, kaip yra išleisti pinigai, yra ne-naudingos. Toks labai įdomus terminas. O galbūt derėtų patikslinti, kad yra žalingos arba nusi-kalstamos? Tuomet galbūt būtų ir atsakomybės lygmuo kitas?

Paskui aš konsoliduotoje jūsų ataskaitoje atsiverčiau kultūros sritį, kur pakanka perskaityti tiktai antraštes, kaip antai: „Kultūros ministerijai pavaldžių įstaigų veikla neorientuota į rezulta-tus“, „Lėšos kultūros sričiai kasmet auga, tačiau rezultatai prastėja“ ir taip toliau. Nesudarytos prielaidos įstaigoms veikti efektyviau. Kultūra – valstybės prioritetas, tačiau jos kūrėjams skiria-ma per mažai dėmesio.

Žinia, kad ši Vyriausybė, atėjusi su kultūros kėlimo vėliava, buvo pasiruošusi įgyvendinti tuos dalykus. Kai opozicija tokius teiginius sako, tai sako, jūs nieko nesuprantate, jūs pavydite ar-ba jūs nesuprantate, kaip tai reikia daryti. Kai valstybės kontrolierius pasako, tai atrodo rimta. Gal jūs esate Vyriausybės opozicijoje? Kaip įtikinti Vyriausybę, kad ji pagaliau išgirstų ir tose sri-tyse, kur yra bent jau pati išsipareigojusi, galų gale pradėtų dirbti?

A. DULKYS. Nežinau. Mes – auditoriai, ne politikai. Norime tikrai būti objektyvūs visų vals-tybės galios centrų atžvilgiu ir tikiu, kad tokie esame. Aš tiesiog gal pakviesčiau jus visus paban-dyti išsivaizduoti ir prisiminti vieną iš tokių... Aš dabar tikrai nekalbu apie paskutinę Vyriausybės ataskaitą, bet, tarkim, mes juk esame matę šitoje Seimo salėje Vyriausybės ataskaitų, kuriose ap-skritai nebuvo apie pusės nepasiektų rezultatų. Tiesiog apie juos apskritai nieko neparašyta. Va-dinasi, neįmanoma susikalbėti yra. Aš manau, kad tas poveikis yra tiesiog, matyt, dažniau būti kartu čia, šitoje salėje, visiems – ir audito institucijai, ir Vyriausybei, ir Seimo nariams – ir dau-giau skirti laiko šitų audito ataskaitų turiniui, nes jos yra, žinot, tikrai labai sisteminės, plačios. Kai tribūnoje turi penkias minutes, yra labai sudėtinga išvelgti ir įvertinti visą apimtį.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Dėkoju. Norėčiau užduoti klausimą valstybės kontrolieriui, kartu ir fi-nansų viceministrei papildomai.

Gerbiamas kontrolieriau, pernai gruodžio mėnesį iš Specialiosios klimato kaitos fondo pro-gramos buvo nuimti pinigai ir finansuoti valstybės tarnautojų ir kitų biudžetinių įstaigų atlygini-mai. Ar vertintote teisėtumą šito dalyko ir ar tai nepasikartos ateity, ypač turint omeny, kad įveda-mas taršos mokestis?

Ir finansų viceministrei. Jūs minėjote 0,5 mlrd. eurų nepanaudotų Europos Sąjungos pinigų iš 2 mlrd., kurie buvo planuojami panaudoti praėjusiais metais. Tai yra ketvirtadalis lėšų asigna-vimų, kurie nepanaudoti. Kas įvyko, kad mes nesugebame panaudoti tokio didelio ketvirtadalio europinių pinigų? Ačiū.

A. DULKYS. Programinis biudžetas yra atsakymas į viską. Programinis biudžetas reiškia, kad visi pinigai turi būti susiejami su programomis taip, kad būtų atsiskaityta už jų rezultatus.

Aš dar kartą grįžtu prie to. Kai čia, šitoje tribūnoje, pavasarį yra kalbama apie vienus daly-kus, o rudenį apie pinigus, tas pusmetis mus ir supainioja. Mes tikrai tada pradėdame nesusigau-dyti, kam, už ką ir kiek buvo skirta. Mūsų institucija siūlė, Finansų ministerija pritarė ir yra pada-riusi planą, kad jūs čia, Seime, dirbtumėte ne tik su 12 mėnesių, bet mažiausiai su trejų metų biu-džetu ir kad čia kiekvienais metais stovėtų ministrai ir galėtų pasakyti, kaip jiems sekėsi pasiekti ar nepasiekti vieno ar kito rodiklio. O ir mano čia minėti projektinio finansavimo pavyzdžiai, fik-suoto finansavimo pavyzdžiai, jie jau neperžiūrimi daugiau kaip 16 metų, o paskui atsiranda ko-kių nors likučių, kurie sudaro galimybę metų eigoje keisti tuos tikslus, Seime diskutuojant būna nusprendžiama, kad jie bus dėl vieno dalykų, o metų eigoje tie tikslai pasikeičia.

Šiuo atveju aš labai atsiprašau, kad aš čia nelabai populiariai jums atsakau, bet grįžtu prie to, kad kol šioje tribūnoje nekalbėsime vienu metu apie pasiektą rezultatą ir šalia jo esančius pinigus, mes niekada nesusišnekėsime.

PIRMININKAS. Klausia M. Puidokas. Prašom.

L. MASKALIOVIENĖ. Ačiū, dar turiu atsakyti į vieną klausimą.

PIRMININKAS. Papildyti? Prašau papildyti.

L. MASKALIOVIENĖ. Pasiūlymai dėl europinių pinigų. Pagrindinės turbūt trys priežastys, dėl kurių... Viena iš jų buvo pagrindinės reformos tam tikruose švietimo, sveikatos sektoriuose, kur tikrai, sakyčiau, visada sakydavome, kad pinigai turi visada eiti paskui reformas, bet ne prieš, tai yra neaukojame greičio dėl kokybės.

Kitas dalykas, aišku, tradicinė priežastis yra pirkimai, viešieji pirkimai. Vykdomi projektai dažnu atveju, ypač stambesni, stringa, ir užsitęsia viešieji pirkimai. Dar, jeigu žiūrėtume 2018 metų ir netgi ir 2019 metų priežastis, turbūt didžiausia dalis buvo regioninių projektų planavimo vėlavimas. Regionų savivaldos planuojami projektai tikrai pernelyg vėluoja, ypač didžiųjų miestų, nes ten didesni projektai, savivaldos rinkimai turėjo įtakos. Šių metų tendencijos rodo, kad tikrai labai smarkiai didėja mokėjimai ir sparčiau vykdomi projektai, patys išmokėjimai, vadinasi, planavimo fazė jau baigėsi, mes jau einame link visiškos įgyvendinimo fazės.

PIRMININKAS. Klausia M. Puidokas.

M. PUIDOKAS (MSNG). Dėkui. Pagrindinis klausimas būtų dėl lyginamosios analizės. Jūs kalbate, kad būtų gerai, jeigu būtų atsižvelgiama į kelerių metų užsibrėžtus tikslus ir vėliau tas būtų vertinama Seime, bet ar šiandien, sakykim, tiek kontroliuojančios institucijos, tiek finansų ministerijos kontekste ta lyginamoji analizė, kiek daugiau yra atliekama atsižvelgiant į įgyvendintus siekius ir rezultatus, kuriuos mes turėjome pasiekti?

Kita klausimo dalis, ar vis dėlto būtų efektyvesnis biudžeto svarstymo procesas, jeigu mėnesiu ar keliais anksčiau būtų priimamas biudžetas Seime?

L. MASKALIOVIENĖ. Turbūt į visas tas pastabas ir į tai, ką jūs komentuojate, yra orientuota strateginio planavimo modelio pertvarka, kuri yra pakeliui į Seimą. Ir valstybės biudžeto planavimo, ir valdymo, ir kontrolės reforma yra orientuota į trimetį biudžetą ir į ilgalaikius planus, ir į konsolidavimą, ir į skirtingų strateginių planų suderinamumą, ir į metinį asignavimų planavimo poreikį. Turbūt toks būtų pagrindinis atsakymas.

PIRMININKAS. Klausia D. Kepenis, tačiau jo nėra. Daugiau klausti niekas nenori. Siūlomi komitetai: pagrindinis – Biudžeto ir finansų komitetas, papildomi – visi kiti Seimo komitetai. Siūloma svarstyti lapkričio 19 dieną.

15.13 val.

Seimo nutarimo „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2018 metų metinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektas Nr. XIII-3939 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2018 metų metinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektas Nr. XIII-3939. Pranešėja – L. Maskaliovienė. Prašom.

L. MASKALIOVIENĖ. Ačiū dar kartą. Tai trečias ataskaitų rinkinys – Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2018 metų metinių ataskaitų rinkinys. Taip pat buvo spalio 9 dieną svarstytas Vyriausybės, ir pritarta. Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2018 metų metinių ataskaitų rinkinį sudaro šio fondo finansinių ataskaitų rinkinys ir fondo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys. 2018 metų pabaigoje Rezervinio (stabilizavimo) fondo pinigai ir pinigų ekvivalentą sudarė 203,9 mln. eurų ir, palyginus su 2019 metų, padidėjo 67,7 mln. eurų. Tam įtakos turėjo iš valstybės biudžeto skirtos lėšos, daugiausia už gautus iš valstybės biudžeto dividendus.

Per 2018 metus Rezervinio (stabilizavimo) fondo įplaukos iš viso sudarė 68,4 mln. eurų, tai dalis į valstybės biudžetą gautų dividendų, kaip minėjau, aukcione parduoto nekilnojamojo turto pajamų, ką prieš tai esu minėjusi prie ataskaitų rinkinio, ir pajamų, gautų pardavus valstybės žemės ūkio paskirties žemės sklypus. 2018 metų fondo valdymo išlaidos sudarė 727,4 tūkst. eurų. Prašau po pateikimo priimti svarstyti Seimo nutarimo „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2018 metų metinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektą. Valstybės kontrolė pateikė besąlyginę nuomonę.

PIRMININKAS. Dėkoju pranešėjai. Kviečiu į tribūną A. Dulkį, valstybės kontrolierių.

A. DULKYS. Rezervinio (stabilizavimo) fondo ataskaitų rinkiniai yra teisingi ir atspindi tikrąją šio fondo finansinę būklę, todėl audito nuomonės yra besąlyginės. Nors Lietuvoje nėra sutarta, kokio dydžio finansinis rezervas valstybei reikalingas, visi puikiai suprantame, jog šis fondas yra pagrindinė taupyklė, kurios santaupas naudotume finansinei krizei užklupus. Deja, fondo lėšos kaupiamos nepakankamai sparčiai, o 2018 metais sukaupta 50 mln. eurų mažiau, nei buvo planuota. Taip pat kelia nerimą iniciatyvos, kurios dar labiau mažintų valstybės fiskalinį rezervą. Kalbu apie siūlymą dalį Rezervinio fondo lėšų atidėti kaupimui, siekiant ateityje dengti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir jų giluminio atliekyno įrengimo išlaidas.

Panašu, kad ir papildomi fondo finansavimo šaltiniai, įvesti nuo šių metų, fondo lėšų ženkliai nepadidins. Ačiū Finansų ministerijos komandai už bendradarbiavimą ir ačiū už jūsų dėmesį.

PIRMININKAS. Dėkoju. Pirmasis buvo užsirašęs M. Majauskas, vis dar nematau salėje, todėl klausia K. Masiulis. Prašau. (*Balsai salėje*) Atsisakote. S. Gentvilas. Prašau.

S. GENTVILAS (LSF). Dėkoju. Finansų viceministrei, jeigu galėčiau užduoti klausimą. Valstybės kontrolė ne kartą pastebėjo, kad iš tikrųjų nėra skolos prognozavimo metodikos ir aiškaus fiskalinio rezervo įvairiems finansiniams ciklams. Ir dabar tas pasakymas, kad turime sukaupę pakankamą arba nepakankamą rezervą, suteikia daug subjektyvumo, nes nežinome tolesnėje perspektyvoje, kiek iš tikrųjų reikės finansų ir kiek reikia sukaupiti. Ar jūs galite nurodyti dokumentą, kuris mus įtikintų kaip opoziciją, kad, pavyzdžiui, po kitų rinkimų bus sukauptas pakankamas rezervas, nes galimai bus išnaudoti visi ištekliai ir bus užprogramuotos didelės išlaidos? Ar turite tokią ilgalaikę prognozę, ypač atsižvelgiant į finansinio ciklo sulėtėjimą? Ačiū.

L. MASKALIOVIENĖ. Koks yra pakankamas rezervas, turbūt būtų pats sudėtingiausias klausimas atsakyti. Ambicijos yra didelės. Kokio dydžio ir kada jo prireiks, turbūt tai pasakytų daugiau makroekonominė situacija ir ekonominė situacija, kaip reaguotų į tai Lietuvos rinka, reaguotų į tai ekonomika. Pats Rezervo fondo nuostatų formavimas yra aiškiai apibrėžtas ir paties Seimo nutarimu patvirtintas, iš ko ir kiek mes turime pajamų kaupti. Kiekvienais metais, kai planuojame kitų metų biudžetą, tikrai yra diskusijos apie tai, kiek mes esame ambicingi atsieti gerais laikais į rezervą tam, kad blogais laikais turėtume ką išleisti.

Socialinio fondo, PSDF tam tikri rezervai yra tikrai pakankamai dideli, gal diskusijos didesnės ar mažesnės yra apie valstybės biudžeto rezervą, kur kiekvieną kartą yra mažiausias, lyginant su visais kitais. Bet jeigu žiūrėtume procikliškumą, kai krizė ar ekonominis nuosmukis ateitų, tai Socialinis fondas ir PSDF visų pirma būtų reikalingas, jis greitai susivalgytų, valstybės biudžeto rezervas, taip, jis reikalingas tam tikroms veikloms užtikrinti. Bet turbūt pats investicijų planavimas turėtų būti procikliškas – tada, kai reikia ekonomiką skatinti, mes turėtume ją skatinti daugiau, tada, kai ekonomika šyla, turėtume taikyti makroprudencines priemones, kad ją atšaldytume, atvėsintume šiek tiek.

PIRMININKAS. Daugiau klausiančių nėra. Siūlomi komitetai: pagrindinis – Biudžeto ir finansų komitetas, papildomas – Audito komitetas. Siūloma svarstyti taip pat lapkričio 19 dieną.

15.20 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos 2018 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo metinių konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektas Nr. XIII-3933 (pateikimas)

Kitas klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos 2018 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo metinių konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektas Nr. XIII-3933. Pranešėjas – ministras A. Veryga. Prašom.

A. VERYGA (LVŽSF). Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Leiskite jums pristatyti Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos 2018 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo metinių konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektą. Tikslas – patvirtinti minėtą ataskaitų rinkinį.

Trumpai norėčiau pristatyti, koks vis dėlto buvo Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetas 2018 metais.

Iš viso 2018 metais į biudžetą buvo surinkta 1 mlrd. 820 mln. privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto pajamų. Pajamų planas buvo įvykdytas 103 %, tai yra buvo gauta 56,5 mln. eurų daugiau, negu buvo planuota metų pradžioje. Praėjusiais metais šio biudžeto išlaidos pagal priimtus įsipareigojimus sudarė 1 mlrd. 821 mln. eurų ir išlaidų planas įvykdytas beveik 100 %. Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto išlaidų struktūra iš esmės išliko tokia pati kaip ir daugelį ankstesnių metų, tai yra daugiausia lėšų teko asmens sveikatos priežiūros paslaugoms, jų išlaidoms apmokėti, taip pat vaistams ir medicinos pagalbos priemonėms kompensuoti bei sveikatos programoms finansuoti ir plėtoti.

Taip pat reikėtų paminėti, kad 2018 metais priimti įsipareigojimai neviršijo patvirtinto išlaidų plano ir gautinų pajamų. 2018 metais iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rezervo buvo skirta 80 mln. eurų asmens sveikatos priežiūros paslaugų bazinėms kainoms didinti, nuo 2018 m. gegužės 1 d. taip siekiant gydymo įstaigoms sudaryti galimybę gauti daugiau lėšų už suteiktas paslaugas ir šias lėšas naudoti jų darbuotojų darbo užmokesčiui didinti. 2018 metų pabaigoje Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rezervo likutį sudarė 145 mln. eurų.

Šis projektas buvo derintas su Finansų ministerija, su Socialinio draudimo fondo valdyba. Jam yra pritarusi Privalomojo sveikatos draudimo taryba, taip pat šiam projektui pritarė Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Kviečiu pritarti ir duoti pritarimą šį ataskaitų rinkinį svarstyti komitete.

PIRMININKAS. Dėkoju pranešėjui. Kviečiu valstybės kontrolierių A. Dulki.

A. DULKYS. Atlikę Privalomojo sveikatos draudimo fondo 2018 metų ataskaitų rinkinių auditą, teikiame besąlygines nuomones. Nors patys rinkiniai visais reikšmingais atžvilgiais parengti ir pateikti pagal jiems keliamus reikalavimus, dėl veiklos turinio turime daug sprendinių klausimų.

Ne vienerius metus konstatuojame, kad vis dar neišgryninta sveikatos draudimo įmokų paskirtis ir aiškiai nenustatyta šio draudimo garantuojamų paslaugų apimtis. Antai valstybė remia net 19 socialiai jautrių asmenų grupių: vaikus, moksleivius, studentus, pensininkus, tai yra apie pusantro milijono žmonių, tačiau sumoka už juos mažiau, nei sumoka dirbantieji, gaunantys minimalią algą.

Dar daugiau. Valstybės priimami įsipareigojimai dengiami PSDF lėšomis, taip pat valstybė gydymo įstaigoms yra perdavusi daugiau nei 0,5 mlrd. eurų turto. Pernai sutarėme, kad laikas įvertinti realias fondo finansines galimybes ir pereiti prie objektyviomis sąnaudomis grįstos, periodiškai perskaičiuojamos asmens sveikatos priežiūros paslaugų kainos. Rezultato dar neturime. Neaiškumas dėl įmokų paskirties ir paslaugų apimties gali paskatinti žmones abejoti valstybės priimamais sprendimais apskritai. Blieka priminti, kad gydymo paslaugų metinės bazinės kainos balais jau daug metų nebuvo perskaičiuotos. Pavyzdžiui, greitosios medicinos pagalbos paslaugų kainos nuo 2011 metų, o šeimos gydytojų paslaugos net nuo 2006 metų. Pripažinkime, kai nėra tikros ir aiškos kainos, atsiranda prielaidų imti papildomus pinigus iš pacientų.

Šiais metais išanalizavę sutarčių tarp teritorinių ligonių kasų ir gydymo įstaigų sudarymo procesą, taip pat nustatėme reikšmingų trūkumų. Apibendrinant jų esmė būtų tokia. Pasirodo, gyventojas, priklausomai nuo to, kurioje ligonių kasų teritorijoje yra, turi skirtingas galimybes gauti sveikatos priežiūros paslaugas, o dviejų gyventojų, gavusių paslaugas toje pačioje gydymo įstaigoje, tačiau priklausančių skirtingoms teritorinėms ligonių kasoms, ir paslaugų įkainis gali būti kitoks, ir laukti eilėje pas gydytoją jiems gali tekti ilgiau. Taip būti neturėtų, nes įmokas visi mokame vienodomis sąlygomis. Penkios teritorinės ligonių kasos, sudarydamos sutartis su gydymo įstaigomis, susikuria savo tvarką, skirtingai interpretuoja ministerijos nustatytą, kai kurios nustatytos tvarkos nesilaiko. Taip gydymo įstaigos turi nevienodas konkurencijos sąlygas ir už tą pačią suteiktą paslaugą iš skirtingų kasų gali gauti skirtingą fondo lėšų sumą. Būtina centralizuoti sutarčių su gydymo įstaigomis sudarymą ir užtikrinti vienodais principais grįstą fondo lėšų skyrimą gydymo įstaigų teikiamoms paslaugoms apmokėti. Tai padaryti bus lengviau peržiūrėjus ligonių kasų valdymo struktūrą, atsisakius teritorinių ligonių kasų. Kodėl vienam fondui reikia net šešių administratorių? Mes, valstybės auditoriai, tikime, jog pokyčiai šio fondo veikloje paskatintų žmonių pasitikėjimą ir suinteresuotumą mokėti įmokas. Ačiū sveikatos apsaugos ministrui ir jo komandai už bendradarbiavimą. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Dėkoju. Pirmasis klausia A. Matulas. Nematau. A. Armonaitė. Prašau.

A. ARMONAITĖ (MSNG). Dėkoju. Aš turiu du klausimus. Pirmasis yra susijęs su rezervu ir toks galbūt labiau metodologinis. Mes matome 26 mln. eurų rezervą...

PIRMININKAS. Atsiprašau, kam užduodate klausimą?

A. ARMONAITĖ (MSNG). Kontrolieriui. Ar ministras irgi gali atsakyti? Ministras gal apie rezervą. Matome 26 mln. eurų rezervą ir matome kitą skaičių, tai yra rizikos valdymo dalies rezervą, kuris yra 128 mln. eurų. Ar galite pasakyti, kodėl yra išskirti šie du skaičiai ir ar nevertėtų mums galbūt dalį rezervo lėšų geriau skirti medicinos įstaigų darbuotojų atlyginimams?

Kitas trumpas klausimas kontrolieriui. Kaip vis dėlto manote, mums derėtų centralizuotai valdyti sveikatos gydymo įstaigų nekilnojamąjį turtą ar yra koks nors modelis, kurį jūs norėtumėte pasiūlyti? Dėkoju.

PIRMININKAS. Arūnai. Ai, ministras pirma. Gerai, prašau, A. Veryga. Tuoj įjungsime.

A. VERYGA (LVŽSF). Labai ačiū. Iš tiesų teisingi klausimai ir pastebėjimai.

Dabar dėl rezervo išskyrimo. Iš tiesų yra dvi dalys. Viena iš tų dalių yra privaloma, ją yra tiesiog privaloma sukaupti. Jinai yra ir įstatymiškai įpareigota, kiek turėtų būti atidedama į privalomąjį rezervą. Visa kita dalis suformuota įvairiai. Tai būna neišleistos lėšos, sakykim, šiais metais kažkoks taupymas, kuris patenka į rezervą. Yra plusų, yra minusų. Pliusas yra tas, kad niekur kitur tie pinigai nenukeliauja, negrįžta į kažkokį bendrą biudžetą, bet lieka sveikatos sistemoje. Vadinasi, yra šansų tuos pinigus kažkada išleisti, susitaupyti, bet iš tiesų yra ir kita problema, apie kurią ne vieni metai mes diskutuojame, kad vis dėlto, nors ir turime atskirą biudžetą, bet bendras šalies biudžetas ir fiskalinė drausmė yra skaičiuojama kartu ir mes negalime išleisti daugiau, negu surenkame. Jeigu mes norėtume išleisti daugiau pinigų, ką jau esame darę (aš minėjau savo pristatyme – 80 mln. esame skyrę atlyginimams), tai turime apsispręsti, kur tų išlaidų nebedarysime kitose srityse, nes, kaip ir sakiau, galioja bendra fiskalinė drausmė.

O dėl turto valdymo, tai Seimas jau yra apsisprendęs ir priėmęs sprendimus dėl įstaigų turto valdymo formos keitimo, kur įstaigoms būtų duodama daugiau laisvės ir į įkainių būtų įskaičiuojama tam tikra amortizacijos ir nusidėvėjimo suma.

PIRMININKAS. A. Dulkys.

A. DULKYS. Pratešiu tada. Dėl nekilnojamojo turto tai čia galioja tiek sveikatai, tiek ir kitoms sritims. Mes atliekame nekilnojamojo turto auditus, atliekame kitus auditus ir matome situaciją, jinai yra labai skirtinga. To turto yra labai daug, jo yra labai įvairaus, organizacijų ir institucijų situacija yra skirtinga. Todėl mes, bendradarbiaudami su ministerijomis, siunčiame signalą, kad visų pirma reikia gerai apgalvoti pačias veiklos gaires, pasidaryti gerą planą. Jeigu valstybė kelis dešimtmečius nekilnojamojo turto srityje nesiėmė kažkokių nuoseklių veiksmų, tai tikėtis, kad dabar nuo pirmadienio staiga bus imamasi kažką parduoti, keisti, įkeisti, dar kažkokius dalykus, tai taip pat būtų blogai. Vadinasi, tas planas turi būti tikrai gerai išdiskutuotas ir įvertinta visų institucijų ir specifika, ir tų sektorių specifika. Tai yra labai didžiulis darbas, kuriam... Beje, galiu pasakyti, ką mes, kaip valstybės auditoriai, matome, kad, deja, viešajame sektoriuje mes pradeda trūkti analitinių išteklių ir analitinių gebėjimų atlikti tokias užduotis, nes pats nekilnojamasis turtas Lietuvoje nėra net ir suprantamas kaip turtas, kurį galiu investuoti arba galiu įdarbinti. Tai yra tiesiog kaip palikimas, kurį gaunu, ir jeigu jo turiu daug, tai esu didžiulis viršininkas.

PIRMININKAS. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamo ministro norėčiau paklausti. Iš tikrųjų įdomiai nuskambėjo klausimas, keliamas dėl ligonių kasų, kai net įkainiai skirtingi. Iš tikrųjų dėl ko? Nevienodas finansų paskirstymas ir kodėl tie įkainiai skiriasi? Pagal viską tai metodika turėtų būti kiek įmanoma vienoda. Čia dar tas įdomus siūlymas dėl galbūt centralizavimo. Jūs daug kur bandote pertvarkyti centralizuotai. Iš tikrųjų jūsų nuostatos dėl kontrolės įstaigos pasiūlymų? Ačiū.

PIRMININKAS. Tuoj įjungsime. Prašau.

A. VERYGA (LVŽSF). Iš tikrųjų, jeigu jūs klausiate mano nuomonės, tai aš tikrai būčiau šalininkas, kad tos penkios teritorinės ligonių kasos būtų sujungtos į vieną juridinį vienetą. Mes jau esame paprašę... Buvo daryta tokia preliminarinė analizė dėl vienos sutarties vienai įstaigai, kad nebūtų tokių skirtingų praktikų. Aišku, ligonių kasos turi savų argumentų, kuriuos irgi, matyt,

reikėtų išgirsti ir pagalvoti, kaip juos apsaugoti. Dabar dirba kaip toks savotiškas, kaip čia pasakius, kaip savo vadinamojo kliento advokatas regione ir prižiūri tas paslaugas, bet, manau, tikrai galima rasti sprendimą.

Mes esame davę pavedimą Valstybinei ligonių kasai rengti teisės aktų projektus ir juos, matyt, atėjus laikui, teiksime Seimui svarstyti. Ir vis dėlto, mano nuomone, turėtume turėti vieną instituciją, o ne kelias, kurios administruotų lėšas ir pasirašytų sutartį.

PIRMININKAS. Klausia A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Mano klausimas būtų ministrui. Kadangi ir Valstybės kontrolė konstatavo, kad skirtingi įkainiai, vakar mes, opozicijos atstovai, buvome susitikę su Ministru Pirmininku ir Ministras Pirmininkas labai nustebo, kai sužinojo, kad už tą patį darbą skirtingose įstaigose gydytojai gauna skirtingą uždarbį. Jau ne pirmą kartą. Tų skirtumų labai daug. Ką per tą laiką padarėte, kad kitais metais teikiant konsoliduotą 2019 metų ataskaitą vėl bus parašyta, kad šiandien, 2019 metų spalio mėnesį, dirbantis chirurgas ir darantis klubo operaciją Vilniuje ir kokiame nors kitame mieste, gauna skirtingą įkainį už šitą darbą? Ačiū.

A. VERYGA (LVŽSF). Ačiū. Iš tiesų ta situacija neatsirado nei šiemet, nei pernai. Atlyginimus gaudavo, kiek aš žinau, nuo nepriklausomybės pradžios skirtingai dėl labai objektyvių priežasčių. Jeigu įstaiga atlieka tikrai dešimt operacijų per mėnesį, tai jina gauna apmokėjimą už dešimt procedūrų, o kita padaro 50 operacijų, tai jina ir atlyginimą gali sumokėti kitoki. Nebėra tokių fiksuotų kokių nors visiems vienodų atlyginimų ir jų negali būti. Ką mes padarėme, iš tikrųjų, ko, deja, bet nepavyko padaryti anksčiau, mes pasirašėme šakos kolektyvinę sutartį, kur numatėme vadinamąsias grindis, tai yra kiek mažiau negalima mokėti nei vienam – nei gydytojui, nei slaugytojui. Tą mes iš tikrųjų sugebėjome padaryti. Aš manau, kad tai ir yra saugiklis, kad nebūtų medikų, dirbančių už dyką.

PIRMININKAS. Klausia D. Kaminskas. Prašau.

D. KAMINSKAS (LVŽSF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Šita diskusija apie ligonių kasas sena kaip, nežinau, jau kokių 30 metų. Dar anksčiau buvo dešimt teritorinių kasų, sumažėjo iki penkių kasų, ir visą laiką buvo ta pati yda, kad kainos buvo skirtingos, nes kiekviena teritorinė kasa interpretuodavo savo supratimą apie visas šitas kainas. Galiu tikrai pasidžiaugti, kad valstybės kontrolieriai šitą situaciją įvertino ir iš tikrųjų, kad nereikėtų penkių papildomų, tiksliau, netgi šešių administratorių, reikėtų vieno, tai gal mano ir klausimas būtų ministrui. Iš tikrųjų, kaip suprantu, yra duotas pavedimas Ligonų kasai šitą įvertinti. Kada mes galėtume tikėtis šito įstatymo projekto Seime?

PIRMININKAS. Tuoj įjungsime. Prašau.

A. VERYGA (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Aš tikiuosi, kad mes dar šiemet tą projektą atnešime.

PIRMININKAS. Dėkojame visiems klaususiems, daugiau jų nėra. Siūloma svarstyti lapkričio 26 dieną. Pagrindinis komitetas – Sveikatos reikalų komitetas, papildomi – Audito komitetas, Biudžeto ir finansų komitetas.

15.39 val.

Seimo nutarimo „Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo 2018 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektas Nr. XIII-3934 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo 2018 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektas Nr. XIII-3934. Pranešėjas – ministras L. Kukuraitis. Prašau.

L. KUKURAITIS. Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiami Seimo nariai, gerbiamas valstybės kontrolieriaus, kaip kasmet teikiame Seimo nutarimo „Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo 2018 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektą. Šį rinkinį sudaro Valstybinio socialinio draudimo fondo 2018 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys ir Valstybinio socialinio draudimo fondo konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys. Aktualiausi 2018 metų „Sodros“ biudžeto vykdymo apsekai yra šie: 2018 metais priskaičiuotos pajamos siekė 4 mlrd.

252,6 mln. eurų ir, palyginus su 2017 metų pajamomis, padidėjo 460 mln. eurų, arba 12,1 %. Didžiausią pajamų dalį – 94,4 %, arba 4 mlrd. 15,3 mln. eurų, sudarė draudėjų ir apdraustųjų įmokos, kurios, palyginus su 2017 metais, padidėjo 10,3 %. Pajamų didėjimą lėmė didesnis apdraustųjų skaičius bei didesnės vidutinės pajamos, nuo kurių skaičiuojamos draudimo įmokos.

Savarankiškai dirbančių asmenų įmokų buvo priskaičiuota 88,6 mln. eurų ir tai yra 15,4 % daugiau nei praėjusiais metais. 2018 metais priskaičiuotos išlaidos siekė 4 mlrd. 82,2 mln. eurų ir, palyginus su 2017 metais, išlaidos padidėjo 269,3 mln. eurų, arba 10,8 %. Išlaidos pagal draudimo rūšis pasiskirstė taip: didžiausią išlaidų dalį sudarė pensijos. Joms išmokėti 2018 metais buvo skirta 2 mrd. 962,3 mln. eurų. Kas mėnesį pensijas vidutiniškai gavo 1 mln. 44 tūkst. asmenų. Vidutinė senatvės pensija, turint būtinąjį stažą, 2018 metų gruodžio mėnesį sudarė 337,55 euro ir, palyginus su 2017 metais, padidėjo 11,8 %.

Ligos išmokoms išleista 305,7 mln. eurų ir tai yra 18,5 %, arba 47,6 mln. eurų, daugiau negu 2017 metais. 2018 metais ligos išmokoms buvo išleista 122,7 mln. eurų daugiau, negu surinkta įmokų. Taigi įmokos tarifas nepadengė šioms išmokoms reikiamos sumos. Motinystės išmokoms, tėvystės, vaiko priežiūros išmokoms 2018 metais išleista 317,7 mln. eurų ir tai net 8,9 %, arba 26 mln. eurų, daugiau negu 2017 metais. Taip pat yra 28,6 mln. eurų daugiau išleista negu surinkta įmokų. Nedarbo draudimo išmokoms priskaičiuota 194,3 mln. eurų ir tai net 57,7 %, arba 71,1 mln. eurų, daugiau negu 2017 metais. Vidutinė nedarbo išmoka buvo 239,2 euro, kai 2017 metais – 174,8 euro. Ją gavo apie 58 tūkst. asmenų. Palyginti 2017 metais – 4,6 tūkst. asmenų.

Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų draudimo išmokoms priskaičiuota 26,2 mln. eurų. Šiai draudimo rūšiai panaudota 0,7 mln. eurų, arba 2,7 %, daugiau negu 2017 metais, ir buvo išleista 1,2 mln. eurų daugiau negu surinkta įmokų. Į pensijų fondus pervesta 192,4 mln. eurų, ir tai yra 19,5 mln. eurų daugiau negu 2017 metais. Fondo veiklos sąnaudos siekė 74,6 mln. eurų ir sudarė 1,8 % visų išlaidų, ir buvo 107,9 mln. eurų, arba 59,1 %, mažesnės negu 2017 metais, nes 2018 metais, perdavus sukaupą paskolų sumą valstybės biudžetui, nepatiriamos palūkanų sąnaudos. Prie administravimo įstaigų sąnaudų priskaičiuota 7,3 mln. eurų, iš jų 38,3 mln. eurų sudarė darbo užmokestis. „Sodros“ biudžeto metų rezultatas yra teigiamas. Pajamos 170,3 mln. eurų viršijo išlaidas. Pagal „Sodros“ biudžeto vykdymo duomenis pirmą kartą priskaičiuotos rezervinio fondo lėšos – 195,04 mln. eurų.

Valstybės kontrolė, atlikusi „Sodros“ ataskaitų rinkinio auditą, pareiškė sąlyginę nuomonę dėl „Sodros“ konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių. Audito metu nustatyti Valstybės kontrolės numatytų priemonių neatitikimai šiuo metu yra taisomi. „Sodros“ taryba yra pritarusi teikiamam „Sodros“ konsoliduotųjų ataskaitų rinkiniui. Prašome pritarti ir Seime.

PIRMININKAS. Į tribūną kviečiu A. Dulkį.

A. DULKYS. Atlikę 2018 metų Valstybinio socialinio draudimo fondo ataskaitų rinkinių teisingumo vertinimą, reiškiame sąlygines nuomones. Jose yra reikšmingų klaidų. Tenka konstatuoti, kad vis dar nepavyksta sukurti socialinės apsaugos sistemos, kurioje būtų aišku, kokios įmokos turi būti mokamos iš Socialinio draudimo fondo lėšų, o kokios iš kitų šaltinių. Kasmet nėra suplanuojami pakankami tam tikrų rūšių socialinio draudimo įmokų tarifai, kurių užtekėtų atitinkamų rūšių išmokoms finansuoti. Todėl sudaromos prielaidos teiginiams, kad vienos grupės, pavyzdžiui, mamos, gyvena kitų grupių, pavyzdžiui, pensininkų, sąskaita.

Taip, deja, planuojame ir 2019 metais. Daugiau kaip 15 mln. eurų lėšų trūkumą daliai socialinio draudimo rūšių išmokų planuojame kompensuoti kitų teigiamą rezultatą duosiančių socialinio draudimo rūšių pajamomis. Fondo valdyba, suprasdama dėmesį naujai pensijų sistemai ir ypač naujai funkcijai – anuitetų mokėjimams, turi įgyvendinti aukščiausiosios audito institucijos teiktas rekomendacijas: sutvarkyti buhalterinės apskaitos ir ataskaitų sudarymo procesus, optimizuoti Valstybinio socialinio draudimo fondo veiklą, nepamirštant ir fondo organizacinės struktūros optimizavimo, sujungiant 13 fondą administruojančių įstaigų į vieną juridinį asmenį.

Šių darbų rezultatai liečia kiekvieną iš mūsų. Tikime, kad, subalansavę visų socialinio draudimo rūšių įmokas ir išmokas, turėtume aiškesnį supratimą, koku tikslu mokamos draudimo įmokos ir kokias išmokas galima gauti. Tai leistų didinti ir žmonių pasitikėjimą pačia sistema. Ir jų suinteresuotumą mokėti draudimo įmokas. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Dėkoju. Pirmasis klausia A. Sysas. Prašom.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Mano klausimas bus ministrui. Aš, peržiūrėjęs ataskaitą, taip jau sutapo, kad šiandien pasirodė straipsniai apie savarankiškai dirbančius, 2018 metų ataskaitoje randu – savarankiškai dirbančių asmenų įmokos. Aš noriu paklausti apie planus, nes planavo vienus dydžius, pavyzdžiui, pensijų draudimui buvo planuota 100 mln., surinkta 79, bet, pavyzdžiui, individualių įmonių savininkai – tik 12 %, ūkininkai – tik 50, o verslo liudijimui – 140 % daugiau, ligos ir motinystės – vėlgi mažiau, po 18–14 % tik nuo planuoto. Ir mes matome, kad tai yra gyvulių ūkis. Socialinio draudimo sistemoje tą pabrėžė ir valstybės auditas. Kad kiti mokesčių mokėtojai, pavyzdžiui, motinystės išmokas sumoka už savarankiškai dirbančius, nes jų įmoka, palyginti su išmoka, yra...

PIRMININKAS. Laikas!

A. SYSAS (LSDPF). ...keturis penkiskart mažesnė. Jūsų ėjimas, gerbiamas ministre, ką darome? Ar toliau tęsiame šį gyvulių ūkį ir 2019 metais, ir 2020? Ačiū.

L. KUKURAITIS. Dėkoju už klausimą. Iš tiesų, kalbant apie savarankiškai dirbančius ir įmokas į „Sodrą“, yra daug probleminių aspektų. Planuoti yra labai sudėtinga, kaip jūs ir matote. To, kas yra suplanuojama, vykdymas paprastai neatitinka arba į vieną, arba į kitą pusę. Tai reiškia, kad sektorius pats renkasi, kiek rodyti pajamų ir kiek mokėti mokesčių. Žinoma, kad yra reikalingi sisteminiai sprendimai. Tam tikrų sisteminių sprendimų mes atnešime kartu su valstybės biudžeto siūlymais.

PIRMININKAS. Klausia S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Klausimą norėčiau adresuoti ministrui. Valstybės kontrolierius aiškiai įvardija kryžminį subsidijavimą – vieni apmoka kitų išlaidas. Jūs jau treči metai esate ministras ir greičiausiai priešpaskutinis biudžetas, jeigu šiandien vakare nesibaigs kaip nors sensacingai papildomas vakarinis posėdis. Ar galite pažadėti, kad to kryžminio subsidijavimo tradicija baigsis su jūsų ministravimo kadencija? Ačiū.

L. KUKURAITIS. Dėkoju už klausimą. Iš tiesų vykdant pensijų reformą, taip pat ir mokesčių reformą 2019 metais buvo koreguoti įmokų tarifai ir jau dabar mes turime kur kas labiau subalansuotas ir įmokas, ir išmokas. Kai atnešiu 2020 metų „Sodros“ biudžetą, pamatysite, kad faktiškai visos išmokos yra subalansuotos. Taip pat ir motinystės, ir ligos, kurios metai iš metų buvo minusinės, kitaip sakant, pensininkų sąskaita.

PIRMININKAS. Dėkoju. Daugiau klausiančiųjų nėra. Siūlomi komitetai: pagrindinis – Socialinių reikalų ir darbo komitetas, papildomi – Audito ir Biudžeto ir finansų komitetai. Siūloma svarstyti lapkričio 26 dieną.

15.51 val.

Seimo nutarimo „Dėl Garantinio fondo 2018 metų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektas Nr. XIII-3935 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Garantinio fondo 2018 metų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektas Nr. XIII-3935. Pristato ministras L. Kukuraitis. Prašau.

L. KUKURAITIS. Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiamieji Seimo nariai, teikiamas Seimo nutarimo „Dėl Garantinio fondo 2018 metų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektas. Nutarimo projektu, kuriam šių metų spalio 9 dieną pritarė Vyriausybė, siūloma patvirtinti Garantinio fondo 2018 metų ataskaitų rinkinį. Jį sudaro Garantinio fondo finansinių ataskaitų rinkinys ir Garantinio fondo 2018 metų sąmatos vykdymo ataskaita.

Aktualiausi 2018 metų Garantinio fondo lėšų sąmatos vykdymo aspektai yra šie.

Garantinio fondo lėšų likutis 2018 m. sausio 1 d. buvo 45,8 mln. eurų, 2018 metų įplaukos – 21,7 mln. eurų, iš jų didžiausią dalį, daugiau negu 26 % visų įplaukų, sudarė darbdavių mokamos 0,2 % dydžio įmokos, tai yra 20,9 mln. eurų.

2018 metų išlaidos buvo 8,9 mln. eurų, išmokoms ir darbuotojų reikalavimams 2018 metais buvo skirta apie 8,5 mln. eurų. Išlaidos, skirtos Garantiniam fondui administruoti, buvo 332 tūkst. eurų. Garantinio fondo likutis 2019 m. sausio 1 d. buvo 59,7 mln. eurų.

Valstybės kontrolė, atlikusi Garantinio fondo auditą, pareiškė besąlyginę nuomonę dėl Garantinio fondo finansinio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių. „Sodros“ taryba yra pritarusi teikiamam Garantinio fondo ataskaitų rinkiniui. Prašome pritarti ir Seimo.

PIRMININKAS. Dėkoju. Į tribūną kviečiu valstybės kontrolierių A. Dulkį.

A. DULKYS. Garantinis fondas turi labai aiškiai paskirtį – jis skirtas darbuotojų garantijoms užtikrinti, jei jų darbdavys tampa nemokus. 2018 metų pabaigoje šis fondas sąskaitose turėjo beveik 60 mln. eurų. Dėl šio fondo 2018 metų ataskaitų rinkinių teisingumo teikiame besąlyginę nuomonę, tiek dėl biudžeto vykdymo, tiek dėl finansinių ataskaitų rinkinių. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Klausia A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Mano klausimas ministrui. Aš irgi teikiu besąlygišką nuomonę, kad fondas yra gerai, bet pinigų suma, kurią mes ten surenkame, yra gana didelė ir neišnaudojama. Ar nereikėtų peržiūrėti tarifų? Aš matau, kad tarifai išlieka gana aukšti, o pinigai, sakykime, lyg ir kabo, o po to dar yra noras panaudoti kitiems tikslams. Ar teikiant kitų metų biudžetą bus atsižvelgta į situaciją ir bus mažinami tarifai? Ačiū.

L. KUKURAITIS. Dėkoju už klausimą. Iš tiesų, jeigu norime koreguoti tarifus, tą reikia daryti trišaliu formatu. 2020 metų biudžetu, kiek man žinoma, tarifų keisti neplanuojama.

PIRMININKAS. Daugiau klausiančiųjų nėra.

Siūlomi komitetai: pagrindinis – Socialinių reikalų ir darbo komitetas, papildomi – Audito ir Ekonomikos komitetai. Siūloma svarstyti lapkričio 19 dieną.

15.55 val.

Seimo nutarimo „Dėl Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2018 metų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektas Nr. XIII-3936 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2018 metų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektas Nr. XIII-3936. Ministras L. Kukuraitis.

L. KUKURAITIS. Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiami Seimo nariai, teikiamu nutarimo projektu, kuriam šių metų spalio 9 dieną pritarė Vyriausybė, siūloma patvirtinti Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2018 metų ataskaitų rinkinį, kurį sudaro Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2018 metų finansinių ataskaitų rinkinys ir Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2018 metų lėšų sąmatos vykdymo ataskaita.

Aktualiausi 2018 metų Ilgalaikio darbo išmokų fondo lėšų sąmatos vykdymo aspektai yra šie: Ilgalaikio darbo išmokų fondo lėšų likutį 2018 m. sausio 1 d. sudarė 15,4 mln. eurų. Gauta 52,35 mln. eurų darbdavių įmokų, o išlaidas sudarė 6,86 mln. eurų, iš jų – 6,5 mln. eurų išmokos darbuotojams. Fondo administravimo išlaidas sudarė 298,9 tūkst. eurų. Lėšų likutis 2018 metų pabaigoje buvo 60,85 mln. eurų. Valstybės kontrolė pareiškė besąlyginę nuomonę. „Sodros“ taryba yra pritarusi fondo ataskaitų rinkiniui. Prašome pritarti ir Seimą.

PIRMININKAS. Dėkojame. Į tribūną kviečiu valstybės kontrolierių A. Dulkį.

A. DULKYS. Ilgalaikio darbo išmokų fondas yra skirtas mokėti išmokas ilgalaikiams darbuotojams, kurie atleidžiami iš darbo. Ištikus krizei, neabejotinai padaugėtų ir atleidžiamų darbuotojų, išmokų mastas taip pat padidėtų. Šiame fonde 2018 metų pabaigoje buvo apie 60 mln. eurų. Dėl šio fondo 2018 metų ataskaitų rinkinių teisingumo teikiame besąlyginę nuomonę ir dėl biudžeto vykdymo, ir dėl finansinių ataskaitų rinkinių.

Ačiū socialinės apsaugos ir darbo ministrui ir jo komandai už bendradarbiavimą. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Klausia A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Vienintelis domiuosi ataskaitomis. Gerbiamas ministre, jums tas pats klausimas, nes šiame fonde pinigų suma bus dar didesnė sukaupta, o išlaidos yra tik maždaug 10 % to, ką sukaupiame. Klausimas tas pats: ar mes toliau kaupiame ir tas lėšas naudojame ne pagal paskirtį, kas yra numatyta šiame Ilgalaikio darbo išmokų fonde, ar mes mažiname įmokas? Ačiū.

L. KUKURAITIS. Dėkoju. 2019 metais jau yra pakoreguoti įmokų tarifai. Taigi atotrūkis bus mažesnis, negu turėjome dabar, 2018 metais, kai tikrai pajamų atotrūkis yra kur kas didesnis negu išlaidų, tačiau tiek Garantinio fondo, tiek Ilgalaikio darbo išmokų fondo atžvilgiu toliau koreguoti tarifų nesiūlome, ypač ekonominių prognozių kontekste. Kol kas 2020 metais pakeitimų neplanuojame.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus. Daugiau klausiančių nėra. Siūlomi komitetai: pagrindinis – Socialinių reikalų ir darbo komitetas, papildomas – Audito komitetas. Siūloma svarstyti lapkričio 19 dieną.

15.59 val.

Seimo nutarimo „Dėl Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo 2018 m. metinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektas Nr. XIII-3429 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo 2018 m. metinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ projektas Nr. XIII-3429. Kviečiu į tribūną ministrą Ž. Vaičiūną. Prašau.

Ž. VAIČIŪNAS. Gerbiami Seimo nariai, vykdydama Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymą, šio įstatymo nuostatas, Energetikos ministerija parengė ir pateikė fondo 2018 metų ataskaitų rinkinį Lietuvos Respublikos Vyriausybei, ji šį rinkinį teikia tvirtinti Seimui. 2018 metų ataskaitų rinkinį sudaro tiek finansinių ataskaitų rinkinys, tiek lėšų ir sąmatos vykdymo ataskaita. Pagrindiniai šios ataskaitos rodikliai yra šie: būtent 2018 m. sausio 1 d. fondo lėšų likutis sudarė 372 tūkst. eurų. 2018 metais fondo įplaukas sudarė beveik 2 mln. eurų, tai yra 1,99 mln. eurų, iš kurių didžioji dalis sudarė lėšos, gautos už valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės parduotą turtą. Per 2018 metus bendra fondo išlaidų suma sudarė 2 mln. 356 tūkst. eurų, iš jų šios lėšos buvo panaudotos trims pagrindinėms priemonėms: pirma, Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo techniniams projektams įgyvendinti – 191 tūkst. eurų; antra, Ignalinos atominės elektrinės sustabdytų blokų priežiūrai ir fizinei saugai užtikrinti – 2 mln. 99 tūkst. eurų; trečia, Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondui administruoti – 61 tūkst. eurų. Fondo lėšų likutis 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 8,6 tūkst. eurų, atlikus fondo lėšų auditą, Valstybės kontrolės auditoriai pateikė besąlyginę nuomonę. Dėkojame Valstybės kontrolei už glaudų bendradarbiavimą ir prašau pritarti po pateikimo.

PIRMININKAS. Dėkojame. Į tribūną kviečiu A. Dulkę.

A. DULKYS. Teikiame išvadą dėl Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo 2018 metų ataskaitų rinkinių teisingumo. Pareiškėme besąlygines nuomones ir dėl biudžeto vykdymo, ir dėl finansinių ataskaitų rinkinių.

Apie tai, kad šis fondas yra nereikšmingas elektrinės eksploatavimo nutraukimo proceso finansavimo šaltinis, siunčiame signalus jau nuo 2016 metų. Šis fondas neparodo tikro ir teisingo vaizdo apie visas eksploatavimo nutraukimo procesui naudojamas lėšas, todėl šiais metais pradėsime Ignalinos atominės elektrinės uždarymo proceso veiklos auditą, kurio metu vertinsime, ar minėtas procesas yra sklandus. Rezultatus planuojame pateikti kitų metų pabaigoje.

Ačiū energetikos ministrui ir jo komandai už bendradarbiavimą, ačiū, gerbiami Seimo nariai, už jūsų dėmesį.

PIRMININKAS. Dėkoju. Turėtų klausti A. Skardžius. Nematau. Toliau klausia E. Pupinis. Prašau.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamas ministre, čia gerbiamas kontrolierius pasakė apie tą nedidelę sumą ir iš tikrųjų, ar tas fondas negalėtų būti neadministruojamas kaip fondas, o paprasčiausiai jam skiriamos lėšos tam tikroms funkcijoms, nes ten yra ir tokia eilutė, kiek prisimeinu, tai yra atominės elektrinės uždarymo pasekmėms mažinti. Iš tikrųjų turbūt ir gerai, kad kelios savivaldybės ten gauna, tačiau turbūt pasekmės, be uždarymo, yra kur kas didesnės ir prastesnės nei uždarymo. Iš tikrųjų kokia jūsų nuomonė šiuo klausimu? Dėl to paties fondo, ar tikrai

ruošiatės jį laikyti? Suprantama, gal kas nors ten darbo vietą sau susikūrė. Ar ruošiatės reorganizuoti ir kaip nors pertvarkyti reikmių finansavimą? Ačiū.

Ž. VAIČIŪNAS. Dėkoju už klausimą. Iš tikrųjų klausimas labai aktualus, nes planuojama ir prognozuojama, kad šių metų pabaigoje, 2019 metų pabaigoje, fondo lėšų likutis bus faktiškai nulinis, tai mes turime situaciją, kai per metus maždaug 2 mln. eurų gaunama už parduotą turtą, pirmiausia už metalo laužą ir, kaip ir minėjote, būtent dalis tų lėšų skiriama neigiamoms pasekmėms likviduoti. Tos neigiamos pasekmės suprantamos labai paprastai ir pakankamai siaurai. Iš esmės mes jau šių metų pabaigoje nebeturėsime finansinių išteklių tam, kad galėtume skirti tam tikroms lengvatoms. Be abejo, iki pat pabaigos išnaudojome visas galimybes, tai yra jau anksčiau fondas praktiškai buvo nulinis, bet grįžo tam tikri pinigai iš kitų projektų, tai juos panaudojome iki pat pabaigos.

Toliau matome perspektyvą: būtent tokios priemonės, kurias sukūrėme šio regiono gyventojams, kalbu apie elektros lengvatą, tai pirmiausia aktyviau pasinaudoti atsinaujinančių elektros išteklių gamyba ir tikrai pasirengę skirti specialų dėmesį šiam regionui, tačiau iš šio fondo finansuoti tiesiog nėra techninių galimybių.

Viena vertus, tai prieštarautų fondo įstatymui, kadangi pagal šį įstatymą lėšas galima skirti tik eksploatavimo nutraukimui. Antras dalykas, tai reikia suderinti su Europos Komisija. Kaip žinote, šį rudenį tęsis intensyvios derybos dėl biudžeto. Būtų tiesiog nelogiška ir neprotinga rizikuoti šimtais milijonais eurų. Esame pateikę Vyriausybei įstatymų projektus dėl šio fondo naikinimo. Tiesiog kito varianto nėra.

PIRMININKAS. Dėkoju. Daugiau klausiančių nėra. Siūlomi komitetai: pagrindinis – Ekonomikos komitetas, papildomas – Audito komitetas. Siūloma svarstyti lapkričio 19 dieną.

16.06 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2019 m. rugsėjo 19 d. nutarimo Nr. XIII-2426 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos“ pakeitimo“ projektas Nr. XIII-3992 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Ataskaitas baigėme. Pereiname prie kito darbotvarkės klausimo. Kviečiu į tribūną R. Šalaševičiūtę, kuri mums pateiks Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2019 m. rugsėjo 19 d. nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos“ pakeitimo“ projektą Nr. XIII-3992. Prašau.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Pristatau nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2019 m. rugsėjo 19 d. nutarimo Nr. XIII-2426 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos“ pakeitimo“ projektą. Prašau leisti papildyti minėtą programą Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo Nr. X-1238 2, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIII-3899.

PIRMININKAS. R. J. Dagys nori paklausti. Atsisako. Ar galime pritarti bendru sutarimu po pateikimo? Siūlo balsuoti. Gerai, balsuojame.

Balsavo 82 Seimo nariai: už – 73, prieš nėra, susilaikė 9. Pritarta po pateikimo.

Svarstymas. Diskutuoti niekas neužsirašė. Galime pritarti bendru sutarimu po svarstymo? Ačiū, pritarta.

Priėmimas. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Balsuojame. Aš tik norėčiau pataisyti kolegę, kad projekto numeris yra XIII-3899.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 74 Seimo nariai: už – 63, prieš nėra, susilaikė 7. Nutarimas (projektas Nr. XIII-3992) priimtas. (*Gongas*)

Kviečiu dar kartelį Rimantę į tribūną. Ji mums pristatys projektą Nr. XIII-3899 ir lydimąjį.

Toliau posėdžiui pirmininkaus Seimo Pirmininko pavaduotoja I. Degutienė. Prašau.

16.09 val.

Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo Nr. X-1238 2, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3899, Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3900 (pateikimas)

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Gerbiami kolegos, 2016 metais buvo išdėstyta nauja Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo redakcija. Kartu buvo priimtas ir Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymas. Šie įstatymai įsigaliojo nuo 2017 m. rugsėjo 1 d. ir jais buvo įteisintas tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriumas, apibrėžtos jo funkcijos ir įgaliojimai. Tačiau per šiuos porą metų akivaizdžiai matyti, kad delinkventinio elgesio vaikams trūksta pagalbos, trūksta koordinavimo. Be to, nėra pakankamai kreipiamas dėmesys ir padedama tinkamai užtikrinti vaiko priežiūrą ir ugdymą iš tėvų pusės. Todėl yra siūloma įstatymu peržiūrėti ir išgryninti tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriaus funkcijas.

Be to, šiuo metu keičiamo įstatymo projekte yra numatyta ir atvejo vadybos veikimo teisiniai santykiai, tai iki šiol jokiais įstatymais nėra reglamentuota, nors Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme mes jau esame įvedę atvejo vadybos specialistus ir numatę jų pareigas dirbti su vaikais, o šiuo atveju mes kalbame apie ypatingą vaikų grupę, tai yra apie vaikus, kurie yra linkę padaryti pažeidimus, ir apie pagalbą ne tik vaikams, bet ir tėvams ne tik tada, kai vaikai mokykloje ar šiaip bendruomenėje elgiasi netinkamai, bet, kas šiandien yra nepakankamai reglamentuota, ir apie pagalbą vaikams, kurie yra išleidžiami iš socializacijos centrų.

Reikia pripažinti, tai pripažįsta ir Švietimo ir mokslo ministerija, kad šiuo metu tas reglamentavimas, kuris yra, jeigu mes lyginame su Švietimo įstatymo reglamentavimu, su Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, kurį neseniai priėmėme... Norint suvienodinti funkcijas ir numatyti tinkamą pagalbą vaikams, reikia turimą Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymą papildyti kai kuriais punktais, tai yra straipsniais.

Kartu su Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu yra teikiamas ir lydimasis dokumentas, tai yra Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo pakeitimo projektas. Jame yra siūloma papildyti 7 straipsnį ir numatyti, kad savivaldybėms būtų priskirta dar viena funkcija – koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų koordinavimas vaikams nuo gimimo iki 18 metų, turintiems didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių – iki 21 metų ir jų tėvams, globėjams, rūpintojams. Tai yra nustatyti, kad ši valstybinė funkcija valstybės perduodama savivaldybėms. Tuo yra siekiama užkirsti kelią situacijoms, kai nekoordinuojamos švietimo pagalba, socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios savivaldybės ir valstybės institucijos, įstaigos, organizacijos, taip pat ir nevyriausybinių organizacijų savivaldybėje veikia neefektyviai, neracionaliai, nepasinaudoja visais esančiais resursais.

Tai patvirtina skaudūs rezonansiniai įvykiai, kai nukenčia vaikai ir šeimos. Ir dažnu atveju tai yra ne dėl lėšų stygiaus, o dėl įstaigų ir organizacijų nesidalijimu informacija, nebendradarbiavimu, žinybiškumo, funkcijų ribotumu. Neužtikrinama pakankama pagalba vaikams ir jų tėvams. Nesukuriama saugi aplinka, daranti įtaką gyvenimo ir asmens bei socialinių ryšių kokybei.

Be to, kaip aš jau minėjau, ne tik kad mes su A. Papirtiene teikiame, konkrečiai išgryniname tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriaus funkcijas, dalį lengvesnių funkcijų perduodame atvejo vadybininkams, bet kartu mes čia kalbame ir apie Vaiko gerovės komisijų funkcijų peržiūrėjimą. Tai yra susisteminame visą pagalbą delinkventinio elgesio vaikui, pagalbą jo šeimai, iki kol vaikui taikoma minimali arba, esant poreikiui, vidutinė pagalba, iki patekimo į socializacijos centrą. Kažkiek išgryniname socializacijos centrų funkcijas ir pagalbą vaikui ir šeimai po to, kai vaikas yra paleidžiamas iš socializacijos centrų.

Noriu atkreipti dėmesį – šiandien specialiai įvardijau visus straipsnius, straipsnių, kurie yra papildomi arba keičiami, yra tikrai nemažai, tačiau daugiau kaip du trečdaliai straipsnių yra techniniai pataisymai, neturintys įtakos pačiam įstatymui ir jo veikimui.

PIRMININKĖ (I. DEGUTIENĖ, TS-LKDF). Dėkoju. Jūsų nori klausyti septyni Seimo nariai. Pirmasis – E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiama pranešėja, vėl tęsiasi ta pati dainelė. Vienu žodžiu, atrodo, kad ir nieko nenumatote savivaldai, bet iš tikrųjų funkcijų daugėja. Atvejo vadyba – vėlgi reikalavimai didėja, tarkim, juos tikrai darys žmonės, o jūs sakote, kad papildomų biudžeto asignavimų nereikės. Iš vidinių resursų savivaldybė... Šiandien buvo pristatyta Valstybės kontrolės, kad jie ir taip prasiskoline, tai iš vidinių resursų nelabai ką galima daryti. Ar nemanote, kad lygiagreta prie šitų projektų turėtų būti teikiamas ir biudžeto tam tikras papildymas, kadangi jūs jau ir formaliai surašote į deleguotas funkcijas? Jeigu jūs į deleguotas funkcijas įrašote, tai iš tikrųjų kartu su deleguotomis funkcijomis turi keliauti ir lėšos.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Gerbiamas Pupini, kai aš pamačiau, kad jūs užsirašėte, iš tikrųjų iš karto supratau, kad klausite dėl Vietos savivaldos įstatymo ir dėl šitų funkcijų. Norėčiau pasakyti, kad jeigu mes vertiname situaciją, kokia šiandien yra mokyklose su vaikais, kai yra tokių agresyvių patyčių, pagalba tikrai lyg ir yra reglamentuota, lyg ir nėra, kažko trūksta, nes yra labai neaiškios funkcijos tų asmenų, kurie turėtų dirbti teikdami tokie elgesio vaikams pagalbą. Šitas projektas neįveda naujai, nesako, kad turi būti naujų etatų, jie turi būti peržiūrėti ir perdalintos funkcijos. Pagal įstatymą mes gal iš tikrųjų projekte keliamė truputį didesnius reikalavimus, negu šiandien yra, bet kas apskritai dėl lėšų skyrimo savivaldybėms, aš tikrai jus palaikau, ypač visose tose situacijose, kur aš ir pati žinau, kaip sudėtinga dirbti, kaip sudėtinga surasti žmones. Šio įstatymo rengimas buvo dalis mano darbo būnant vaiko teisių apsaugos kontroliere, nes tada buvo priimtas. Dabar akivaizdžiai matosi, kad prognozės, ar tikrai įveiksime problemą – mes jos neįveikėme.

PIRMININKĖ. Laikas! Dar kartą primenu klausimui – minutė, atsakymui – dvi minutės. A. Strelčiūnas.

A. STRELČIŪNAS (TS-LKDF). Gerbiama kolege, aš irgi norėjau tą patį klausimą užduoti dėl savivaldai priskiriamos papildomai koordinatoriaus teikiamos švietimo pagalbos, socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugos vaikams. Tai turbūt reikėtų tą klausimą derinti su Lietuvos savivaldybių asociacija ir, žinoma, vis tiek turbūt reikėtų prašyti Vyriausybės išvados. Negalima sakyti, kad čia pinigų nereikės, tikrai reikės. Aš galvoju, kad mes turėtume laikytis tokios nuostatos, – jeigu priskiriame funkcijas, tai turime numatyti ir finansavimą.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Kad Savivaldybių asociacija dalyvaus svarstyme, aš neabejoju, nes ir mano vadovaujamas komitetas yra numatytas kaip papildomas. Na, o dėl Vyriausybės išvados aš manau, kad Seimas tikrai gali apsispręsti. Jeigu toks poreikis yra, galima jos prašyti.

PIRMININKĖ. Klausia A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiama ministre, oi, ministre... (*Juokas salėje*) Gerbiama komiteto pirmininke, buvusi ministre, teisingai, viską teisingai pasakiau. Gerbiama kolege, mano klausimas. Teisės departamentas pateikė gana daug pastabų, bent jau pirmosios, mano galva, yra rimtos. Ar jūs jau susipažinę ir ruošiatės ką nors daryti, ar?.. Ačiū.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Be abejo, Algirdai, kad susipažinę. Kaipgi eiti pristatyti projektą neperskaičius, ką Teisės departamentas sako. Aš su dalimi Teisės departamento išvadų tikrai nesutinku. Mes dar su A. Papirtiene šiandien ryte svarstėme, ar reikalinga nauja redakcija. Aš specialiai pristatydama pabrėžiau, kad du trečdaliai yra techninio pobūdžio. Tai yra visiškai neesminės ir naujos redakcijos nereikia. Viena, kita yra taisytina. Tikrai, aš manau, mūsų, kaip papildomas komitetas, ko gero, imsis to darbo, nes mūsų komitetas visada viską taiso.

PIRMININKĖ. Klausia R. J. Dagys.

R. J. DAGYS (MSNG). Gerbiama kolege, iš tikrųjų turbūt čia didesnė problema, ko klausė kolega E. Pupinis, finansavimo klausimai ir kas už ką atsako. Tos koordinacinės funkcijos visos neveikia, nes nėra aiškios atsakomybės, matyt, kam užkrauta. Jeigu mes iš principo apsispręstume, kad yra savivaldybės reikalas, ir jie patys tvarkytų tai kaip savo, ir atitinkamai būtų numatyta biudžetinė dotacija taip, kaip pašalpų kitais klausimais sprendžiama, aš manau, tas klausimas pajudėtų kur kas greičiau. Kai išvis tokia sistema, jinai kaip tik leidžia pro pirštus žiūrėti ir įsisavinti pinigus neviseškai objektyviai. Kaip jūs manote?

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Ačiū, Rimantai. Iš tikrųjų kodėl mes ir skubėjome su A. Papirtiene, nors buvo galima dar ir pataisyti? Diskutavome, kad jeigu tai yra susiję su pinigais, dabar svarstysime, biudžetas bus teikiamas, dar nevėlu ir finansinį klausimą išspręsti, nes jūs labai tei-

singai pastebėjote – šiuos pasiūlymus dėl keitimo įregistruoti poreikis buvo toks, kad labai aiškiai būtų apibrėžtos funkcijos, kad vienas nesakytų – tam priklauso, kitas – tam priklauso. Čia yra išgryninama, o su funkcijomis atsiranda ir labai aiški atsakomybė.

PIRMININKĖ. Klausia R. Šarknickas. Nenori. M. Navickienė.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Labai ačiū. Mano klausimas irgi susijęs su biudžetais ir dotacijomis savivaldybėms, kadangi yra papildomų dalykų, kuriuos jos turės vykdyti.

Vienas dalykas yra tas, kad mes girdėjome Valstybės kontrolės ataskaitą, kokia jau ir dabar yra situacija su socialine parama, teikiamomis paslaugomis, kiek žmonių gauna tas paslaugas iki minimalaus poreikių krepšelio, kiek negauna. Akivaizdu, kad negauna visi tie, kuriems reikia to, ko reikia. Kaip jūs įsivaizduojate, ar nėra čia vėl statomas vežimas prieš arklį, kai mes tiksliai nežinome pinigų poreikio, paslaugų poreikio – jau dabar esamos situacijos, ką konstatavo ir Valstybės kontrolė ir dėl piniginio aspekto?

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Dėl piniginio aspekto kalbėjome apie Vyriausybės išvadą ir biudžeto svarstymas dar vyksta. Aš manau, Monika, lengviausia nieko nedaryti. Mes priimame, aš, pavyzdžiui, per šį mėnesį priėmiau dvi šeimas, kurių vaikai kenčia mokyklose, nes visiškai mokykloms neaišku, ką reikia daryti. Tiesiog atsirado, jau poreikis pribrendo – laikas pradėti daryti pokyčius. Aš manau, teikiamu projektu bus sudarytos galimybės, o dėl finansavimo mes visi tą klausimą galime kelti Vyriausybei. Dar ne vakaras šiandien.

PIRMININKĖ. Dėkui. Jūs atsakėte į visus klausimus. Dabar dėl viso po pateikimo vienas – už, vienas – prieš. Balsuojame? Ar bendru sutarimu? Balsuojame.

Balsavo 90 Seimo narių: už – 80, prieš nėra, susilaikė 10. Po pateikimo pritarta. Pagrindinis komitetas – Švietimo ir mokslo komitetas, papildomi – Socialinių reikalų ir darbo ir Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetai. Numatomas svarstymas lapkričio 28 dieną.

Replika po balsavimo – M. Navickienė.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Kadangi visgi šis projektas yra susijęs su savivaldybėse teikiamų paslaugų kiekiu ir finansais, aš prašau paprašyti Vyriausybės išvados.

PIRMININKĖ. Ar pritariate Vyriausybės išvadai? (*Balsai salėje*) Balsuojame, kas už tai, kad būtų Vyriausybės išvada. (*Balsai salėje*)

Balsavo 87: už – 63, prieš – 12, susilaikė 12. Prašome Vyriausybės išvados.

16.26 val.

Informaciniai pranešimai

Gerbiami kolegos, noriu perskaityti Lietuvos Respublikos Seimo valdybos sprendimą „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo nenumatyto posėdžio sušaukimo 2019 m. spalio 15 d. Nr. SV-ES-1412, Vilnius. Lietuvos Respublikos Seimo valdyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 99 straipsniu, nusprendžia sušaukti Lietuvos Respublikos Seimo nenumatytą posėdį 2019 m. spalio 15 d. 18 valandą ir jame svarstyti Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Viktoro Pranciečio atleidimo iš Seimo Pirmininko pareigų“ projektą Nr. XIIIIP-3993.“ Pasirašo Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. Baškienė.

16.27 val.

Tarėjų įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3891, Civilinio proceso kodekso 62 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo XIV skyriaus pirmuoju¹ skirsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3892, Baudžiamojo proceso kodekso 40 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo XVIII¹ skyriumi įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3893, Baudžiamojo kodekso 230 ir 231 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3894, Administracinių nusižengimų kodekso papildymo 226² straipsniu ir 589 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3895 (*pateikimas*)

Toliau darbotvarkės klausimas... Kviečiu J. Bernatoni pristatyti nemažai įstatymų projektų, kurių pagrindinis – Tarėjų įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3891, lydimieji Nr. XIIIIP-3892, Nr. XIIIIP-3893, Nr. XIIIIP-3894 ir Nr. XIIIIP-3895.

J. BERNATONIS (*LSDDF*). Dėkoju, gerbiama posėdžio pirmininke. Mieli kolegos Seimo nariai, teikiu įstatymų projektus, susijusius su Konstitucijos pataisa, kuri jau buvo pateikta. Primenu, kad buvo pozicijos pageidavimas, kad įstatymų projektai būtų pateikti anksčiau, nei bus priimta Konstitucijos pataisa, nes labai svarbu detalai žinoti, kokia pasirinkta teismų tarėjų koncepcija, o, kaip žinote, Konstitucijos pataisai reikalingas beveik Seimo konsensusas. Noriu priminti, kad Seimas 2019 m. spalio 11 d. nutarimu patvirtino Visuomeninių teisėjų tarėjų instituto teismuose koncepciją. Siekiant įgyvendinti šią koncepcijos nuostatą Seime buvo pateiktas jau įregistruotas ir dabar svarstomas Konstitucijos 48 ir 109 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas. (*Balsai salėje*) Labai didelis triukšmas salėje, nežinau kodėl, lyg ne aš sukėliau?

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, pranešėjas net negali pateikti įstatymo projekto, nes labai didelis triukšmas. Būkite malonūs, šiek tiek apimkite.

J. BERNATONIS (*LSDDF*). Nežinau, gal ką nors ne taip pasakiau, bet Tarėjų įstatymo projekte yra įtvirtinama tarėjo sąvoka, aptariami visi bendri pobūdžio klausimai, susiję su tarėjų atranka, jų dalyvavimu nagrinėjant bylas teismuose, veiklos garantijos. Asmuo, pretenduojantis būti tarėju, turės būti įtrauktas į tarėjų sąrašą, šį sąrašą sudarys, tvarkys Nacionalinė teismų administracija. Asmens tinkamumas būti tarėju bus vertinamas asmenų, kurie pretenduoja būti tarėjais, atrankos komisijoje. Įvertinus užsienio valstybių patirtį Tarėjų įstatymo projekte numatoma, kad tarėjai skiriami kartu su teisėjais nagrinėti žodinio proceso tvarka pirmosios instancijos teismuose nagrinėjamas bylas, apeliacinės instancijos teismo užduotis, patikrinti pirmosios instancijos teismo sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą, taip pat ištaisyti pirmosios instancijos teismo padarytas klaidas, todėl tokia funkcija, mūsų manymu, priskirtina profesionaliems teisininkams ir tarėjams būtų sunku šiame procese dalyvauti.

Atsižvelgiant į tai, kad tarėjo pareigų vykdymas laikytinas visuomenine, o ne darbine veikla, Tarėjų įstatymo projekte numatomas apribojimas, kad per vienus kalendorinius metus tas pats tarėjas galės būti skiriamas nagrinėti ne daugiau kaip dvi bylas teismuose. Siekiant proceso ekonomiško taip pat numatoma, kad paprastai bus atsižvelgiama į tai, kad tarėjo deklaruota gyvenamoji vieta Lietuvos Respublikoje būtų bylą nagrinėjančio teismo veiklos teritorijoje.

Jeigu galima, norėčiau pateikti trumpai ir lydimuosius aktus. Tai Civilinio proceso kodekso pakeitimo projekte numatoma civilinių bylų, kurias kartu su teisėjais nagrinės tarėjai, kategorija, taip pat aptariami šių bylų nagrinėjimo procesinio pobūdžio ypatumai. CPK pakeitimo projekte numatoma, kad tarėjai bus skiriami kartu su teisėju nagrinėti žodinio proceso tvarka pirmosios instancijos teismuose nagrinėjamas bylas dėl žalos, atsiradusios dėl ikiteisminio tyrimo pareigūnų, prokuroro, teisėjo ir teismo neteisėtų veiksmų atlyginimo.

Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo projekte numatomos baudžiamosios bylos, kurias kartu su teisėjais nagrinės tarėjai, taip pat aptariami šių bylų nagrinėjimo procesinio pobūdžio ypatumai. Siūlomas teisinis reguliavimas yra iš esmės analogiškas Civilinio proceso kodekso pakeitimo projekte siūlomam teisiniui reguliavimui, išskyrus toliau tam tikrus specifinius aspektus. Tai Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo projekte numatoma, kad tarėjai bus skiriami kartu su teisėjais nagrinėti bylas dėl nusikalstamų veikų, numatytų Baudžiamojo kodekso 225, 228 straipsniuose – kyšininkavimas, prekyba poveikiu, papirkimas ir piktnaudžiavimas. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 230, 231 straipsnių pakeitimo projektuose siūloma, kad tarėjai būtų prilyginti valstybės tarnautojams ir tokiu būdu jiems galėtų būti taikoma baudžiamoji atsakomybė už nusikalstamas veikas, padarytas atliekant tarėjo pareigas. Pavyzdžiui, už kyšininkavimą, piktnaudžiavimą, taip pat kad asmenys galėtų būti baudžiami už tarėjų papirkimą, prekybą poveikiu ir kita.

Administracinių nusižengimų kodekso 226² ir 589 straipsnių pakeitimuose siūloma nustatyti administracinę atsakomybę už asmens, kuris pretenduoja būti tarėju, ir tarėjo pareigų neatlikimą ir netinkamą atlikimą. Konkreti atsakomybė būtų taikoma už asmens, kuris pretenduoja būti tarėju, ir tarėjo žinomai neteisingų duomenų pateikimą Nacionalinei teismų administracijai arba nepranešimą apie pasikeitimus.

Dėl įstatymų įsigaliojimo: siūloma, kad iki 2021 m. sausio 1 d. įsigaliojūt Tarėjų įstatymas. Suprantama, jeigu Seimas iki to laiko priims Konstitucijos pataisas. O iki 2021 m. liepos 1 d. būtų

atlikti parengiamieji veiksmai ir įsigaliojusių lydimieji įstatymai, kurie reglamentuoja tarėjų dalyvavimą civilinėse ir baudžiamosiose bylose ir jų atsakomybę.

Taip pat noriu pasakyti, kad gauta nemažai Teisės departamento pastabų. Mes už jas dėkojame ir visoms pastaboms dėl Tarėjų įstatymo galime pritarti, nes jos yra redakcinės. Pavyzdžiui, 1 straipsnyje vietoj žodžių „įvadinio mokymo reikalavimus“ pagal Teisės departamento rekomendacijas įrašysime „įvadinio mokymo tikslus ir organizavimo tvarką“.

Dėl 2 straipsnio Teisės departamento pastaba taip pat redakcinė. Siūloma atsisakyti antro sakinio, o jo esmę perkelti po žodžių „visuomenės atstovas“, tai yra įrašyti „įtrauktas į tarėjų sąrašą“.

Ir panašios kitos pastabos, kurios iš esmės nekeičia įstatymo projekto, bet mes esame labai dėkingi, nes įstatymo projektas bus sklandesnis. Analogiškai ir dėl Teisės departamento pastabų dėl lydimųjų teisės aktų. Mes taip pat visoms pritarėme ir iki svarstymo komitete galėsime į jas atsižvelgti.

Dabar prašyčiau kolegų šiems projektams pritarti, kad mes galėtume tęsti Konstitucijos tobulinimo procesą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs pristatėte pagrindinį ir visus lydimuosius. Dabar klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamasis pranešėjau, idėja labai sena, bet nebuvo realizuota, kadangi turbūt daug abejonių sukelia, ypač teisėjams. Priimant sprendimą reikia tam tikros kompetencijos. Kitos demokratinės šalys tą institutą ugdė, augino ir rengė daug metų. Galbūt tai ir garantuoja sėkmę. Vienas dalykas, priimant sprendimą, kad būtų daugiau nuomonių ir būtų tam tikras ginčas dėl sprendimo. Kaip jūs manote, kiek?.. Jeigu žiūrėtume Jungtines Amerikos Valstijas, tai yra gana didelis stebinčių teismų korpusas ir priima sprendimą turbūt balsų dauguma. Kiek, jūs galvojate, pas mus galėtų būti įtraukta žmonių, tarkime, į teismo procesą, kad būtų galima tikėti, kad tas sprendimas nebus kaip nors paveiktas, o žmonių priimtas nuoširdžiai atliekant funkciją? Ačiū.

J. BERNATONIS (*LSDDF*). Iš tiesų buvo tam tikras skeptiškas požiūris. Netgi buvo bandoma aiškinti, kad tarėjai – tai senos sistemos liekana, bet po mūsų teisės mokslininkų monografijos, kur buvo parodytos visų Vakarų Europos valstybių sistemos, įvyko tam tikras lūžis. Neseniai Teisėjų taryba svarstė šiuos projektus, pačias idėjas galbūt ir joms iš esmės pritarė jau netgi teisėjai, iš kurių kaip teisingumo ministras sulaukdavau tam tikrų pastabų tuomet, kai pradėjome įgyvendinti šitą idėją.

Dabar dėl palyginimo su Amerika. Čia mes lyginti negalime, nes tenai sistema yra kita, ten yra prisiekusiųjų teismai, kurie sprendžia tik iš esmės, kaltas ar nekaltas. Mes pasirinkome kontinentinės teisės sistemos modelį, koks yra, tarkime, Vokietijoje, Prancūzijoje, Švedijoje ir daugelyje kitų Europos Sąjungos valstybių. Bus bendros teisėjų ir tarėjų kolegijos, tarėjų skaičius bus didesnis negu teisėjų ir jie priims konkretų sprendimą.

Dėl kompetencijos tai bus numatyti tam tikri mokymai tiems tarėjams, kurie neturi teisinio išsilavinimo, bet, kaip žinote, tvirtinant koncepciją Seime buvo iškeltas universitetinio išsilavinimo klausimas. Tarėjų užduotis yra suteikti, sakyčiau, to tikro teisingumo, kad būtų vadovaujama si ne tik raide, bet ir visuomenės atitinkamu supratimu. Todėl pradžia ir yra dėl teisėsaugos institucijų padarytos žalos piliečiams atlyginimo ir dėl korupcinių bylų. Jeigu ši pradžia bus sėkminga, aš manau, kad pagal buvusią koncepciją ir bylų sritis gali ateityje plėstis, tačiau jau ši Vyriausybė yra įsipareigojusi sudaryti įstatymines sąlygas teisėjų tarybų veiklai, ir aš manau, kad būtų svarbu tai suspėti.

Dėl skaičiaus. Bylų apimtis maždaug tokia: šiuo metu per metus būna 50–70 bylų dėl žalos atlyginimo, 200–300 bylų būna korupcinių, dėl korupcinės veiklos, tai apimtis nėra tokia didelė ir...

PIRMININKĖ. Kolega, laikas!

J. BERNATONIS (*LSDDF*). ...skaičiuojama, kad tai valstybei, įvedus šitą naują sistemą, gali kainuoti apie 1,5 mln. eurų per metus. Aš manau, tai nėra tokie dideli pinigai, jeigu mes norime, kad visuomenė pasitikėtų teismais, jeigu norime, kad teismų veikla būtų skaidresnė.

PIRMININKĖ. Klausia M. Majauskas. Nematau, tada – V. Bakas.

V. BAKAS (*MSNG*). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiamas kolega, iš tiesų 2013 metais jūs pradėjote tarėjų idėją, dabar praėjo penkeri metai. Mano klausimas buvo, kodėl tiek laiko

delsėte? Stebint jūsų poziciją tuo klausimu, vis dėlto klausimas, ar jums pakaks energijos apginant šį projektą, nes paprastai jūs jį teikiate baigiantis kadencijai?

Ir kitas klausimas. Ar tai, kad mes užkertame kelią tarėjams dalyvauti aukštesnės instancijos teismų veikloje, neatrodo, kad diskredituojame pačią idėją, nes korupcijos problemos, kaip atskleidė teismų teisėjų skandalas, vis dėlto labiau yra būdingos aukštesnės instancijos teismams, ne apylinkių teismams. Apylinkių teismai savo darbą padaro, bet štai praktiką formuojančiuose teismuose – Apeliaciniame teisme, matome, Aukščiausiąjame Teisme yra daugiau problemų.

J. BERNATONIS (LSDDF). Iš tiesų labai įdomus klausimas. Aš pradėjau šią idėją įgyvendinti Lietuvoje, kai tapau teisingumo ministru. Tuomet susidūriau su tam tikro, sakyčiau, požiūrio, mąstymo problemomis. Iš pradžių to nepriėmė patys teismai, tai buvo laikoma tam tikru senos sistemos reliktu. Juo labiau kad pas mus ir buvo tie senoviniai tarėjai kuri laiką po nepriklausomybės, po to ta institucija buvo panaikinta ir reikėjo dirbti didelį aiškinamąjį darbą. Kaip aš minėjau, ir mūsų mokslininkų teisininkų didelis indėlis – P. Ragauskio ir kolektyvo monografija, kur aprašyta tarėjų institucija visos Europos valstybėse, padarė tam tikrą lūžį.

Aš manau, kas be ko, tos problemos, kurios atsivėrė aukštesniuose teismuose, dabar taip pat paskatino ir teisėjus keisti požiūrį. Bet jeigu apie korupcijos lygį aukštuose ir pirmos instancijos teismuose, kai aš buvau teisingumo ministru, man teko vadovauti Tarpžinybinei kovos su korupcija komisijai, teko organizuoti žmonių apklausas ir pagal žmonių nuomonę... tarkim, korupcija savivaldoje yra labiau išplitusi negu aukščiausiuose valdžios ešelonuose ir žemuosiuose teismuose daugiau negu aukščiausiuose. Taip susidaro dėl to, kad ten žymiai daugiau nagrinėjama bylų, žymiai daugiau žmonės su tuo susiduria, bet tokia statistika. Aš sutinku su jumis, kad tai bus tam tikra priemonė, jeigu tai pasiteisins, galbūt... Aš tikrai nebūčiau prieš, kad apeliacinė tvarka nagrinėjant irgi prisijungtų tarėjai, tačiau dėl kasacijos, aišku, tarėjai vargiai ar galės padėti.

PIRMININKĖ. Klausia J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Kadangi keli projektai, jeigu galima, aš – porą klausimų.

J. BERNATONIS (LSDDF). Taip.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Pirmas dalykas, matau, kad projektas žymiai pasikeitęs, palyginti su jūsų, gerbiamas Juozai, dar ministru būnant, teikta koncepcija, ir atitinkamai smarkiai pasikeitęs dėl konstitucinės iniciatyvos, nes Konstitucijos projekte jūs teikiate, kad priverstiniu darbu negali būti laikomas tarėjo darbas. Vadinasi, Konstitucijos pataisa rašyta dar laikantis koncepcijos idėjų, kur buvo numatyta, kad žmogaus būtų neklausama, ar jis nori, ar nenori, – jis būtų įrašomas į sąrašą, o po to jau kviečiamas. Gerbiamas kolega, ar nemanote, kad šį kartą reikia šio Konstitucijos pataisų projekto neteikti, nes jis jau nebereikalingas? 48 straipsnio keisti tikrai nereikia ir mes tada atitinkamai galėtume realizuoti pakeitę tikrai vieną straipsnį dėl pačios Konstitucijos – 109 straipsnį. Tai vienas klausimas.

Antras klausimas. Tarėjų įstatymo projekte numatyta, kad jiems atlyginimas nemokamas, tačiau kompensuojamas sugaištas laikas posėdžiuose, dar kompensuojamos kelionės išlaidos, garantuojamas atostogų laikas ir taip toliau, įskaitomas stažas už tuos posėdžius, bet kompensacija mokama ne jų prarasto atlyginimo dydžio, tačiau teisėjų atlyginimo dydžio.

Trečias klausimas. Jūs nieko nesakote apie tokias pačias garantijas kaip teisėjams, kai teisėjai turi imunitetą nuo baudžiamojo persekiojimo. Tarėjams šitas nenumatyta. Klausimai visiems trims – kodėl?

J. BERNATONIS (LSDDF). Iš tiesų, mielas bičiuli Juliau, šitos pataisos parengtos dėl to, kad jūs iškėlėte klausimą, kad negalime, nematydami detalaus to klausimo sprendimo, balsuoti dėl Konstitucijos pataisos. Čia yra pateikiamas šiek tiek susiaurintas variantas, toks, kokį mums teko, pasisekė dabar suderinti su Teisingumo ministerija, gauti Vyriausybės pritarimą. Mano galva, kaip pradžia būtų visai nebloga, bet, kaip jūs matote, mes čia neapimame visų tų bylų, kurios buvo numatytos koncepcijoje.

Iš kitos pusės, aš negalėčiau su jumis sutikti, kad šitie projektai prieštarauja Konstitucijos pataisai. Konstituciją negerai keisti dažnai. Mes nežinome, pasiteisinus šitai tarėjų sistemai, kaip ji-
nai bus išplėta. Gal iš tiesų bus panaudota ir numatyta pareiga žmonių dalyvauti tarėjais, tuomet bus reikalingas ir tas straipsnis, kad tai nėra priverstinis darbas. Nežinau, ar į viską atsakiau,

bet mes, šių pataisų iniciatoriai, esame pasirengę, o jas rengiant, kaip jau minėjau, mums talkino ir Teisingumo ministerijos specialistai... Kai aš buvau ministru, tie patys specialistai dirbo, mūsų buvo platesnis požiūris, bet mes esame pasirengę dirbti su visais, nes puikiai suprantame, kad Konstitucijos pataisos gali būti priimtos tik konsensusu ir kad ši sistema įgyvendinama ne vienai kadencijai, o čia turėtų būti ir pereinamumas tarp parlamentų ir jos plėtojimas ir kitoje kadencijoje.

PIRMININKĖ. Klausia M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas pranešėjau, mes jau esame irgi ne kartą diskutavę, jau antras panašus projektas. Klausimai išlieka tie patys. Pone Bernatoni, norėjau jūsų paklausti, kaip bus užtikrinamas tarėjų objektyvumas, kaip bus užtikrinamas nešališkumas ir atsakomybė, nes žinome, kad teisėjai turi veikti pagal labai aiškius kriterijus ir, padarę klaidas, jie labai aiškiai atsako? Kaip čia bus užtikrinamas jų objektyvumas, kai žinome, *švogerių* kraštas, daug susijusių, jeigu vienai bylai tarėjų reikės nemažai, kaip jie bus atrenkami ir užtikrinamas nešališkumas? Kaip profesionalumas, kad bus susipažinęs su teisės aktais ir gebės juos skaityti ir tinkamai vertinti, ir atsakomybė, nes jų atlyginimas nebus toks kaip teisėjų ir bus kiti kriterijai vertinami? Ačiū.

J. BERNATONIS (LSDDF). Aš visų pirma norėčiau jus patikslinti, kad tai teikiama pirmi įstatymų projektai. Prieš tai mes praeitoje kadencijoje svarstėme koncepciją, pritarėme koncepcijai. Anksčiau pavasario sesijoje svarstėme Konstitucijos pataisas. Kalbėjome apie tą patį dalyką, bet apie skirtingus teisės aktus.

Dėl tarėjų atsakomybės užtikrinimo...

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Objektyvumas, profesionalumas ir atsakomybė. Ačiū.

J. BERNATONIS (LSDDF). ...numatyta ir baudžiamoji atsakomybė, ir administracinė atsakomybė, kaip aš minėjau, Baudžiamojo kodekso ir Administracinio kodekso pataisose. Bet aš nematau, kad tarėjai bus mažiau objektyvūs ir mažiau skaidrūs negu teisėjai. Manau, kad bėdos, kurių yra, yra bendros visuomenės bėdos, kurias mes norime pašalinti ir tokiomis priemonėmis. Aš kalbu apie korupcijos apraiškas ir taip toliau. (*Šurmuly salėje*) Bet atsakomybę siūloma įtvirtinti.

PIRMININKĖ. Klausia S. Šedbaras.

S. ŠEDBARAS (TS-LKDF). Gerbiamasis kolega, jūs paminėjote, kad dabar toks variantas yra Teisingumo ministerijos poziciją įvertinus, Vyriausybės, bet vis dėlto tarėjų lyg ir tokia prigimtinė funkcija būtų pradėti arba pradėti... mūsų valstybėje, ten, kur, sakykim, gal šilumos reikėtų procesui, kai kuriose šeimos bylose, globos, jeigu baudžiamosios – irgi, jei susijusios su nepilnamečiais. Kokie argumentai lėmė, kad pasirinktos tokios labai formalizuotos, nedažnos bylos? Aišku, jos visuomenėje rezonansą turi. Ar dėl to, kad rezonansą turi?

J. BERNATONIS (LSDDF). Visų pirma aš noriu pasakyti, kad toje koncepcijoje, kurią praeitas Seimas priėmė, numatyti ir šeimos, ir darbo santykiai, ir kiti labai svarbūs žmonėms dalykai nagrinėti dalyvaujant tarėjams. Bet čia, aš manau, yra tas minimumas, kuris reikalingas, kad pradėtume įgyvendinti šitą sistemą, kadangi vis dėlto dar ir kolegos ne visi tiki jos gėriu. Bet čia ne tik tai, kad rezonansinės bylos, bet žmonėms svarbios bylos. Jeigu nukenčia mūsų piliečiai dėl teisėsaugos veiksmų, tai jie nėra įsitikinę, kad teisme gaus tą teisybę, o dalyvaujant visuomenės atstovams tos teisybės gali būti šiek tiek daugiau ir žmonių pasitikėjimo daugiau.

Lygiai tas pats ir dėl korupcinių bylų, jos labai jautriai žmonių priimamos, ir ne tik dėl to, kad apie tai nuolat mūsų žiniasklaidoje diskutuojama, ar dėl rezonansinių bylų, bet tai įžeidžia žmones, kurie su tuo nenori taikstyti dėl teisingumo.

Aš manyčiau, kolegos, jeigu jums padedant mes praplėsime šitas galimybes, bus didelis ačiū jums. Bet svarbiausia, kad mes pradėtume svarstymą ir visi rastume bendrą sutarimą, nes jeigu norime turėti skaidrius teismus ir jeigu norime, kad visuomenė tais teismais pasitikėtų, jos atstovų dalyvavimas yra būtinas, tai jau įrodė Vakarų praktika.

PIRMININKĖ. Dėkoju, jūs atsakėte į visus klausimus. Laikas, kolegos, baigėsi, nors ir liko dar du, norintys klausti. Gal galėtume bendru sutarimu, nes... (*Balsai salėje*) ...tikrai, man atrodo, seniai laukta. Bet yra kitaip norinčių kalbėti, nežinau. P. Urbšys – už. (*Šurmuly salėje*) Prieš nėra norinčių kalbėti, balsuojame dėl viso paketo. (*Šurmuly salėje*)

Balsavo 89 Seimo nariai: už – 78, prieš nėra, susilaikė 11. Po pateikimo Tarėjų įstatymo projektui ir visiems lydimiesiems iki projekto Nr. XIII-3895 pritarta. Pagrindinis komitetas – Teisės ir teisėtvarkos komitetas, papildomas – Žmogaus teisių komitetas. Numatomas svarstymas pavarso sesijoje. Ar galite pritarti? (*Balsai salėje*) Pritarta. Dėkoju.

16.55 val.

Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo Nr. IX-985 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3896, Seimo rinkimų įstatymo Nr. I-2721 15 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3897 (*pateikimas*)

Vėl kviečiu J. Bernatoni pateikti Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą ir lydimąjį Seimo rinkimų įstatymo 15 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą.

J. BERNATONIS (*LSDDF*). Dėkoju, gerbiama posėdžio pirmininke. Čia aš nesitikiu tokio darbaus palaikymo, kadangi atitinkamai buvo sudėti ne tie akcentai viešinant šiuos projektus, nes rengėjų nuomonės niekas neklausė. Dabar taip sudėta, kad Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo projektas lyg pagrindinis, o Seimo rinkimų – lydimasis. Bet aš, jeigu galima, pradėsiu nuo Seimo rinkimų, nes jis iš tiesų yra pagrindinis. Noriu atkreipti dėmesį, kad Savivaldos rinkimų įstatyme buvo pakeista apygardų ir apylinkių komisijų formavimo tvarka ir pagal... tos komisijos organizavo tiek rinkimus į Europos Parlamentą, tiek Prezidento rinkimus. Tačiau tos komisijos baigė darbą ir dabar Seimo rinkimus organizuos komisijos, sudarytos pagal kitokią formulę. Kaip parodė praktika, ir pagal tą išplėstinę dalyvavimo komisijų darbe formulę komisijose trūko žmonių. Aš kalbu apie apylinkes, apygardose dar šiaip taip buvo surinkta. Todėl mes siūlome tą pačią formulę, kaip formuojamos savivaldos rinkimų komisijos, ir vadovaujamės tuo principu, kad jeigu partijos gauna iš biudžeto tam tikrų lėšų, tai jos turėtų valstybei ir atidirbti, tai yra turėtų dalyvauti organizuojant rinkimus, o nuo to dalyko nebūti nušalintos, todėl tokios pataisos ir pateiktos. Yra tam tikrų Teisės departamento pastabų, tam tikrų paabejojimų. Tai jeigu dėl šio projekto, tai galbūt mes negalėtume tik... Galėtume pritarti visoms pastaboms ir pataisyti, kad tuščiai nesiginčytume, nes esame suinteresuoti, kad ir Seimo rinkimų organizavimas būtų sklandus.

Dabar dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos. Čia irgi keliamas klausimas, kokios politinės partijos gali turėti atstovus Vyriausiojoje rinkimų komisijoje. Yra pasiūlytas tam tikras variantas, kad būtų atstovaujamos parlamentinės partijos. Aš sulaukiau klausimų iš žiniasklaidos, ar tai būtų naudinga mums. Aš noriu pasakyti, kad politinių partijų diskriminacijos panaikinimas yra naudingas demokratijai apskritai, ne tik toms partijoms, kurios yra diskriminuojamos.

Taip pat yra iškelta keletas klausimų, kurie kildavo ilgą laiką dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos narių garantijų. Mes nesame kategoriški, jeigu Seimo nariams atrodys, kad mums nereikia nuolat dirbančių VRK narių, gaunančių atitinkamą atlyginimą, kad galėtų geriau atlikti pareigas, o ne tik pripuolamai dalyvauti posėdžiuose, tai galima to ir nepriimti.

Taigi kviečiu visus kolegas pasvarstyti apie Vyriausiosios rinkimų komisijos sudėties tobulinimą ir galbūt rasime tam tikrą konsensuą, nes dabar pats laikas, kai liko metai iki rinkimų. Dėkoju. Vėlgi su Teisės departamento pataisomis galime sutikti, pataisysime. Su argumentacija – nelabai.

PIRMININKĖ. E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas pranešėjas, iš tiesų turbūt visi suprantame, kad tai yra pritempimas prie tam tikros situacijos. Iš tikrųjų teisinėje sistemoje turbūt nėra sveika, kai susidarius tam tikrai situacijai parašomas teisės aktas, ir Teisės departamentas tai mini. Iš tikrųjų jūs įvedėte naują sąvoką „parlamentinė partija“. Tai vėlgi turbūt tas irgi kliūna ir Teisės departamentui. Ar vis dėlto nemanote, kad tokia praktika yra bloga ir galbūt vis dėlto reikėtų kažkaip laikytis tokių senesnių, nusistovėjusių tradicijų, nes ir taip žmonės pyksta, kad keičiame tuos įstatymus pagal kiekvieną situaciją, taisome pagal kiekvieną situaciją. Tai ar nemanote, kad galima būtų išlaukti tą periodą, tapti partija ir gyventi pagal tuos įstatymus, kurie galioja, o ne pritempti juos prie situacijos? Ačiū.

J. BERNATONIS (*LSDDF*). Dėkoju už labai gerą klausimą. Iš tiesų čia nesiūloma ne partijoms ir Teisės departamentas nepaneigia parlamentinės partijos pačios sąvokos, tik siūlo ją pateikti tokią, kokia yra Politinių partijų įstatyme, o mes pateikėme tokią, kokia yra Savivaldos rinkimų įstatyme. Todėl atsižvelgsime į Teisės departamento pastabą ir tą sąvoką patikslinsime pagal Politinių partijų įstatymą, kuriame, kaip žinote, parlamentinės partijos sąvoka yra įtvirtinta ir tai nėra joks atradimas. Parlamentinės partijos yra visoje kontinentinėje teisėje.

Dabar dėl to, kaip jūs sakote, ar nereikėtų palaukti, kol kas nors taps partija. Tai čia, kaip minėjau, nesiūloma ne partijoms. Bet žinote, aš panašiai mažiau, kai buvau didelės partijos atstovas. Irgi galvojau: ko čia tie mažiau painingi? O kai atstovauju ne tokiai gausiai partijai, supratau, kad tik mažumos gali užtikrinti demokratiją, nes daugumoms kartais trūksta jautrumo, įsiklausymo, dėmesio mažumoms.

PIRMININKĖ. Ačiū, kolega, jūs atsakėte į klausimus.

J. BERNATONIS (*LSDDF*). Dėkoju.

PIRMININKĖ. Dabar vienas – už, vienas – prieš. Už nėra. Prieš – J. Razma.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Aš tikrai vertinu gerbiamojo Juozo socialinį jautrumą. Akivaizdu, kad jis nori pasiekti, kad galėtų deleguoti į Vyriausiosios rinkimų komisijos nario pareigas savo padėjėją Z. Vaigauską. Suprantama, kad patyręs žmogus gal ką nors ir nuveiktų, bet vien dėl to, aš manau, nereiktų keisti tų principų dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos narių delegavimo, nes jie jau atlaikė ne vieną kadenciją. Kažkaip mes turėtume gerbti visos rinkimų sistemos stabilumą ir konjunktūriškai nekeitinėti principų nei dėl rinkimų komisijų formavimo, nei dėl kokių nors barjerų ir taip toliau. Dėl to aš kviečiu gerbiama Juozą susitaikyti, kad, taip, jūsų partijoje susiklostė, buvusioje dar vieningoje, kad suskilote. Na, dabar pabūkite be tam tikrų galimybių, jeigu jau taip nesugebėjote išlaikyti vieningos partijos.

PIRMININKĖ. Gerbiamas J. Bernatonis.

J. BERNATONIS (*LSDDF*). Mielieji kolegos Seimo nariai, Z. Vaigauskas tikrai nebus deleguotas į VRK, negali Vyriausiojoje rinkimų komisijoje vienu metu būti du pirmininkai, o pagal kompetenciją jis turi didelę patirtį ir aukštą kompetenciją, jis ir toliau dirbs mano patarėju.

PIRMININKĖ. A. Skardžius – už.

A. SKARDŽIUS (*LSDDF*). Ačiū. Pirmininke. Aš tiesiog gerbiu kolegą J. Razmą palinkėčiau nepiktdžiugauti. Toks likimas gali ištikti ir Konservatorių partiją, kaip matyti iš bruzdėjimo.

PIRMININKĖ. Viskas? Gerai, balsuojame.

Už – 55, prieš – 22, susilaikė 18. Po pateikimo pritarta.

Pagrindinis komitetas – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Svarstymas numatomas lapkričio 21 dieną. (*Balsai salėje*)

Aš atsiprašau, aš nematau rezultatų, užstrigę pas mus.

17.06 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 59 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3904 (pateikimas)

Kviečiu A. Papirtienę pateikti Švietimo įstatymo 59 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą.

A. PAPIRTIENĖ (*LVŽSF*). Teikti šią Švietimo įstatymo 59 straipsnio pataisą paskatino situacija, kai nuo 2018 m. sausio 1 d. įsigaliojusi Švietimo įstatymo 59 straipsnio 4 dalies redakcija nustatė švietimo įstaigų vadovų penkerių metų kadenciją.

Praėjus daugiau kaip vieniems metams nuo nuostatos įsigaliojimo, aiškiai pamatėme, nors tai buvo galima ir prognozuoti, jog dauguma paskelbtų švietimo įstaigų vadovų konkursų dėl kandidatų nebuvimo neįvyko, o laikinai vadovaujančių įstaigoms vadovų skaičius tik didėja. Taip atsiranda vadybinis ir organizacinis chaosas Lietuvos švietimo įstaigų sistemoje ir šių įstaigų bendruomenėse. Susiduriame su situacija, kai didelėje dalyje mokyklų nėra lyderio, kuris prisiimtų visišką atsakomybę už įstaigos veiklą, o laikinai šias pareigas einantis asmuo... (*Triukšmas salėje*)

PIRMININKĖ. Kolegos, truputį tylos, nieko negirdėti!

A. PAPIRTIENĖ (*LVŽSF*). ...nėra motyvuotas ir pakankamai pasirengęs vykdyti funkcijas. Tad dažniausiai sprendžiami tik skubiausi klausimai, o strateginiai, į įstaigos tobulėjimą orientuoti

planai ir veiklos laukia naujo pastovaus vadovo. Nors ir čia apibūdinimas „pastovus“, kai vadovo kadencija tik penkeri metai, taip pat netinka. Pavyzdžiui, remiantis „Alytausgidas.lt“ pateikta informacija, iš viso Alytaus miesto švietimo įstaigoms šiuo metu trūksta ir iki sausio 1 dienos truks bent dešimt vadovų. O vienas papildomų trukdžių, renkant naujus vadovus, cituoju, „kad su konkursą laimėjusiu asmeniu sudaroma terminuota darbo sutartis penkeriems metams.“ Taip pat dar vienas stabdis – daug metų planuojama, tačiau vis dar nevykstanti švietimo tinklo pertvarka, kurios metu tam tikros įstaigos gali būti uždarytos anksčiau, nei praeis naujam vadovui skirtas vadovavimo penkmetis.

Analizuodami tarptautinę patirtį pastebime, kad švietimo įstaigos vadovo kadencijos trukmė nėra nustatoma, o jeigu ji yra nustatoma, tai esant geriems įstaigos vadovo veiklos rodikliams darbo santykiai pratęsimi ir įgauna nuolatinį statusą. Pavyzdžiui, neterminuotos sutartys yra Austrijoje, Belgijoje, Prancūzijoje, Airijoje, Nyderlanduose, Vokietijoje, Suomijoje; terminuotos yra Danijoje, Anglijoje, Vengrijoje, Norvegijoje, Portugalijoje, Škotijoje, Slovėnijoje, Ispanijoje, Švedijoje. Tačiau faktiškai visur vis tiek vyrauja nuolatinio ir stabilaus darbo pobūdis, kadangi sudaromos sąlygos įstaigų vadovams sėkmingai tęsti savo veiklą.

Taigi pateikiame teisės akto projektą, kuriuo siekiame pakeisti Švietimo įstatymo 59 straipsnį ir siūlome nustatyti, pirma, darbo sutartis su švietimo įstaigos vadovu gali būti pratęsta be konkurso antrai penkerių metų kadencijai, jei vadovo metinė veikla kiekvienais metais buvo vertinama labai gerai arba gerai. Paprastai tarptautiniai, labai gerai ir gerai dirbančio mokyklos vadovo kadencija būtų ne penkeri, o dešimt metų.

Argumentai. Viena penkerių metų kadencija yra per trumpa, pavyzdžiui, naujai atėjusiam vadovui susipažinti su situacija, atlikti situacijos analizę, susitarti su švietimo įstaigos bendruomene dėl vizijos, bendrų tikslų, išsikelti veiklos prioritetus, susidėlioti veiksmų planą, jį įgyvendinti ir įsivertinti, kaip pavyko tuos tikslus pasiekti. Yra labai sunku užtikrinti veiklos tęstinumą ir pasiekti sutartus rezultatus, kurie užtikrintų aukštą kokybę, grįžtamąjį ryšį ir sudarytų palankias sąlygas visiems mokyklos bendruomenės nariams bendradarbiauti. Tik viena penkerių metų kadencija, terminuota penkerių metų darbo sutartis lemia socialinį mokyklų vadovų nesaugumą. Pavyzdžiui, atsiranda ribotos galimybės gauti ilgalaikį kreditą – banko paskolą. Nemotyvuojama vadovų rinktis šių pareigų, kurios yra labai laikinos, tačiau susijusios su didžiule atsakomybe ir reikalaujančios lyderystės, susijusios su švietimo įstaigos veiklos tobulėjimu.

Šiuo metu veikiančiame įstatyme numatyta terminuota penkerių metų kadencija yra nepatraukli nei patyrusiems vadovams, nei jauniems specialistams, todėl rasti tinkamus kandidatus į švietimo įstaigų vadovų konkursus yra labai sunku. Statistika tokia: Lietuvoje veikia per 2 tūkst. švietimo įstaigų, iš jų daugiau negu pusė yra bendrojo ugdymo įstaigos. 2019 m. spalio 1 d. duomenimis, 239 mokyklos neturi nuolatinio vadovo. Kovo mėnesį tokių mokyklų, kurios neturi nuolatinio vadovo, buvo 197. Vadinas, mokyklų su laikiniais vadovais skaičius tik didėja. Iki naujų metų planuojami 377 konkursai. Kovo mėnesio duomenimis, buvo planuoti 323 konkursai. Vadinas, planuojamų konkursų skaičius vėl didėja. Iki spalio 1 dienos turėjo vykti 159 konkursai, iš jų įvyko 60; 99 konkursai neįvyko, nes tiesiog neatsirado kandidatų – nė vieno.

Laikinieji vadovai. Laikinių vadovų vadovavimo trukmė šiuo metu yra nuo 10 mėnesių iki 36 mėnesių. Kai kuriose ikimokyklinėse įstaigose laikinieji vadovai vadovauja iki 58 mėnesių. Daugiausia laikiniais vadovais yra paskiriami pavaduotojai ir tik atskirais atvejais – buvę vadovai ar asmenys iš išorės.

Taip pat šia įstatymo pataisa nustatome, jog švietimo įstaigos vadovas, pasibaigus antrajai kadencijai, iš pareigų neatleidžiamas, jei jis laimi viešąjį konkursą švietimo įstaigos vadovo pareigoms eiti, ir vėl iš naujo skaičiuojama kadencija ir taikomos pirmosios kadencijos taisyklės.

Taip pat, pasibaigus antrajai kadencijai, vadovas, jei pageidauja, dirba tol, kol įvyks konkursas į šias pareigas ir bus paskirtas naujas asmuo. Šiuo pakeitimu mes siūlome vengti skirti laikinus asmenis vadovauti įstaigai siekiant darbų ir tikslų įgyvendinimo tęstinumo.

Atkreipiu dėmesį, kad vadovas, baigęs penkerių metų kadenciją, turi teisę dalyvauti tos pačios įstaigos konkurse, jeigu pats to pageidauja. Vadinas, įstatymo pakeitimas jam to neužkerta.

Mūsų teikiamas įstatymo projektas užtikrins, kad labai gerai ir gerai dirbantys vadovai turės galimybes stabiliai ir sėkmingai dirbti mažiausiai dešimt metų. Tai suteiks jiems didesnes sociali-

nes garantijas ir socialinį saugumą, per tą laiką bus galimybė užaugti potencialiems naujiems vadovams, kurie ateityje galėtų pilnavertiškai pakeisti esamus.

Pabaigai. Tikras vadovas – tai toks, kuris priima teisingus sprendimus, o tai priklauso nuo teisingo požiūrio ir turėjimo tai, ką Dalai Lama vadina ramiu, sutelktu protu, kurio netrikdo neigiamos mintys ir neigiamos emocijos, kuris yra išlavintas ir veikia kryptingai. Tai kaip vadovai gali ramiai, neturėdami neigiamų emocijų kryptingai veikti, jeigu jie nėra savarankiškai priimdami svarbius sprendimus, jei jų vadybinę saviraišką varžo visokie įmanomi apribojimai?

PIRMININKĖ. Gerbiamoji kolege, jūs kalbate jau aštuonias minutes... (*Balsai salėje*)

A. PAPIRTIENĖ (LVŽSF). Tai terminuota darbo sutartis... Baigiu.

PIRMININKĖ. Gerbiama kolege, jūs jau kalbate devynias minutes, o visam klausimui skirta dešimt minučių. 11 žmonių užsirašė jūsų klausiti. Ar čia paskaita, ar pristatymas? (*Balsai salėje*) Gal galima tada jau bent duoti porai žmonių paklausti jūsų? (*Balsai salėje*) Ar sutinkate?

A. PAPIRTIENĖ (LVŽSF). Ačiū.

PIRMININKĖ. Klausia...

A. PAPIRTIENĖ (LVŽSF). Priimant pataisas dėl vadovų kadencijų...

PIRMININKĖ. Klausia E. Gentvilas. Būkite maloni, atsakykite į klausimą.

E. GENTVILAS (LSF). Gerbiama kolega, kaip supratau, jūs čia su Dalai Lama kažką susiejote ir... Geras projektas, aš už jį balsuosiu, tačiau, atrodo, Seimo posėdžio pirmininkė pavadino paskaita, o ji labai gerai atveria akis, faktologijos labai daug įdėta ir mes matome, ką Seimas yra pridirbęs su tais mokyklų vadovų kadencijų įvedimais. Mes matome, kad daugybė mokyklų, keli šimtai mokyklų nebeturi vadovų ir klausimą reikia spręsti, ačiū, kad jūs spendžiate. Mano klausimas jums toks: galbūt reikėtų radikaliai dabar imti ir spręsti – panaikinti šitas kadencijas ir grįžti į buvusią padėtį? Nes tai, ką jūs siūlote, gerina padėtį, tikėkimės, kad pagerins, bet išbalansuota visa sistema ir gali būti, kad nebepakaks jūsų tarpinių tokių siūlymų, gal imkimės iš esmės spręsti.

A. PAPIRTIENĖ (LVŽSF). Ačiū, gerbiamas kolega. Aš nuo pat pradžių, kada buvo teikiamos Švietimo įstatymo pataisos dėl vadovų kadencijų, dar buvo ir rotacija, ačiū Dievui, pavyko išvengti rotacijos, nuo pat to laiko aš nuosekliai laikiausi požiūrio, kad kadencijos nereikalingos, o toliau nuspręš Seimas, kaip mes elgsimės toliau.

PIRMININKĖ. Dar vienas klausia – S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Ačiū. Gerbiama kolege, jūs taip išsamiai, solidžiai pristatėte šią situaciją apie tą chaosą su vadovų kadencijomis, tačiau noriu aš irgi tą patį pasakyti – jūs stovėjote prie tos švietimo, sakykim, reformos ištakų, tai kokia jūsų nuomonė, kad šitaip atsitiko? Ar kad Švietimo ir mokslo komitete per daug yra didmiesčio žmonių, kad visiškai komitetas nejaučia regionų situacijos? Man visada buvo aišku, kad greitai trūks 200–300 vadovų. Kokia pagrindinė priežastis, ar mes tiesiog nebuvo ištyrę tos situacijos, kad taip gali atsitikti?

A. PAPIRTIENĖ (LVŽSF). Ačiū, gerbiamas kolega. Aš nuo pat pradžių, kaip jau minėjau, mažiau šitą būsimą situaciją, teikiau pasiūlymus dėl įstatymo projekto, vieniems pritarta, kitiems nepritarta. Ar dabar mes turėtume vėl? Klausimas panašus į gerbiamo Seimo nario E. Gentvilo, ar mes turime radikaliai spręsti, vėlgi nuspręsimė mes visi tikriausiai. Aš vėl pacituosiu išminčių Konfucijų, kuris sako: tik neištaisyta klaida yra klaida, taigi taisykime.

PIRMININKĖ. Dėkoju, seniai laikas pasibaigė. Deja, gerbiami kolegos, jūs paklausti negalėsite, nes pranešėja išnaudojo visą laiką. (*Šurmuly salėje*) Dabar... Jūs dėl vedimo tvarkos? Prašau.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Dėkoju, gerbiama pirmininke. Kadangi nepajaustas laikas ir pašnekovė išnaudojo visą laiką, o klausinėtojų yra tikrai labai daug ir tai labai svarbus, pagrindinis klausimas, aš siūlyčiau pratęsti bent penkiomis minutėmis klausimus.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, yra siūlymas pratęsti klausinėjimą dar dešimčia minučių. Balsuojame. (*Šurmuly salėje*) Balsuojame.

Balsavo 94 Seimo nariai: už – 48, prieš – 29, susilaikė 17. Dar dešimt minučių klausinėjame. (*Balsai salėje*) Tai kad prašėte dešimt minučių. Penkias? Gerai, penkias. Prašom.

Klausia G. Steponavičius. Nėra. V. Simulikas. Klauskite.

V. SIMULIK (LVŽSF). Dėkoju, gerbiama pirmininke. Šiaip norėčiau atkreipti dėmesį, kad atsirado naujas žanras: kelioms – trimis, keturioms, dviem – mokykloms vadovauja vienas vadovas, nes nevyksta konkursai arba nepereina tos itin išskirtinės akreditacijos arba vertinimo vadovai.

Labai gaila, kad šitas žanras, kuris buvo sugalvotas ir inicijuotas buvusios Prezidentės komandos, tikrai parodė, kad vadovų negerbimas ir menkinimas, iš jų padarymas... tokiais vienadieniais keičiamais politiniais sprendimais keistai atrodo.

Dar noriu atkreipti dėmesį į terminuotas sutartis. Jauni žmonės neina dėl to, kad bankai neduoda kreditų būstui įsigyti, tai yra socialinių garantijų sumažinimas. Kolege, kaip jūs galvojate, šitie dalykai vaidina vaidmenį?

A. PAPIRTIENĖ (LVŽSF). Jūs klausdamas pats ir atsakėte į savo klausimą. Mano atsakymas – taip.
PIRMININKĖ. G. Vasiliauskas.

G. VASILIAUSKAS (LVŽSF). Dėkoju, pirmininke. Seimo kanceliarijos Teisės departamentas pateikė keletą pastabų. Gerbiama kolege, kaip jūs galėtumėte pakomentuoti Teisės departamento išvadą, ypač pastabą, kad švietimo įstaigos vadovas negalėtų būti atleidžiamas iš pareigų ir privalėtų toliau laikinai eiti vadovo pareigas net ir tuo atveju, kai pasibaigus kadencijai jis pats nepageidautų laikinai užimti šių pareigų? Dėkoju.

A. PAPIRTIENĖ (LVŽSF). Ačiū. Dėl Teisės departamento išvados. Dauguma Teisės departamento pastabų yra susijusios su siūlymu svarstyti ir tikslinti formuluotes, suderinti tam tikras nuostatas. Taip pat yra techninio pobūdžio. Dėl formuluočių galima bus diskutuoti svarstymo metu.

Į jūsų konkrečią pastabą, kad įstaigos vadovas negalėtų būti atleidžiamas iš pareigų ir privalėtų toliau laikinai eiti vadovo pareigas net ir tuo atveju, kai pasibaigus kadencijai jis pats nepageidautų laikinai užimti šių pareigų, aš atsakysiu šitaip: jeigu nepageidauja, tai ir neprivalės pasibaigus kadencijai užimti vadovo pareigų, nes priverstinis darbas pas mus yra uždraustas. Yra Darbo kodeksas, kuris taip pat reguliuoja darbo santykius: priėmimą į darbą, atleidimą iš darbo. Tai tiek.

PIRMININKĖ. R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Dėkoju, pirmininke. Tris savaites teko keliauti per Alytaus miesto švietimo įstaigas ir faktiškai mes išgryninome problemą, ji tikrai yra didelė, dėl paskolų, kad negalima paimti net paprastam automobiliui, o ką kalbėti apie gyvenamąjį būstą. O mūsų politika – kad į regionus atvažiuotų jaunų šeimų, dalyvautų įvairiuose konkursuose. Dėl to, ką paminėjote, tikrai yra daug tiesos. Tačiau, aišku, aš esu prieš, kad visą amžinybę eitų tas pareigas, tačiau dešimt metų, asmeniškai aš manau, tikrai yra mažai ir aš tikrai teiksiu pasiūlymą, kad būtų plius penkeri metai.

Ką jūs manote, jeigu būtų, tarkime, taip: konkursas, viena kadencija, vietos savivaldos vertinimo kriterijai – gerai, antra kadencija ir tada dėl trečios kadencijos konkursas ir penkeri metai? Ne 10 metų, o 15 metų. Ačiū.

A. PAPIRTIENĖ (LVŽSF). Ačiū, gerbiamas kolega. Kadangi, aš pakartosiu, kaip minėjau, mano pozicija prieš kadencijas buvo jau gana seniai, tai jūsų pasiūlymas man, be abejo, patiktų.

PIRMININKĖ. Dar vienas. R. J. Dagys klausia paskutinis.

R. J. DAGYS (MSNG). Gerbiama pranešėja, gerbiami kolegos, kiek teko visą laiką ginčytis su jumis, matome, ką mes prisidirbome su tomis kadencijomis. Mes tiesiog padarėme nedovanotinių klaidų ir visi, kurie už jas agitavo, turėtų priimti visišką atsakomybę. Dėl visokių rotacijų, kuriomis mes sumažinome visas mūsų galimybes valstybės sektoriuje išsaugoti geriausius darbuotojus ir taip toliau. Tai yra kvailysčių kvailystė, kurią mes čia visi pridirbome pataikaudami kažkam.

Klausimas pranešėjai. Tas dešimt... Kam mes išvis dar galvojame apie kažkokias kadencijas? Tiesiog principas yra paprastas: dirba tol, kol atitinka tam tikrus kriterijus. Nes jeigu dešimt metų mes ten parašysime, bus tas pat. Gerų paskolų negaus. Jaunų specialistų nepritrauksime. Ta pati sistema veikia ir aukštojoje mokykloje, ir visur kitur. Geriausi mūsų specialistai tiesiog nenori dirbti toje sistemoje, nes jie nemato nei savo šeimos, nei kitos perspektyvos. Tiesiog dedame tašką, pasakome, kad padarėme didžiulę klaidą, ir baigiame. Pakoreguojame visą projektą ir priimame be jokių ten kadencijų.

A. PAPIRTIENĖ (LVŽSF). Ačiū, gerbiamas kolega. Aš jūsų pasisakymui pritariu.

PIRMININKĖ. Dėkoju, kolege. Dabar jau atsakėte į tuos klausimus, kur buvo skirta penkios minutės. Dėl viso projekto vienas – už, vienas – prieš. J. Razma – už.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, aš manau, gal reikia ir daugiau sprendimų dėl tos situacijos, kuri susidarė neapgalvotai priėmus sprendimus dėl švietimo įstaigų vadovų skyrimo. Šis siūlymas užtikrina didesnę galimybę dirbti tiems vadovams, kurių vertinimai yra puikūs. Tai tikrai tam reikia pritarti, bet kartu tikrai aš kviesčiau Švietimo komitetą pagalvoti apie dar kitas reikalingas korekcijas. Gal reikia inicijuoti, kad Švietimo ministerija nenustatytų tiek ribojančių reikalavimų, kiek yra dabar, pavyzdžiui, patirtis švietimo srityje. Ar ji yra tikrai būtina įstaigos vadovui, ar jis gali būti ir puikus vadybininkas, turintis patirties kurioje nors kitoje srityje? Čia, aš manau, dar reikia sprendimų, bet šitą tikrai siūlau padaryti.

PIRMININKĖ. E. Jovaiša – prieš.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, noriu patikslinti, kad jokių kadencijų ribojimų pagal dabartinę įstatymą nėra. Konkursai kas penkeri metai yra visuotinai visame pasaulyje taikoma praktika visiems švietimo įstaigų darbuotojams. Leiskite jūsų paklausti, kuo skiriasi aukštoji mokykla ir jos vadovai ir kuo skiriasi bendrojo ugdymo mokykla ir jų vadovai? Kai kam atrodo, kad rektorius yra, oi, oi, oi, koks svarbus. O aš jums pasakysiu, kad mokyklos vadovas yra svarbesnis negu rektorius. Jis vis dėlto dalyvauja tame procese, kai yra ugdoma asmenybė. Kai žmogus kečiasi į tam tikras vėžes, kurias jis gali sau sustatyti, padedamas kitų žmonių. Todėl mokyklų vadovų kokybė yra absoliučiai būtina šiose ugdymo įstaigose. Ir kas gi sako, kad nereikia tobulinti atrankos sistemos? Taip, reikia tobulinti. Iš tikrųjų ministerijoje dirba darbo grupė, ir tai ne paslaptis mano visiems kolegoms, nes patys dalyvaujame šios grupės posėdžiuose, kad būtų surastas optimaliausias variantas. Taip, aš sutinku, kad biurokratinis aparatas šią mokytojų skyrimo procedūrą padarė vos ne pusės metų trukmės. Taip, yra didelė nesąmonė, kad galima laikyti testą po pusės metų. Taip, yra tiesa, kad tas testas yra sumažintas.

Taigi, gerbiamieji kolegos, aš manau, kad daryti tokį nereikalingą sisteminį pokytį nėra tikslinga. Ačiū jums.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, nuomonės skirtingos, balsuojame. Kas pritariate, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote.

Balsavo 103 Seimo nariai: už – 85, prieš nėra, susilaikė 16. Po pateikimo pritarta. Pagrindinis komitetas – Švietimo ir mokslo komitetas, papildomas – Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Numatomas svarstymas lapkričio 21 dieną.

Replika po balsavimo – V. Juozapaitis.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, aš tiesiog noriu atkreipti dėmesį į jūsų, turiu omeny, valdančiųjų metamorfozę. Aš nežinau, kaip pavadinti tą veiksmą, kurį jūs dabar bandote daryti, nes tą įstatymo projektą, tą įstatymą, kurį dabar kritikujete, priėmė ne kas nors kitas, o jūs patys. Šiandien, kai jūsų deleguotas Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkas, akademikas, profesorius E. Jovaiša sako, atsikvošėkite, jūs tiesiog užsimerkiate ir darote vėl savo, kas jums liepta daryti iš kito komiteto. Tai tiesiog pažiūrėkite kartais į savo darbus ir ar tikrai jūs nuoširdžiai suprantate, už ką balsuojate, nes negalima, jau yra bendruomenė supriešinta, visuomenė supriešinta, galų gale įstatymas pradeda vos vos veikti ir jūs jau iš karto jį bandote taisyti sukeldami dar didesnę erzėlį ir sumaištį, juolab kad tikrai patys net nežinodami, kaip tai gali būti padaryta. Aš tiesiog sakau užuojautą akademikui ir gaila, kad jūs ten.

PIRMININKĖ. Gerbiamas E. Jovaiša.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Būtinai reikia Vyriausybės išvados.

PIRMININKĖ. Yra prašymas Vyriausybės išvados. Ar galime tam pritarti bendru sutarimu? Galime? Prašome Vyriausybės išvados. Replikas nutraukiu.

17.32 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 22 d. nutarimo Nr. XIII-508 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIII-3990 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Toliau, gerbiami kolegos, norėčiau dabar rezervinį 1-ą klausimą ir pakviesiu Seimo Pirminką V. Pranckietį pateikti Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio

22 d. nutarimo Nr. XIII-508 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektą. Prašau.

V. PRANCKIETIS. Gerbiami kolegos, yra gautas J. Valčikienės prašymas, ji pareiškė atsistatydinanti iš Vyriausiosios rinkimų komisijos. Todėl mums reikėtų priimti nutarimą, jame pakeisti straipsnį ir komisija būtų sudaryta tos pačios sudėties tik be J. Valčikienės.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Taip, aš norėjau paklausti, bet kadangi nematau tos komisijos narės, tai klausimą atsiimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Daugiau nėra norinčių jūsų paklausti. Ačiū. (*Balsai salėje*) Kur? Nėra pas mane užrašyto nė vieno. Gerbiamas S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Ačiū. Kadangi apie mokytojus čia kalbėjom, tai aš ranką pakėliau, o ne paspaudžiau mygtuką. Gerbiamas Pirmininke, o galėtumėte pakomentuoti priežastis?

V. PRANCKIETIS. Nenurodo priežasties. Tiesiog jos valia ir ji parašė prašymą. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Dabar, atrodo, jau visi paklausė. Dėkoju, gerbiamas Pirmininke. Ar galime bendru sutarimu po pateikimo pritarti? Pritarta po pateikimo.

Svarstymas. Nėra norinčių kalbėti. Ar galime po svarstymo pritarti bendru sutarimu? Pritarta.

Ir priėmimas. Keturi – už, keturi – prieš. Nėra norinčių kalbėti. Balsuojame. Kas už tai, kad būtų priimtas Seimo nutarimas?

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 95 Seimo nariai: už – 90, prieš nėra, susilaikė 5. Seimo nutarimas dėl Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ pakeitimo (projektas Nr. XIII-3990) priimtas. (*Gongas*)

17.35 val.

Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 15¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3889 (*pateikimas*)

Kviečiu dabar į tribūną sveikatos apsaugos ministrą A. Verygą pateikti Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 15¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą.

A. VERYGA (LVŽSF). Dėkoju, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, leiskite pristatyti Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 15¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, kuris yra parengtas siekiant užtikrinti aiškų dar 2018 m. gruodžio 13 d. Seime priimto įstatymo to paties straipsnio pakeitimą ir užtikrinti vienodą taikymą ir įgyvendinimą.

Ko siekiama visiškai neseniai įsigaliojusio įstatymo pakeitimo teikiamomis korekcijomis? Pirmiausia yra siekiama nurodyti, kad viešųjų įstaigų, sveikatos priežiūros sistemos įstaigų, vadovų mėnesinio darbo užmokesčio pastoviosios dalies dydis būtų nustatomas praėjusių kalendorinių metų jų vadovaujamos įstaigos vieno etato gydytojų ir slaugytojų vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio vidutinį svertinį vidurkį dauginant iš koeficiento. Taikant šią nuostatą kyla klausimų, ar darbo užmokesčio pastoviosios dalies dydis yra nekintantis, ar gali būti perskaičiuojamas ir nustatomas kiekvienais metais. Atsižvelgiant į tai, kad pastoviajai daliai nustatyti naudojami praėjusių kalendorinių metų dydžiai, kurie yra kintantys, būtų tikslinga nustatyti, kad viešųjų įstaigų vadovų, teikiančių PSDF lėšomis apmokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugas, jau nustatytas vadovų mėnesinio darbo užmokesčio pastoviosios dalies dydis būtų peržiūrimas vieną kartą per kalendorinius metus, ne vėliau kaip iki darbo užmokesčio kintamosios dalies nustatymo.

Kitas pakeitimas yra susijęs su nuostata, kad vadovų mėnesinio darbo užmokesčio pastoviosios dalies dydis yra nustatomas pagal praėjusių kalendorinių metų jų vadovaujamos įstaigos vieno etato gydytojų ir slaugytojų vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio svertinį vidurkį. Skaičiuojant gydytojų vadovų darbo užmokesčių, iškilo tam tikra kolizija tarp dviejų įstatymų, tarp to, kuris dabar jums yra teikiamas, tai yra Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo, ir Medicinos praktikos įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nustatytos gydytojo sąvokos, kuri nurodo, kad gydytojais laikomi medicinos gydytojai, gydytojai rezidentai, šeimos gydytojai ar gydytojai specialistai.

Kur čia yra problema? Problema yra ta, kad gydytojų rezidentų darbo užmokestis yra nustatomas Medicinos praktikos įstatymu, tai yra fiksuotas koeficiento dydžiu, ir gydymo įstaigų vadovai gydytojams rezidentams to darbo užmokesčio nenustatinėja. Pirminė įstatymo idėja, kuri buvo patvirtinta, svarstyta, nubalsuota Seime, nenumatė, kad į gydytojų vadovų atlyginimą, tiksliau, jį nustatant būtų įskaičiuojamas gydytojų rezidentų darbo užmokestis.

Ši pataisa suteikia tam tikro aiškumo, nes yra nelogiška reikalauti iš vadovo nustatyti, vertinti jo atlyginimą pagal gydytojo rezidento darbo užmokestį, kai iš tikrųjų vadovas ir nenustato jo. Todėl yra aiškiai nustatoma, kad, skaičiuojant darbo užmokesčio pastoviąją dalį, nustatomas praėjusių kalendorinių metų jų vadovaujamos įstaigos vieno etato gydytojo vidutinio mėnesio darbo užmokesčio svertinis vidurkis, į gydytojo sąvoką neįtraukiant gydytojų rezidentų ir gydytojų odontologų rezidentų.

Taip pat yra siūlomas dar vienas pakeitimas, tikslinantis formuluotę: iš „praėjusių kalendorinių metų įstaigos faktiškai užimtų etatų skaičiaus“ į „praėjusių kalendorinių metų įstaigos gydytojų ir slaugytojų vidutinį vieno mėnesio faktiškai užimtų etatų skaičių“. Tai yra siūloma dėl to, kad sąvoka „faktiškai užimtų“ reikštų, jog būtų skaičiuojamas ne fizinis gydytojų ar slaugytojų skaičius, bet visiškai užimtų gydytojų ir slaugytojų etatų skaičius. Vis dėlto turėtų būti skaičiuojamas vieno etato darbo užmokestis. Dar, kas yra siūloma, yra susiję su nuolat gaunamais paklausimais ministerijoje, kaip turi būti nustatoma...

PIRMININKĖ. Gerbiamas kolega, gal galite trumpinti, jūs jau pusę laiko išnaudojote.

A. VERYGA (LVŽSF). Gerai, pabandysiu sutrumpinti. Dar vienas iš pasiūlymų yra reglamentuoti, kaip turėtų būti nustatomas gydytojų vadovų, kurie tik pradėjo darbą ir nesusieti su buvusiais įstaigos rezultatais, darbo užmokestis. Nelogiška bausti naują vadovą, tik pradėjusį dirbti ir priimtą į darbą, už blogus įstaigos rezultatus, kai tie rezultatai yra su juo nesusiję.

Ir dar vienas pakeitimas. Yra siūloma nustatyti, jog kintamoji dalis sudarytų 30 %, vietoj dabar esamų 20 %. Tai turėtų motyvuoti vadovus siekti geresnių rezultatų. Prašyčiau pritarti šiems pakeitimams.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia A. Matulas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, kai kurie pasiūlymai logiški, tik neaišku, kodėl 2018 metais, kai teikėte įstatymo projektą, tų dalykų neižvelgėte, bet man yra keista, kodėl jūs vis dėlto siūlote tą kintamąją dalį didinti nuo 20 % iki 30 %, tada buvo, rodos, 40 %, mes siūlėme galbūt sumažinti iki 30 %. Jūs nesutikote, sumažinote iki 20 %, praėjo metai, dabar siūlote tai, ką mes siūlėme – nemažinti taip drastiškai, nes iš esmės atlyginimai kai kam net sumažėjo. Kodėl taip yra daroma ir kiek maždaug finansiškai atsieis įstaigoms tas 10 % priedas papildomai?

A. VERYGA (LVŽSF). Dėkoju už klausimą. Iš tiesų kai kurios problemos pasimato tiktai pradėjus tam tikras teisės normas taikyti, ir aš jau paminėjau kai kurias kolizijas. Vėlgi galima ginčytis, kokia ta kintamoji dalis būtų tinkama ir gera, kuri motyvuotų vadovus siekti gerų rodiklių. Tuo metu, mūsų manymu, tas siūlymas buvo tinkamas. Dabar mes bandome įsiklausyti į atsirančias problemas, siūlome nustatyti jį šiek tiek kitoki, tokį, kuris yra artimesnis jūsų siūlymams.

Dėl lėšų, kiek tai kainuotų, aš jums šiuo metu nepasakysiu. Priklausys nuo kiekvienos įstaigos konkrečiai, nuo jos darbo rezultatų. Labai sudėtinga dabar suskaičiuoti kiekvieną įstaigą, nes jos tikrai yra labai skirtingos.

Ko aš dar gal nepaminėjau, pristatydamas patį projektą, kad yra sudėlioti saugikliai, kad nemažėtų: jeigu kam nors iš vadovų yra numatytas tam tikras darbo užmokestis, kad jis, pasikeitus šitai tvarkai, nemažėtų. Jeigu jau taip atsitiktų, kad įvyktų perskaičiavimas.

PIRMININKĖ. Klausia A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas ministre, džiaugiuosi, kad rūpinatės vadovais. Vadovais visą laiką kas nors rūpinasi, jeigu pažiūrėtume, kiek pataisų buvo dėl vadovų, ir aš teikiau ne vieną kartą, mes visą laiką pasirūpiname. Kaip dėl kitų darbuotojų: gydytojų, slaugytojų? Ar jiems darbo užmokestis nemažės? Ačiū.

A. VERYGA (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Ne visai gal sutikčiau, kad mes tais vadovais labai rūpindavomės. Buvo labai daug diskusijų dėl šito projekto, kuris, kaip ir minėjau, 2018 metais buvo priimtas, ir mes visi žiūrėjome, visi kaip ir daug diskutavome, bet tam tikrų netikslumų įsivėlė.

Aš tik noriu priminti to įstatymo, kuris jau buvo priimtas, tikslą, nes mes čia dabar tik korekcijas teikiame. Jo tikslas ir buvo motyvuoti vadovus, susiejant jų darbo užmokestį su darbuotojų darbo užmokesčiu. Ir tai turėtų būti motyvatorius vadovams stengtis tuos pinigus, kurie yra skiriami, atiduoti. Bet mes iš tikrųjų turime monitoringo grupę, su profesinėmis sąjungomis labai atidžiai stebime, ar viskas, ką skiriame, yra atiduodama medikams. Paskutinio didinimo, tikrai galime pasidžiaugti, pinigus, kurie buvo skirti darbo užmokesčiui didinti, įstaigos tikrai pakankamai sąžiningai atidavė darbuotojams.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Paskutinis klausia V. Bakas. Dar kartą, klausimui – minutė, atsakymai – dvi.

V. BAKAS (MSNG). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiamas ministre, iš tikrųjų taip chaotiškai atrodo tas darbo užmokesčio kėlimas medikams – vieną kartą pabandome, neišėina, taisome. Ar neatrodo, kad mes apskritai Lietuvoje, Seime, priimame du kartus daugiau įstatymų negu Lenkija ir čia atrodom gaudžiai su kaitaliojimu? Tai vienas klausimas. Ar čia toks netinkamas teisėkūros kultūros pavyzdys, sprendžiant tokius rimtus klausimus?

O antras klausimas yra toks. Jeigu suprantu, Vyriausybė nesiruošia skirti papildomo finansavimo šitam jūsų projektui. Ar neatsitiks taip, kad didinant (tęsdamas pono A. Syso klausimą) vadovų atlyginimą tai bus daroma iš vidinių rezervų ir dėl to nukentės eilinis personalas, pavyzdžiui, gydytojų kvalifikacija, nes keliama iš įstaigai skirtų lėšų? Gal čia reikėtų vis dėlto suskaičiuoti, kiek reikia pinigų, ir tada teikti tokius projektus.

A. VERYGA (LVŽSF). Labai ačiū už klausimą. Iš tiesų visada būtų galima pasistengti ir padaryti geriau, bet šitas įstatymas, matyt, kaip ne daugelis kitų, buvo labai daugelio akių žiūrėtas, matytas, labai daug svarstytas ir atsitinka taip, kaip atsitinka. Visi mes esame žmonės, darome klaidų, kai kurių dalykų gal net neįvertiname ir negalime nuspėti į priekį. Aš galvoju, kad žmogiška klaidas daryti, bet taip pat žmogiška, matyt, jas ir pataisyti, pamačius, kad kažkas yra negerai, neteisingai.

O dabar dėl didinimo, tai tikrai čia nedaug kam tie atlyginimai didės, čia tiesiog mes eilimi nuojame tam tikras klaidas, kur, kaip ir sakiau, buvo įskaičiuoti rezidentai, kai vadovas nedidina rezidentams atlyginimo, mes čia priimame sprendimus, o už tai savotiškai baudėme vadovą. Aš manau, kad tai tiesiog nelogiška buvo daryti. Todėl tos pataisos ir yra teikiamos.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Laikas baigėsi. Ačiū, ministre, už atsakymus į klausimus. Vienas – už, vienas – prieš. A. Vinkus nori kalbėti už.

A. VINKUS (LSDDF). Gerbiamieji Seimo nariai, pritariu pranešėjo gerbiamojo sveikatos ministro pateiktai įstatymo pataisai, kuria siūloma, apskaičiuojant įstaigos vidutinį darbo užmokestį, į darbuotojų skaičių įskaičiuoti gydytojus odontologus, tačiau neįtraukti nei gydytojų rezidentų, nei odontologų rezidentų. Logika tikrai išlaikoma ta, kad rezidentų darbo užmokestis nepriklauso nuo vadovo darbo kokybės ir jo veiklos rezultatų, o ji nustato Vyriausybė. Kadangi įstaigos vidutinis darbo užmokesčio dydis yra naudojamas vadovų darbo užmokesčiui apskaičiuoti, tai netikslinga juos sieti nuo su vadovu nepriklausančiais rodikliais. Palaikau idėją, balsuosiu už ir kviečiu visus balsuoti už.

PIRMININKĖ. Balsuojame. Kas pritariate, balsuojate, už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote.

Balsavo 103 Seimo nariai: už – 98, prieš nėra, susilaikė 5. Pritarta po pateikimo. Pagrindinis komitetas – Sveikatos reikalų komitetas. Svarstymas numatomas lapkričio 26 dieną.

17.49 val.

Baudžiamojo kodekso 79 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII P-3991 (pateikimas)

Kviečiu į tribūną D. Gaižauską pateikti Baudžiamojo kodekso 79 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą. Gerbiamas M. Majauskas dėl vedimo tvarkos. Prašau.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Dėkoju. Gerbiama Seimo pirmininke, norėjome frakcijos vardu paprašyti šiuo klausimu pertraukos iki kito posėdžio.

PIRMININKĖ. Balsuojame. Yra frakcijos siūlymas – pertrauka iki kito posėdžio.
Balsavo 105: už – 52, prieš – 40, susilaikė 13. Pertrauka iki kito posėdžio.

17.50 val.

Mažųjų bendrijų įstatymo Nr. XI-2159 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3227 (pateikimas)

Ir dar vienas įstatymo projektas. (*Balsai salėje*) Vienas penktadalis, kolegos, dėl pertraukos. Ir, be to, opozicija prašė.

Mažųjų bendrijų įstatymo 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3227. V. Rinkevičius.

M. Majauskas, prašom. Dėl vedimo tvarkos.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Atsiprašau gerbiamojo kolegos Viktoro. Taip pat frakcijos vardu norėtume paprašyti pertraukos iki kito posėdžio tam, kad galėtume grįžti prie pagrindinių klausimų. Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Balsuojame. Kas už pertrauką, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš.

Balsavo 104 Seimo nariai: už – 53, prieš – 33, susilaikė 18. Pertrauka iki kito posėdžio.

Taigi Seimo narių pareiškimų nėra. Registruojamės.

Užsiregistravo 109 Seimo nariai. 2019 m. spalio 15 d. vakarinis posėdis baigtas. (*Gongas*)

Gerbiami kolegos, primenu, kad 18 valandą nenumatytas plenarinis posėdis.

Replika po posėdžio.

J. BERNATONIS (LSDDF). Mielieji kolegos, iki neeilinio posėdžio liko tik penkios minutės. Gal padarykime pusvalandžio pertrauką, kad galėtume truputį pavalgyti, išgerti nealkoholinių gėrimų, nes užtruksime iki 12 valandos nakties alkani. (*Šurmulys salėje*)

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, 18 valandą kviečiu į salę.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VII (RUDENS) SESIJOS NENUMATYTO POSĖDŽIO NR. 338 STENOGRAMA

2019 m. spalio 15 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas V. PRANCKIETIS
ir Seimo Pirmininko pavaduotoja I. DEGUTIENĖ*

18.00 val.

Seimo Pirmininko Viktoro Pranckiečio atleidimas iš pareigų

PIRMININKAS (V. PRANCKIETIS). Gerbiami kolegos, pradedame Lietuvos Respublikos Seimo 2019 m. spalio 15 d. nenumatytą posėdį. (*Gongas*) Kadangi šis posėdis yra skirtas Seimo Pirmininkui V. Pranckiečiui atleisti iš pareigų, todėl kviečiu pirmininkauti Seimo Pirmininko pavaduotoją I. Degutienę.

PIRMININKĖ (I. DEGUTIENĖ, TS-LKDF). Gerbiami kolegos, pradedame 2019 m. spalio 15 d. nenumatytą plenarinį posėdį. (*Gongas*) Registruojamės.

Užsiregistravo 116 Seimo narių.

Dėl vedimo tvarkos – S. Jovaiša.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū, pirmininke. Kadangi neeilinės svarbos klausimas ir reikalinga gilesnė pasirengimo analizė, prašau frakcijos vardu pusės valandos pertraukos. (*Šurmulyš salėje*)

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, ramybės! Balsuojame. Kas už tai, kad būtų pusės valandos pertrauka?

Balsavo 84: už – 56, prieš – 7, susilaikė 21. Kiek prašėte? Pusės valandos? Pusės valandos pertrauka. Trys minutės po pusės septynių, arba 18 val. 33 min. Dabar galite ir kavos, ir į tualetą – visur nueiti. Gerbiamas J. Bernatonis. (*Balsai salėje*) Pertrauka, taip.

J. BERNATONIS (LSDDF). Gerbiama posėdžio pirmininke, pagal Seimo statutą negalima daryti šios stadijos pertraukos.

PIRMININKĖ. Gerbiamas kolega, yra konkreti praktika ir aš turiu dokumentus. Bet galima, esant tokiai situacijai, kreiptis į Etikos ir procedūrų komisiją. Pagal 109 straipsnį tikrai priklausytų galimybė turėti pertrauką ir apsisprendžia Seimas. Bet Seimas apsisprendė, kad yra pusės valandos pertrauka. Tai mes jau daugiau nieko ir negalime nuspręsti. Bet jeigu jūs reikalaujate Etikos ir procedūrų komisijos išvados, tai per tą laiką galėtų Etikos ir procedūrų komisija susirinkti ir priimti sprendimą, ar teisėtas buvo Seimo sprendimas daryti pusės valandos pertrauką. Tai ar jūs prašote Etikos ir procedūrų komisiją?

J. BERNATONIS (LSDDF). Taip, be abejo, nes mes dirbame šiuo metu ne pagal 109 straipsnį, tai yra klausimas dėl Seimo Pirmininko atleidimo ir toje procedūroje pertrauka nenumatoma. Pirmausia mes turėjome išklausti Seimo Pirmininko pranešimą. Dėkoju ir kreipiamės frakcijos vardu į Etikos ir procedūrų komisiją.

PIRMININKĖ. Gerbiama Etikos ir procedūrų komisija, gerbiamas Matulai ir visa komisija, prašome, turite pusę valandos išspręsti šitą dilemą, ar teisėtai buvo padaryta pertrauka, kuri Seimo narių balsų dauguma buvo priimta. Gerbiamas Matulai, jūs norite ką nors pasakyti? Prašau.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, aš manau, kad yra keblumų, nes kreipimasis turi būti raštu. Tai vienas dalykas.

Kitas dalykas, nėra Etikos ir procedūrų komisijos darbuotojų, viena turi nedarbingumo lapelį, kita išvažiavo pas sergančius vaikus. Kitas dalykas yra analogiški atvejai, kai 2009 metais buvo nagrinėjamas kanclerio atleidimas, buvo padaryta pertrauka ir Etikos ir procedūrų komisija pripažino, kad pertrauką galima padaryti. 2010 metais, kai buvo vykdoma kolegos A. Sacharuko ap-

kalta, tada irgi buvo padaryta pertrauka, Etikos ir procedūrų komisija irgi priėmė sprendimą, kad pertrauka gali būti. Vadinasi, du sprendimai analogiškais atvejais Etikos ir procedūrų komisijos jau yra. Todėl manyčiau, kad šiuo metu Etikos ir procedūrų komisija šio klausimo nagrinėti neturėtų, juo labiau kad žodiniu kreipimusi į Etikos ir procedūrų komisiją galėtų kreiptis tik posėdžio pirmininkas. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, aš tiesiog pratęsiu tai, ką priminė A. Matulas. 2010 metais Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkas buvo A. Salamakinas, aš buvau pirmoji pavaduotoja ir pirmininkavau posėdžiui. Tuomet, teisingai, A. Sacharuko apkaltoje buvo padaryta pertrauka, pakėlėme stenogramas – iš tikrųjų. Atskirai šita norma neaprašyta, todėl šiuo atveju, kaip jau ir buvo paminėta, oficialiai jums raštu reiktų kreiptis į Etikos ir procedūrų komisiją, bet tai nebuvo padaryta. Taigi, man atrodo, negaiškime laiko, pusės valandos pertrauka ir tada grįžtame prie šio klausimo. A. Širinskienė dėl vedimo tvarkos?

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Aš tik norėčiau informuoti Etikos ir procedūrų komisiją, kuri galbūt dar nepaskaitė dokumentų, kuriuos gavo šiandien dar vykstant ankstesniam posėdžiui, kad yra gautas Etikos ir procedūrų komisijoje Seimo nario A. Nekrošiaus kreipimasis. Seimo narys tiesiog kvestionuoja patį valdybos posėdžio teisėtumą, nes jis buvo surengtas posėdžio metu, jis tuo metu pirmininkavo posėdžiui ir fiziškai negalėjo dalyvauti. O Statutas nustato normą, kad Seimo narys privalo dalyvauti padalinių veikloje. Todėl tiesiog manau, kadangi yra kvestionuojamas valdybos posėdžio teisėtumas, o valdybos posėdis sušaukė šį posėdį, tai nuoseklu manyti, kad iš ne teisės neseka teisė, ir tada reikia išsiaiškinti tą pirminį etapą, ar valdybos posėdis buvo teisėtas. Todėl tikrai kaip frakcija labai prašytume Etikos ir procedūrų komisijos išnagrinėti tą skundą. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Gerbiamas Etikos ir procedūrų komisijos pirmininke.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, rytoj vyks Etikos ir procedūrų komisijos posėdis, šitą klausimą aš pažadu įtraukti į darbotvarkę pirmu arba antru numeriu. O šiaip mes vadovaujamės 109 straipsniu, kur aiškiai parašyta, kad svarstant kiekvieną klausimą posėdžio pertrauka gali būti daroma. Kitos normos specialiose normose nėra jokio kito straipsnio, visais klausimais Seimas priima sprendimą. Seimas dabar priėmė sprendimą daryti pusės valandos pertrauką.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, Seimas priėmė sprendimą daryti pertrauką. Dar kartą akcentuoju – pertrauka iki 18 val. 33 min. Viskas.

Pertrauka

18.34 val.

Seimo Pirmininko Viktoro Pranckiečio atleidimas iš pareigų (tęsinys)

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, dabar pagal Statutą pirmiausia yra skiriama 10 minučių iniciatorių atstovui. Kas iš iniciatorių eina? Nors čia yra užrašytas J. Jarutis... (*Balsai salėje*) Ar eina? Kas iš iniciatorių? Gerbiamasis R. Žemaitaitis. Prašau.

R. ŽEMAITAITIS (MSNG). Ačiū, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Kaip žinote, gerbiami Seimo nariai, šiandien Posėdžių sekretariate buvo užregistruotas Seimo nutarimo projektas dėl V. Pranckiečio atleidimo iš Seimo Pirmininko pareigų. Pagrindinis motyvas ir argumentas, dėl ko buvo užregistruotas toks Seimo nutarimo projektas, kad konstatuodami, jog Seimo Pirmininkas V. Pranckietis, žinodamas apie Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos, Lietuvos socialdemokratų darbo partijos ir partijos Tvarka ir teisingumas 2019 m. gegužės 30 d. pasirašytą memorandumą, prie kurio buvo pakviesta ir Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga ir kuriame išreikštas partijų siekis suburti valdančiąją koaliciją, sistemingai veikė prieštaraudamas memorandumo nuostatomis bei kenkdamas šių partijų koalicijos ir ja pagrįstos valdančiosios daugumos formavimui Lietuvos Respublikos Seime ir dėl to prarado pasitikėjimą.

Taigi 1 straipsnis – siūloma atleisti V. Pranckietį iš Seimo Pirmininko pareigų. Pavesti Seimo Pirmininko pirmajai pavaduotojai R. Baškienei eiti Seimo Pirmininko pareigas.

J. BERNATONIS (LSDDF). Dėl vedimo tvarkos.

PIRMININKĖ. Taip.

J. BERNATONIS (LSDDF). Dėkoju, gerbiama posėdžio pirmininke. Jūs turėjote man žodį suteikti dėl vedimo tvarkos iš karto, nes pagal Seimo statutą yra pirmumas, bet aš matau, kad jūs neobjektyviai pirmininkaujate šiam posėdžiui ir labai jaudinatės.

Aš norėčiau sužinoti, nes negavau Etikos ir procedūrų komisijos protokolo, apie mūsų prašymą apsvastyti, ar pertrauka buvo teisėta, ar buvo susirinkusi Etikos ir procedūrų komisija ir kokia padaryta jos išvada. Manau, kad kol nėra išvados, mes negalime šio posėdžio tęsti. *(Balsai salėje)*

PIRMININKĖ. Gerbiamas kolega, Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkas jau sakė, kad reikėjo raštu kreiptis. Tai vienas dalykas.

Antras dalykas. Seimas balsavo ir apsisprendė balsuodamas dėl pertraukos. Taigi viskas yra teisėta. O rytoj Etikos ir procedūrų komisija, kaip sakė komiteto pirmininkas, susirinks ir spres dėl to, ar teisėtas buvo valdybos posėdis.

Gerbiamas R. Žemaitaitis.

R. ŽEMAITAITIS (MSNG). Aš tiesiog jums, posėdžio pirmininke, paantrinsiu. Kadangi man teko pirmininkauti, kai buvo svarstomas Biudžeto sandaros įstatymas ir kai buvo sprendžiama papildomai skirti finansavimą politinėms partijoms, kurios nedalyvavo rinkimuose, bet įkūrė politinę partiją arba frakciją Seime ir naują politinę partiją, tai buvo lygiai tokia pat Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkės R. Tamašunienės pastaba, ir vis dėlto aš toliau tęsiau pirmininkavimą. Etikos ir procedūrų komisija po trijų dienų išnagrinėjo. Taigi analogija yra, o kolega pirma turėtų kreiptis raštu.

PIRMININKĖ. A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Kaip žinote, rašytinis kreipimasis į Etikos ir procedūrų komisiją yra gautas. Aš manau, Seimas turėtų apsispręsti, ar jis tęsia posėdį, nes vicepirmininkas A. Nekrošius raštu šiandien dieną kreipėsi dėl Statuto pažeidimų kvestionuodamas posėdžio teisėtumą. Aš manau ir labai siūlau Seimui balsuoti, ar mes tęsiame posėdį toliau, ar vis dėlto laukiame Etikos ir procedūrų komisijos. Mano manymu, Seimas turėtų priimti sprendimą, o ne vienasmeniais sprendimais, kaip vyksta dabar.

PIRMININKĖ. A. Salamakinas.

A. SALAMAKINAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Mieli kolegos, aš tikrai nenoriu kištis į Etikos ir procedūrų komisijos sprendimus, ar bus toks, ar toks, tačiau tai nėra kažkoks pažeidimas, kuris lemtų esmę. Mes tik sugaišome pusę valandos, daugiau. Bet pamenant tolimą tolimą praeitį, ir Seimo pirmininkė žino, dirbdavome iki 23 valandos ir nieko tragiško neatsitikdavo. Tad kad šiandien pusvalandį ilgiau padirbėsime, dėl to tikrai niekas nepasikeis. Todėl aš manau, kad galima tęsti posėdį, o Etikos ir procedūrų komisija priims savo sprendimą. *(Balsai salėje)*

PIRMININKĖ. J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamoji posėdžio pirmininke, iš tiesų mes svarstome svarbų klausimą dėl antro valstybės asmens likimo ir situacijos. Aš manau, viskas turi būti preciziškai vykdoma pagal Seimo statutą. Seimo statute ir toje dalyje, kurioje yra aprašytas nepasitikėjimo pareiškimų nagrinėjimas, aš nerandu tokio pagrindo, kad būtų galima daryti pertrauką, stabdyti mūsų svarstymą dėl to, kad kas nors sumanė kreiptis į Etikos ir procedūrų komisiją. Viskas yra aprašyta. Buvo tik tas vienas vienintelis bendras pagrindas prašyti pertraukos vieną kartą per posėdį. Tai yra padaryta. Toliau viskas turi judėti pagal aprašytas procedūras, kad nebūtų priešingo pobūdžio skundų, jeigu, sakykim, apkaltinamajam asmeniui nepalankiai baigtųsi procesas, tai tada dėl visokių tokių nepagrįstų pertraukų jam būtų pagrindas kaip tik ginčyti šią sprendimą.

PIRMININKĖ. Į tribūną kviečiu V. Pranckietį, jo kalba. *(Triukšmas salėje)* Prašau. Kviečiu į tribūną V. Pranckietį. *(Balsai salėje)*

V. PRANCKIETIS. *(Leidžiamas įrašas: „R. KARBAUSKIS. Niekada nesu sakęs, kad Seimo Pirmininkas negerai vykdo savo pareigas. Nėra jokių pretenzijų. Pas mus frakcijoje tikriausiai nėra nė vieno žmogaus, kuris mano, kad Seimo Pirmininkas negerai atlieka savo pareigas. Čia nėra tas klausimas ir čia nėra iš viso tas klausimas.“)*

ŽURNALISTAS. Kaip, Seimo Pirmininkas gerai dirba, tą galime pasakyti vienareikšmiškai?

R. KARBAUSKIS. Tą galime konstatuoti...“)

Gerbiami kolegos, taip kalbėjo R. Karbauskis, jeigu kam nors buvo neaišku, apie Seimo Pirmininko darbą. Manau, kad šiandien įvyko tai, kad dauguma nusigando paties savo sprendimo ir pareiškė savimi kažkokį nepasitikėjimą. Nuo darbo pradžios visada girdėjau tai kartojant: „Seimo Pirmininkui priekaištų dėl darbo neturime.“ Dabar girdžiu, kad esu kaltinamas, nes nepaklausau valdančiąjai daugumai. Susidūrė du skirtingi požiūriai dėl politikos ir apskritai dėl demokratijos. Esame laisvos šalies parlamentas, tačiau esame įkaitai...

PIRMININKĖ. Dėmesio, kolegos, tie, kurie likote salėje, būkite dėmesingi!

V. PRANCKIETIS. ...esame slaptų susitarimų įkaitai, kur dar pasirodo nomenklatūros šešėliai. Esame taške, nuo kurio gali paaiškėti, kur einame, ar versime naują politikos lapą, ar grįšime į praeitį, kur pardavinėti postus ir įtaką atrodo absoliučiai normalu.

Negaliu užsimerkti ir leisti vežėti neteisysbei ir nesuvokiamų, nesuprantamų tikslų ir ambicijų tenkinimui. Būtent tai ir buvo matyti pastaruosius keturis mėnesius – bandymas įvykdyti tikslą, iškeltą vieno žmogaus. Tai nėra nei Vyriausybės tikslas, nei Seimo tikslas, nei žmonių tikslas – Lietuvos žmonių. Tai yra keleto žmonių pyktis, nuvedęs mus į susipriešinimą ir krizę.

Gerbiami kolegos, ar tenkina dabartinė situacija? Ar tinka tokia vieno žmogaus politika? Čia normalu, kad vienas padiriguoja, o keliasdešimt suaugusių žmonių, kurie dabar išėjo pagal vieno dirigento mostą, aukštuosius mokslus baigusių politikų šoka? Man tai nedera su jokia demokratija XXI amžiuje. Per dvejus su puse metų kažkur dingo vertybės ir nuostatos, kažkur ore išsisklaidė žodžiai, kad esame kitokie, esame skaidrūs ir be šleifo.

Aš galiu tik paklausti kodėl? Dėl interesų, dėl pinigų, dėl vietos sąrašė kituose rinkimuose? Aišku, kad tai yra apmaudu. Norėčiau, kad viso to nebūtų, norėčiau, kad Seime nevyktų toks farsas ir cirkas. Tai jau ne politika, tai asmeninių reikalų tvarkymo kiemelis. Ir šiandien atsakysime, ar mes norime spręsti žmonių ir valstybės problemas, ar tenkinti vieno žmogaus interesus. Melas, šantažas, grasinimai, ultimatumai tapo pastarųjų įvykių ašimi, o tereikėjo vieno paprasto dalyko – kalbėtis ir kalbėti, ieškoti kompromisų.

Nepaisant visko, didžiuojusi būdamas šio Seimo dalimi. Kartu su jumis aplankiau per 300 Lietuvos įstaigų, žmonių, tai yra ir mokyklos, ir įvairios globos įstaigos, ir bendruomenių namai, ir taip toliau. Daugelyje jų Seimo Pirmininkas lankėsi pirmą kartą. Žmonės tiki ir nori mumis tikėti, mumis – Seimu tol, kol neužsidarome savo rūmuose tarpusavyje besistumdymėsi. Priminsiu seną tiesą – Seimas yra žmonių nuosavybė. Kai baigsiu kalbėti, jūs eisite prie balsadėžių, neprašau gynybos – ieškau bendraminčių. Tegul ši procedūra bus naudojama ateityje kaip kitokia ir suteiks būsimiems Seimo pirmininkams daugiau laisvės ir pareigos atstovauti visam Seimui, o ne įtakingai jo daliai. Šis balsavimas nebus dėl V. Pranckiečio, šis balsavimas bus už R. Karbauskio pasiūlymą arba ne už R. Karbauskio pasiūlymą. Aš manau, kad šis balsavimas bus už demokratiją. Pasakysiu gal daugeliui žinomus žodžius: darau tai ne dėl to, kad tai yra lengva, bet dėl to, kad tai yra sunku ir būtina. Tai yra Dž. Kenedžio žodžiai, prieš vykdant „Apollo“ misiją. Mes šiandien nevykdome „Apollo“ misijos, bet šiandien vykdome normalų demokratinį procesą. Ir tai, kas šiandien vyksta, manau, bus didžiulė pamoka ateities seimams – kaip jis turi veikti, kas yra demokratija ir kaip turi būti atsakoma į klausimus. Ačiū. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Ačiū, Pirmininke. Bet pagal Statutą jūs turite atsakyti į Seimo narių klausimus. Pirmasis – E. Gentvilas. A. Mazuronis. Atsiprašau, V. Čmilytė-Nielsen. Atsiimate. Andriau, jūs klausiate? Tai prašom, jeigu norite, klauskite. (*Balsai salėje*)

A. MAZURONIS (MSNG). Pirmininke, aš gal paklausu, ką čia visi atsiims, kažkaip jau tas farsas...

PIRMININKĖ. Ne fasonas, taip.

A. MAZURONIS (MSNG). Paklauskime, nors kiek smagiau bus. Gerbiamas Pirmininke, žiūrėkite, aš suprantu, viskas tai, ką jūs pasakėte, yra labai teisinga, bet, iš kitos pusės, politinė demokratija veikia kartais taip, kad reikia suvokti ir tai, kad pasikeitė dauguma tam tikrais atvejais ar pasikeitė politinės aplinkybės. Kaip jums atrodo, ar jūs nemanote, kad jūs per ilgai įkalinate Seimą į tą politinės aplinkos nesuvokimą? Vis dėlto aš suprantu, kad į asmeninius dalykus tas nukreipta, ir tai tikrai galbūt dalis tiesos, ką jūs sakėte, bet visas Seimas yra įkalintas dėl to, kad pasikeitė dauguma, pasikeitė kažkokios pozicijos. Ar nemanote, kad sprendimą jums reikėjo priimti, priimti šiek tiek anksčiau ir tą sprendimą priimti tokį, kuris neįkalintų Seimo į dabartinį farsą ir į dabartines procedūras, kuriose mes čia dalyvaujame?

Aš nepalaikau nei vienos, nei kitos pusės, bet aš jums pasakysiu sąžiningai, kad aš nesijaučiu labai smagiai sėdėdamas čia, tokioje salėje, dalyvaudamas šiame procese, kuriame mes dalyvaujame. Ir visiškai nesvarbu, kuriai pusei aš labiau simpatizuoju, ar dešinei, ar kairei. Man atrodo, kad šiame kare, šiose įtampose nėra teisių pusių, ir, deja, tokio smagumo, nugalėjus kažką, išvairius vienai pusei kitą iš salės, to smagumo viduje kažkaip nejaučiu.

V. PRANCKIETIS. Gerbiamas kolega, aš irgi nesijaučiu, visiškai nesijaučiu smagiai stovėdamas čia, turbūt dar labiau nesmagiai, negu kad jūs jaučiatės. Bet mes turbūt kalbame apie demokratiją ir kalbame apie Seimo Pirmininko poziciją. Statute aiškiai yra pasakyta, kad tai viso Seimo atstovas. Statute aiškiai pasakyta, kad renka Seimas. Ir Statute aiškiai yra nurodyta, kad atleidžia taip pat Seimas. Nuo pat pirmosios dienos, tai yra gegužės 30 dienos, pasakiau, kad Seimas mane išrinko, Seimas mane gali ir atleisti, ne partija, ne frakcija ir ne R. Karbauskis.

PIRMININKĖ. Dėkui. J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū. Aš nenoriu klausti, aš tik norėjau per svarstymą kalbėti, bet nebuvo galimybės užsirašyti.

PIRMININKĖ. E. Zingeris.

E. ZINGERIS (*TS-LKDF*). Irgi gal... Bet prieš atsisakydamas norėčiau padėkoti už labai svarbių santykių su Lenkijos Respublika ištaisymą, jie mums NATO prasme yra labai svarbūs, dėl NATO. Ponas Pirmininke, pora žodžių. Ačiū.

PIRMININKĖ. K. Starkevičius. Ar yra K. Starkevičius?

K. STARKEVIČIUS (*TS-LKDF*). Esu, tarp moterų.

PIRMININKĖ. Merginos, duokite areną jam.

K. STARKEVIČIUS (*TS-LKDF*). Aš klausiu. Iš tikrųjų, gerbiamas Seimo Pirmininke, tikiuosi, kad po balsavimo irgi juo liksite. Bet, žvelgiant atgal, ar dėl valstybės nebūtų geriau, kad Seimo Pirmininke (aišku, jūsų partija delegavo, jūs rinkote) būtų pasiūlyta R. Baškienė, kuri turi milžinišką diplomatinę, Seimo diplomatinę praktiką ir galbūt to šiandien nebūtų?

V. PRANCKIETIS. R. Baškienė buvo siūloma kaip kandidatė į Seimo Pirmininkus 2016 metų lapkritį, bet ji atsisakė.

PIRMININKĖ. M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (*TS-LKDF*). Dėkui, pirmininke. Aš gerbiu Seimo Pirmininką turiu klausimą. Kaip jūs toliau matote savo darbą Seimo valdyboje ir pačią Seimo valdybą? Tikime, kad balsavimas dėl jūsų atstatydinimo neįvyks, tam neužteks balsų. Taigi kaip jūs planuojate toliau savo darbą valdyboje, nes matome, kad valdyba jau nebeatstovauja Seimo daugumos? Seimo valdyba yra valdyba, kurioje daugumą turi Seimo opozicija. Kaip jūs matote Seimo valdybos darbą toliau?

V. PRANCKIETIS. Pirmiausia aš nesu opozicija, vadinasi, jau Seimo valdyba turi pozicijos penkis žmones. Kaip sakiau ir pasisakysiu, kad aš už Vyriausybės programą ir jos įgyvendinimą. Taigi dėl tų dalykų, kurie yra pozityvūs, mes turime normalią Seimo valdybos daugumą. O bandymas uždėti ranką ant Seimo valdybos darbo nepavyko vieną kartą, nepavyko ir šiandien, ir manau, kad ateityje mes to neleisime. Ir to neleisti turėtų Seimas. Seimas turi turėti valdybą, kuria pasitiki ir kuri vykdo funkcijas, būtinas Seimui. Valdyba yra bendras mūsų visų organas.

O dėl to darbo, kaip žinote, dvejus metus irgi buvo sudėtinga atlikti šias pareigas ir šį valdybos darbą, bet mums labai gerai pavykdavo, kadangi pavaduotojai kiekvienas puikiai atlieka savo įsipareigojimus. Ir pavaduotojai.

PIRMININKĖ. S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (*LSF*). Gerbiamas Seimo Pirmininke, retai šnekate viešai, bet viena iš frazių, kurią su jumis sies Lietuvos politologai, yra „mažuma turi klausyti daugumos nuomonės“. Gal galėtumėte šitoje situacijoje truputį paaiškinti savo tuo metu ištartą frazę. Turbūt tokių kaip jūs valdančiojoje Valstiečių frakcijoje yra daugiau. Norėtusi, kad jūs išsiųstumėte žinutę ir jiems, tiems, kurie galbūt dar šiandien priversti išejo, keletas liko. Norėtusi, kad jūs iš savo lūpų išsiųstumėte žinią tiems, kurie nenori paklusti dvarponiui, arba didžiajam Lietuvos žemvaldžiui, kurie yra susaistyti ilgalaikiais kontraktais, žinome, ir jūsų žmona vis dar turbūt nuomoja sklypą vienam koncernui, kad jie nusipurtytų tuos feodalinis santykius. Dabar yra dėmesys į jus. Ką jūs jiems pasakytumėte?

V. PRANCKIETIS. Mano žinia nuo pat pradžios šitos epopėjos prieš keturis su puse mėnesio buvo labai paprasta: jeigu aš jausiuosi laisvai ir elgsiuosi pagal savo sąžinę, tai daugelis mūsų frakcijos, mūsų partijos, buvusios mano partijos, narių taip pat galės pajusti, kad jie gali būti laisvi. Dėkoju už pasiūlymą, kad galėčiau siųsti tą žinutę.

Kiekvienu atveju sakau: partijos yra demokratijos gėris, partijos turi būti ir jos turi stiprėti. Jos neturi būti vieno asmens partijos. Jos negali būti vieno intereso atstovės. Jos turi būti išdiskutuotų problemų sprendėjos. To linkėjau, linkiu ir linkėsiu. Manau, kad pokyčių ir partinėje veikloje turėtų atsirasti ateityje ir jie turėtų būti pozityvūs, Lietuvos naudai.

PIRMININKĖ. Klausia S. Jovaiša.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamas Pirmininke, jūs šiandien sužavėjote savo drąsa. Jums atsibodo neaiškumas ir jūs šiandien padėjote galvą ant ešafoto, norėdamas nutraukti šitą nesusipratimą ir tarsi kančias. Bet, atleiskite, mūsų balsų jūsų kančioms numalšinti neužteks. Jūsų buvę bendražygiai gėdingai pabėgo ir jums reikės kankintis mažiausiai pusę metų. Ar iškėsitė?

V. PRANCKIETIS. Ačiū už tokį klausimą ir palinkėjimą. Žinote, iš pradžių aš supratau tą pasiūlymą, kad aš turėjau susiprasti ir pats nusipjauti galvą. Bet po to, kaip jūs sakote, mano galva buvo padėta ant ešafoto. Ne mano galva. Aš galvoju, kad tiesiog normalios demokratijos galva buvo padėta ant ešafoto. Aš nesilyginu su taip aukštai... Bet įvykiai rodo sprendimą, kad vienasmenis interesas perauga į valstybės destruktiją.

Grįždamas prie ankstesnio klausimo norėčiau pasakyti, kad keturis su puse mėnesio, o mane – dar ilgiau, įkaitu laikiau ne aš valstybę, o vienas žmogus, sėdintis ten, gale, ir bandantis vairuoti valstybę iš galinės sėdynės, sakydamas, už premjerą pakalbėdamas, už Prezidentą pakalbėdamas, už Seimo Pirmininką pakalbėdamas. Tegul kiekvienas valstybėje kalba už save. O aš iškėsiu.

PIRMININKĖ. Paskutinis klausia V. Bakas.

V. BAKAS (MSNG). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiamas Seimo Pirmininke, na, jūs iš tiesų savo kalboje iškėlėte tokį vertybinį klausimą, priminėte valstiečių programą apie skaidrumą, nepakantumą piktnaudžiavimui ir kad žadėjo būti kitokie. Štai mes šiandien kalbame apie interesų grupę, apie oligarchų įtaką, jūs sakote, kad vienas žmogus laiko Seimą įkaitu. Bet štai Seimas savo kadencijos pradžioje atliko parlamentinį tyrimą ir patvirtino išvadą dėl šiurkštaus interesų grupių kišimosi į politinę sistemą. Dabar kai kurie oligarchai yra padavę Seimą į teismą, Seimas šiame teisme yra neatstovaujamas, nors skundžiamas jo nutarimas ir išdėstyti faktai, profesionaliai neatstovaujamas, iš esmės neturi savo atstovų teisininkų. Tas sprendimas, kad Seimas galėtų būti atstovaujamas, kad vis dėlto Seimas nebūtų parklupdytas keleto oligarchų, yra Seimo valdybos rankose. Kaip jūs manote, ar vis dėlto galėtumėte šiuo atveju imtis iniciatyvos, ar turite įrankių tam, kad teismų procesuose, kuriuose oligarchai patraukia daugybę valstybės institucijų kaip atsakovus, taip pat pareigūnus, Seimas galėtų būti atstovaujamas tinkamai ir solidžiai?

V. PRANCKIETIS. Labai jautri tema, labai. Tikrai mes neturime leisti, kad valstybė būtų parklupdoma kažkokių oligarchinių nusistatymų. Todėl atstovavimas turėtų būti ir, kaip jūs žinote, valdyboje buvo priimti specialūs sprendimai, kad Seimo nariai būtų ginami Seimo lėšomis. Manau, kad ateityje mes tas pamokas turime kuo toliau, tuo labiau išmokti vien tam, kad ateityje būtume apsaugoti, kad Seimas, kaip valstybės institucija, būtų apsaugotas nuo tokios įtakos.

PIRMININKĖ. Dėkui, Pirmininke, jūs atsakėte į Seimo narių klausimus. Gerbiami kolegos, dabar yra bendroji diskusija. Tuojau pažiūrėsime, kas... Kviečiu E. Gentvilą į tribūną – frakcijos vardu.

E. GENTVILAS (LSF). Dar kartą vėlyvą pavakarį sveiki, mieli kolegos, sostų karų dalyviai. Viena kariuomenės pusė pabėgo, bet tai nereiškia, kad kiti irgi turi pabėgti, kiti turi ką pasakyti, kaip mato šią situaciją. Buvau pasirengęs sakyti tai pusei, kad jūs tauškiate apie Seimo Pirmininko poziciją keturis su puse mėnesio, leiskite dabar man pasakyti, bet nelabai kam turiu besakyti. Ačiū trims, keturiems klausantiems. Iš esmės mes stebime dviejų žaliųjų žmogeliukų peštynes. Vieno buvusio žaliojo žmogeliuko, savo noru pasitraukusio iš Žaliųjų partijos, kito – aktyvaus, toliau savo vaidmenį vaidinančio. Įtrauktas į šias peštynes visas Seimas, Seimo darbas sutrikęs, o ir tais atvejais, kai Seimas ką nors daro, galvokime, kaip žmonės mato Seimą. O žmonės Seimą mato tik šitaip: *nuims* V. Pranckietį ar *nenuims*, pasitrauks V. Pranckietis ar nepasitrauks. Dar daugiau, žmonės žiūri, ar R. Karbauskis, kuris sugebėjo trejus beviltiškai prapildytus rinkimus pavadinti sa-

vo ir partijos pergalėmis, pasieks šią pergalę. Štai kas yra dabar žmonėms svarbiausia – ar R. Karbauskis dar valdo ar nevaldo. Nebe V. Pranckietis šiandien yra svarbu. Ir, gerbiamas Viktorai, atleiskite man dar kartą, man nesvarbu, ar jūs Seimo Pirmininkas ar ne, man svarbu, ar Seimas dirba kaip institucija, ar pešasi dėl to, ką valdantieji sumanė tarpusavyje padaryti kartu su ta valdančiąja dauguma, kurią aš jau vadinu ašarų pakalne.

Kad V. Pranckietis nėra man brangus kaip Seimo Pirmininkas, aš tą daug kartų esu pasakęs. Šiandien pacituosiu dvi citatas iš jo biografijos. Viena šiandien jau buvo cituojama: mažuma privalo paklusti daugumai. Likote valstiečių mažumoje, bet nepaklusote, na, pasitraukėte. Gerai, gal tai išeitis. Kita frazė, kai D. Šakalienė išėjo iš Valstiečių frakcijos, pirmoji išeivė. Seimo Pirmininkas, valstybės vyras tada pradėjo šnekėti šitaip: valstiečiams labai daug pinigų kainavo D. Šakalienės pateikimas į Seimą ir štai ji dabar mus išdavė. Lygiai tas pats su jumis.

Gal ir dar daugiau pinigų kainavo, bet aš neskaiciuoju jūsų partijos išleistų pinigų. Štai po šitokių pasakymų aš negaliu traktuoti, kad Seimo Pirmininkas yra mano mylimas Seimo Pirmininkas. Taip, aš jį vertinu kaip organizacijos pirmininką. Tai nėra mano godojamas, garbinamas ir puoselėjamas arba labai saugomas žmogus.

V. Pranckietį puošia keletas dalykų: komunikabilumas, sugebėjimas prieiti salėje, pakalbėti, aptarti reikalus, pasikviesti į kabinetą, paderinti pozicijas. Tai visiškas skirtumas nuo R. Karbauskio. Kita vertus, labai džiaugiuosi, kad postas neatėmė iš V. Pranckiečio to paprasto, žmogiško padarumo. Jis tikrai, atrodo, yra išlikęs ir už tai jį reikia vertinti. Man patiko nestovint nė vienoje pusėje šitų peštynių dalyvių, man patiko, kaip V. Pranckietis gerai ir taikliai sugebėjo atmušinėti R. Karbauskio blefus, melagystes ir kitus išpuolius, kurie buvo jau išpuoliai ne tik prieš V. Pranckietį, bet tai buvo išpuoliai prieš parlamentinę demokratiją. Ir šiandien Seimo Pirmininkas taikliai sudėliojo akcentus.

Ką mes turime kitoje peštynių pusėje, kitą peštuką, kaip aš matau? Gegužės 30 dieną po trijų pergalių arba, tiksliau, prapiltų rinkimų, kaip aš traktuojau, R. Karbauskis pasirašo su būsimais koalicijos partneriais vienasmenį memorandumą, vienasmenį, kuriame numato, kad Seimo Pirmininko postas atitenka partneriams – *socialdarbiečiams*. Įdomu! Vienas žmogus dėlioja pėstininkus, spraigo sprigtus. Jau pasidarė įdomu. Paaškęjo, kad Seimo Pirmininkas šito nežino. Už jo nugaros tai padaryta. Man tai asmeniškai akivaizdu, kad tai yra R. Karbauskio kerštas V. Pranckiečiui prisimenant Gretos istoriją, prisimenant kitas istorijas. Ką bebandė daryti R. Karbauskis po to, pridenginėti partijos valdybos, tarybos, kieno ten sprendimais, visą laiką kaip balti siūlai matėsi asmeninis R. Karbauskio kerštas V. Pranckiečiui ir Seimas yra įveltas į dviejų tarpusavyje besipešančių politikų rietenas.

Toliau dar gražiau. Matydamas, kad nesurenka savo valdančiosios ašarų pakalnės daugumos balsų, R. Karbauskis pradėjo prekybą postais ir pasiūlė liberalams šitą postą, šviesiai tiesiai prašydamas pabalsuoti ir padėti nuversti Seimo Pirmininką V. Pranckietį. Tada dar kažkokius postus pabandė krapyti socialdemokratams, partijos pirmininkui G. Paluckui. Štai aš norėčiau, kad A. Širinskienės komisija, kuri tiria verslininkų poveikį politiniams procesams, pasidomėtų šituo dalyku. Tie vaikučiai pabiručiai, kurie pabėgote iš Žaliųjų frakcijos, prisiminkite, kaip jūs balsavote dėl parlamentinio tyrimo dėl Agrokoncerno ir žemių koncentravimo. Kai kurie nebalsavote. Štai ką mes dabar turime. Turime R. Karbauskį, kuris prekiauja postais. Dar daugiau. Bandytas užvaldyti Seimo valdybą, tai yra Seimo instituciją, man primena institucijų užvaldymą, kaip kokio Lietuvos radijo ir televizijos.

R. Karbauskis šiais savo veiksmais padarė įkaitais visą Seimą ir tai daro žmogus, iki šiol taip ir neatsakęs į 23 E. Jakilaičio, ne E. Jakilaičio, nesvarbu, klausimus apie trąšas, apie sankcijų apėjimą, apie žemių koncentravimą, apie milijonų ištraukimą iš stalčiuko ir padalinimą savo vaikams, kad įsigytų naujų žemių.

Kaltinimai V. Pranckiečiui skamba taip: kenkdamas partijų koalicijai ir ja pagrįstos valdančiosios daugumos formavimuisi. Puiku! Gerai. Reikia šitai valdančiajai koalicijai kenkti. Aš su-tinku ir už tai aš palaikysiu V. Pranckietį. Mano tikslas, kad šita valdančioji dauguma su-žlug-tų. Jinai nebeveda Lietuvos niekur. Todėl pasitarę su partijos pirmininke, su frakcijos kolegomis nu-

tarėme – liberalai iš esmės nedalyvaus šitame balsavime arba, jeigu dalyvaus, nepalaikys V. Pranckiečio atšaukimo.

PIRMININKĖ. Dėkoju, kolega. Kviečiu P. Urbšį.

P. URBŠYS (MSNG). Gerbiamieji Seimo nariai, nežinau, kaip jūs, bet aš jaučiuosi tam tikro farso, spektaklio generalinėje repeticijoje. Tas žodis yra ne kartą nuskambėjęs. Norėčiau priminti to žodžio reikšmę. Farsas – tai mažareikšmiais kasdienybės konfliktais, situacijų komizmu, storžievišku juoku, bufonada pagrįstas draminis kūrinys arba vaidinimas, dažniausiai būna komedinio žanro. Kad mes esame savotiški įkaitai to farso, tai akivaizdu, ir kad to farso režisierius yra tas asmuo, kuris sugebėjo savo asmenines ambicijas kilstelėti iki valstybės problemų lygmens, ir tai, mes matome, atsispindi Seimo darbe. Akivaizdu, kad žmonių akyse mes visi atrodome taip, tarsi esame to vieno teatro arba vieno spektaklio veikėjai. (*Šurmulys salėje*) Ir, šiaip ar taip, tai nesuteikia jiems pasitikėjimo Seimu kaip Tautos atstovybe.

Koks būdas yra kovoti su tuo? Manau, vienintelis būdas – išryškinti to farso esmę ir išryškinti to farso režisierių. Tenka apgailestauti, kad tas asmuo, kuris režisavo šitą farsą, niekaip nesugebėjo išaugti iš Agrokoncerno savininko kostiumo. Jo suvokimas ir liko tas, kad Seimas yra jo Agrokoncernas. Paskutiniai jo pareiškimai skambėjo taip: „Aš ateinu į Seimo valdybą.“ Suprask, jis turi Seimo kontrolinį akcijų paketą ir nusprendžia ateiti į šito koncerno valdybą, kad padarytų tvarką.

Man tikrai liūdna matyti tas tuščias vietas, nes tai rodo, kad tikrai didelė dalis Seimo narių yra priklausomi nuo šito asmens, kuris kaip tijūnas tarsi botagu pamojuoja, ir visi paklusniai, nuleidę galvas išeina paskui jį. Tikrai čia jau nebėra Seimo Pirmininko klausimas, o klausimas apie tai, kas yra Seimas ir kas yra mūsų valstybė.

Absurdiškai skamba tai, kad nutarimo projekte yra kaltinamas Seimo Pirmininkas, kad jis nesilaiko koalicinės sutarties, neva koalicinėje sutartyje buvo numatyta, kad Seimo Pirmininkas yra pažadėtas *socialdarbiečiams*. Na, jau nebekreipkite dėmesio į tai, kad *socialdarbiečiai* išsižadėjo šito posto. Bet ką daro būtent šito farso režisierius? Šito farso režisierius desperatiškai atlieka tuos veiksmus, kurie nukreipti į tos koalicinės sutarties sulaužymą, nes būtent jisai siūlo Seimo Pirmininko vietą ne kam kitam, bet vienai iš opozicijos lyderių, gerbiamai Viktorijai, po to siūlo kitam opozicijos lyderiui, gerbiamaam G. Paluckui. Tai yra akivaizdūs veiksmai, nukreipti į koalicijos sulaužymą.

Ta logika vadovaujantis turėtų būti inicijuojamas nepasitikėjimas galbūt jau būsimu Seimo Pirmininku, bet dėl Seimo Pirmininko tikrai neapsigaukime, tai yra eilinis to asmens blefas. Jisai mano, kad susukęs tokią pigią intrigą pasieks tai, ko nori. Akivaizdu, tas asmuo, kuris vis dėlto pasiryžęs tapti Seimo Pirmininku, turėtų tai įvardyti, bet kadangi jis pasako, žinote, pirma balsuokite, o po to mes svarstysime, kas juo bus. Akivaizdu yra tai, kad taip bando į savo pusę palenkti tuos abejojančius iš koalicijos. Tie Seimo nariai, kurie dalyvauja šio klausimo svarstyme, būtent tie Seimo nariai iš koalicijos, man kelia pagarbą. Jūs esate tie žmonės, kurie parodo, kad Seimas nėra vieno pono institucija, Seimas nėra Agrokoncerno padalinys. Aš manau, nors jūsų ir mažai, jūs dar kartą parodote, kad tiesa nėra kiekybinė sąvoka. Ir ačiū jums už tai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. J. Sabatauskas – frakcijos vardu.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Gerbiami kolegos, gerbiama posėdžio pirmininke, iš tiesų situacija tokia, kad kelis mėnesius visų dėmesys buvo nukreiptas į postus besidalijančius politikus, ir tai buvo vadinama derybomis dėl naujosios daugumos, arba koalicijos, kai derėjosi tie patys, kurie prieš tai buvo pasirašę. Tose derybose net nedalyvavo Ministras Pirmininkas, nors iš pradžių buvo kalbama, kad bus kalbama apie programinius dalykus, bet galų gale išėjo taip, kad Vyriausybės programa nė kiek nebuvo pakeista. Pasirodo, dalijosi postus.

Stumdymasis dėl Seimo Pirmininko (kaip prieš tai strigo ir Vyriausybės darbai) dabar sujaukė Seimo darbą. Valdantieji įsivarė save į kampą, tapo... Jie galvoja, kad Seimą paėmė įkaitais, jie dabar patys tapo įkaitais tos situacijos, kurioje yra. Ir ta situacija simbolizuoja ne tik tai, kad geras ar blogas Seimo Pirmininkas, ar jis tinkamas šiam darbui, ar netinkamas, ne tai dabar svarbiausias klausimas. Dabar svarbiausias klausimas, ar mes galime leisti vienam žmogui pastatyti Seimą į kampą arba spardyti kaip kamuolį į vieną šoną ar į kitą, kad tik būtų vykdomi kažkieno įgeidžiai.

Dabartinę situaciją pavadinčiau dabartine valdančiųjų politine krize. Situaciją dėl šalies parlamento vadovo reikia spręsti nedelsiant, todėl Seimo valdyba šiandien priėmė sprendimą dėl neeilinio posėdžio, kad būtent šiandien būtų, nes Seime turi baigtis batalijos dėl postų, dėl asmeniškumų, kad Seimas grįžtų prie svarbiausių valstybės reikalų, kad spręstų visų žmonių lūkesčius. Ir mūsų laukia dar vienas svarbiausių darbų šioje sesijoje – biudžeto svarstymas ir tvirtinimas.

Respublikos Prezidentas G. Nausėda taip pat teikia savo siūlymus, bus sprendžiami kadenčių, mokesčių klausimai, o valdantieji svarbiausiu darbotvarkės akcentu pavertė Seimo Pirmininko klausimą. Ir šią krizę reikia spręsti nedelsiant.

Opozicija jau laikosi ir anksčiau išsakytos nuomonės, ir galiu drąsiai pakartoti, kad nedalyvaus balsavime. Ne todėl, kad mes galbūt galvojame kitaip, kad Seimo Pirmininkas geras ar blogas, kaip jau kartočiau, mes šiame farse nenorime dalyvauti. Mes sakėme ir anksčiau – situaciją sukūrė valdantieji ir dabar patys nori keisti, bet negali keisti. Dabar tai, kad visa šita pusė yra tuščia, pritarsiu kolegos nuomonei, apgailestavimas, kad galbūt daugelis iš tų žmonių priversti negalvoti savo galva dėl įvairiausių priežasčių. Bet šiandien mes čia likome tam, kad pabaigtume šitą farsą, ir šis balsavimas bus savotiškas testas. Nedalyvaus valdantieji balsavime ar dalyvaus, nesvarbu, mes pamatysime, ar turime Seime valdančiosios koalicijos daugumą.

PIRMININKĖ. Ačiū, kolega. Daugiau nėra norinčių kalbėti. Dabar pagal Statutą keturi – už, keturi – prieš, būtent keturi – už tai, kad būtų atleidžiamas Seimo Pirmininkas iš pareigų. E. Gentvilas – prieš.

E. GENTVILAS (LSF). Kadangi daug kalbėjau, tai vienintelę tezę pasakysiu: valdantieji nutaria, kad Seimo vadovas, tai yra vienas iš valstybės vadovų, privalo tenkinti Seimo valdančiosios daugumos interesus. Kadangi jis netenkina ir netarnauja Seimo valdančiajai daugumai, tai jį reikia išmesti. Ar jūs suprantate kokį demokratijos suvokimą turi šitie, kurie valstybės vadovą, antąjį asmenį, kaltina, kad tu netenkini, Pranckiet, mūsų valdančiosios daugumos interesų?! Seimo Pirmininkas privalo dirbti visam Seimui, o ne tik valdantiems, vadovaujamiems R. Karbauskio. Štai čia ir atsiskleidė kvailumas, demokratinis aklumas, kurį pademonstravo valdančioji dauguma, nesugebėdama netgi užvualiuoti savo kaltinimų V. Pranckiečiui, o pateikdama tai, kas išduoda jų visišką nesusigaudymą, kaip veikia demokratinės valstybės parlamentas. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Už – A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiami kolegos, suprantu, kad tokioje situacijoje visi nori kalbėti prieš, bet manau, kad klaida buvo padaryta nuo pirmų dienų, kai į tokį postą buvo pasiūlytas žmogus, kuris neturi patirties. Aš manau, kad tai turėtų būti pamoka kitiems seimams, kad vis dėlto Seimo Pirmininkas negali, galbūt retu atveju atėjęs iš savivaldos, iškart vadovauti parlamentui. Manau, kad iš senbuvių ir valstiečių tikrai buvo ir galėjo Seimo Pirmininko poziciją užimti kitas žmogus. Aš manau, Seimas dirbtų kitaip ir mes nebūtume įsivėlę į tokias peripetijas. Todėl čia kaltinti vien R. Karbauskio neužtenka, aš manau, lygiai taip pat šioje situacijoje ne viską padarė ir gerbiamas Seimo Pirmininkas.

Aš jau nekalbėsiu apie tai, kokius jis bandė savo įsakymus leisti Seimo nariams arba pasisakymus apie Seimo daugumą ir mažumą, apie lyčių lygybę, apie kolegas, kurios laukiasi kūdikių, ir taip toliau, ir taip toliau. Manau, kad yra už ką ir dabartinį Seimo Pirmininką ne girti, o pabarti. Todėl aš manau, kad Seimui būtų naudingiau, kad prie vairo stovėtų kitas žmogus ir anksčiau stovėtų. Tikrai rezultatas būtų kitoks. Mes šiandien kalbėtume apie tuos dalykus, kurie reikalingi Lietuvos žmonėms, tai yra apie įstatymų projektus, mokesčius, darbo užmokestį ir kitus dalykus. Ačiū.

PIRMININKĖ. V. Čmilytė-Nielsen – prieš.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN (LSF). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, galbūt ši vakarą opozicijai galima būtų piktdžiugiškai džiaugtis dėl pasiektos tokios lyg ir pergalės. Bet aš nejaučiu jokio džiugesio, man, tiesą pasakius, gėda, kad mes esame įvelti į tokį smėlio dėžės lygio žaidimą. Aš labai tikiuosi, kad šis pakankamai gėdingas Seimo istorijos puslapis bus pagaliau užverstas arba bent jau laikinai užverstas.

Nuo pat pradžių Liberalų sąjūdžio frakcijoje buvome nutarę, kad nedalyvausime balsavime dėl Seimo Pirmininko atstatydinimo, nes nematome tam svarių argumentų. Tie argumentai, kurie

šiandien buvo įrašyti į projektą, kad Seimo Pirmininkas iš esmės kišo pagalius valdančiajai koalicijai ar nepakluso Valstiečių ir žaliųjų frakcijai, mūsų galva, negali tapti priežastimi jį atstatydinėti. Ir aš labai norėčiau palinkėti valdantiejiems, kad savo didžiulę energiją nukreiptų į idėjas dėl biudžeto, į geresnį teikiamų projektų išdiskutavimą, nes dabar apie valstybės gerovę galvojama tik atliekamam laikui, kuris lieka nuo šio Seimo Pirmininko atstatydinimo šou. Tai yra gėda visam Seimui, gėda valdantiejiems. Aš dar kartą linkiu, kad šį vakarą ši istorija tiesiog pasibaigtų.

PIRMININKĖ. Dėkoju. P. Urbšys – prieš.

P. URBŠYS (MSNG). Tikrai malonu, kad A. Sysas užsiregistravo už ir išsakė savo argumentus. Tik norėčiau patikinti: tos parlamentinės patirties turinčių išrinktų Seimo narių pagal Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos sąrašą buvo tikrai nedaug. Tai buvo R. Baškienė, kuri atsisakė, V. Rinkevičius, na ir R. Karbauskis su ta patirtimi. Toks ir buvo pasirinkimas. Man atrodo, iš tikrųjų... (*Balsai salėje*) P. Urbšys – ne Valstiečių partijos narys. Man atrodo, V. Pranckietis įrodė, kad tikrai gali atstovauti Seimui, ir man atrodo, tai, kad Statute yra numatyta, kad Seimo Pirmininkas atstovauja Seimui, o ne atskirai frakcijai ar atskiroms frakcijoms, tai jis tą būtent ir įgyvendina. Kai kurie politologai bando politologiškai aiškinti visiškai nepolitologišką situaciją, nes aišku yra tai, kad vienas žmogus įsuko visą valstybę į savo ambicijų patenkinimą, ir dabar mes bandome kažkaip tam nelogiškumui suteikti kažkokį logiškumą. Na, nesistenkime to dalyko daryti. O dėl nedalyvavimo balsavime, na, aš nežinau, ar bus gerai, nes formaliai mes lyg ir nebaigėme procedūros, ir tikrai gali būti traktuojama, kad tas mūsų pasikalbėjimas buvo labiau toks grupinis psichoterapijos seansas.

PIRMININKĖ. B. Matelis.

B. MATELIS (TS-LKDF). Ačiū, pirmininke. Vis dėlto mano tokia nuomonė ir neapleidžia tokia mintis, kad mes vis dėlto čia balsuojame ne dėl V. Pranckiečio, ne už V. Pranckietį, o dėl R. Karbauskio. Aš pamenu, prieš beveik trejus metus esu viešai pasakęs, kad jeigu šis žmogus liks Seime, mes būsime priversti ketverius metus murkdytis toje košėje ir nepadarysime tų darbų, kuriuos suplanavome. Mielieji, žinote, aš noriu priminti, man tokia asociacija kilo. Estijos policija turi labai gražų įstatymą: tuos, kurie prasižengia, pastato į šalikelę ir leidžia pasirinkti: arba pastovėti ramybėje, arba sumokėti didelę baudą. Tai tas mūsų balsavimas šiandien bus už tai, kad mes galime būti tie gerieji policininkai, kurie pastatytų R. Karbauskį į politikos šalikelę ir leistų jam ramiai pagalvoti apie tai, ką jis padarė Lietuvos žmonėms. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, dabar turime patvirtinti slapto balsavimo biuletenį. Yra „Atleisti iš pareigų“, „Neatleisti iš pareigų“. Tiems, kurie balsuoja „Atleisti iš pareigų“, reikia išbraukti „Neatleisti iš pareigų“, jeigu balsuojate „Neatleisti iš pareigų“, išbraukiate „Atleisti iš pareigų“. Ar pritariame bendru sutarimu? Pritariame. Trumpiau tariant, paliekate tą teiginį, kurį jūs patys norite.

Dabar balsų skaičiavimo grupė 2019-10-14–2019-11-14: R. Budbergytė – Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija, V. Kernagis – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija, G. Steponavičius... (*Balsai salėje*) Kas yra? (*Balsai salėje*) Vietoj V. Kernagio – I. Haase. Gerai? Toliau, J. Varkalys – Liberalų sąjūdžio frakcija ir A. Skardžius – Lietuvos socialdemokratų darbo partijos frakcija. (*Balsai salėje*) Gerbiami kolegos, balsavimo pradžia 19 val. 25 min., pabaiga – 19 val. 45 min. Einame balsuoti.

Pertrauka

19.50 val.

Seimo nutarimo „Dėl Viktoro Pranckiečio atleidimo iš Seimo Pirmininko pareigų“ projektas Nr. XIII-3993 (priėmimas)

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, balsai suskaičiuoti. Dabar skaitau balsų skaičiavimo protokolą.

„Dėl V. Pranckiečio atleidimo iš Seimo Pirmininko pareigų. Iš viso išduota biuletenių 11, ras-
ta 11, galiojančių – 10, negaliojančių – 1. Atleisti iš pareigų – 3, neatleisti iš pareigų – 7. Balsų skai-
čiavimo grupės pirmininkė R. Budbergytė.“

Gerbiami kolegos, kadangi Seimo nutarimo 1 straipsnis yra atleisti V. Pranckietį iš Seimo Pirmininko pareigų, tai šiuo atveju jis yra negaliojantis, nepriimtas, nes mes turime kitokį rezultatą. Balsų skaičiavimo protokole aiškiai parašyta, jei šis 1 straipsnis nepriimtas, tai kitų dviejų straipsnių mums svarstyti ir nebereikia. Taigi nutarimas nepriimtas. (*Gongas*) (*Plojimai*)

Kviečiu į tribūną Seimo Pirmininką, neatstatydintą, neatleistą V. Pranckietį.

V. PRANCKIETIS. Tikrai, gerbiami kolegos, popiežius Pranciškus sakė: „Viskas yra dovana.“ Šiandien Seimas arba naujoji Seimo dauguma suteikė Lietuvai ramybės dovaną. Ačiū jums. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, taigi nenumatytą spalio 15 dienos posėdį baigiame. (*Gongas*) Ačiū.

PAVARDŽIŲ RODYKLĖ

- Ačienė Vida 7
Adomėnas Mantas 9, 33, 34
Armonaitė Aušrinė 16, 30, 32, 47, 54
Ažubalis Audronius 42
Ąžuolas Valius 26, 27
- Bakas Vytautas 65, 76, 83
Balsys Linas 20, 41
Bartkevičius Kęstutis 14
Baškienė Rima 7, 21, 63, 79, 82, 87
Bernatonis Juozas 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 77, 78, 80
Bradauskas Bronius 20, 24
Budbergytė Rasa 8, 87
- Čmilytė-Nielsen Viktorija 13, 81, 86
- Dagys Rimantas Jonas 31, 33, 36, 46, 60, 62, 72
Dalai Lama Tenzinas Giatso
(Dalai Lama Tenzin Gyatso) 71
Degutienė Irena 39, 60, 61, 78
Dulkys Arūnas 44, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 56, 58, 59
Dumbrava Algimantas 8
- Gaižauskas Dainius 76
Gentvilas Eugenijus 15, 17, 71, 81, 83, 86
Gentvilas Simonas 7, 23, 26, 27, 28, 35, 37, 41, 45, 50,
52, 57, 82
Glaveckas Kęstutis 42, 46
Grybauskaitė Dalia 20
- Haase Irena 87
- Jakilaitis Edmundas 84
Jarutis Jonas 79
Jovaiša Eugenijus 73
Jovaiša Sergejus 20, 46, 78, 83
Juozapaitis Vytautas 31, 50, 73
- Kaminskas Darius 55
Karbauskis Ramūnas 36, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 87
Kenedis Džonas Fidžeraldas
(Kennedy John Fitzgerald) 81
Kepenis Dainius 51
Kernagis Vytautas 8, 30, 31, 32, 87
Kindurys Gintautas 8
Kirkutis Algimantas 13
Konfucijus 71
Kubilienė Asta 7, 8
Kukuraitis Linas 55, 57, 58, 59
- Majauskas Mykolas 7, 8, 11, 17, 18, 30, 45, 49, 52, 65,
67, 76, 77, 82
- Masiulis Kęstutis 12, 16, 23, 36, 37, 52
Maskaliovienė Loreta 43, 45, 46, 47, 51, 52
Matelis Bronislovas 87
Matulas Antanas 14, 54, 75, 78, 79
Mazuronis Andrius 81
Mažeika Kęstutis 22, 24, 25, 26, 27, 28
- Nausėda Gitanas 86
Navickas Andrius 8, 9, 10
Navickienė Monika 63
Nekrošius Arvydas 39, 79, 80
Norkienė Aušrinė 8
- Paluckas Gintautas 84, 85
Papirtienė Aušra 61, 62, 69, 71, 72
Pavilionis Žygimantas 36
Pranciškus 88
Pranckietis Viktoras 7, 37, 38, 39, 63, 73, 74, 78, 79, 80,
81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88
Puidokas Mindaugas 24, 51
Pupinis Edmundas 18, 24, 30, 31, 42, 49, 54, 59, 61, 62,
65, 68
- Ragauskas Petras 66
Razma Jurgis 12, 34, 35, 36, 37, 69, 72, 73, 80
Rimšelis Ernestas 19, 20, 21
Rinkevičius Viktoras 26, 27, 32, 33, 34, 77, 87
- Sabatauskas Julius 66, 82, 85
Sacharuk Aleksandr 78, 79
Salamakinas Algimantas 29, 30, 79, 80
Saudargas Paulius 7, 8, 15, 16, 17, 22
Simulik Valerijus 10, 71
Sysas Algirdas 11, 16, 17, 35, 36, 46, 55, 57, 58, 62, 75,
76, 86, 87
Skardžius Artūras 8, 20, 27, 41, 46, 49, 59, 69, 87
Stančikas Andriejus 28, 29
Starkevičius Kazys 29, 82
Steponavičius Gintaras 8, 16, 71, 87
Streikus Zenonas 12, 13
Strelčiūnas Algis 62
- Šakalienė Dovilė 84
Šalaševičiūtė Rimantė 60, 61, 62, 63
Šarknickas Robertas 13, 31, 32, 33, 34, 36, 46, 63, 71,
72, 74
Šedbaras Stasys 12, 67
Širinskienė Agnė 8, 9, 10, 11, 12, 79, 80, 84
Šovienė Jūratė 19
- Talmont Leonard 8
Tamašunienė Rita 80

Tumėnas Stasys 21, 32, 33, 71, 74

Urbšys Povilas 9, 10, 21, 23, 28, 67, 85, 87

Vaičiūnas Žygimantas 39, 40, 41, 42, 43, 59, 60

Vaigauskas Zenonas 69

Valčikienė Jonė 74

Varkalys Jonas 87

Varžgalys Juozas 8

Vasiliauskas Gediminas 72

Veryga Aurelijus 13, 52, 54, 55, 74, 75, 76

Vingrienė Virginija 33

Vinkus Antanas 76

Zingeris Emanuelis 82

Žemaitaitis Remigijus 79, 80

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius

Tel. (8 5) 239 6060, faks. (8 5) 239 6289, el. p. *priim@lrs.lt*

Interneto puslapis *www.lrs.lt*